

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

Εισαγωγή εις τὸ ἔπος τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ

ΤΕΥΧΟΣ Α'

5η ΕΚΔΟΣΙΣ

**ΝΕΑ
ΘΕΣΙΣ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

**είσαγωγή εις τό ἔπος
τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ**

ΤΕΥΧΟΣ Α΄

ΑΘΗΝΑΙ 1996

5η Ἔκδοσις

**ΝΕΑ
ΘΕΣΙΣ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ
ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
τεύχος Α΄

1η έκδοσις: 1982

2α έκδοσις: 1987

3η έκδοσις: 1992

4η έκδοσις: 1994

5η έκδοσις: 1996

ISBN 960-7076-20-6

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ:
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΧΟΙΝΑΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τό βιβλίο «ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ» δέν χρειάζεται πρόλογο. Τό μόνο πού θά μπορούσε νά πῆ κανείς εἶναι ὅτι τό βιβλίο αὐτό ἔπρεπε νά εἶχε κυκλοφορήση πρό πολλοῦ.

Όταν τό διαβάσετε θά καταλάβετε τό γιατί.

ὁ ἐκδότης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ	σελ. 5
2. Σημειώσεις	σελ. 7
3. Κεφάλαιον 1	σελ. 13
4. Κεφάλαιον 2	σελ. 45
5. Κεφάλαιον 3	σελ. 95
6. Ἐπίμετρον	σελ. 135
α) Ἐπιστολή πατρός Γεωργίου Τριανταφυλλίδη	σελ. 137
β) Ἀπάντησις Κώστα Πλεύρη	σελ. 141
7. Παράρτημα	σελ. 157
8. Βιβλιογραφία	σελ. 173

Σημείωσις

Εἰς τὴν ἐργασίαν πού ἀκολουθεῖ ἐκτίθενται τὰ πολιτιστικά ἐπιτεύγματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὡς Ἕλληνες δικαιούμεθα νά αισθανώμεθα ὑπερήφανοι, διότι ἀνήκομεν εἰς μίαν φυλὴν, πού τόσα θαυμαστά προσέφερε εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἐγραψα τό βιβλίον αὐτό διὰ νά δείξω κατὰ τρόπον ἐπιστημονικόν τὴν πολιτιστικὴν παντοδυναμίαν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἀλλὰ καί ὡς διαμαρτυρία διὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὴν ὁποίαν διαπράττουν τὰ λεγόμενα Ἀνώτατα Πνευματικά Ἰδρύματα καί οἱ λεγόμενοι ἄνθρωποι τῶν Γραμμάτων, τῶν Ἐπιστημῶν καί τῶν Τεχνῶν.

Λυπούμεθα βαθύτατα πού εἴμεθα μόνον ἀπόγονοι καί μάλιστα ἀνάξιοι ἀπόγονοι ἐνδόξων προγόνων, πού μᾶς παρέδωσαν πλουσιωτάτην κληρονομίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐστάθημεν ἀνίκανοι νά προσθέσωμεν κάτι, ἀλλὰ ἱκανότατοι νά ἀμαυρώσωμεν τό ἀπαστράπτον ἐθνικόν παρελθόν.

Ὅσο βλέπω τὰ μούτρα τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων διερωτῶμαι ἂν μποροῦν νά ἔχουν σχέσιν μέ τὰς Ἀρχαιοελληνικάς φυσιογνωμίας. Τά ἐλεεινά ὑποκείμενα τοῦ δῆθεν πνευματικοῦ κόσμου, πού δέν ἀνέρχονται μέ τὴν ἀξίαν τῆς ἐπιστημονικῆς παραγωγῆς τῶν εἶναι ποτέ δυνατόν νά συγκριθοῦν μέ τὰς ἀκτινοβολούσας Ἑλληνικάς προσωπικότητας πού ἐλάμπρυναν μέ τό φῶς τῆς γνώσεως τὴν ἀνθρωπότητα;

Εὐχομαι μέ ὄλην τὴν δύναμιν τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς μου νά ἔχω λάθος καί νά ἀποδειχθῶ ἀπαισιό-

δοξος. Τά βλέπω δμως δλα ἀπελπισμένους καί ἄν
εἶχα τό θάρρος ἐνός Γιαννοπούλου νά καλπᾶσω εἰς
τήν θάλασσαν τῆς Ἐλευσίνας δέν θά τό ἔκανα, διότι
τώρα κανεῖς δέν θά ἀνεγνώριζε τήν θυσίαν. Τήν ἐπο-
χὴν τοῦ Γιαννόπουλου ὑπῆρχον ἀκόμη Ἕλληνες,
ὅπως τό ἀπέδειξε τό 12-13, ἰδίως τό 1940 καί τό 1946-
1949. Ἐνῶ τώρα οἱ ἐναπομείναντες Ἕλληνες ἀνήμ-
ποροι παρακολουθοῦν τήν δολοφονίαν τοῦ Ἑλληνι-
κοῦ Πνεύματος, πού γίνεται ἐν ὀνόματι τῆς δημο-
κρατίας, τοῦ κομμουνισμοῦ, τοῦ εὐδαιμονισμοῦ, τῶν
μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά, τῆς ψευδοευρώπης, τοῦ
σοσιαλισμοῦ, τῆς πλουτοκρατίας, τοῦ σιωνισμοῦ,
τῶν ξένων συμφερόντων, τῆς μαζοκολακείας, τοῦ
ἰμπεριαλισμοῦ Ἀνατολῆς καί Δύσεως.

Χρειαζόμεθα ἐθνικόν ἐξιλασμόν, ἀλλά ποῖος
Ἐπιμενίδης θά ἐξαγνίση τήν Πατρίδα μας ἐκ τοῦ
νεοελληνικοῦ ἄγους; Ποῖος Δράκων θά νομοθετήση
ὅσα ἀπαιτοῦνται διὰ τήν ἐθνικήν σωτηρίαν; Ἐγλι-
στρίσαμεν, δίχως νά τό ἀντιληφθῶμεν, ἀπό τόν Ὀ-
λυμπόν εἰς τήν καταβόθραν τῆς συγχρόνου ψευδο-
πνευματικῆς ζωῆς.

Παρατηρήσατε προσεκτικῶς τήν κατάστασιν καί
θά διαπιστώσετε τήν ἐπαλήθευσιν τῆς προφητείας
τοῦ Ἡρακλείτου, ὅτι οἱ πολλοί ἱκανοποιοῦνται
ὅταν χορταίνουσι, ὅπως τά κτήνη: «οἱ δέ πολλοί
κεκόρηται ὄκωσπερ κτήνεω» (29). Ποῦ βλέπετε
ἀνάτασι; βλέπετε τήν νεολαίαν πρόθυμον νά ὀρκι-
σθῆ «οὐ καταισχυνῶ ὅπλα τά ἱερά»;

Τέλος πάντων τί ἄλλο νά προσθέσω καί διὰ τί;
θλίβομαι πού παρίσταμαι μάρτυς τῆς δολοφονίας
τῆς Ἑλλάδος, ἀπό τοὺς κατοίκους αὐτῆς τῆς χώρας
πού παρανόμως, ἀναξίως καί ἀνηθίκως φέρουν τό
ὄνομα τοῦ Ἕλληνο.

Τά ἀνοσιουργήματα πού διαπράττονται εἰς βάρος
τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, τῶν Ἑλληνικῶν παραδό-

σεων, τῆς Ἑλληνικῆς ἠθικῆς, τοῦ Ἑλληνικοῦ τρόπου ζωῆς, τῶν Ἑλληνικῶν ἰδανικῶν, τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας, τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τοῦ Ἑλληνικοῦ φρονήματος, τῆς Ἑλληνικῆς θρησκείας, τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος δέν εἶναι νοητόν νά διαπράττωνται ἀπό γνησίους Ἑλληνας πατριώτας, ἀλλά ἀπό ὑπάνθρωπα τουρκοσλαβικά καί φραγκολεβαντίνικα παράσιτα τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, πού εἰς τήν ταυτότητα, κατὰ δήλωσίν των, λέγονται Ἕλληνες, ἐνῶ εἰς τήν πραγματικότητα καί ἐν συνειδήσει ἀπεργάζονται τήν καταστροφήν τῆς Ἑλλάδος. Καταλάβετε το. Ὁ ἐχθρός ἐπέρασε τά τείχη, δίχως νά ὑπάρχη Παλαιολόγος νά σώσῃ τήν τιμὴν τοῦ ἔθνους.

Λοιπὸν ὄλα ἐχάθησαν. Ὅλα ἦσαν μέχρις ἐδῶ. Τό Ἑλληνικόν ἔθνος γίνεται ἀνάμνησις, ἀλλά ὄσα ἐκπροσωπεῖ θά φωτίζουν πάντοτε τοὺς ἀνθρώπους.

Θεωρητικῶς ὥστόσο βλέπω μίαν λύσιν, τήν τελευταίαν ἐλπίδα. Τόν ΕΝΑΝ ΕΛΛΗΝΑ, πού θά ἐπιβληθῆ καί μέ ἐμπνευσμένην πολιτικὴν θά ἀγωνισθῆ διὰ τήν ἀνόρθωσιν, διὰ τήν ΕΠΑΝΕΛΛΗΝΙΣΙΝ. Εἰς Αὐτόν τόν ΕΛΛΗΝΑ πού ἂν ὑπάρχη τώρα ἢ ἂν ἔλθῃ μετὰ ἀπεσταλμένος τῆς Εἰμαρμένης, ἢ Πατρίς ἐναποθέτει τά πάντα.

Θά ἐπαναλάβω καί ἄλλοῦ, ὅτι ἡ ἐπιστροφή εἰς τήν Ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἀποτελεῖ πολιτιστικὴ πρόοδον. Δέν εἶναι ὀπισθοδρόμησις. Οὔτε μόνον ἀπόδοσις ὀφειλομένης τιμῆς εἰς τοὺς ἐπιφανεῖς προγόνους μας. Ἐάν οἱ νεοέλληνες ἐνστερνισθοῦν τό ἠθικόν, (χῶρος συμπεριφορᾶς) τό ἐπιστημονικόν (χῶρος γνώσεως) περιεχόμενον τοῦ Ἑλληνισμοῦ θά πραγματοποιήσουν ἄλματα ἐθνικῆς ἀνόδου. Τό πρόβλημα τῶν Ἑλλήνων εἶναι πῶς θά ξαναγίνουν Ἕλληνες.

Τό χθές ἀπομακρύνεται. Εἶναι μιά πραγματικό-

της, πού ὁποιος τήν συνειδητοποίηση δέν μπορεί παρά νά αισθανθῆ δέος. Ἡ γνώσις τῆς ἱστορίας προκαλεῖ ἀγωνίαν. Μεγάλοι ἄνδρες, μεγάλοι λαοί, δλόκληροι πολιτισμοί ἐχάθησαν. Ὁ φοβερός χρόνος ἐξαφανίζει τά πάντα. Πρό τῆς αἰωνιότητος ἡ καθημερινή ζωὴ εἶναι ἓνα τίποτε. Αἱ ἐπιστῆμαι μᾶς ἀποκαλύπτουν, ὅτι εἴμεθα φυλακισμένοι ἐντός ἐνός ἀδυσωπῆτου καί ἀοράτου πλέγματος φυσικῶν νόμων, πού ρυθμίζουν τήν ὑπαρξίν μας καί ὄλο τό Σύμπαν. Ὅσο προχωρεῖ ἡ γνώσις, τόσον καί ἀποδεικνύεται τό ἀσήμαντον τοῦ ἀνθρώπου. Εἴμεθα οἱ κατάδικοι τοῦ κόσμου.

Ὁ ἐπιγραμματοποιός Σιμωνίδης ὁ Κεῖος ἐπεσήμανε («Ἀποσπάσματα» 9) ὅτι ἡ ὀλίγη ζωὴ μας ἔχει λύπην ἐπὶ τῆς λύπης καί ὑπεράνω ἐπικρέματα ὁ ἀναπόφευκτος θάνατος: «ἀνθρώπων ὀλίγον... πόνος ἀμφὶ πόνῳ ὁ δ' ἄφυκτος ὁμῶς ἐπικρέματα θάνατος» ὥστε νά δικαιολογηθῆ ὁ ποιητῆς Θεόγνις (421) πού μέ ἀπαισιόδοξον πικρίαν εἶπεν, ὅτι διὰ τοὺς ἐπιγείους ἀνθρώπους τό καλλίτερον εἶναι νά μὴ γεννηθοῦν ποτέ καί νά μὴ ἴδουν ποτέ τήν ἐκτυφλωτικὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου. Ἀλλά ἐάν γεννηθοῦν τό καλλίτερον εἶναι νά ἀπέλθουν ὅσον τό δυνατόν γρηγορώτερον εἰς τόν Ἄδην καί νά ἀναπαυθοῦν σκεπασμένοι μέ πολύ χῶμα: «Πάντων μὲν φύναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον, μῆδ' ἐσιδεῖν αὐγὰς ὀξέος ἡελίου· φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλαι Ἀἶδα περῆσαι, καί κεῖσθαι πολλήν γαῖαν ἐφεσσύμενον».

Ἐν τούτοις αἱ παροῦσαι γενεαὶ ὀφείλουν ἠθικῶς νά ἀφήνουν παραδείγματα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. Διότι ἔτσι θά ἀνέρχεται ὁ πολιτισμός, πού εἶναι καθῆκον τῆς φυλῆς καί δείκτης τῆς ἀξίας της. Ἐπειδὴ δέν νομίζω ὅτι θά μοῦ δοθῆ ἡ εὐκαιρία νά ἀφήσω ἓνα παράδειγμα εἰς τοὺς Ἑλληνας Νέους, ἀπεφάσισα νά τοὺς προσφέρω αὐτὴν τήν ἐργασίαν

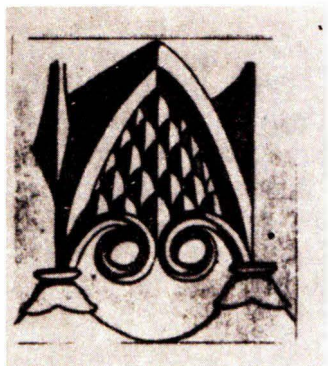
μου, ὥστε νά πληροφορηθοῦν τά κατορθώματα τῶν
προγόνων μας, τά ὁποῖα σκοπίμως τούς ἀποκρύπτει
τό ἀνθελληνικόν κατεστημένο τοῦ ἀφελληνισμοῦ.

Φιλοδοξῶν τό βιβλίό μου νά βοηθήσῃ εἰς τήν Ἐ-
θνικήν μας αὐτογνωσίαν τό ἀφιερώνω εἰς τούς ὄ-
ραίους ἀνθρώπους πού ἀγαποῦν τήν Ἑλλάδα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ

Κεφάλαιον 1

- **ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ
ΕΙΝΑΙ ΓΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΗΘΟΣ**
- **Η ΓΝΩΣΙΣ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΣ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΝ
ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΡΩΤΟΙ ΚΑΙ ΜΟΝΟΙ
ΕΘΕΜΕΛΙΩΣΑΝ ΚΑΙ ΑΝΕΠΤΥΞΑΝ ΤΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΝ**
- **ΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΕΝ ΞΕΠΕΡΑΣΑΝ ΤΑΣ ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙ-
ΚΑΣ**
- **ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΑΝΤΙΓΡΑΦΕΙΣ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ**
- **Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΑΣ
ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΞΕΝΟΥΣ**
- **ΟΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ
ΠΡΟΔΟΤΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ**
- **ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ**

**Κοσμήματα Ἴωνικοῦ ρυθ-
μοῦ ἀπὸ τὸ Ἐμποριό καί
Φανές Χίου**

Τὸ Ἑλληνικόν Πνεῦμα περιλαμβάνει τὴν Γνώσιν καὶ τὸ ἦθος. Εἰδικώτερον ὅταν λέγωμεν Γνώσιν ἐννοοῦμεν τὴν ἀντικειμενικὴν ἀντίληψιν τῆς πραγματικότητος εἰς τὴν ὁποίαν ἔφθασαν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας. Τὸ ἦθος ἐξ ἄλλου ἀποτελεῖ ψυχικόν χαρακτῆρα ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπορρέει τρόπος συμπεριφορᾶς. Οἱ πρόγονοί μας ἐκ τοῦ ἠθους τῶν ἐδημιούργησαν τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον ζωῆς περὶ τοῦ ὁποίου θά ὀμιλήσωμεν ἀργότερον.

Ἄς ἀναλύσωμεν τώρα τὴν Γνώσιν, ἡ ὁποία ὅπως εἶπομεν περιέχει τὰς Ἐπιστήμας καὶ τὴν Φιλοσοφίαν.

Ἐκάστη ἐπιστήμη ἀναζητεῖ τὴν ἀλήθειαν εἰς

συγκεκριμένον τομέα τῆς πραγματικότητος. Ἐπειδή ἡ πραγματικότης ἔχει πολλούς τομείς ὑπάρχουν καί πολλαί ἐπιστήμαι, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ταξινομηθῆ κατά κατηγορίας βάσει ποικίλων μεθόδων. Ἡ ἐπιστήμη πού ἀσχολεῖται μέ τήν ὑγιείαν τοῦ ἀνθρώπου ὀνομάζεται ἰατρική, ἐκείνη πού ἔχει ὡς ἀντικείμενον τούς ἀριθμούς καλεῖται ἀριθμητική, κλπ. Ἐν συνεχείᾳ αἱ ὁμοιογενεῖς ἐπιστήμαι, αἱ ἐπιστήμαι δηλαδή αἱ ὁποῖαι συνδέονται μεταξύ των μέ συνάφειαν συγκροτοῦν ἐνιαῖον σύνολον ἐπιστημῶν εἰς τό ὁποῖον δίδεται ἰδιαιτέρα ὀνομασία π.χ. θετικά ἐπιστήμαι, θεωρητικά, κλπ.

Ἡ φιλοσοφία δέν ἀναζητεῖ τήν ἐπί μέρους ἀλήθειαν, τήν ἀλήθειαν δηλαδή ἡ ὁποία ἰσχύει εἰς κάποιον τμήμα τῆς πραγματικότητος, ἀλλά τήν γενικήν ἀλήθειαν ἢ ἀλλοιῶς αὐτήν πού ἰσχύει εἰς ὅλα τά τμήματα τῆς πραγματικότητος, δι' αὐτό ἡ φιλοσοφία χαρακτηρίζεται ὡς ἡ ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν.

Οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶναι οἱ πρῶτοι πού ἐθεμελίωσαν καί ἀνέπτυξαν τās ἐπιστήμας, ὅλας τās ἐπιστήμας, ὥστε δικαίως ὁ *E. Husserl* («Πρώτη φιλοσοφία» ἑλλ. ἔκδ. «Ἀγνωστίδη», σελ. 13) τοὺς τιμᾶ «γιά τήν εὕρεση τῆς ἰδέας τῆς ἀληθινῆς καί αὐθεντικῆς ἐπιστήμης». Ὡσαύτως καί ὁ *Gottfried Martin* («Σωκράτης» ἑλλ. ἔκδ. «ὄργανισμός κλασσικῶν ἐκδόσεων» Ἀθ. 1970, σελ. 180) ἀναγνωρίζει ὅτι ὁ Πλάτων καί ὁ Ἀριστοτέλης «ἀνέπτυξαν τήν ἰδέα τῆς ἐπιστήμης σάν ἐπιστήμη».

Πρῶτοι οἱ πρόγονοί μας ἔθεσαν τās βάσεις ἐπί τῶν ὁποίων στηρίζονται ὅλαι αἱ ἐπιστήμαι. Αἱ βάσεις αὐταί εἶναι αἱ ἐπιστημονικά ἔννοιαι καί αἱ μέθοδοι ἐρεῦνης. Εἰς ὅλας τās ἐπιστήμας οἱ πρόγονοί μας καθώρισαν τās ἐννοίας καί τās μεθόδους ἐρεῦνης. Οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἀκόμη

προσδιώρισαν τήν οὐσίαν ὄλων τῶν ἐπιστημῶν, εἰς τὰς ὁποίας οὐδεὶς, οὐδέποτε προσέθεσε κάτι, ἔστω καὶ δευτερεύον, ἔστω ἐλαχίστην ἀσήμαντον νέαν λεπτομέρειαν. Οἱ Ἀρχαιοέλληνες ἐπιστήμονες τὰ εἶδαν ὄλα, τὰ ἀνέλυσαν ὄλα καὶ τὰ εἶπαν ὄλα. Ἡ σύγχρονος τελευταία λέξις τῆς ἐπιστήμης, ὁποιασδήποτε ἐπιστιμῆς εὐρίσκεται ἐντός τῆς Ἀρχαιοελληνικῆς πεπατημένης. Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία, Μηχανική, Ἀστρονομία, Ἱατρική, Οἰκονομικά, Νομικά, Πολιτικά Ἐπιστήμαι, Ἀρχιτεκτονική, Κοινωνιολογία, Ψυχολογία, Γεωγραφία, καὶ κάθε ἄλλη ἐπιστήμη δέν ἐξεπέρασε τὰς γνώσεις πού εἶχαν ἐπ' αὐτῆς οἱ Ἀρχαῖοι πρόγονοί μας, οὔτε καὶ τὰς ἐφθασε. Μὲ διαφορετικά λόγια οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐγνώριζαν ἐφ' ὄλων τῶν ἐπιστημῶν πράγματα πού ἡμεῖς σήμερον ἀγνοοῦμεν.

Ὅσον καὶ νὰ σᾶς φαίνεται παράξενον οἱ Ἀρχαιοέλληνες εἶχαν ἐξειλιγμένην τήν Διαστημικὴν ἐπιστήμην περισσότερο ἀπ' ὅσον εἶναι σήμερον. Τό ἴδιο καὶ μέ τήν Ἱατρικὴν, τήν Φυσικὴν, κ.λ.π. Αὐτό τό ὁποῖον σᾶς φαίνεται παράξενον, ἐγὼ δέν τό λέγω, τό ἀποδεικνύω, ὁπότε παύει νὰ εἶναι παράξενον, διότι εἶναι ἀληθές.

Ὅπως καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμας, οὕτω καὶ εἰς τήν φιλοσοφίαν οἱ Ἕλληνες ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι καὶ οἱ μόνοι ἰδρυταί. Ἀπεκάλυψαν τόν χῶρον ὅπου κινεῖται ἡ φιλοσοφία καὶ ἐξήτασαν εἰς βάθος καὶ εἰς ἔκτασιν τό περιεχόμενόν τῆς. Τὰ εἶπαν καὶ ἐδῶ ὄλα. Οὐδεὶς ἕτερος, οὐδέποτε συνεπλήρωσε τό μεγαλειῶδες Ἑλληνούργημα τῆς φιλοσοφίας. Βεβαίως προσεπάθησαν οἱ μεταγενέστεροι νὰ τό κατανοήσουν καὶ νὰ ὠφεληθοῦν ἀπό αὐτό, ἀλλά νὰ προσθέσουν ἢ νὰ τοῦ βελτιώσουν κάτι, τοὺς ἐστάθη ἀδύνατον. Ὁ *F. Nietzsche* («Ἡ γέννησις τῆς

φιλοσοφίας» έλλ. έκδ. «Μαρῆ-Κορόντζη» Ἰ.Αθ. 1975, σελ. 28) διαβεβαιώνει κατηγορηματικῶς ὅτι οἱ Ἕλληνες «ἀνεκάλυψαν τοὺς κυριωτέρους τύπους τοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματος στοὺς ὁποίους ὄλες οἱ μεταγενέστερες γενεές δέν πρόσθεσαν τίποτε τό οὐσιαστικό». Ὅμοίως πρὸς τὴν γνώμην αὐτὴν συμφωνεῖ καὶ ὁ E. Zeller (W. Nestle «Ἱστορία Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας» έλλ. έκδ. «Κάλβος» Ἰ.Αθ. 1969, σελ. 25) μέ τρόπον πού δέν ἐπιδέχεται ἀμφιβολίαν, γράφει ὅτι οἱ Ἕλληνες «ὄλα τά βασικά ζητήματα τῆς φιλοσοφίας τῆς θεωρητικῆς ὄσο καὶ τῆς πρακτικῆς τά ἔθεσαν κι ἀπάντησαν μέ τὴν χαρακτηριστική γιά τό Ἑλληνικό πνεῦμα διάφανη καθαρότητα... σχημάτισαν ὄλες τίς τυπικές μορφές τῆς κοσμοθεωρίας... θεμελίωσαν ὄλους τοὺς βασικούς κλάδους τῆς φιλοσοφίας». Μέ ἀνάλογον εὐθύτητα ἐπιβεβαιώνει καὶ ὁ M. Heidegger («Τί εἶναι φιλοσοφία» έλλ. έκδ. «Ἀναγνωστίδη» σελ. 10) ὅτι «ἡ φιλοσοφία εἶναι Ἑλληνική στήν ὕπαρξή της – Ἑλληνική πάει νά πεῖ: ἡ φιλοσοφία εἶναι στήν ἀρχική της ὕπαρξη, τέτοιας φύσης πού πρῶτα τή συνέλαβεν μόνον ὁ ἑλληνικός κόσμος».

Ὅταν οἱ λαοί ἀπό τοὺς παλαιούς χρόνους μέχρι καὶ σήμερον κυριαρχοῦνται ἀπό ἀβεβαιότητας καὶ ζοῦν δίχως ψυχικήν γαλήνην, οἱ πρόγονοί μας διά τῆς φιλοσοφικῆς ὁδοῦ ἐπέτυχαν τὴν εὐδαιμονίαν. Ὅταν οἱ διάφοροι λαοί ἐπαρουσίασαν καὶ παρουσιάζουν ὕστερικούς προφήτας, οἱ πρόγονοί μας ἀνεδεικνυον φωτεινούς φιλοσόφους. Ὅταν οἱ ἄλλοι ἐτρόμαζαν ἀπό τά φυσικά φαινόμενα αἱ Ἑλληνικαὶ εὐφυῖαι τά ἀνέλυον, τά ἀντελαμβάνοντο καὶ τά ἔθεταν εἰς τὴν ὕπηρεσίαν των, ἐρμηνεύοντες τοὺς νόμους, πού τά διέπουν.

Πιστεύω μέ τὴν δύναμιν τῶν ἀποδείξεων, ὅτι οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν φι-

λοσοφίαν ανέκαλυψαν πάρα πολύ περισσότερα από όσα γνωρίζομεν σήμερα. Ίσως νά τά ἤξευραν όλα. Αυτό όμως δέν μπορῶ νά τό ἀποδείξω, ἂν καί δέν τό ἀποκλείω. Ἐκεῖνο όμως πού ἐγγυῶμαι ὅτι μπορῶ νά ἀποδείξω, εἶναι ὅτι τόσον εἰς τάς ἐπιστήμας, ὅσον καί εἰς τήν φιλοσοφίαν οἱ Ἄρχαῖοι Ἕλληνες ὄχι μόνον ἔθεσαν τάς βάσεις (ἐπ' αὐτοῦ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει) ἀλλά τάς ἐπροχώρησαν πολύ πέραν τοῦ σημείου εἰς τό ὁποῖον σήμερα ἔχουν φθάσει. Οἱ πρόγονοί μας κατεῖχον περισσότερα εἰς ὄλας τάς ἐπιστήμας καί τήν φιλοσοφίαν, ἀπ' ὅσα κατέχουν οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι.

Ἡ παρούσα μελέτη ἐπαναλαμβάνω θά τό ἀποδείξῃ.

Ἐρχόμεθα τώρα εἰς τό ἄλλο συνθετικόν στοιχεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, εἰς τό ἦθος. Ἐλέχθη ὅτι αὐτό εἶναι ψυχικός χαρακτήρ ἐκ τοῦ ὁποίου ὑπαγορεύεται ὠρισμένος τρόπος συμπεριφορᾶς. Ἀπό τόν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου πηγάζει καί ἡ συμπεριφορά του. Ὁ χαρακτήρ εἶναι ἐσωτερική ὑπόθεσις ἡ ὁποία ἐπιδέχεται καλλιτέρευσιν, διά τῆς ψυχικῆς καλλιουργείας, εἰς τήν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ἔδωσαν τό φημισμένον ὄνομα τοῦ πολιτισμοῦ. Συνεπῶς ψυχικός χαρακτήρ καί τρόπος συμπεριφορᾶς μαζί κάνουν τό ἦθος. Αυτό δηλαδή εἶναι ταυτόχρονος ἐσωτερική (ψυχικός χαρακτήρ) καί ἐξωτερική (τρόπος συμπεριφορᾶς) ἐκδήλωσις.

Τό ἦθος ἐπομένως εἶναι νά αἰσθάνεσαι καί νά κάνης. Ἀναλόγως δέ πρός τήν ποιότητα τοῦ κράματος, αἰσθήματος - πράξεως ἀξιολογοῦνται καί οἱ ἄνθρωποι.

Τό νά ἀποδείξωμεν ὅτι οἱ Ἄρχαῖοι Ἕλληνες ἦσαν πολιτιστικῶς καί τεχνολογικῶς περισσότερον ἀνεπτυγμένοι ἀπό τούς σημερινούς ἀνθρώ-

πους, δέν έχει μόνον τήν θεωρητικήν ἀξίαν τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἱστορικής ἀληθείας ἢ τῆς ἱκανοποιήσεως τῆς ἐθνικῆς φιλοτιμίας. Ἔχει ἐπίσης τήν πρακτικήν σπουδαιότητα τῆς παρακινήσεως νά στραφῶμεν συστηματικῶς εἰς τήν μελέτην τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πνεύματος. Πολλοί ἐπιστήμονες θά εὑρουν ἐντός τῶν Ἀρχαίων κειμένων καί τῶν παραδόσεων λύσεις εἰς προβλήματα πού τοὺς ἀπασχολοῦν, ἄλλοι θά ἀνακαλύψουν τήν ὑπαρξί ἀληθειῶν πού τώρα ἀγνοοῦμεν, ἄλλοι θά ἐντοπίσουν μεθόδους ἐρεῦνης, ἀναλύσεως, τρόπους συλλήψεως θεμάτων καί ἀκόμη τήν ὑπαρξίν ζητημάτων τά ὁποῖα τώρα οὔτε φαντάζονται, ὅτι ὑπάρχουν.

Ἄ G. Hegel («Φιλοσοφία τῆς Ἱστορίας» ἑλλ. ἐκδ. «Ἀναγνωστίδης» σελ. 257) μέ τήν βαθύνοιαν, ἢ ὁποῖα τόν διέκρινε διεπίστωσε ὅτι «ἡ καθαρὰ λεγομένη ἀνύψωση καί ἡ πραγματικὴ ἀναγέννηση τοῦ πνεύματος πρέπει νά ἀναζητηθοῦν πρῶτα στήν Ἑλλάδα». Πολλοί ξένοι ἐπιστήμονες ἀνεζήτησαν νά εὑρουν ἀπαντήσεις εἰς Ἀρχαιοέλληνας συγγραφεῖς. Μᾶς εἶναι γνωστοί καί αὐτοί καί ἡ προσπάθειά τους. Ἔχουν συμφέρον νά τήν συνεχίσουν, ἐνῶ οἱ Ἑλληνες ἐπιστήμονες ἔχουν καθῆκον νά τήν ἀρχίσουν.

Ἡ ὠργανωμένη στροφή πρὸς τό Ἀρχαῖον Ἑλληνικόν Πνεῦμα θά ὠφελήσῃ τήν ἀνθρωπότητα, διότι θά προάγῃ τήν Γνώσιν καί τό ἦθος καί θά τοποθετήσῃ εἰς τήν πρώτην γραμμὴν τό πρότυπον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος θά συνδυάζῃ Κάλλος - Εὐφυΐαν - Χαρακτῆρα εἰς ἀρμονικόν σύνολον ἢ ὅπως λέγει τό ἴδιο πρᾶγμα μέ ἄλλα λόγια ὁ A. Hitler («Ὁ Ἀγών μου» ἑλλ. ἐκδ. «Δαρέμα» Β' τόμος, σελ. 43) «Αὐτό πού ἔχει κάνει ἀθάνατο τό ἰδεατό τῆς ὁμορφιάς ὅπως τήν πίστευαν οἱ

Ἕλληνες, εἶναι ἡ ὑπέροχη συζυγία τῆς πύο λαμπρῆς φυσικῆς καλλονῆς μέ τήν πνευματικῆ ἔκλαμψη καί τήν εὐγένεια τῆς ψυχῆς».

Ἐάν ἐξετάσωμεν τήν προέλευσιν τῶν συγχρόνων ἐξελίξεων καί τοῦ πολιτισμοῦ θά διαπιστώσωμεν, ὅτι τά μεγάλα ἐπιτεύγματα τῶν δύο τελευταίων αἰῶνων ἐπραγματοποιήθησαν, διότι οἱ ξένοι ἐπιστήμονες — πού κακῶς φέρονται ὡς ἐφευρέται των — ἀντέγραψαν τοὺς Ἀρχαίους μας προγόνους. Μερικοὶ ξένοι εἶχαν τήν ἐντιμότητα νά ἀναφερθοῦν εἰς τοὺς Ἀρχαίους καί νά εἶπουν τήν ἀλήθειαν, ὅτι δηλαδή αὐτό πού τοὺς ἔκανε διασῆμους τό εἶχαν προεἶπει οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Μερικοὶ ἀπεσιώπησαν τόν πραγματικόν Ἀρχαιοἔλληνα ἐφευρέτην ἢ ἐμπνευστή ἐκ τοῦ ὁποίου παρέλαβον τήν ἰδέαν ἢ τό ἐπινόημα.

Γενικῶς θέλω νά τονίσω ὅτι ὅλοι οἱ ξένοι ἐπιστήμονες φιλόσοφοι καί πολλοὶ λογοτέχναι ἀντέγραψαν τοὺς προγόνους μας. Ἄλλοι μὲν ἐξ ἐκείνων πρὸς τιμὴν των, ἐμνημόνευσαν τόν Ἀρχαῖον Ἕλληνα τοῦ ὁποίου ὑπῆρξαν οὐσιαστικῶς ἐρμηνευταί, ἄλλοι δέ ὄχι. Αὐτοὶ οἱ τελευταῖοι εἶναι κοινοὶ ἰδεοκλέπται. Ἀσφαλῶς θά ἦτο παράλειψις νά νομίζωμεν ὅτι οἱ ξένοι ἔκλεψαν ἀπὸ τήν πατρίδα μας μονάχα καλλιτεχνικοὺς θησαυρούς. Ἐκλεψαν ἐπίσης καί εἰς μεγαλυτέραν ἔκτασιν τοὺς ἀμυθήτους θησαυρούς τῆς πνευματικῆς μας παραγωγῆς, τοὺς ὁποίους παρέθεσαν εἰς δῆθεν ἰδικά των βιβλία.

Ἀπὸ τήν ἐποχὴν τῆς Ἀναγεννήσεως μέχρι τῶν ἡμερῶν μας καί φυσικά θά συνεχισθῆ ἀκόμη, διάφοροι ξένοι μελετοῦν ἔργα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἐντὸς τῶν κειμένων, τά ὁποῖα ὄχι σπανίως εἶναι ἀπλαῖ ἐπιστολαί φιλοσόφων ἢ ἐπιστημόνων πρὸς μαθητάς των, εὐρίσκουν τήν ἰδέαν, τήν ἐ-

φεύρεσιν, τό θέμα, τό ὅποιον κατόπιν περιγράφουν εἰς συγγράμματά των καί ὁ κόσμος τούς θαυμάζει διά τήν ἔμπνευσίν των, τήν ὁποίαν ἐκλαμβάνει ὡς πρωτότυπον, ἐνῶ τό πρῶτον ἀποδεδειγμένως εἶχε διατυπωθῆ παρά τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων. Συχνά παρατηρεῖται μάλιστα τό φαινόμενον τῆς ἀντιγραφῆς τοῦ ἀντιγράφαντος. Ὁ *Milovan Djilas* («Ἡ Νέα Τάξη» ἑλλ. ἔκδ. «Καμαρινοπούλου» Ἀθ. 1970, σελ. 12) γράφει ὅτι ὁ Μάρξ ἔλαβε τάς δύο βασικάς θέσεις τῆς φιλοσοφίας του ἀπό ἄλλους, οἱ ὅποιοι μέ τήν σειράν των τάς εἶχαν πάρει ἀπό τούς Ἀρχαιοέλληνας: «Τήν ἰδέα τῆς προτεραιότητος τῆς ὕλης δανείστηκε ἀπό τούς Γάλλους ματεριαλιστές τοῦ 18ου αἰῶνα. Ἀλλά καί προηγούμενοι στοχαστές συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ Δημόκριτου στήν ἀρχαία Ἑλλάδα, τήν εἶχαν ἐκφράσει κατά διαφορετικό τρόπο. Ἡ ἰδέα τῆς ἀδιάκοπης ἀλλαγῆς τῆς πραγματικότητος, πού προκαλεῖται ἀπό τήν σύγκρουση τῶν ἀνομοίων, ὀνομάστηκε διαλεκτική, καί πρωτοδιατυπώθηκε ἀπό τόν Ἐγελο, ἡ ἴδια ὡστόσο ἰδέα εἶχε διατυπωθεῖ κατά διαφορετικό τρόπο ἀπό τόν Ἡράκλειτο, στήν ἀρχαία Ἑλλάδα».

Σκοπεύω ὅλας αὐτάς τάς περιπτώσεις τῆς πρωτοφανοῦς λεηλασίας τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος νά τάς ἐκθέσω μίαν, πρὸς μίαν. Γνωρίζουν ὅλοι, ὅτι αἱ ἐπιστήμαι χρησιμοποιοῦν Ἑλληνικήν ὀρολογίαν. Πρέπει τέλος πάντων νά διερωτηθοῦν κάποτε διατί π.χ. οἱ Γάλλοι λέγουν *geographie* καί δέν μεταχειρίζονται διά τήν Γεωγραφίαν ἰδική των λέξιν· διατί λέγουν *physique*, *philosophie*, *mathematiques*, *astronomie*, *politique*, *mecanique*, *ophthalmologie*, *architecture*, κ.λ.π., κ.λ.π., καί δέν διέτύπωσαν τάς προαναφερθεῖσας καί τόσας ἄλλας ἐπιστήμας πού δέν ἀνέφερα μέ ἰδική των λέξιν, μέ

ἔθνικόν των ὄρον; ἀλλά εἰσήγαγον εἰς τὴν γλῶσσαν των Ἑλληνικὰς λέξεις;

Ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα εἶναι ἡ ἑξῆς: Οἱ Γάλλοι δὲν παρέλαβον μόνον τὰς λέξεις. Παρέλαβον ἀπὸ τούς Ἑλληνας τὰς ἐπιστήμας καὶ μαζί μέ αὐτάς καὶ τὰς Ἑλληνικὰς λέξεις, πού δηλώνουν κάθε ἐπιστήμην, φιλοσοφίαν, κ.λ.π. Ὅταν οἱ Γάλλοι, τούς ὁποίους φέρω ὡς παράδειγμα, καθόσον ὄσα γράφω ἰσχύουν δι' ὄλους τούς Εὐρωπαίους, ὄταν οἱ Γάλλοι λοιπόν ἔμαθαν τὰ μαθηματικά ἀπὸ τούς Ἑλληνας ἀμέσως ἢ μέσω τῶν Λατίνων, δὲν εἶχαν εἰς τὴν γλῶσσαν των τὴν λέξιν μαθηματικά. Ἴσως εἶχαν τὴν λέξιν ἀριθμός, σχήματα, κ.λ.π. ἀλλά τόν ὄρον μαθηματικά δὲν τὸν εἶχαν, διότι δὲν ἤξεραν τὰ μαθηματικά καὶ ὄπωςδήποτε δὲν δημιουργεῖται λέξις διὰ κάτι πού δὲν ξέρομεν ἢ δὲν ὑπέπεσε εἰς τὴν ἀντίληψίν μας. Ἐπῆραν τὰ μαθηματικά ὡς ἐπιστήμην ἀπὸ τούς Ἑλληνας καὶ μαζί μέ τὰς ἐπιστήμας ἐπῆραν καὶ τόν ὄρον. Περιεχόμενον ἐπιστήμης καὶ ὄνομασία μετεφέρθησαν ἀπὸ τόν Ἑλληνικόν χῶρον εἰς χῶρον Λατινικόν, Ἱταλικόν, Γαλλικόν, Ἀγγλικόν, Γερμανικόν. Ἐάν οἱ λαοὶ αὐτοὶ ἀνέπτυσσαν τὰς ἐπιστήμας αὐτοδυνάμως θά τὰς ἔδιδαν ἔθνικὰς ὄνομασίας. Δὲν ἔγινε ὄμως ἔτσι. Τὰς ἐπιστήμας τὰς ἐπληροφορήθησαν ἀπὸ τούς Ἀρχαίους Ἑλληνας καὶ τὰς υἰοθέτησαν μαζί μέ τὸ Ἑλληνικόν ὄνομα.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἀναγεννήσεως οἱ ξένοι ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων ἐπεκοινώνησαν μέ τὸ Ἑλληνικόν πνεῦμα. Ἐντυπωσιάσθησαν καὶ μετέδωσαν εἰς τούς ὄμοεθνεῖς τους ἐκεῖνα πού ἐδιάβασαν. Ἐτσι ἀρχικῶς ἐκαλλιιεργήθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην αἱ ἐπιστήμαι καὶ ἡ φιλοσοφία, ἐνῶ παραλλήλως ἀνεπτύχθη καὶ ἡ καλλιτεχνία μέ παραδοσιακόν πρότυπον τὴν ἀντίληψιν περὶ ὄραιου τῶν Ἀρχαίων Ἑλλή-

νων.

Ὁ *Will Durant* («Παγκόσμιος Ἱστορία τοῦ Πολιτισμοῦ» ἑλλ. ἔκδ. «Συρόπουλοι Ἀφοί» σελ. 6) παραδέχεται σαφέστατα ὅτι «δέν ὑπάρχει τίποτε εἰς τόν Ἑλληνικόν πολιτισμόν, πού νά μὴ φωτίζῃ τόν ἰδικόν μας πολιτισμόν» καί ἀναγνωρίζει ὅτι μέσω τῶν Ρωμαίων ἢ Ἑλλάς «ἐκληροδότησε εἰς τὴν Εὐρώπην τὰς ἐπιστήμας της, τὴν φιλοσοφίαν της, τὰ γράμματα της καὶ τὰς τέχνας της πού εἶναι ἡ ζωντανὴ βάση τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ συγχρόνου κόσμου».

Μετά τὴν ὑποδούλωσιν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ κυρίως μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 πολλοὶ Ἕλληνες ἐσπούδασαν εἰς ξένα πανεπιστήμια. Ἐκεῖ ἤκουσαν ἀπὸ τοὺς ξένους πράγματα τὰ ὅποια ἤδη χιλιετηρίδας πρὶν ἐξήγγειλαν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Οἱ ΝεοἝλληνες ὁμως ἀγνοοῦντες τὴν προγονικὴν πνευματικὴν κληρονομίαν ἐγένοντο μαθηταὶ τῶν μαθητῶν μας καὶ ἐθαύμαζαν τοὺς ξένους διὰ τὰς ἐπιστημονικὰς καὶ φιλοσοφικὰς γνώσεις των αἱ ὅποια ὁμως εἶχαν, πλήρως ἀποδεδειγμένως, Ἑλληνικὴν προέλευσιν. Οὕτω οἱ ΝεοἝλληνες μαθηταὶ τῶν Κάντ, Νίτσε, Σοπενχάουερ, Βέμπερ, Καρτεσίου, Βάκωνος, Σπένσερ, Μάρξ, Παρέτο, Σορέλ, Ἐγέλου, κ.λ.π. ἐμάθαιναν ἀπὸ δεῦτερο χέρι καὶ εἰς τὰ Γερμανικά, Ἀγγλικά, Γαλλικά, Ἰταλικά, ὅσα εἶπαν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἰς τὰ Ἑλληνικά. Κατόπιν ἤρχοντο ἐξ Ἑσπερίας, δίκην φουσκωμένων διάνων καὶ ἐγένοντο ἐν Ἑλλάδι καθηγηταί, ἀκαδημαϊκοί. Ἀνεγνωρίζοντο ὡς διάνοιαι, στοχασταί, ἄνθρωποι μορφωμένοι, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητα ἐπρόκειτο περὶ ἀγραμμάτων ξενομανῶν, οἱ ὅποιοι ἔμαθαν μίαν ξένην γλῶσσαν καὶ ἐπαπαγάλισαν ὀλίγα πού ἀπεστήθησαν ἀπὸ τοὺς ἰδεοκλέπτας τῶν προγόνων μας.

Τὴν ἑκατονταετίαν 1850-1950 διάφοροι ἄστοί πού

μετέβησαν εἰς τό Παρίσι ἢ εἰς τήν Χαϊδελβέργην ἐπέστρεψαν εἰς τήν Πατρίδα μας καί κατέλαβαν πανεπιστημιακάς ἔδρας, θέσεις ἀκαδημαϊκῶν, ἐκυκλοφόρησαν βιβλία καί ἔδωσαν πλῆθος διαλέξεων, δίχως ποτέ νά ὑποπτευθοῦν ὅτι ἐκεῖνα πού τοὺς ἐδίδαξαν εἰς τό Παρίσι καί εἰς τήν Χαϊδελβέργην, τά εἶχαν πρῶτοι διδάξει οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνας.

Εἰς τὰς ξένας χώρας ἐξυμνεῖτο συχνά καί εἰς γενικὰς γραμμάς ἢ συμβολή τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων εἰς τόν πολιτισμόν καί τὰς ἐπιστήμας. Αὐτὴ τὴν ἀφηρημένην ἐξύμνησιν μετέφεραν ἐδῶ οἱ ξενοσπουδασμένοι καθηγηταί καί ἀκαδημαϊκοί, οἱ ὁποῖοι ἀκόμη καί τώρα ἀναφέρουν εἰς τὰ βιβλία τῶν κάποιον Πλάτωνα, κάποιον Σωκράτην, κάποιον Ἀριστοτέλην, ὅτι κάτι εἶπαν, κάτι ἄφησαν νά ἐννοηθῆ, ἀλλά ὁ Ἄγγλος, ὁ Γάλλος, ὁ Γερμανός, ὁ Ἰταλός, ὁ τάδε ἢ ὁ δεῖνα ξένος συνέλαβαν τό πράγμα καί τό ἀνέλυσαν καί μᾶς τό ἐδίδαξαν. Αὐτός ὁ ἔσμός τῶν ἀμορφῶτων καθηγητῶν καί λοιπῶν ψευδοεπιστημόνων κυκλοφοροῦν βιβλία διὰ τόν κάθε ξένον καί ἀγνοοῦν τοὺς Ἕλληνας.

Χιλιάδες ἔχουν ἀναγνώσει τόν Μάρξ. Ἀλλά κανεῖς δέν ἐδιάβασε τόν Ἐπίκουρον καί τόν Δημόκριτον μολονότι ὁ Μάρξ ἔγραψε διατριβὴν μέ τίτλον: «*Διαφορὰ φυσικῆς Δημοκρίτου καί Ἐπικούρου*». Ὁ Μάρξ δηλαδὴ ἐμελέτησε τόν Ἐπίκουρον καί τόν Δημόκριτον. Οἱ ἐγχώριοι Μαρξισταὶ ἀπαξιοῦν νά διαβάσουν αὐτοὺς τοὺς Ἀρχαίους Ἕλληνας, τοὺς ὁποῖους εἰς πολλά ὡς θά ἴδωμεν ἄλλοῦ ἀντέγραψε ἐπακριβῶς ὁ Μάρξ.

Κατηγορῶ τοὺς στενοκεφάλους καθηγητάς, ὅτι λόγῳ ἀνικανότητος νά μελετήσουν καί νά καταλάβουν τοὺς Ἀρχαίους κατέφυγαν εἰς ξένους ἀντιγραφεῖς καί ἀπὸ ἐκεῖ ἔμαθαν πράγματα τὰ ὁποῖα διδάσκουν ἐν Ἑλλάδι, ὅτι τάχα τά εἶπαν οἱ ξένοι ἐνῶ

ἀληθῶς τὰ ἔχουν διδάξει οἱ πρόγονοί μας. Δέν ἀμφιβάλλω ὅτι τήν κατηγορίαν μου αὐτήν οἱ κύριοι καθηγηταί τήν γράφουν εἰς τὰ παλαιά των ὑποδήματα. Ἐγώ τούς κατηγόρησα ὄχι βεβαίως, διότι πιστεύω ὅτι θά τούς συγκινήσω, ἀλλά ἀφ' ἑνός μὲν διά νά γνωρίζουν, ὅτι τούς γνωρίζομεν τί τενεκέδες εἶναι, ἀφ' ἑτέρου δέ μέ τόν σκοπόν ὅταν ἐπικρατήσῃ Ἑλληνοπρεπῆς πολιτική ἡγεσία νά καθορίσῃ νέαν γραμμὴν καί νά ζητήσῃ εὐθύνας ἀπό τούς προδότας τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Προδοταί τοῦ Ἑλληνισμοῦ δέν εἶναι μόνον οἱ καθηγηταί καί οἱ ἀκαδημαϊκοί, ἀλλά οἱ ἐπιστήμονες συλλήβδην, διότι εἴτε ἀπό ἀδιαφορίαν, εἴτε ἀπό ἀνικανότητα δέν προσφεύγουν εἰς τήν Ἀρχαίαν Ἑλλάδα. Ἀνέφερα κατ' ἐξοχήν τούς καθηγητάς καί τούς ἀκαδημαϊκούς, διότι αὐτοί λόγω θέσεως εὐρίσκονται ἐπὶ κεφαλῆς τῆς προδοσίας. Θεωρῶ ὅμως ὑποχρέωσίν μου νά ἐξαιρέσω τῆς κατηγορίας ἐλαχίστους Ἐθνικόφρονας ἐπιστήμονας, οἱ ὅποιοι δίδουν τήν μάχην τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τό πεδῖον τῶν ἐπιστημῶν, τῆς φιλοσοφίας καί τῆς τέχνης.

Ἡ ἐγχώρια διανόησις διαπράττει εἰς βάρος τῆς Πατρίδος τήν ἐλεινοτέραν προδοσίαν: τόν ἀφελληνισμόν. Ἀγωνίζονται μέ κάθε τρόπο νά ἀποσιωπήσουν, νά παραγκωνίσουν καί νά σθῆσουν ἀπό τήν λαϊκὴ συνείδησιν ὅ,τιδῆποτε εἶναι Ἑλληνικόν. Εἴμεθα θλιβεροί μάρτυρες τῆς ὑπονομεύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος. Κάθε τι πού ἔχει σχέση μέ τήν Ἀρχαίαν Ἑλλάδα πολεμεῖται ἀγρίως, ἀπό τούς ἀγρίους τῆς συγχρόνου διανοήσεως. Σκοπίμως προβάλλονται συνεχῶς οἱ Ξένοι. Ἐπίτηδες δέν διδάσκονται οἱ Ἀρχαῖοι Φιλόσοφοι. Συστηματικῶς ἀνθελληνικοποιεῖται ἡ παιδεία. Μονίμως καταδιώκεται ὅ,τιδῆποτε Ἑλληνικόν. Θά φέρω

τρία πρόχειρα, αλλά χαρακτηριστικά παραδείγματα.

Πρώτον, μέ ειδικούς νόμους κατηγορήθη από τας θεολογικάς Σχολάς των Πανεπιστημίων μας ή μελέτη τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας καί Φιλολογίας. Εἰς τὴν θέσιν τῆς δέ ἰδρῦθη ἔδρα τῆς ἑβραϊκῆς φιλολογίας, τὴν ὁποίαν φυσικά ἀνέλαβε ἔμπειρος ἑβραϊολόγος! Νά μή μάθουν οἱ σπουδασταὶ τὰ βαθυστόχαστα νοήματα καί μηνύματα τοῦ Ὅμηρου, ἀλλά νά μάθουν τόν ἑβραῖον Αὐνάν. Ὅποιαδήποτε σύγκρισις τῆς ἑβραϊκῆς φιλολογίας καί τῆς Ἑλληνικῆς δέν εἶναι δυνατόν νά γίνῃ. Δέν τό ὑποστηρίζω ἐγώ, ἀλλά τό λέγει — καί πόσον ἐντόνως — ὁ ἑβραῖος *Max Nordau* (πραγματικόν ὄνομα: *Simon Suedfeld*) ὁ ὁποῖος μάλιστα ἔχει ἀνακηρυχθῆ ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καί ὁ ὁποῖος διετέλεσε πρόεδρος τῶν Σιωνιστῶν. Αὐτός εἰς τό βιβλίον του «*Τα κατά συνθήκην ψεύδη*» (ἑλλ. ἔκδ. μετάφρασις Κ. Παπαλεξάνδρου, Ἀθ. 1966, σελ. 41) γράφει: «*Μόνον δέ εἰς ἐν φανταστικόν πνεῦμα ἔστερημένον κρίσεως εἶναι δυνατόν νά ἔλθῃ ἡ ἰδέα νά συγκρίνῃ τὴν βίβλον μέ τὰ ὑπέροχα διανοητικά προϊόντα τοῦ Ὅμηρου, Σοφοκλέους...!*»!

Εἰς τὰ ξένα Πανεπιστήμια, ἰκόμη καί εἰς τὰ πολυτεχνεῖα, διδάσκεται ἡ Ἑλληνική Φιλοσοφία καί Φιλολογία. Τούναντίον ἐδῶ δέν διδάσκεται οὔτε καί εἰς τὰς σχολάς πού προορίζονται ἢ μᾶλλον ὑποτίθεται ὅτι προορίζονται νά σπουδάσουν οἱ μέλλοντες φιλόλογοι καί φιλόσοφοι. Ὁ *Karl Marx* («Κεφάλαιον» ἑλλ. ἔκδ. «Μόρφωση» Ἀθ. 1963, σελ. 95) ἀποκαλεῖ τόν Ἀριστοτέλην «*γίγαντα τῆς σκέψης*». Ἐν τούτοις ὄχι μόνον οἱ φοιτηταὶ ἢ οἱ ἀπόφοιτοι, ἀλλά καί οἱ καθηγηταὶ τῶν φιλοσοφικῶν σχολῶν ἀγνοοῦν τὰ ἔργα τοῦ Ἀριστοτέλους,

τά ὁποῖα βεβαίως, ὅπως καί ὄλα τὰ ἔργα τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων τό Ἑλληνικόν κράτος δέν ἐκδίδει. Εὐτυχῶς ὑπάρχουν αἱ ἐκδόσεις Λειψίας, Ὁξφόρδης, κ.λ.π.

Ὁ Γερμανός φιλόσοφος *Paul Natorp* ἀρχίζει τόν πρόλογον τοῦ περιφήμου συγγράμματός του «Ἡ περί Ἰδεῶν θεωρία τοῦ Πλάτωνος» (ἑλλ. ἐκδ. «Κοραῖ» Ἀθ. 1929, σελ. 9) ὡς ἐξῆς: «θά ἐπεθύμουν τό βιβλίον τοῦτο νά περιέλθῃ εἰς τὰς χεῖρας ὄλων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι αἰσθάνονται τήν ἀνάγκην νά ἀποκτήσωσι σαφήν ἰδέαν περί τοῦ τί ἐσθμαινε μέχρι τοῦδε διά τήν ἀνθρωπότητα τό ὄνομα Πλάτων καί τί πρέπει καί εἰς τό μέλλον νά σημαίνη»!

Τί πρέπει καί εἰς τό μέλλον νά σημαίνη τό ὄνομα Πλάτων εἶναι διά τούς ἐγχωρίους πανεπιστημιακούς καθηγητάς βαθύ μεσονύκτιον, ἀφοῦ αὐτοί καί οἱ ἀκαδημαϊκοί καί οἱ ἄλλοι φιλοσοφοῦντες οὐδέποτε ἀνέγνωσαν τόν Πλάτωνα, ἔστω καί ἀπό περιέργειαν.

Δεύτερον, εἰς τήν Στρατιωτικήν Σχολήν τῶν εὐελπίδων κατηργήθη ὡς μάθημα ἐξεταστέον κατά τὰς εἰσαγωγικάς ἐξετάσεις ἢ ... Ἑλληνική Ἱστορία!!! Μάλιστα. Οἱ ὑποψήφιοι Ἀξιωματικοί διά νά εἰσέλθουν εἰς τήν Σχολήν ὀφείλουν νά γνωρίζουν χημείαν, ἄλγεβραν, φυσικήν, μαθηματικά, ἀλλά τήν Ἑλληνικήν Ἱστορία δέν ἐκρίθη ἀπαραίτητον νά τήν γνωρίζουν, αὐτοί οἱ ὁποῖοι φιλοδοξοῦν νά τήν συνεχίσουν.

Ἀπό τούς Ρώσους (Κ. Κολόμποβα, Ε. Ὁζερετσκάια: «Ἡ καθημερινή ζωή στήν Ἀρχαία Ἑλλάδα» ἑλλ. ἐκδ. «Ὀκεανίς» σελ. 5) πληροφοροῦμεθα ὅτι: «στό σχολεῖο δέν διδάσκεται ἡ ἱστορία ὄλων τῶν λαῶν, μά γιά τήν ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος πού ἄφησε στήν ἀνθρωπότητα πολιτιστικά μνήματα ἐξαιρετικῆς ἀξίας, διατίθεται σημαντική θέση».

Αὐτὴν τὴν ἱστορίαν κατήργησαν ἀπὸ ἐξεταστέον εἰσαγωγικὸν μάθημα κάτι στρατηγοὶ μὲ τὴν εὐκολίαν μὲ τὴν ὁποίαν ἤλλαξαν τέσσαρας φορές τὸ ἔμβλημα τοῦ πηλικίου των (Στέμμα — Στέμμα καὶ Φοῖνιξ — Φοῖνιξ — Ἐθνόσημον...) ἐνῶ εἰς τὴν Ρωσίαν διατίθεται σημαντικὴ θέσις.

Ἐξ ἄλλου ὁ Μάο (Ἄπαντα» ἑλλ. ἐκδ. «Μόρφωση» Ἄθ. 1960, τόμος 4ος, σελ. 21) συνιστᾷ εἰς τὰ στελέχη του νὰ μελετοῦν πολὺ τὴν Ἱστορίαν τῆς Κίνας καὶ ὄχι μόνον τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος. Παραπονεῖται μάλιστα διότι «τούς βλέπει κανεῖς ν' ἀποστρέφονται τὴν ἱστορίαν τῆς δικῆς τους χώρας, νὰ ἐνδιαφέρονται μόνον γιὰ τὴν Ἑλλάδα κι' ὄχι γιὰ τὴν Κίνα...» καὶ τοὺς συνιστᾷ νὰ μελετοῦν τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ νὰ μαθαίνουν καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς Κίνας.

Οἱ Ρῶσοι κομμουνισταὶ καὶ οἱ Κινέζοι κομμουνισταὶ δεικνύουν ὅπως φαίνεται περισσότερον ἐνδιαφέρον, διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ ὅσον ἐκείνη ἢ ἀντικομμουνιστικὴ στρατιωτικὴ ἡγεσία ἢ ὁποία κατήργησε καὶ αἱ ἄλλαι αἱ ὁποῖαι συνέχισαν νὰ δέχονται τὴν κατάργησιν τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας ἀπὸ τὰς εἰσαγωγικὰς ἐξετάσεις τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων.

Δέν νομίζω ὅτι χρειάζονται σχόλια διὰ νὰ ἐξηγήσω πόσον ἀπαράδεκτον εἶναι νὰ ἀπαιτῆται διὰ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν Σχολὴν Εὐελπίδων ἡ γνῶσις χημείας καὶ ἀλγέβρας καὶ ὄχι ἡ γνῶσις τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας. Τὸ γεγονός ὅτι τοῦτο συνέβη εἶναι κακόν. Τὸ γεγονός ὅτι συνεχίζεται εἶναι χειρότερον. Ἐάν δέ ἐξακολουθήσῃ τότε θά φθάσωμεν εἰς τὸ σημεῖον οἱ ὑποψήφιοι ἀξιωματικοὶ νὰ γνωρίζουν περισσότερα διὰ τὴν φυσικοχημίαν καὶ ὀλιγώτερα διὰ τὴν Ἑλλάδα. Πρὸς τὰ ἐκεῖ ἐπισήμως καὶ μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῆς στρατιωτικῆς ἡγεσίας κατευθύνε-

ται ή νεολαία. Ένας νέος ό όποϊος δονείται από πατριωτισμόν, διότι έμελέτησε τήν ιστορίαν μας και έμαγνητίσθη από τά άπαράμιλλα παραδείγματα θυσιών και άγώνων θά μείνη έξω από τήν Σχολήν Εϋελπίδων, εάν δέν γνωρίζει χημείαν.

Ή ιστορία δμως του Έθνους δέν προχωρεί μέ τήν φυσικήν, οϋτε γράφεται εις τά χημικά έργαστήρια. Μέ λύπην καταλήγομεν εις τήν διαπίστωσιν, ότι οί καταργήσαντες τήν Έλληνικήν ιστορίαν από τάς έξετάσεις τής Σχολής Εϋελπίδων έλιθοβόλησαν τόν Έλληνισμόν.

Τρίτον, άς έλθωμεν εις τήν περιοχήν τής τέχνης. Χαρακτηριστικόν τής έποχής του άφελληνισμού είναι ή άπομάκρυνσις κάθε τί του Έλληνικού από τήν καλλιτεχνίαν. Ως παραστατικώτερον παράδειγμα φέρω τήν άρχιτεκτονικήν. Οί εκπρόσωποι της έπρόδωσαν τόν Έλληνισμόν. Τά δημόσια κτήρια όρθοϋνται άποτροπαιώς άνθελληνικά και προκαλοϋν τήν Έλληνικήν αισθητικήν. Εϊτε ίδητε τό νέον Υπουργείον Έξωτερικών (Βασιλίσσης Σοφίας) παραπλεύρωσ του παλαιου, ειτε τό κτήριον τής Τραπεζής Πειραιώς (Σταδίου και Κοραή) παραλεύρωσ του κτηρίου τής Έθνικής Τραπεζής θά σαs έλθη έμετόσ.

Δίπλα από δύο μεγαλοπρεπή κλασσικά κτήρια, άπελπιστικώς δίπλα, ύψώθησαν δύο καταπλακωτικά τερατουργήματα ύπό τάς εϋλογίας του κράτους και τών άρχιτεκτόνων προδοτών του Έλληνισμού. Άξίζει νά ίδητε τό θέαμα. Πρόκειται περι δύο άπαισιών μεγαθηρίων έτοιμών νά κατασπαράξουν τό κλασσικόν κάλλος, τό μεγαλειον του ώραιου.

Άποτελεί γραμμήν νά έξαφανισθή κάθε ίχνος του Έλληνισμού. Εκείνη δέ ή άρχιτεκτονική πού άκτινοβολεί Έλλάδα πρέπει νά έκλείψη. Εϊτε θά «μπαζωθή» μέ τσιμέντο (θέατρον Λαρίσσης) ειτε θά κρη-

μισθοῦν τὰ πρότυπά της καί εἰς τήν θέσιν των θά ἀνεγερθοῦν κτήρια ἄλλων ρυθμῶν, πάντως ὄχι Ἑλληνικῶν. Ἡ ἀρχιτεκτονική δέν εἶναι κάτι δίχως βάθος, δίχως νόημα, δίχως ἔκφρασιν. Ἀπεναντίας τὰ συνδυάζει ὄλα. Μιά ἀπλή στήλη φέρει εἰς τήν ἔθνικὴν μνήμην τόν Ἑλληνισμόν. Πρὸς Θεοῦ, ὄχι. Νά ὀρθωθοῦν στήλαι ἄρρυθμοι, ἀνθελληνικαί, ἀκαλαισθητοί. Ὀρθώσατε ὅ,τι θέλετε ἐκτός ἀπό κίονας, διότι αὐτοί ἔχουν Ἑθνικόν παρελθόν πού πρέπει ὀπωσδήποτε νά ταφῆ. Ἴδου ἡ σημερινή ἀποστολή τῆς ἀρχιτεκτονικῆς σχολῆς.

Ὁ Α. Hitler («Ὁ Ἀγὼν μου» ἑλλ. ἔκδ. «Δαρέμα» Α' τόμος, σελ. 159) ἀποκαλύπτεται πρὸ τῶν κτηρίων Ἑλληνικοῦ ρυθμοῦ καί γράφει: «ἄλλωστε καί μόνο ἡ ἀρχιτεκτονική σου γεννοῦσε σεβασμό: εἶχα μπροστά μου τό ὑπέροχο ἑλληνικό στοιχεῖο, ἐδῶ στή γερμανική γῆ» ἐνῶ οἱ Ἕλληνες ἀρχιτέκτονες ἐπέτυχαν νά ἐκριζώσουν τό ὑπέροχον Ἑλληνικόν στοιχεῖον ἀπό τήν Ἑλληνικὴν γῆν.

Θαυμάζομεν τήν Ἑλληνικότητα τῶν κτηρίων τῆς Ἀκαδημίας, τοῦ Πανεπιστημίου καί τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης, τὰ ὁποῖα ἀνηγέρθησαν βάσει σχεδίων τῶν: Θεοφίλου Χάνσεν, Χριστιανοῦ Χάνσεν καί Ἐρνέστου Τσίλερ, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ξενικά ὀνόματα ἀλλά Ἑλληνικὴν συνείδησιν, ἀντιθέτως πρὸς τοὺς φέροντας Ἑλληνικά ὀνόματα, ἀλλά ξενικὴν συνείδησιν νεοέλληνας ἀρχιτέκτονας.

Ἡ ὕλιστικὴ ἀντίληψις, ὅτι δέν κτίζομεν Ἑλληνικά, διότι αἱ κατασκευαί αὐταὶ στοιχίζουσι εἶναι ἀντίληψις λογιστικὴ, χρηματιστικὴ, δπισθεν τῆς ὁποίας οἱ ἀρχιτέκτονες κρύπτουσι τήν ἀνικανότητά των νά σχεδιάσουν Ἑλληνικά ἢ τό μῖσος των κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ὁ ἀφελληνισμὸς ἔχει ὡς κύριον στόχον τήν Ἑλληνικὴν νεολαίαν. Οἱ μισέλληνες συνωμότες ἐπι-

διώκουν νά μή ἐπικοινωνήσουν ποτέ οἱ Ἕλληνες νέοι μέ τό ἀθάνατον Ἑλληνικόν Πνεῦμα. Δι' αὐτόν τόν λόγον τά ἐκπαιδευτικά προγράμματα ἔχουν τελείως ἀπογυμνωθῆ ἀπό τά ἰδανικά καί τās ἀξίας, ἐπί τῶν ὁποίων ἐστηρίχθη τό μεγαλοπρεπές οἰκοδόμημα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

Ματαιῶς θά ἀναζητήσετε εἰς σχολικά ἢ πανεπιστημιακά βιβλία νά ἀναλύωνται αἱ ἀξίαι τοῦ ἰδεαλισμοῦ, τῆς δόξης, τοῦ καθήκοντος, τῆς θυσίας, τοῦ ἡρωϊσμοῦ, τοῦ ἀγῶνος, τῆς φιλοπατρίας, κλπ.

Ἐολόκληροι ἔννοιαι ἐπί τῶν ὁποίων στηρίζονται τά Ἔθνη ἢ ἐξαφανίζονται ἢ μισοῦνται, ὅπως: πειθαρχία, ὀργάνωσις, τάξις, ἱεραρχία, εὐθύνη, σεβασμός, κ.λ.π. Τό πελώριον κῦμα τοῦ ἀνθελληνισμοῦ σαρώνει τήν Ἑλληνοπρεπῆ ἐκπαίδευσιν. Τά Ἑλληνόπουλα ὄχι μόνον δέν διδάσκονται τό Ἑλληνικόν Πνεῦμα, ἀλλά διδάσκονται κάθε τι ἀντίθετον πρὸς αὐτό. Ἐνῶ ταυτοχρόνως τό ἐκπαιδευτικόν σύστημα καί αἱ σκόπιμοι μέθοδοι διδασκαλίας ἔχουν καταστήσει τά Ἀρχαῖα Ἑλληνικά φόβητρον τῶν μαθητῶν. Παραλλήλως εἰς τά πανεπιστήμια τῆς χώρας δέν προβάλλεται ἡ συμβολή τῶν Ἀρχαιοελλήνων εἰς τήν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ.

Ὡστόσο αὐτό πού συμβαίνει εἰς τόν τόπον μας δέν γίνεται εἰς τό ἐξωτερικόν. Ἐκεῖ ὑπάρχουν ἐπιστήμονες, ἔντιμοι καθ' ὅλα, πού ἀναγνωρίζουν τόν πρωταρχικόν ρόλον τῶν Ἑλλήνων. Ὁ καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Καϊμπριτζ *J. Burg* («Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἱστορικοί» ἔλλ. ἐκδ. «Παπαδήμα», Ἀθ. 1970, σελ. 19) γράφει: «δέν ἀμφισβητῶ τόν τίτλον τοῦ Ἀναξιμάνδρου νά λέγεται «πατήρ τῆς Γεωγραφίας» ἀλλά πιστεύει ὅτι ὁ Ἐκαταῖος «ἐθεμελίωσε τήν ἐπιστημονικὴν Γεωγραφίαν» καί συνεχίζει λέγων, ὅτι οἱ Ἕλληνες «ἦσαν οἱ πρῶτοι πού χρησιμοποίησαν τήν κριτικὴν στά γεγονότα. Καί τοῦτο

σημαίνει ότι αυτοί θεμελίωσαν την ιστοριογραφία... όπως στην ποίηση και στα γράμματα γενικά, όπως στην τέχνη, όπως στην φιλοσοφία και στα μαθηματικά έτσι και στην ιστορία ή όφειλή μας προς τους Έλληνες ξεπερνάει κάθε μέτρο».

Είναι και νομίζω ότι συμφωνείται μαζί μου, πολύ δυσάρεστον να μη ισχυρίζονται τουλάχιστον τά ανάλογα οι έγχώριοι καθηγηταί πανεπιστημίων. Ή μήπως δέν σās κάνει έντύπωσιν τό γεγονός ότι ή άκαδημία Ἀθηνών, παρά τόν οικονομικόν της πλουτον δέν έκυκλοφόρησε άκόμη ούτε τό λεξικόν τής Ἑλληνικής Γλώσσης, ούτε τά κείμενα τών Ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων. Πιστεύω άπολύτως ότι δέν πρόκειται περί άσημάντου παραλείψεως, αλλά περί σοβαρās άμελείας, πού μās θάζει εις πολ- λυς σκέψεις.

Δέν υπερβάλλω μήτε έχω διάθεσιν να κατηγορώ, αλλά δέν μπορώ να παραμένω άδιάφορος, όταν ιδι- κοί μας π.χ. κοινωνιολόγοι ισχυρίζονται ότι ό Πλά- των και ό Ἀριστοτέλης δέν ήσαν κοινωνιολόγοι, αλλά εις τά βιβλία των ύπάρχουν άπλως και κοινω- νιολογικά σκέψεις, ένω διά τό ίδιο θέμα ό καθηγη- τής του πανεπιστημίου τής Πάντοβα Ἀχιλλεύς Λόρια γράφει εις τό βιβλίον του «Ἡ κοινωνιολογία» (έλλ. έκδ. Ἀθ. 1925, σελ. 98) ότι: «Τά έργα του Πλάτωνος και του Ἀριστοτέλους, τών δύο διδασκάλων του άνθρωπίνου γένους, όνομάζονται πολιτικά, αλλά πράγματι είναι πραγματεΐαι κοινωνιολογίας άφοϋ περιλαμβάνουσι και έξετάζουσι όλας τάς διαφόρους έκδηλώσεις τής κοινωνικής ζωής και πραγματεύον- ται μετ' ίσης άμεροληψίας τά νομικά, οικονομικά, ήθικά, πολιτικά κ.λ.π. φαινόμενα και μέ φωτεινήν εύγλωττίαν διευκρινίζουσι τάς άμοιβαίας αυτών επι- δράσεις και τό πολυπλοκώτατον σύμπλεγμά των».

Όταν ό καθηγητής τής Σορβόννης G. Gurvitch

(Traite de sociologie» edit. P.U.F. Paris 1967, p. 29) λέγει ότι ο Ἀριστοτέλης ἐξήτασε τό «σύνολον τῶν κανόνων τῆς κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς ... ἐμελέτησε τὰς συμπεριφορὰς τὰς ἀτομικὰς, ὅσον καί τὰς συλλογικὰς ... περιέγραψε τήν κοινωνικὴν πραγματικότητα» ἀγανακτῶ καί διερωτῶμαι διατί ἔρχονται οἱ ἰδικοὶ μας νά μειώσουν τήν κοινωνιολογικὴν ἐργασίαν τοῦ Ἀριστοτέλους, ὑποστηρίζοντες ὅτι ἡ κοινωνιολογία εἶναι νέα ἐπιστήμη ἐμφανισθεῖσα πρό ... ἑκατό ἐτῶν.

Ὁ διαπρεπέστατος καθηγητής τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου Λουδοβίκος Στάϊν («Εἰσαγωγή εἰς τήν κοινωνιολογίαν» ἑλλ. ἔκδ. «Ἐλευθερουδάκη» Ἀθ. 1921 σελ. 212) ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς συγχρόνου κοινωνιολογίας τοῦ ἀγῶνος τῶν τάξεων λέγει τὰ ἑξῆς ἀποκαλυπτικά: «Ἀκολουθῶν τήν ἱστορικογεννητικὴν μου μέθοδον, προτάσσω μίαν ἱστορικὴν παραγωγὴν τῆς κοινωνιολογίας τοῦ ἀγῶνος τῶν τάξεων. Ὁ γενάρχης αὐτῆς ὁ Ἡράκλειτος, ὁ «σκοτεινὸς φιλόσοφος» τῆς Ἐφέσου, ὁ ἰδρυτὴς τῆς ἐξελικτικῆς ἐκείνης κοσμοθεωρίας, τῆς ὁποίας ὁ εὐγλωττότερος ἀπολογητὴς καί εὐτυχέστερος διερμηνεὺς ὑπήρξε ὁ Ἐρβέρτος Σπένσερ. Τὰ λείψανα τοῦ ἔργου τοῦ Ἰπολύτου ἐπέπρωτο νά μᾶς παράσχουν τό θαυμάσιον ἐκεῖνο κοινωνιολογικὸν ἀπόσπασμα τό ὁποῖον δυνάμεθα νά θεωρήσωμεν ὡς τήν γενέθλιον ἡμέραν τῆς κοινωνιολογίας ὡς ἐπιστήμης: «Ὁ πόλεμος» λέγει ὁ Ἡράκλειτος, «εἶναι ὁ πατήρ καί ὁ βασιλεὺς πάντων τῶν πραγμάτων...». Ὅταν λοιπὸν βλέπω τὸν κολοσσὸν τῆς κοινωνιολογίας Στάϊν νά θεωρῆ τὸν Ἡράκλειτον «γενάρχην» καί «ἰδρυτὴν», τὸν δέ Σπένσερ καί τοὺς ἄλλους ὡς ἀπλοὺς «διερμηνεῖς» δέν μπορῶ νά ἀνεχθῶ τὸν οἰονδήποτε νεοέλληνα Κολοκυθόπουλον νά παραμερίζη τὸν Ἡράκλειτον καί νά δίδῃ τὰ πρωτεῖα εἰς κάποιον ξένον. Γίνομαι ἔξω φρενῶν

δταν ό κάθε άγράμματος Κολοκυθόπουλος διδάσκει τά Έλληνόπουλα, τά όποια κυριολεκτικώς αυτός καί οί όμοιοί του τά άφελληνίζουν. Διαπράττουν έπίσης καί τό άλλο έγκλημα. Φέρουν συχνά διαφόρους Άρχαιοέλληνας ώς μαθητάς τών Αίγυπτίων, Άσσυρίων, κ.λ.π. Έπειδή ή ένσυνειδήτως άποσιωπούν τούς Άρχαιοέλληνας ή δέν γνωρίζουν ότι οί Έλληνες ούδενός ύπήρξαν μαθηταί. Σχετικώς είς τό θέμα αυτό έπικαλοΰμαι τήν μαρτυρίαν του Νίτσε, ό όποϊος («Έ γέννηση τής Φιλοσοφίας» έλλ. έκδ. Άθ. 1975, σελ. 27) άπορρίπτει τήν γνώμην ότι κάτι έδιδάχθησαν οί Έλληνες, από άλλους λαούς τούς όποϊους όνομάζει: «*δήθεν διδασκάλους τών δήθεν μαθητών Έλλήνων*».

Κατά τήν μελέτην ενός συγγράμματος, ξένου έπιστήμονος αισθάνεσαι θαυμασίαν εύχαρίστησιν νά διαπιστώνης ότι παραδέχεται πώς ή άλφα έπιστήμη ή ή βήτα φιλοσοφική σχολή προέρχεται από τήν Έλλάδα καί ότι οί νεώτεροι δέν έκαναν τίποτε άλλο παρά τήν επανέφεραν είς τήν έπικαιρότητα. Παραδείγματος χάριν ό *T. Brun* είς τό έργον του «Ό Έπικουρισμός» (έλλ. έκδ. 1964, σ. 21) άναφέρει ότι: «*πρέπει νά περιμένωμε ώς τό πρώτο ήμισυ του ΙΖ' αϊώνος, γιά νά παραστοΰμε σ' ένα είδος άναστάσεως του Έπικουρισμού ... προωθητής τής άναστάσεως αυτής ήταν ό Πέτρος Γκασσέντι (1592-1655) ... Ό Γκασσέντι ξαναπιάνει τήν σενσουαλιστική θεωρία τής γνώσεως του Έπικούρου...*» Ή ό *E. Durkheim* (*La science sociale et l' action* edit. P.U.F. Paris 1970, p.80) γράφει: «*Τό λαμπρόν παράδειγμα του Άριστοτέλους πού πρώτος είδε είς τήν κοινωνίαν ένα γεγονός τής φύσεως έμεινε σχεδόν χωρίς μιμητάς. Τόν ΙΗ' αϊώνα βλέπει κανείς τήν ίδια ιδέα νά ξαναγεννιέται μέ τόν Μοντεσκιέ καί τόν Κοντορσέ...*».

Δικαιούνται ιδιαιτέρας τιμής όλοι εκείνοι οί δια-

πρεπείς ξένοι έπιστήμονες, πού άναγνωρίζουν τά πρωτεία του Έλληνισμού, εις τήν άνάπτυξιν τής μιᾶς ἢ τής άλλης έπιστήμης όπως π.χ. ο καθηγητής του πανεπιστημίου των Παρισίων Μαρσέλ Πρελό, ο όποιος εις τό πρώτο μέρος του βιβλίου του «La Science Politique» (έκδ. P.U.F., σελ. 2, Paris 1966) αρχίζει τό κεφάλαιον «περί τής γεννήσεως τής πολιτειολογίας» μέ τήν σαφεστάτην βεβαίωσιν: «Οί Έλληνες είναι, ταυτοχρόνως οί δημιουργοί τής πολιτικής και τής πολιτειολογίας».

Άτελείωτον σειράν θά ήδυνάμην νά παραθέσω ξένων έπιστημόνων πού μέ ειλικρίνεια και ευθύτητα έμνημόνευσαν τους Άρχαιοέλληνες, οτι είπαν πρώτοι αυτά τά όποια άλλοι «άνέστησαν» ἢ «ξαναγέννησαν» μετά άπό χίλια ἢ δύο χιλιάδας χρόνια. Λυπούμαι πού δέν είμαι εις θέσιν νά κάνω τό ίδιο και μέ νεοέλληνες έπιστήμονες. Οί ιδικοί μας προβάλλουν τους Γκασσέντι, Μοντεσκιέ και Κοντορσέ αλλά άποσιωπούν τον Έπίκουρον και Άριστοτέλην. Διά μίαν άκόμη φορά άποδεικνύεται, οτι υπάρχουν φιλέλληνες έπιστήμονες μέ Έλληνικότεραν συνείδησιν άπό νεοέλληνες έπιστήμονες. Έν πάση περιπτώσει είναι προφανές οτι οί νεοέλληνες έπιστήμονες δέν σέβονται τήν ιστορικήν άλήθειαν, όταν ἢ άλήθεια αυτή οδηγεί εις κάποιον Άρχαιοέλληνα.

Καλῶ όσους κατοικοῦν εις τάς Άθήνας και τήν Θεσσαλονίκην νά γυρίσουν εις τά βιβλιοπωλεία και νά άναζητήσουν π.χ. τους «Νόμους» του Πλάτωνος. Δέν θά τους εῦρουν, ένῶ θά έπρεπε νά ύπήρχαν εις όλα τά βιβλιοπωλεία όλων των Έλληνικών πόλεων. Η λεγομένη «πνευματική ήγεσία» του τόπου τί λέγει έπ' αυτού; Είναι τυχαία ἢ άπουσία των Άρχαίων; ἢ ώργανωμένη; Πιστεύω εις τό δεύτερον.

Έάν εύρεθήτε εις οποιαδήποτε πόλιν τής Γαλ-

λίας, Γερμανίας, Ἀγγλίας καί ζητήσετε βιβλία Ἀρχαίων Ἑλλήνων ὄχι μόνον τά ἔχουν, ἀλλά καί θά σᾶς ρωτήσουν ποίαν ἀπό τάς πολλές ἐκδόσεις των ἐπιθυμῆτε. Ρωτήσατε τούς ἐδῶ βιβλιοπώλας διὰ τά ἔργα τοῦ Πρόκλου ἢ τοῦ Ἰαμβλίχου. Νά τά διαθέτουν ἀποκλείεται. Νά σᾶς εἰρωνευθοῦν δέν ἀποκλείετε. Μολοντοῦτο ὁ Α. Μακοβέλσκι ἐξέδωσε εἰς τό Μπακού τό 1946 μίαν περίφημον συλλογήν μετά σχολίων τῶν ἀποσπασμάτων τοῦ Δημοκρίτου, ἐντός τοῦ βιβλίου: «Ἀρχαῖοι Ἑλληνες θεωρητικοί τοῦ ἀτόμου». Αὐτό πού μπορεῖτε νά ἀγοράσετε εἰς τό Μπακού, δέν ὑπάρχει εἰς τάς Ἀθήνας!!!

Τό Ἑλληνικόν κράτος, τά Ἑλληνικά πανεπιστήμια καί ἡ Ἑλληνική ἀκαδημία δέν προέβησαν εἰς ἐκλαϊκευμένας ἐκδόσεις τῶν Ἀρχαιοελλήνων συγγραφέων. Χάρις εἰς τή ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν ἐκυκλοφόρησαν μερικά βιβλία τῶν Ἀρχαίων εἰς μεταφράσεις. Τό ζήτημα ὁμως δέν ἔγκειται εἰς τό τί κάνουν τά ἄτομα, ἀλλά εἰς τό τί κάνει τό κράτος καί τά ἀρμόδια πνευματικά ἰδρύματα.

Ἡ μελέτη τοῦ Ἀρχαιοελληνικοῦ Πνεύματος, ἡ ὁποία γίνεται εἰς τό ἐξωτερικόν δέν μπορεῖ νά συγκριθῆ μέ τήν ἀντίστοιχον τοῦ ἐσωτερικοῦ, διότι ἐδῶ δέν γίνεται καμμία μελέτη. Ἐχω ἐπισημάνει κάτι ἐπετηρίδας, πού περιλαμβάνουν σχόλια ἢ ἐρμηνείας Ἀρχαίων συγγραφέων. Ἐκτός τοῦ ὅτι τό περιεχόμενόν των εἶναι κοινότυπον καί ἄνευ ἀξίας, ἐπί πλέον οὔτε κυκλοφοροῦν εἰς ἕκτασιν, οὔτε ἐκδίδονται συχνῶς, ἀλλά εἰς ἀραιότατα χρονικά διαστήματα. Εὐρύτατη διάδοσις εἰς τόν λαόν καί ἰδίως εἰς τήν νεολαίαν καί θαθεῖα σπουδή τῶν Ἀρχαίων ἐν Ἑλλάδι δέν γίνεται, πλὴν ἐκείνων τῶν ἀξιεπαίνων ἐξαιρέσεων τῶν ἐλαχίστων Ἑλληνολατρῶν ἐπιστημόνων, οἱ ὅποιοι βεβαίως δέν μποροῦν νά μεταβάλλουν τήν κατάστασιν. Ἔτσι τό ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι οἱ

ἀπόφοιτοι τῶν σχολείων καὶ τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν ἀγνοοῦν τελείως τὸ Ἑλληνικὸν Πνεῦμα. Ὑπεύθυνοι δι' αὐτὸ εἶναι τὸ κράτος καὶ ἡ ἀναξία πνευματικὴ ἡγεσία τῆς χώρας.

Ὁ πρύτανις τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης ἐπιφανῆς Ἑλληνιστῆς *G. Bowra* («L' experience Grecque» edit. «Fayard» Paris 1969, p. 11) ἀποκαλεῖ τοὺς Ἕλληνας «ἕναν λαὸν περίπου μυθικόν» πού κατέχει «μίαν προνομιούχον θέσιν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ». Αὐτὴν τὴν προνομιούχον θέσιν οἱ ξένοι ἐπιστήμονες ἔχουν ἀναλύσει καὶ πάντοτε τιμοῦν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἰδικούς μας πού ἐκ δόλου ἢ ἐξ ἀμαθείας ἀποσιωποῦν.

Κλείων τὸ κεφάλαιον τοῦ ἀφελληνισμοῦ θά ἀναφέρω δύο ἐπὶ πλέον περιπτώσεις του. Ἡ πρώτη προέρχεται ἀπὸ πάθος πολιτικόν, ἐνῶ ἡ δευτέρα εἶναι ἀπλῶς ἀδικαιολόγητος.

Ὁ μαρξιστῆς συγγραφεὺς Κορδάτος θά βάλῃ κατὰ μεγάλων μορφῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, ἐπειδὴ ἐκεῖναι διετύπωσαν ἀπόψεις ἀντιθέτους πρὸς τὸν κομμουνισμόν. Ἐπὶ παραδείγματι καταφέρεται ἐναντίον τοῦ Ἡρακλείτου, διότι ἦτο «ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐχτρός τῆς δημοκρατίας», διότι «ὁ φιλόσοφος θρῖζει καὶ καταριέται τοὺς δημοκρατικούς» καὶ «φανατικὸς ἀριστοκράτης ὅπως ἦταν δέν ἔβλεπε τίποτε τὸ καλὸ νὰ ἔχει ἡ λαϊκὴ μάζα», διότι «δίδαξε πὼς δέν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἰσότης... πὼς ἡ ἰσότης καὶ ἡ κοινωνικὴ ἰσοπέδωσις σημαίνουν ἀκίνησις, νέκρα καὶ σταμάτημα», διότι «ὑπερασπίζονταν τὸ ἀριστοκρατικὸν καθεστῶς καὶ ἀρνοῦνταν τὴν δημοκρατίαν». (Γιάννη Κορδάτου: «Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας» ἐκδ. «Μπουκουμάνη» Ἀθ. 1972, σελ. 82-83).

Μολαταῦτα οἱ ξένοι θαυμάζουν καὶ ἐπαινοῦν τὸν Ἡράκλειτο. Καὶ ποῖοι ξένοι! Πρῶτος καὶ καλλίτε-

ρος ὁ Λένιν («Φιλοσοφικά τετράδια» ἔκδ. 1972, σελ. 294) ὁ ὁποῖος βλέπει εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἑρακλείτου μίαν «καλὴ ἔκθεσι τῶν ἀρχῶν τοῦ διαλεκτικοῦ ὕλισμοῦ». Ἐπιστήμως μάλιστα οἱ κομμουνισταὶ θεωροῦν τὸν Ἐφέσιον φιλόσοφον θεμελιωτὴν τῆς διαλεκτικῆς, διότι «ὁ Ἑράκλειτος διατύπωσε γιὰ πρώτη φορά στὴν ἱστορία τῆς φιλοσοφίας τὶς ἀρχές τῆς ἀντικειμενικῆς διαλεκτικῆς» («Παγκόσμια Σοβιετικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία» Γ' ἔλλ. ἔκδ. «Κυψέλη» Ἀθ. 1960. λέξις: «Ἑράκλειτος») πρᾶγμα πού ἄλλως τε γίνεται ἀποδεκτὸν ἀπὸ ὄλους, οἱ ὁποῖοι συμφωνοῦν ὅτι «ὁ Ἑράκλειτος ἦταν ὁ πρῶτος μεγάλος διαλεκτικός» (Ρ. Χάβεμαν: «Φυσικὴ Ἐπιστῆμη καὶ κοσμοθεωρία» ἔλλ. ἔκδ. «Πέλλα» σελ. 68).

Θὰ ἐπιμείνω περισσότερο, διότι οἱ ἀναγνώσται πρέπει νὰ συνειδητοποιήσουν ἀπολύτως, ὅτι οἱ Νεοέλληνες ἐπιστήμονες πλήττουν τοὺς Ἀρχαιοέλληνας, κατὰ τρόπον πού δέν τό κάνουν οἱ ξένοι. Ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεὺς Κορδάτος εἰς τό προαναφερθέν βιβλίον του ἀρνεῖται ὅτι ὁ Σωκράτης ὑπῆρξε ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἠθικῆς, γράφει (σελ. 236) «οἱ ἱστορικοὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας βρίσκουν πῶς ὁ Σωκράτης μέ τό αἶτημα αὐτό στάθηκε ὁ μεγαλύτερος ἠθικολόγος μέσα στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ ἀντίληψη ὅμως αὐτὴ δέν εἶναι καθόλου σωστή». Αὐτὰ ὑποστηρίζει ὁ Ἑλληνας συγγραφεὺς, ἐνῶ ὁ Γερμανὸς φιλόσοφος Α. Σοπενχάουερ διακηρύσσει εἰς τό ἔργον του «Κριτικὴ τῆς ἐλευθερίας τῆς βουλήσεως» (Ἑλλ. ἔκδ. «Ἀναγνωστίδη» σελ. 87) ὅτι ὁ Σωκράτης ὑπῆρξε ὁ «πατέρας τῆς ἠθικῆς». Καὶ δέν εἶναι μόνον ὁ Σοπενχάουερ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἰδεολογικῶς προϊστάμενοι τοῦ Κορδάτου κομμουνισταὶ ἀναγνωρίζουν τὸν «ἠθικό ὀρθολογισμό» τοῦ Σωκράτους (π.χ. Μ. Γιοφτσούκ, Τ. Ὀϊζερμαν, Ι. Στσιπάνωφ: «Σύντομη ἱστορία τῆς φιλοσοφίας» ἔλλ. ἔκδ.

«Ἐπίκουρος» Ἰ. Αθ. 1963, σελ. 75).

Παραλλήλως ἡ «Παγκόσμια Σοβιετική Ἐγκυκλοπαίδεια» (ἐνθ. ἄνωτ. λέξις: «Σωκράτης») ἀναλύει τὴν «ἠθικὴ τοῦ Σωκράτη», δέχεται ὅτι «στὸν Σωκράτη ἀνήκει σημαντικὸς ρόλος στὴν ἀνάπτυξη τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν θεωριῶν γιὰ τὴν ἀγωγή» καὶ ἐπισημαίνει ὅτι «στὸν ὀρθολογισμό πού ἐμφανίσθηκε στὸ 17 αἶ. οἱ ἀρχές τῆς σωκρατικῆς διδακτικῆς ἀναπτύχθηκαν στίς ὀρθολογικὲς θεωρίες ἐκείνης τῆς ἐποχῆς». Ὁ Ἕλληνας ὁμοῦ συγγραφεὺς δὲν προβάλλει, δὲν ἐπαινεῖ τὸν Σωκράτη ἀλλὰ τὸν πολεμεῖ καὶ γνωρίζετε διατί; διότι ὅπως γράφει ὁ Κορδάτος εἰς τὸ προαναφερθὲν βιβλίον του «ὁ Σωκράτης εἶναι ἐπικίντυνος ἐχτρός τῆς Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας καὶ σάν τέτοιος ἔπρεπε νὰ καταδιωχτεῖ» (ἐνθ. ἄνωτ. σελ. 246). Ἡ καταδίωξις συνεχίζεται...

Τὸν Κορδάτο δὲν τὸν ἐνδιαφέρει ἡ ἐπιστημονικὴ δόξα τοῦ Σωκράτους τὸν ἐνδιαφέρει «ἡ πεισματικὴ ἐπιμονὴ του νὰ κηρύχνει τίς ἀντιδημοκρατικὲς ἰδέες» καὶ τὰ «νέα πολιτικὰ δόγματα πού ἦταν ὑπονομευτικὰ τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος» (ἐνθ. ἄνωτ. σελ. 288). Ἰδοὺ διατί ἔπρεπε τότε νὰ κατεδιώκετο ὁ Σωκράτης καὶ διατί ἀκόμη πρέπει νὰ καταδιώκεται. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν θανατικὴν καταδίκην τοῦ ἐπιφανοῦς φιλοσόφου, ἡ ὁποία καὶ τώρα συγκινεῖ καὶ ἔχει ἐμπνεύσει φιλοσόφους καὶ καλλιτέχνους, ὁ Κορδάτος (ἐνθ. ἄνωτ. σελ. 246) τὴν ἀντιμετωπίζει ὡς ἀκολούθως: «Θέλουν νὰ ποῦν ὁμοῦ πολλοὶ πὼς ἡ καταδίκη τοῦ Σωκράτη ἦταν ἀδική. Ἡ γνώμη αὐτὴ δὲν εἶναι σωστή»!!!

Ἐκτός ἀπὸ τὰς ἀνωτέρω κρίσεις παραλογισμοῦ σημειῶνω καὶ ἀδικαιολογήτους περιπτώσεις ὑποτιμήσεως τῆς συνεισφορᾶς τῶν Ἀρχαιοελλήνων ἐπιστημόνων. Φέρω ὡς παράδειγμα τὸν, κατὰ τὰ ἄλλα θαυμάσιον, καθηγητὴν Δημ. Στεφανίδην, ὁ ὁποῖος

ἀμφισβητεῖ τὴν γνώμην τοῦ Γερμανοῦ καθηγητοῦ *Edgar Salin* διὰ τὴν συμβολὴν τῶν Ἀρχαιοελλήνων εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς ἐπιστήμης τῆς κοινωνικῆς οἰκονομίας.

Συγκεκριμένως ὁ Ἕλλην καθηγητὴς εἰς σχετικὴν ἐργασίαν του («Ἡ κοινωνικὴ οἰκονομικὴ ἐν τῇ ἱστορικῇ τῆς ἐξελίξει» Ἀθ. 1948, τόμος Α, σελ. 105) γράφει: «Αἱ οἰκονομολογικαὶ ἐρευναι, πού ἐγιναν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ὑπῆρξαν αἱ πλουσιώτεραι ἐξ ὄλων τῶν συναφῶν ἐρευνῶν τῆς ἀρχαιότητος. Ἄν παρά τοῦτο, δέν ᾠδήγησαν αὐται εἰς τὴν πλήρη διαμόρφωσιν τῆς κοινωνικῆς οἰκονομικῆς τοῦτο ὀφείλεται κατὰ θάσιν μὲν εἰς τὴν ἀπλότητα τῆς αὐτόθι οἰκονομικῆς ζωῆς, μέ τὴν ὁποίαν ἡσυχολήθην διεξοδικῶς εἰς τὴν Εἰσαγωγήν δευτερευόντως δέ εἰς πολλά ἄλλα αἴτια». Εἰς τὴν ἰδίαν σελίδα τοῦ βιβλίου του παραθέτει ὑποσημείωσιν ὅπου διαβάζομεν: «Ὁ καθηγητὴς *Edgar Salin*, («*Geschichte der Volkswirtschaftslehre*» 2α ἐκδ. Berlin 1929, σελ. 9), εἰδικώτερον ἀσχοληθεὶς εἰς ἄλλα ἔργα του μέ τὰς οἰκονομικὰς θεωρίας τῆς ἀρχαιότητος, φρονεῖ, ἀντιθέτως, ὅτι ἡ κοινωνικὴ οἰκονομικὴ κατεῖχε σημαίνουσαν θέσιν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ἐπιστημονικὴν κίνησιν καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων διὰ τὰ κοινωνικά οἰκονομικά ζητήματα προήλθον πάμπολλα οἰκονομολογικά συγγράμματα, ἃν καὶ προσβλέποντα τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν οὐχὶ αὐτοτελῶς, ἀλλ' ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῶν κρατικῶν συμφερόντων. Τὰ συγγράμματα ὁμοῦς ταῦτα — λέγει περαιτέρω ὁ *Salin* — ἀπωλέσθησαν, διότι κατὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ συνεκεντρώθη τὸ ἐνδιαφέρον εἰς τὴν διάσωσιν μόνον τῶν φιλοσοφικῶν καὶ τῶν σπουδαιότερων ἐκ τῶν λοιπῶν ἐπιστημονικῶν ἔργων. Εἰδικώτερον ἀπωλέσθησαν ἔργα, ἀναγόμενα εἰς βιοτεχνικά ζητήματα, ὡσαύτως

ἔργα σοφιστῶν περί χρήματος, περί τῶν ὁποίων κάμνει παρεμπιπτόντος λόγον καί ὁ Ἄριστοτέλης, ὁμοίως τά πλεῖστα ἀπό τά συγγράμματα, πού ἐπραγματεύοντο περί γεωργίας καί ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Ρωμαῖος συγγραφεύς Οὐάρρων φαίνεται ἔχων πεντηκοντάδα ὄλην ὑπ' ὄψιν του, τέλος ἀπωλέσθη ἔργον περί πλούτου, ἀποδιδόμενον εἰς τόν Ἄριστοτέλην.

Ἔλα ταῦτα ὁμως ἀποτελοῦν κατά σημαντικό μέρος εἰκασίας, ἐπί τῶν ὁποίων δέν ἤμπορεῖ τις νά στηριχθῆ καί συμφωνήσῃ ἀπολύτως μέ τό προεκτεθέν συμπέρασμα τοῦ Γερμανοῦ καθηγητοῦ. Πιθανώτατα, τά ἔργα ταῦτα δέν ὑπήρξαν εἰς τόσον μέγαν ἀριθμόν ἢ ἡσχολοῦντο μέ μόνην τήν τεχνικήν πλευράν τῶν διαφόρων παραγωγικῶν κλάδων, ἀμφίβολος ἐξ ἄλλου εἶναι ἡ ἐπιστημονική ἀξία ἐκείνων ἐξ αὐτῶν, πού ἀναφέροντο ἀμεσώτερον εἰς τήν οἰκονομικήν ἐπιστήμην...».

Μετέφερα αὐτουσίαν ὀλόκληρον τήν ὑποσημείωσιν διά νά ὀδηγηθῆ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς ὁ ἀναγνώστης εἰς τό συμπέρασμα ὅτι ὁ Ἕλληνας καθηγητής δέν παραδέχεται πῶς οἱ ἌρχαιοἝλληνες διεμόρφωσαν πλήρως τήν ἐπιστήμην τῆς κοινωνικῆς οἰκονομικῆς, ἐνῶ ὁ Γερμανός καθηγητής «φρονεῖ ἀντιθέτως». Καί ἐρωτῶ διά ποῖον λόγον ὁ Ἕλληνας καθηγητής διαφωνεῖ μέ τήν ἄποψιν τοῦ Γερμανοῦ καθηγητοῦ; ὁ ὁποῖος εἰς τό κάτω-κάτω τῆς γραφῆς εἶναι καί εἰδικός εἰς τās οἰκονομικās θεωρίας τῆς ἀρχαιότητος.

Ἄξιζει νά προσέξετε ὅτι ὁ μέν *E. Salin* μᾶς πληροφορεῖ διά τό πλῆθος τῶν Ἀρχαιοελληνικῶν οἰκονομολογικῶν συγγραμμάτων καί μνημονεῦει τόν ρωμαῖον συγγραφέα Οὐάρρωνα, ὁ ὁποῖος εἶχε ὑπ' ὄψιν του πεντηκοντάδα Ἀρχαιοελληνικῶν βιβλίων μέ θέμα τήν γεωργίαν. Ὁ δέ Δ. Στεφανίδης

ἀμφιβάλλει ἂν ὑπῆρξαν τόσα ἔργα, ἀμφιβάλλει διὰ τὴν ἀξίαν, ἀμφιβάλλει διὰ τὸ περιεχόμενον των, κ.λ.π. καὶ προτάσσει τῆς ἐπιχειρηματολογίας του κατὰ τοῦ Γερμανοῦ καθηγητοῦ ἓνα μακαριώτατον «πιθανώτατα».

Μετά ἀπό ὅσα εἶπομεν φαίνεται ὅτι ἔχομεν δώσει μίαν εἰκόνα τοῦ τί σημαίνει καὶ πῶς γίνεται ὁ ἀφελ-ληνισμός.

Κεφάλαιον 2

- **Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΜΑΤΩΝ**
- **ΠΟΙΟΙ ΕΠΙΖΟΥΝ ΚΑΙ ΤΙ ΑΠΟΜΕΝΕΙ**
- **Ο ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ**
- **Η ΓΕΩΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ**
- **ΓΕΩΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΑ**
- **ΑΙ ΕΠΟΧΑΙ ΤΩΝ ΠΑΓΕΤΩΝΩΝ**
- **ΠΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΠΟΙΟΥΣ ΑΝΑΓΕΝΝΑΤΑΙ
Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ**
- **Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΥΘΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ**
- **ΤΟ ΦΥΣΙΚΟΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ**
- **Ο ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ**
- **Η ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ**

*Κορινθιακόν κιονόκρανον
ἀπό τόν ναόν τοῦ Ἐπικου-
ρείου Ἀπόλλωνος (5ος π.Χ.
αἰών).*

Ἡ παρουσία τῆς τεχνολογίας μέ τάς κατασκευάς της καί τά δημιουργήματά της δέν εἶναι δυνατόν νά χαθῆ ἀπό τό πρόσωπον τῆς γῆς μέ ἕναν σεισμόν ἤ ἕνα πόλεμον ἀπό αὐτούς πού γνωρίζομεν. Πιθανῶς νά υπάρξουν σεισμοί ἤ πόλεμοι πού νά ἐκμηδενίσουν τά οἰκοδομήματα τῶν πόλεων καί τάς ἄλλας ἐκδηλώσεις τῆς ὑλικῆς δημιουργίας. Ἀκόμη καί ἕνας ὀλέθριος πυρηνικός πόλεμος πού θά διαλύσῃ τά πάντα θά ἀφήσῃ ἀρκετά ἴχνη ἀπό τήν τεχνολογίαν.

Διά νά ἀπωλεσθοῦν καί ὄχι ἀπλῶς νά καταστραφοῦν τά ὑλικά ἐπιτεύγματα τοῦ ἀνθρώπου ἀπαιτεῖται νά συμβῆ ἕνα εἶδος κατακλυσμοῦ, ὅπου τρομακτικοί ὄγκοι ὕδατος θά πνίξουν κάθε ζωή, ἐνῶ ταυτοχρόνως ὄλα θά σκεπασθοῦν ἀπό τεράστια στρώματα λάσπης. Ἡ καταβύθισις τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς συμπαρασύρει ὅτιδήποτε εὐρίσκεται εἰς αὐτήν. Μετά ἀπό μίαν τέτοιαν κοσμογονικήν ἀναστάτωση ἀνατρέπεται τελείως ἡ φυσιογνωμία τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς. Ἐμφανίζονται νέαι στερεαί καί νέαι θάλασσαι. Τό ζωϊκόν καί φυτικόν βασίλειον ἀλλάζει καί αὐτό. Νέα εἶδη φυτῶν καί ζώων προβάλλουν εἰς τήν θέσιν

αυτῶν πού ἐχάθησαν ὀριστικῶς καί τήν ὑπαρξιν τῶν ὁποίων πληροφοροῦμεθα ἀπό τάς ἀνασκαφάς καί τά ἀπολιθωμένα εὐρήματα. Ὅσα εἶδη φυτῶν ἢ ζώων διέφυγον ἀπό τόν βίαιον θάνατον κατά τήν διάρκειαν τοῦ κατακλυσμοῦ, εἴτε ἐκ τύχης εἴτε διότι εὐρέθησαν μακράν αὐτοῦ καί κατόπιν κατώρθωσαν νά προσαρμοσθοῦν πρός τάς νέας συνθήκας ζωῆς ἠδυνήθησαν νά ἐπιζήσουν. Ὅλα τά ἄλλα ἀπωλέσθησαν διά παντός, ὥστε βλέπομεν μόνον τούς σκελετούς των εἰς τά μουσεῖα.

Ἡ γεωλογία καί ἡ παλαιοντολογία εἶναι δύο ἐπιστήμαι ἀπό τάς ὁποίας ἀντλοῦμεν στοιχεῖα καί ἀποδείξεις διά τήν ἐξέλιξιν τῆς γῆς, τῶν ζώων καί τῶν φυτῶν. Εἰδικώτερον ἡ γεωλογία ἀσχολεῖται μέ τήν γένεσιν καί τήν ἐξέλιξιν τοῦ πλανήτου μας καί συνεργάζεται μέ τήν γεωφυσικήν καί γεωχημείαν, αἱ ὁποῖαι μελετοῦν τήν φυσικήν καί χημικήν σύστασιν τῆς γῆς. Ἡ παλαιοντολογία ὡς ἐπιστήμη ἐνδιαφέρεται διά τά ἀπολιθώματα, τά ὁποῖα εἶναι λείψανα ζώων ἢ φυτῶν ἢ ἴχνη αὐτῶν, πού διετηρήθησαν ἐν ἀπολιθώσει ἐντός τῶν γηϊνῶν πετρωμάτων. Τά ἀπολιθώματα ἀνήκουν εἰς εἶδη ζώων καί φυτῶν πού δέν ὑπάρχουν εἰς τήν ἰδικήν μας γεωλογικήν περίοδον. Κάποτε ὑπῆρξαν καί ἐνεκλείσθησαν ἐντός τῶν πετρωμάτων ὅπου διετηρήθησαν δεκάδας χιλιάδας, ἑκατοντάδας χιλιάδας, ἢ ἑκατομμύρια χρόνια. Ἡ κατάστασις των ἐξαρτᾶται ἀπό τήν σύστασιν τοῦ ἐδάφους. Ἄλλοῦ μὲν διετηρήθησαν τελείως ἄθικτα μέ τό κρέας καί τό δέρμα των, π.χ. τά πτώματα τῶν μαμμούθ πού κατεπλακώθησαν ἀπό τούς πάγους τῆς Σιθηνίας. Ἄλλοῦ δέ διεσώθη ἡ μορφή των χάρις εἰς τήν ἀπολίθωσιν, τήν ὁποίαν ὑπέστησαν διά τῆς ἐπιδράσεως ἐπ' αὐτῶν διαφόρων ὀρυκτῶν οὐσιῶν.

Ἡ παροῦσα ἐργασία θά ἀνατρέξῃ εἰς τά στοιχεῖα πού μᾶς δίδει τό νεώτερον στάδιον τῆς γεωλογικῆς ἱστορίας τῆς γῆς πού καλεῖται «τεταρτογενῆς πε-

ρίοδος» και πού αρχίζει ἐδῶ και ἓνα ἑκατομμύριον χρόνια (κατ' ἄλλους 700.000) και ἐξακολουθεῖ ἀκόμη. Συγκεκριμένως θά μᾶς ἀπασχολήσουν ἀργότερον οἱ παγετῶνες τοῦ προαναφερθέντος σταδίου ἐξελίξεως τῆς γῆς, διότι οἱ παγετῶνες τῆς «τεταρτογενοῦς περιόδου» ἵποτελοῦν ζωτικόν ὄροσημον. Ὅταν λέγωμεν παγετῶν ἐννοοῦμεν μᾶζα πάγου, ἡ ὁποία ἐσχηματίσθη ἀπό τήν συμπίεσιν τῆς χιόνος. Εἰς τό ἀπώτατον παρελθόν ἐσημειοῦτο μία μυστηριώδης πτῶσις τῆς θερμοκρασίας και ἐπιπτε ἐπί μακρόν ἄφθονος χιών μέ συνέπειαν τήν κάλυψιν τῆς γῆς ἀπό παγετῶνας. Ἀνεξηγήτως μετά πάροδον χιλιάδων ἐτῶν ἀνήρχετο ἄλιν ἡ θερμοκρασία, ἔλυωναν οἱ πάγοι και ἐπεκράτει ἥπιον κλίμα. Εἰς τήν γεωλογίαν τά θερμά διαστήματα μεταξύ δύο παγετῶνων καλοῦνται «μεσοπαγετώδεις ἐποχαί».

Ἐννοεῖται ὅτι αἱ συνταρακτικαί μεταβολαί ἀπό τό κρύον εἰς τήν θερμότητα και τανάπαλιν προεκάλλουν βαθυτάτας ἀλλαγάς εἰς τό κλίμα, τά ὄντα, τήν ἔδαφικὴν φυσιογνωμίαν και τήν ζωήν τοῦ ἀνθρώπου. Εἶπομεν ὅτι τότε κατήρχετο ἡ θερμοκρασία μυστηριωδῶς, διότι ἡ ἐπιστήμη δέν γνωρίζει τοὺς λόγους τῆς ἐπελεύσεως τοῦ ψύχους. Ἐχουν διατυπωθεῖ ποικίλαι θεωρίαι. Ὅτι κάτι συμβαίνει εἰς τήν τροχίαν τῆς γῆς, ὅτι κάτι συμβαίνει εἰς τόν ἥλιον κλπ. Μόνον θεωρίαι. Αἱ ἐποχαί τῶν παγετῶνων εἶναι γεγονότα ἀναμφισβήτητα, πού συνέβησαν ἐντός τῆς ἰδικῆς μας γεωλογικῆς περιόδου τῆς τεταρτογενοῦς. Αἱ σπουδαιότεραι δέ ἐξ αὐτῶν εἶναι τρεῖς και ὀνομάζονται «μινδέλιος» μέ χρονικὴν διάρκειαν 100.000 ἐτῶν (700.000-600.000) «ρίσσιος» ἡ ὁποία ὁμοίως διήρκεσεν 100.000 χρόνια (325.000-225.000) και «βούρμιος» ἡ ὁποία ἤρχισε πρό 100.000 ἐτῶν και ἐτελειώσε μόλις πρός 25.000 ἐτῶν.

Ὅπως ἐλέχθη κατά τά μεταξὺ τῶν ἐποχῶν παγε-

τώνων τό κλίμα ἦτο ἥπιον. Ἐδῶ καί 25.000 χρόνια ἐτελείωσε ὁ πρόσφατος παγετῶν καί διά τῆς ἐπικρατήσεως θερμοῦ κλίματος ἐδημιουργήθη πάλιν ἡ πανίς καί ἡ χλωρίς μέ σοβαράς μεταβολάς εἰς τήν φύσιν καί τήν μορφήν της, καθῶς καί εἰς τήν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, διότι κατεβυθίσθησαν ξηραί, αἱ ὁποῖαι μετετράπησαν εἰς θάλασσας, κ.λ.π. Ὡσαύτως ὁ ἐπιζήσας ἄνθρωπος ἐξηκολούθησε τήν περιπετειώδη πορείαν του ἐντός καινοφανοῦς περιβάλλοντος.

Τώρα διερχόμεθα μίαν ἐποχήν πιθανῶς μεσοπαγετώδη, μίαν ἐποχήν δηλαδή πού ἤρχισε πρό 25 χιλιάδων ἐτῶν (ὅταν ἔληξεν ἡ «βούρμιος» περίοδος παγετῶνος) καί ἡ ὁποία θά τελειώσῃ μέ τόν νέον παγετῶνα. Ἐάν ἡ «βούρμιος» περίοδος παγετῶνος ἦτο ἡ τελευταία ἐποχή παγετῶνων, τότε ἀσφαλῶς δέν διανύομεν τώρα μίαν μεσοπαγετώδη ἐποχήν. Ἐάν ὁμως ὁ παγετῶν τῆς «βουρμίου» περιόδου δέν ἦτο ὁ τελευταῖος, ἀλλά θά ἀκολουθήσῃ ἐπόμενος αὐτοῦ, μοιραίως ἡ γῆ θά γνωρίσῃ μετά ἀπό μερικῆς χιλιάδας χρόνια, ἐνωρίτερον ἢ ἀργότερον τόν ἐπερχόμενον παγετῶνα. Τί θά συμβῆ τότε; Ἀπλούστατα ὅ,τι ἔγινε καί εἰς τό παρελθόν: μυστηριώδης πτώσις θερμοκρασίας, χιόνες, πάγοι μέ ὄλας τὰς συνεπειάς. Καί κατόπιν αἰφνιδία ἄνοδος τῆς θερμοκρασίας, λυώσιμο πάγων καί ἡ ζωή θά συνεχισθῇ ἐπί μιᾶς νέας ἐπιφανείας γῆς.

Ἐχει ἐξακριβωθῆ ὅτι ἡ πτώσις τῆς θερμοκρασίας πού δημιουργεῖ τούς παγετῶνας δέν χρειάζεται νά εἶναι μεγάλη. Ἀρκεῖ νά κατέλθῃ μόνον κατά πέντε βαθμούς ἀπό τήν σημερινήν κρατοῦσαν κατωτάτην καί ἀμέσως θά εἰσέλθῃ ἡ γῆ εἰς περίοδον παγετῶνων μέ ὄλα τὰ ἐπακόλουθα.

Ἀπό τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα μέχρι τώρα ἔχει συγκεντρώσει ἡ γεωλογία καί ἡ παλαιοντολογία διε-

μορφώθη ένας γεωχρονολογικός πίναξ, ὁ ὁποῖος
βεβαίως εἶναι σχετικός καί βασικῶς περιλαμβάνει
τάς ἀκολουθούς γεωχρονολογικάς διακρίσεις πού
καλοῦνται «αἰῶνες» μέ ὑποδιαιρέσεις πολλὰς «πε-
ριόδους»: α) Κοσμικός αἰὼν (πρό 3.162 ἑκατομμυ-
ρίων ἐτῶν). Εἰκάζεται ὅτι τότε ἐδημιουργήθη ἡ γῆ.
β) Ἀρχαῖος αἰὼν (πρό 2.000 ἑκατομμυρίων ἐτῶν).
Δραῖσις ἠφαιστείων καί πιθανολόγησις ὑπάρξεως
μονοκυττάρων ὀργανισμῶν. γ) Ἡωζωϊκός αἰὼν
(πρό 1.200 ἑκατομμυρίων ἐτῶν). Ἐμφάνισις ὀρέων
καί ἀσπονδύλων ζῶων. δ) Παλαιοζωϊκός αἰὼν (πρό
550 ἑκατομμυρίων ἐτῶν). Διαμόρφωσις φλοιοῦ γῆς
μέ ἠπείρους καί ὠκεανούς καί ἀνάπτυξις σπονδυλω-
τῶν ζῶων κ.λ.π. ε) Μεσοζωϊκός αἰὼν (πρό 200 ἑκα-
τομμυρίων ἐτῶν). Ἀνύψωσις τῶν ἠπείρων ἐκ τῆς
θαλάσσης καί κυριαρχία γιγαντιαίων ἐρπετῶν καί
πτηνῶν. στ) Καινοζωϊκός αἰὼν (πρό 60 ἑκατομμυ-
ρίων ἐτῶν). Σχηματισμός γῆς εἰς τήν σημερινήν
μορφήν της καί παρουσία θηλαστικῶν.

Κατά τήν τεταρτογενῆ περίοδον τοῦ καινοζωϊ-
κοῦ αἰῶνος ἔχομεν τήν πρώτην ἀπόδειξιν τῆς ἐμφα-
νίσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐπί τῆς γῆς. Αὐτό φυσικά δέν
σημαίνει ὅτι ἀποκλείεται νά ἔζησαν ἄνθρωποι καί
πρὶν ἀπό τόν καινοζωϊκόν αἰῶνα ἐνετοπίσθησαν αἱ
ὕλικαί ἀποδείξεις τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου ἐπί
τῆς γῆς. Ὡς πολύ χρήσιμα βιβλία διά τοὺς ἐνδια-
φερομένους ἐπί τῆς γεωχρονολογίας θεωρῶ τάς ἐκ-
δόσεις: «Γεωγραφία - Ἄτλας» τοῦ Δημητράκου, ἔκδ.
«Δέλτα» Ἀθ. 1964, τόμος I καί τόν τόμον τῆς ἐγκυκλο-
παιδείας τοῦ «Ἡλίου» ὑπό τόν τίτλον «Σύμπαν». Ἐκεῖ-
νο πάντως πού ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρει εἰς τήν μελέ-
την μου εἶναι νά δεῖξωμεν τόν ρόλον τοῦ γεωλογι-
κοῦ παράγοντος εἰς τήν δημιουργίαν καί τήν ἐξέλι-
ξιν τοῦ πολιτισμοῦ. Διότι ἀσφαλῶς εἶναι ἀνεγνωρι-
σμένον ἀπό ὄλους ὅτι ναι μέν ὁ γεωλογικός παρά-

γων δέν δημιουργεῖ πολιτισμόν, ἀλλά μπορεῖ νά καταστρέψει πολιτισμόν, νά ἐπιβραδύνη ἢ νά ἐπιταχύνῃ τήν περιόδόν του ἢ καί νά ἀποτρέψῃ τήν δημιουργίαν πολιτισμοῦ π.χ. λόγω ὑπερβολικοῦ ψύχους ἢ ζέστης.

Εἰς τήν αἰτίαν τοῦ ψυχροῦ κλίματος ἀπέδιδε ὁ Χίτλερ τό γεγονός ὅτι οἱ Γερμανοί τῶν προχριστιανικῶν χρόνων δέν ἐδημιούργησαν πολιτισμόν καί ὑποστηρίζει ὅτι ἐάν δέν ἐπεκράτει τό ψύχος «οἱ δημιουργικές ἰκανότητες πού κοιμούνται μέσα τους, θά μπορούσαν νά καρποφορήσουν καί νά κάνουν ν' ἀνθήσῃ ἕνας πολιτισμός τόσο λαμπρός ὅσο καί τῶν Ἑλλήνων» (Α' Χίτλερ «Ὁ Ἀγών μου» ἑλλ. ἔκδ. «Δαρέμα», Β' τόμος, σελ. 26). Ἐννοεῖται ὅτι ἂν δέν εἶχαν «δημιουργικές ἰκανότητες» καί εἰς ἥπιον κλίμα νά διεβίουν δέν θά ἐδημιούργουν πολιτισμόν.

Διά τήν ἰσχύν τοῦ γεωλογικοῦ παράγοντος ὁ *Will Durant* («Παγκόσμιος Ἱστορία τοῦ Πολιτισμοῦ» ἑλλ. ἔκδ. «Ἀφοί Συρόπουλου» Ἀθ. 1965, τόμος Α, σελ. 11) παραστατικῶς γράφει «ἐάν ὁ Ἐγκέλαδος, εἰς τήν καλήν θέλησιν τοῦ ὁποίου ὀφείλεται τό ὅτι μποροῦμε νά κτιζώμεν τὰς πόλεις μας, κινήσῃ ἐλαφρῶς τόν ὄμον του, θά καταποντισθῶμεν ὅλοι». Ὁ Ἐγκέλαδος πού ἀναφέρει ὁ *Durant* εἶναι ποιητική ἐκφρασις τοῦ σεισμοῦ προερχομένη ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας, ὅπου ὁ Ἐγκέλαδος ἦτο υἱός τοῦ Ταρτάρου καί τῆς Γῆς. Ἦγειτο δέ τῶν Γιγάντων καί ἐθανατώθη ὑπό τῆς Ἀθηνᾶς, ἡ ὁποία τόν κατεπλάκωσε μέ τήν Αἴτνα. Ὅταν ὁ Ἐγκέλαδος κινεῖται, τότε ἐκρήγνυται τό ἠφαίστειον.

Τό ζήτημα λοιπόν πού θέλομεν μετ' ἐπιμονῆς νά ὑποστηρίξωμεν εἶναι ὅτι ὁ πολιτισμός τοῦ ἀνθρώπου ἐξ αἰτίας τοῦ γεωλογικοῦ αἰτίου, ἐξ αἰτίας δηλαδή φοβερῶν σεισμῶν, παγετῶνων ἢ κατακλυσμῶν κατεστρέφετο ἀλλά πάντοτε διεσῶζοντο ἄν-

θρωποι, οί όποιοι έξεκίνουν πάλιν μέ τά έργα των τόν πολιτισμόν. Έφθανε αὐτός εἰς ώρισμένα ὕψη καί μετά από μίαν ἄλλην, νέαν γεωλογικήν αἰτίαν κατεστρέφετο διά μίαν ἀκόμην φοράν. Διεσώζοντο όμως καί τώρα ἄνθρωποι, οί όποιοι ἤρχιζαν ξανά από τήν ἀρχήν τόν πολιτιστικόν ἀγώνα καί οὕτω καθ' ἑξῆς. Εἶναι ὡσάν μία φυσική δύναμις νά παρακολουθῆ τήν πάλην τοῦ ἀνθρώπου, ὁ όποῖος ξεκινᾷ ἀπό τά σπήλαια καί χάρις εἰς τήν πνευματικήν του δύναμιν, φθάνει νά κυριεύσῃ τήν Σελήνην, ἀλλά δέν κατορθώνει νά ὀλοκληρώσῃ τά ἐπιτεύγματά του, ἐπειδή ἐκείνη ἡ φυσική δύναμις τόν ὀπισθοδρομεῖ βιαίως, διά τοῦ γεωλογικοῦ παράγοντος, ὀπίσω εἰς τό μηδέν.

Ὅπωςδήποτε μέ ὄσα λέγομεν δέν κάνομε ὑποθέσεις, οὔτε διατυπώνομεν θεωρίαν, ἀλλά περιγράφομεν μίαν πραγματικήν κατάστασιν ἐπιστημονικῶς ἀποδεδειγμένην. Αἱ περιοδικαί καταστροφαί τοῦ γηῖνου πολιτισμοῦ εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητον. Τοῦτο ἀποδεικνύεται καί ἐκ τῶν ἱστορικῶν μαρτυριῶν, ἀλλά καί ἐκ τῶν πορισμάτων τῆς γεωλογικῆς ἐρεύνης. Ἔχομεν ἐπομένως συνδυασμόν ἐπιχειρημάτων καί ἀμοιβαίαν ἐπαλήθευσιν, μέ διαφοράν χιλιάδων ἐτῶν. Μνημονεύουν δηλαδή ἀρχαῖοι ἱστορικοί τό συμβάν μιᾶς καταστροφῆς καί ἔρχεται μετά ἀπό χιλιετηρίδας ἡ ἐπιστήμη τῆς γεωλογίας καί τό ἐπιβεβαιώνει, π.χ. «*Ὑστερα, ὅπως ἀναφέρουν οἱ μεταγενέστεροι Σουμέριοι ἱστορικοί «ἦρθε ὁ κατακλυσμός». Οἱ ἀρχαιολογικές ἀνασκαφές ἔδειξαν ὅτι ἡ μαρτυρία αὐτή τῶν κειμένων ἔχει πραγματική ἱστορική βάση. Στήν Οὐρ βρέθηκαν ὕλικές ἐνδείξεις ἑνός μεγάλου κατακλυσμοῦ» («Ἱστορία τῆς Ἀνθρωπότητας», UNESCO, ἑλλ. ἐκδ. «Ἑλληνική παιδεία» Ἀθ. 1963, τόμος 1ος, σελ. 328). Ἐξ ἄλλου μετά ἀπό κάθε καταστροφήν οἱ ἄνθρωποι πού διεσώθη-*

σαν αρχίζουν πάλι νά δημιουργοῦν καί τοῦτο εἶναι γεγονός ὡσαύτως ἀναμφισβήτητον. Ἐκεῖ πού ὑπάρχει μυστήριον εἶναι διατί γίνεται ἡ καταστροφή; τήν προκαλεῖ κανεῖς; ἢ εἶναι τυχαία ἐπανάληψις φυσικοῦ φαινομένου;

Ὅταν λέγωμεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι πού διεσώθησαν ἀρχίζουν πάλι νά δημιουργοῦν πολιτισμόν ἐννοοῦμεν φυσικά τούς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι μποροῦν νά κάνουν πολιτισμόν καί ὄχι γενικῶς καί ἀφηρημένως τούς ἀνθρώπους. Μέ ἄλλα λόγια ἐάν σήμερον καταστραφῇ ὁ κόσμος μέ κάποιον αἰφνίδιον κατακλυσμόν καί σωθοῦν μερικά χιλιάδες κανίβαλοι τῆς Ἀφρικῆς δέν πιστεύω νά νομίζη κανεῖς ὅτι αὐτοί οἱ κάφροι θά ἀναλάβουν τήν πολιτιστικὴν ἀνοδὸν τῆς οἰκουμένης.

Ἀπεναντίας ἐάν σωθοῦν ἄνθρωποι τῆς ἀνωτέρας φυλῆς ἀσφαλῶς αὐτοί θά ἐπαναλάβουν τὰ πολιτιστικά κατορθώματα τῶν προγόνων των, διότι αὐτοί διαθέτουν ἰκανότητα πολιτιστικῆς παραγωγῆς, ἰκανότητα τὴν ὁποία στεροῦνται αἱ κατώτεροι φυλαί.

Ἐξ ἴσου κατηγορηματικός εἶναι ὁ Χίτλερ ὁ ὁποῖος («Ὁ Ἀγὼν μου» ἔλλ. ἔκδ. «Δαρέμα» Β τόμος, σελ. 25) γράφει: «Ἄν, λόγου χάρη, ἓνα σεισμός συντάρασσε τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς καί κανούργια Ἰμαλαΐα ξεφύτρωναν ἀπ' τὰ κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ, ὁ ἀνθρώπινος πολιτισμός θά εἶχε φυσικά ἐξαφανιστεῖ... ἢ ἐπιφάνεια τῆς γῆς δέν θάταν παρά μία κορυφή σκεπασμένη ἀπ' τὰ νερά καί τὸν θόρβορον. Ἀλλά θ' ἀρκοῦσαν μερικοὶ μόνον ἄνθρωποι πού θ' ἀνῆκαν στήν πολιτισμένην ράτσα καί θά ἐπιζοῦσαν σ' αὐτὴ τὴν καταστροφή γιὰ νά ξαναφέρουν, μέσα σέ χιλιάδες ἔστω χρόνια, στή γῆ τὴ γαλήνη καί νά ξαναρχίζον νά ἐμφανίζωνται οἱ μαρτυρίες τῆς δημιουργικῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου. Μόνον ἂν χαθοῦν κι' οἱ τελευταῖοι ἐκπρόσωποι τῆς ἀνώτερης

ράτσας ή γή θά μεταβληθῆ ὀριστικά σέ μίαν ἔρημον».

Κατά συνέπειαν μετά ἀπό κάθε καταστροφήν ἐπίζῶντα μέλη ἀνωτέρας φυλῆς μέ τόν πνευματικόν των μόχθον κάνουν νά ἀναβιώσῃ ὁ πολιτισμός ὥστε νά συνεχισθῆ ἡ τρομακτική ἀνακύκλισις. Καταλήγομεν λοιπόν εἰς τήν ἀναντίρρητον διαπίστωσιν ὅτι οἱ ἐκλεκτοί ἄνθρωποι δημιουργοῦν τόν πολιτισμόν, τό ὁποῖον μία φυσική δύναμις καταστρέφει.

Αὐτομάτως ἔρχεται εἰς τόν νοῦν μας ἡ σκέψις ὅτι ἂν οἱ ἄνθρωποι ἠδύναντο νά προλάβουν καί νά ἀποτρέψουν τήν καταστροφήν ὁ πολιτισμός τους θά ἔφθανε εἰς τήν τελειότητα. Πρόκειται ὁμως περί ὑποθέσεως. Διότι ἡ ἀδυσώπητος ἀλήθεια εἶναι: ἡ κατά καιροῦς δημιουργία ὑπό τῶν ἀνθρώπων πολιτισμῶν καί ἡ ὑπό τῆς φύσεως καταστροφή αὐτῶν.

Μεταξύ ἐκλεκτῶν ἀνθρώπων πού εἶναι τά μέλη τῆς ἀνωτέρας φυλῆς καί ἀνηλεήτου φυσικῆς δυνάμεως διεξάγεται φοβερός ἀγών. Δέν εἶναι ἡ ἀπλή πάλη ἐναντίον τῶν στοιχείων τῆς φύσεως. Εἶναι ἡ πάλη διά τήν ὀριστικήν ἐπιβίωσιν τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ ἐκλεκτοί ἄνθρωποι πού νικηφόρος διεξῆγον αὐτήν τήν πάλην ἦσαν οἱ Ἑλληνας γεγονός πού ἀποδεικνύεται ἀπό τόν συνδυασμόν ἱστορικῶν ἀναφορῶν καί πορισμάτων τῆς γεωλογίας.

Ἢταν ὀμιλοῦμεν περί Ἑλλήνων ἐννοοῦμεν τούς γηγενεῖς, τούς αὐτόχθονας κατοίκους τοῦ μείζονος Ἑλληνικοῦ χώρου, οἱ ὁποῖοι ἀσχέτως ὀνομάτων (Πρωτοέλληνας, Πεσσαγοί, Δαναοί, κ.λ.π.) ἀνήκουν εἰς τήν αὐτήν φυλήν, ἔχουν τήν ἰδίαν γλώσσαν, θρησκείαν, ἦθη καί κυρίως συνείδησις τῆς ὀντότητός των, ἡ ὁποία συνείδησις τούς ἀναβιβάζει εἰς τήν ἐννοιαν τοῦ Ἑθνους. Ἀργότερον θά ἀναλύσωμεν πῶς ἀπό τούς Ἑλληνας τῶν Παγετῶνων, ἐφθάσαμε εἰς

τόν ιστορικόν Ἑλληνα.

Ἄφου πρόκειται νά γυρίσωμεν ὀπίσω εἰς προϊστορικός περιόδους μοιραίως ἔχομεν τήν ἀνάγκην τῆς παλαιοανθρωπολογίας.

Μέχρι πρό τιнос ἐπιστεύετο ὅτι ἡ Ἑλλάς ἐστερεῖτο ἰχνῶν τοῦ παλαιολιθικοῦ ἀνθρώπου. Ἐπίστευαν μάλιστα ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐνεφανίσθησαν εἰς τήν Ἑλλάδα κατά τήν νεολιθικήν ἐποχήν.

Αἱ ἀπόψεις αὐταί διεψεύσθησαν παταγωδῶς ἀπό τά στοιχεῖα πού ἀνευρέθησαν. «Ἐπρεπε νάρθη ὁ πόλεμος καί οἱ Γερμανοί στόν τόπο μας γιά νά μᾶς γνωρίσουν τόν πρῶτο Παλαιολιθικό οἰκισμό στή χώρα μας. Ἡ ἀνακάλυψις ἐγινε ἀπό δύο ἀξιωματικούς τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ πού ἐξερεύνησαν μία μικρή σπηλιά μεταξύ Θηβῶν καί Λειβαδιάς, στή παλαιά λίμνη τῆς Κωπαΐδος. Λέγεται Σέιντι καί οἱ βοσκοί τήν χρησιμοποιοῦσαν γιά μάνδρα. Κατά τήν περιγραφή τους ἡ σπηλιά αὐτή ἦταν μία ἰδεώδης κατοικία τῆς Πλειστοκαίνου, τῆς ἐποχῆς τοῦ τέλους τῶν παγετῶνων (Βούρμιος). Τά εὐρήματα ἦσαν ἐργαλεῖα ἀπό διάφορες σκληρές πέτρες, σπάνια δέ ἀπό πυριτόλιθο». (Ἀθ. Πασχάλη: «Ἱστορία τῆς γῆς καί τοῦ ἀνθρώπου» ἔλλ. ἔκδ. «βιβλιοθήκη συγχρόνου μορφωμένου ἀνθρώπου» Ἀθ. 1978, σελ. 175). -

Μέ τήν ἀνακάλυψιν αὐτήν οἱ Γερμανοί ἀξιωματικοί ἀπέδειξαν ὅτι εἰς τό τέλος τῆς ἐποχῆς τῶν παγετῶνων τῆς «βουρμίου» περιόδου ὑπῆρξε ἀνθρωπίνη ζωή εἰς τήν Ἑλλάδα. Ὑπῆρξαν δηλαδή ἐγχώριοι κάτοικοι οἱ ὅποιοι κατῶρθωσαν νά ἐπιβιώσουν τῶν παγετῶνων. Φυσικά ὁ πολιτισμός τους ἐχάθη. Οἱ διασωθέντες ἔπεσαν ἀπό τά πολιτιστικά των ὕψη καί μετετρέπησαν εἰς σπηλαιοβίους, ἀλλά ἐπέζησαν καί ἤρχισαν πάλιν τήν δημιουργίαν τοῦ πολιτισμοῦ. Τά παλαιολιθικά ἐργαλεῖα πού ἀνεκαλύφθησαν τό μαρτυροῦν μετά ἐπιστημονικῆς πειστικότητος. Τό ὅτι

πρίν ἀπό τήν ἐπέλευσιν τῶν παγετῶνων εἶχαν πολιτισμόν ἀποδεικνύεται διὰ τῆς λογικῆς, διότι οἱ ἄνθρωποι τοῦ τέλους τῆς ἐποχῆς τῶν παγετῶνων προϋπῆρξαν αὐτοῦ, καθόσον δέν ἦτο δυνατόν νά εἶναι σύγχρονοι τῶν παγετῶνων ἀφοῦ αὐτοὶ δημιουργοῦν συνθήκας πού ἐμποδίζουν τήν ἀνάπτυξιν ζωῆς. Ἐφ' ὅσον λοιπόν προϋπῆρξαν τῶν παγετῶνων τῆς «βουρμίου» περιόδου, κατά τό διάστημα ἐκεῖνο ἀναμφιβόλως θά εἶχαν πολιτισμόν διότι ἀφ' ἑνός μὲν ἡ δημιουργία πολιτισμοῦ εἶναι φυσικόν πνευματικόν προϊόν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφ' ἑτέρου δέ οἱ ἐπιζήσαντες ἐδημιούργησαν πολιτισμόν, ἄρα καί οἱ πρόγονοὶ των ἠδύναντο νά δημιουργήσουν.

Ἐν τούτοις θεωροῦμε μεγάλο εὐτύχημα τήν ἀνακάλυψιν τῶν Γερμανῶν ἀξιωματικῶν, διότι ἴχνη παλαιολιθικῶν ἀνθρώπων δυσκόλως ἀνευρίσκονται ἐν Ἑλλάδι λόγῳ τῆς καταβυθίσεως τῆς Αἰγιῆδος, ὅποτε ὅτι ἀπέμεινε ἦσαν αἱ κορυφαὶ τῶν ὄρέων ὅπου φυσικά δέν ὑπῆρχαν πόλεις, κ.λ.π.

Ἀσφαλῶς ἡ παρουσία παλαιοντολογικῶν εὐρημάτων ζῶων ἐπιβεβαιώνει ὅτι εἰς τὰς περιοχὰς τοῦ Ἑλλαδικοῦ χώρου διεβίουν ζῶα, π.χ. Μεσοπίθηκος ὁ Πεντελικός (ἔζησε πρό 10 ἑκατομμυρίων ἐτῶν). Μαστόδοντον Χίου (ἔζησε πρό 15 ἑκατομμυρίων ἐτῶν). Ὁρθογονόκερος Βεροίας (ἔζησε πρό 1 ἑκατομμυρίου ἐτῶν). Εὐρέθησαν ἐπίσης εἰς τήν Μεγαλόπολιν ἐλέφαντες μεσοπαγετωδῶν ἐποχῶν, ἄλλα Μαστόδοντα εἰς τήν Σάμον καθὼς καὶ Μαχαιρόδοντα. Ἐπίσης ποικίλα εἶδη Ἐλεφάντων (Παλαιολοξόδοντα) εὐρέθησαν εἰς Δῆλον καὶ ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ νῆσος (προφανῶς κορυφή ὄρους) συνεδέετο μέ τήν ξηράν, εἰ δ' ἄλλως πῶς θά μετέβαιναν ἐκεῖ τὰ ἠπειρωτικά χορτοφάγα μεγαθήρια;

Ὅλα αὐτὰ τὰ λείψανα, ἀπό Ἑλληνικῆς πλευρᾶς δέν τυγχάνουν, οὔτε ἐκτιμήσεως, οὔτε ἐκμεταλλεύ-

σεως, διότι οί άμόρφωτοι τών διαφόρων ύπουργείων και ύπηρεσιών άγνοοϋν τήν άξίαν των. Μονάχα ώρισμένοι, έλάχιστοι έπιστήμονες φροντίζουν οσα άπέμειναν, διότι και έδω οί ξένοι κατελήστευσαν τούς παλαιοντολογικούς μας θησαυρούς, π.χ. εις τό μουσεϊον φυσικής ιστορίας τής Βιέννης εκτίθενται πλήθος παλαιοντολογικών εύρημάτων από τό Πικέρμι Άττικής, τά όποια μετεφέρθησαν εκεί, επειδή οί Αύστριακοί επλήρωσαν τάς ανασκαφάς. Τό παλαιοντολογικόν μουσεϊον του Βερολίνου διαθέτει ειδικήν αίθουσα διά τά παλαιοντολογικά λείψανα πού μετέφεραν έξ Έλλάδος, τά ίδια και εις τό Βρεταννικόν μουσεϊον ένώ εις τό Παρίσι μετεφέρθησαν 54 κιβώτια πλήρη παλαιοντολογικών αποθεμάτων από τήν Έλληνικήν γή. Και όλα αυτά διαπράττονται εις θάρος τής Πατρίδος μας υπό τήν συνένοχον άδιαφορίαν του κράτους και του ιδρύματος τής Άκαδημίας. Μά θά μου ειπήτε, όταν τά ιερά όστᾶ του Άλεξάνδρου Ύψηλάντου παρέμειναν εις τήν αίθουσαν τών άζητήτων του άεροδρομίου του Έλληνικού επί δύο έτη, θά ένδιαφέρετο τό Κράτος, ή Άκαδημία και τά Πανεπιστήμια διά τά κόκκαλα τών Μαστοδόντων;

Σήμερον, έν τέλει, διαθέτομεν πλήθος αποδείξεων περί τής ύπάρξεως παλαιολιθικών ανθρώπων εις τήν χώραν μας. Ό Αύστριακός Μάρκοβιτς (ανασκαφαί βορείου Πελοποννήσου) ό Άγγλος Χίγγς (ανασκαφαί Ίωαννίνων) ό Πουλιανός (σπήλαιον Πετραλώνων Χαλκιδικής) κ.λ.π. έπεβεβαίωσαν τήν ύπαρξιν του παλαιολιθικού ανθρώπου.

Τό φαινόμενον του κατακλυσμου έχει επαληθευθῆ τόσον από τήν γεωλογίαν, όσον και από τήν προϊστορίαν, τήν ιστορίαν, και αναφέρεται εις θρησκείας. Γενικώς οί έπιστήμονες έχουν καταλήξει εις τό συμπέρασμα, ότι δέν έγινε μόνον ένας κατακλυ-

σμός, ἀλλά πολλοί καί μάλιστα ἐκτός τῶν τοπικῶν συνέβησαν καί παγκόσμιοι.

Κατά τόν καθηγητήν Γ. Λίντμπεργκ «μερικά περιστατικά ὁμως ἐνισχύουν τήν ἄποψιν, ὅτι κατά τήν γεωλογικήν ἡλικίαν τῆς γῆς συνέβησαν ὄχι μόνον τοπικοί, ἀλλά καί παγκόσμιοι κατακλυσμοί, πού ἐπεξετάθησαν συγχρόνως σέ ὄλες τίς ἡπείρους («Παγκόσμιον Πανεπιστήμιον», «Ὀλυμπιακαί ἐκδόσεις», τόμος Δ, σελ. 81, Ἰ.Αθ. 1966).

Πέραν αὐτῆς τῆς γνώμης ἔρχεται καί ὁ Πλάτων ὁ ὁποῖος ἀναλύει εἰς τούς «Νόμους» (Γ. 677 κ.ἔ.) τās συνεπειάς τῶν κατακλυσμῶν μέ τήν μεγαλειώδη δύναμιν ἀφηγήσεως πού τόν διακρίνει καί τήν διεισδυτικήν ἰκανότητά του, εἰς τήν οὐσίαν. Ἄφοῦ βεβαιῶνῃ ὅτι πολλές φορές κατεστράφησαν οἱ ἄνθρωποι ἀπό κατακλυσμούς: «πολλὰς ἀνθρώπων φθοράς γεγονέναι κατακλυσμοῖς» διαπιστώνει κατόπιν, ὅτι ὅσοι διέφυγαν τότε ἀπό τήν καταστροφήν πρέπει νά ἦσαν κυρίως ποιμένες τῶν ὀρέων, οἱ ὁποῖοι διέσωσαν εἰς τās κορυφάς μικρούς σπινθῆρας τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων: «Ὡς οἱ τότε περιφυγόντες τήν φθοράν σχεδόν ὀρειοί τινες ἄν εἶεν νομῆς, ἐκ κορυφαῖς πού σμικρά ζώπυρι τοῦ τῶν ἀνθρώπων διαθεσώσμενα γένους», διότι καθῶς λέγει αἱ πόλεις πού εὐρίσκονται εἰς τās πεδιάδας καί πλησίον τῆς θαλάσσης κατεστράφησαν ἐκείνη τήν ἐποχὴν ὀλοσχερῶς: «τās ἐν τοῖς πεδίοις πόλεις καί πρός θαλάττη κατοικούσας ἄρδην ἐν τῷ τότε χρόνῳ διαφθεῖρεσθαι». Μαζί μέ τούς ἀνθρώπους ἐχάθη ἡ τεχνολογία των καί ὅλα τὰ ἐπιτεύγματά των: «Οὐκοῦν ὄργανά τε πάντα ἀπόλλυσθαι καί εἴ τι τέχνης ἦν ἐχόμενον σπουδαίως ἠύρημένον ἢ πολιτικῆς ἢ σοφίας τινός ἑτέρας, πάντα ἔρρειν ταῦτα ἐν τῷ τότε χρόνῳ» Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων μετά τόν κατακλυσμόν ἐπεκράτησε φοβερὰ ἀτελείωτος ἐρη-

μία: «*μυρίαν μὲν τινα φοβερὰν ἐρημίαν*». Οἱ ἄνθρωποι ὁμοῦς πού ἐπέζησαν ἤρχισαν νά δημιουργοῦν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τὸν πολιτισμὸν, νά συγκροτοῦν πόλεις, νά ἀναπτύσσουν τὰς τέχνας, κ.λ.π.: «*Οὐκοῦν ἐξ ἐκείνων τῶν διακειμένων οὕτω τὰ νῦν γέγονεν σύμπαντα, πόλεις τε καὶ πολιτεῖαι καὶ τέχνη καὶ νόμοι*».

Ἴδού λοιπὸν μὲ ὀλίγα λόγια πῶς ὁ Πλάτων δίδει τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγῶνος τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἐπιβίωσιν καὶ τὴν τελειοποίησίν του. Ἀντίπαλός του εἶναι πάντοτε ἡ ἄγνωστος τρομακτικὴ δύναμις, ἡ ὁποία τυχαίως ἢ σκοπίμως, χρησιμοποιοεῖ τὸν γεωλογικὸν παράγοντα διὰ τὴν ἐξόντωσιν τοῦ ἀνθρώπου δίχως νά τὸ κατορθώσῃ, τουλάχιστον μέχρι στιγμῆς.

Ὁ κατακλυσμὸς περὶ τοῦ ὁποίου ὀμιλεῖ ὁ Πλάτων εἰς τὸ τρίτον κεφάλαιον τῶν «*Νόμων*» εἶναι ἐκεῖνος τοῦ Δευκαλίωνος. Τὸν κατακλυσμὸν αὐτὸν ἐπεββαίωσε ἡ γεωλογία (τῆξις τελευταίων παγετώνων), ὥστε δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία περὶ τοῦ συμβάντος.

Κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν θρησκευτικὴν παράδοσιν ὁ Ζεὺς ἀπεφάσισε νά ἐξαφανίσῃ διὰ κατακλυσμοῦ τοὺς ἀνθρώπους ἐπειδὴ ἦσαν ἀμαρτωλοί. Ὁ εὐσεβὴς Δευκαλίων ὁμοῦς, μετὰ ἀπὸ συμβουλὴ τοῦ Πρωμηθέως, ἐναυπήγησε ἕνα πλοῖον («*λάρναξ*»), ἐκεῖ κατέφυγε μὲ τὴν σύζυγόν του Πύρραν. Αἱ πλημύραι τοῦ κατακλυσμοῦ ἐπνιξαν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα, πλὴν ἐκείνων πού ἐσώθησαν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν ὀρέων. Ἐπὶ ἑννέα ἡμερονύκτια τὸ πλοῖον τοῦ Δευκαλίωνος περιπλανᾶτο, μέχρις ὅτου προσήραξε ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ. Ὁ Δευκαλίων ἐξῆλθε καὶ ἀμέσως προσηυχῆθη καὶ ἠὲ χαρίστηκε τὸν Θεόν, πρὸς τὸν ὁποῖον προσέφερε θυσίαν. Τότε ὁ Ζεὺς τοῦ παρήγγειλε διὰ τοῦ Ἑρμοῦ νά τοῦ ζητήσῃ τί χάρι θέλει. Ὁ Δευκαλίων ἐζήτησε

νά δημιουργηθούν πάλι άνθρωποι, ὥστε νά κατοικηθῆ ἡ γῆ. Ὁ Ζεὺς ἱκανοποίησε τό αἴτημα ὑποδείξας εἰς τόν Δευκαλίωνα καί τήν Πύρραν νά βαδίζουν ρίπτοντες ὀπίσω των πέτρας. Ὅσαι πέτραι ἐρρίπτοντο ὑπό τοῦ Δευκαλίωνος ἐγένοντο ἄνδρες, ἐνῶ ὅσαι πέτραι ἐρρίπτοντο ὑπό τῆς Πύρρας ἐγένοντο γυναῖκες. Οἱ νέοι αὐτοὶ ἄνθρωποι ὠνομάσθησαν «λαός» (ἐκ τοῦ «λαός»=πέτρα) καί κατά μίαν ἀποψιν «χαμαιγενεῖς» ἐκ τοῦ «χαμαί»=κατά γῆς, διότι οἱ νεώτεροι ἄνθρωποι προῆλθον ἀπό τὰς πέτρας πού ἐρρίπτοντο κατά γῆς. Προφανῶς ἐκ τοῦ «χαμαιγενεῖς» παρήχθη τό λατινικόν «*humanus*», «*home*», κ.λ.π.

Ἡ παράδοσις τοῦ Δευκαλίωνος ὁμοιάζει πρός ὅσα ἀναφέρονται εἰς τήν Παλαιάν Διαθήκην μέ τόν Νῶε. Καί ἐκεῖ («Γένεσις» ΣΤ, 5, κ.ε.) ὁ Θεός ἀπεφάσισε νά τιμωρήσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἐξολοθρεύων αὐτούς διά κατακλυσμοῦ: «καί εἶπεν ὁ θεός ἀπαλείψω τόν ἄνθρωπον ὃν ἐποίησα ἀπό προσώπου τῆς γῆς» ἀλλά ἔκανε ἐξαιρέσιν εἰς τόν Νῶε: «Νῶε δέ εὔρε χάριν» τόν ὁποῖον συνεβούλευσε νά κατασκευάσῃ τήν περίφημον κιβωτόν μέ τήν ὁποίαν διεσώθη εἰς τήν κορυφήν τοῦ ὄρους Ἄραράτ. Ὁ Νῶε ἐξῆλθε μέ τήν γυναῖκα του, κ.λ.π. ἐκ τῆς κιβωτοῦ καί ἐθυσίασε εἰς τόν Θεόν, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ἠὺλόγησε τόν Νῶε τοὺς παρότρυνε «*αὐξάνεσθε καί πληθύνεσθε καί πληρώσατε τήν γῆν*» καί ἀπό τότε ἤρχισε πάλιν νά κατοικῆται ἡ γῆ μέ τοὺς νέους ἀνθρώπους.

Ὅπως βλέπετε αἱ ἀφηγήσεις συμπίπτουν καί λογικῶς προβάλλει τό ἐρώτημα διατί τά ἴδια πράγματα ὅταν τά διηγούνται Ἕλληνες εἶναι «μυθολογία», ἐνῶ ὅταν τά λέγουν οἱ Ἑβραῖοι εἶναι ἀλήθεια;

Ἄπό τὰς δύο διηγῆσεις πρωταρχική εἶναι ἡ Ἀρχαιοελληνική κι ὄχι ἡ σημιτική. Οἱ Ἑβραῖοι ἀπλῶς ἐπανέλαβον εἰς πολύ μεταγενεστέρους χρόνους ὅσα

είχαν άκούσει από τούς Έλληνας (κατά βάσιν Αίγαιοκρήτας) πού είχαν μεταναστεύσει εις τήν Μέσην Άνατολήν και εις τήν θέσιν τών Έλληνικών ονομάτων έβαλαν έβραϊκά. Η παραποίησης υπό τών Έβραίων τής Έλληνικής παραδόσεως περί τής άνθρωπογονίας φαίνεται έντονωτέρα, όταν συγκρίνωμεν τήν γενεαλογίαν του Δευκαλίωνος. Αυτός είχε υίους τόν Άμφικτύονα, ό όποιος καθιέρωσε τάς Άμφικτυονίας και τόν Έλληνα, έκ του όποιου κατάγονται οί Έλληνες. Ο Έλλην έλαβε ώς σύζυγον τήν νύμφην Όρσηίδα, και έγέννησε τρεις υίους, τόν Αίολον, γενάρχην τών Αιολέων, τόν Δωρον, γενάρχην τών Δωριέων και τόν Ξοϋθον, τέκνα του όποιου ήσαν ό Άχαιός, γενάρχης τών Άχαιών και ό Ίων, γενάρχης τών Ίώνων, κ.λ.π., κ.λ.π.

Όπως οί Έλληνες μετά τόν κατακλυσμόν παραθέτουν και άπαριθμοϋν τάς γενεάς τών άπογόνων του Δευκαλίωνος, τό ίδιο πράττουν και οί Έβραιοι, οί όποιοι μέ τήν ίδίαν ακριβώς διατύπωσιν παρουσιάζουν τούς άπογόνους του Νωε, τών υιών του και τών τέκνων των, κ.λ.π. Τά όνόματά των είναι έβραϊκά (Θοβέλ, Ριθάθ, Σαθαθά, κ.λ.π.) αλλά έβαλαν και μερικά Έλληνικά, όπως Κίτιοι, Ρόδιοι, κ.λ.π. («Γένεσις» 10,2-32).

Κατά τήν Έλληνικήν θρησκευτικήν παράδοσιν ό Ζεύς, ό Θεός τών Έλλήνων δηλαδή, παρακολουθεϊ τούς ανθρώπους και ευεργετεϊ τούς καλούς, ένω τιμωρεϊ τούς κακούς. Έμφανίζονται δε κατόπιν έκλεκτοί άνδρες προικισμένοι μέ υπερεχούσας άρετάς, οί όποιοι λέγονται, είτε ήρωες, π.χ. Περσεύς, Βελλερεφόντης, Ηρακλής, Ιάσων, Θησεύς, κ.λ.π. κ.λ.π. είτε Σοφοί π.χ. Πιττακός, Κλεόβουλος, Περίανδρος, Σόλων, κ.λ.π. (πρόδρομοι φιλοσόφων). Άντιστοίχως οί Έβραιοι έχουν τούς προφήτας και τούς ιερείς των, πού επικοινωνοϋν μέ τόν Θεό τους,

π.χ. Ἄβραάμ, Ἰσαάκ, Δαυίδ, κ.λ.π.

Ἡ ποιοτική διαφορά μεταξύ Ἑλλήνων ἡρώων καί σοφῶν ἀφ' ἑνός καί Ἑβραίων προφητῶν καί ἱερέων ἀφ' ἑτέρου εἶναι χαώδης. Θά μνημονεύσω τρία παραδείγματα.

Πρῶτα ἀπ' ὄλα τοῦ Ἄβραάμ, ὁ ὁποῖος ἐπῆγε εἰς τήν Αἴγυπτον καί προκειμένου νά ἀποκτήσῃ χρήματα ἐπαρουσίασε τήν σύζυγόν του Σάραν ὄχι ὡς γυναῖκα του, ἀλλά ὡς ἀδελφήν του. Τήν προέτρεψε μάλιστα, ἐπειδή εἶναι ὠραία, νά κάνῃ ἔρωτα μέ τόν Φαραῶ, ὥστε νά ἀποκομίσουν διάφορα ἀγαθά. Κοινός προαγωγός λοιπόν ὁ Ἄβραάμ. Ἡ συνέχεια εἶναι ὅτι ἡ Σάρα καί ὁ Φαραῶ ἐγιναν ἐρασταί καί ὁ Ἄβραάμ εἰσέπραττε τά κέρδη, τά ὁποῖα μάλιστα ἀπαριθμεῖ λεπτομερῶς, μέχρις ὅτου ὁ Φαραῶ ἐπληροφορήθη ὅτι ἡ Σάρα δέν ἦτο ἀδελφή, ἀλλά σύζυγος τοῦ Ἄβραάμ. Τότε ἐκάλεσε τόν Ἑβραῖο καί τόν παρετήρησε διά τό ψεῦδος πού τοῦ εἶπε. Ὁ Ἄβραάμ ἐδικαιολογήθη πρὸς τόν Φαραῶ ὅτι ἔκρυψε τήν ἀλήθεια, διότι ἐφοβεῖτο μήπως τόν φονεύσουν, διά νά τοῦ πάρουν τήν γυναῖκα! Ὁ Φαραῶ ὀργισθεῖς τόν ἐδιώξε μαζί μέ τήν μοιχαλίδα Σάρα: *«Καί ἐγένετο λιμός ἐπί τῆς γῆς, καί κατέβη Ἄβραμ εἰς Αἴγυπτον παροικῆσαι ἐκεῖ, ὅτι ἐνίσχυσεν ὁ λιμός ἐπί τῆς γῆς. ἐγένετο δέ ἡνίκα ἤγγισεν Ἄβραμ εἰσελθεῖν εἰς Αἴγυπτον, εἶπεν Ἄβραμ Σάρα τῇ γυναικί· γινώσκω ἐγώ, ὅτι γυνή εὐπρόσωπος εἶ· ἔσται οὖν, ὡς ἂν ἴδωσί σε οἱ Αἰγύπτιοι, ἐροῦσιν ὅτι γυνή αὐτοῦ ἔστιν αὐτή, καί ἀποκτενοῦσι με, σέ δέ περιποιήσονται. εἰπόν οὖν, ὅτι ἀδελφή αὐτοῦ εἰμι, ὅπως ἂν εὐ μοι γένηται διά σέ, καί ζήσεται ἡ ψυχὴ μου ἕνεκέν σου. Ἐγένετο δέ, ἡνίκα εἰσήλθεν Ἄβραμ εἰς Αἴγυπτον, ἰδόντες οἱ Αἰγύπτιοι τήν γυναῖκα αὐτοῦ, ὅτι καλή ἦν σφόδρα, καί εἶδον αὐτήν οἱ ἄρχοντες Φαραῶ καί ἐπήνεσαν αὐτήν πρὸς Φαραῶ καί εἰσήγαγον αὐτήν εἰς τόν οἶ-*

κον Φαραώ και τῷ Ἄβραμ εὐ ἐχρήσαντο δι' αὐτήν, και ἐγένοντο αὐτῷ πρόβατα και μόσχοι και ὄνοι και παιδεῖ και παιδίσκαι και ἡμίονοι και κάμηλοι. και ἤτασεν ὁ Θεός τόν Φαραώ ἐτασμοῖς μεγάλοις και πονηροῖς και τόν οἶκο αὐτοῦ περί Σάρας τῆς γυναικός Ἄβραμ καλέσας δέ Φαραώ τόν Ἄβραμ εἶπε· τί τοῦτο ἐποίησάς μοι, ὅτι οὐκ ἀπήγγειλάς μοι, ὅτι γυνή σου ἐστίν; ἵνα τί εἶπας ἀδελφή μου ἐστι; και ἔλαβον αὐτήν ἐμαυτῷ γυναῖκα, και νῦν ἰδοῦ ἡ γυνή σου ἔναντί σου· λαβὼν ἀπώτρεχε». («Γένεσις», ΙΒ, 10-19).

Ἄλλο παράδειγμα μαστροπείας ἔχομεν και μέ τόν Ἰσαάκ. Πάλιν τό ἴδιον τέχνασμα. Δῆθεν ἔπεσε λιμός (φαίνεται ὅποτε ἔρχεται λιμός οἱ Ἑβραιοπροφῆται ἐκδίδουν τάς συζύγους των) και ὁ Ἰσαάκ μετέβη ὄχι εἰς τήν Αἴγυπτον (διότι ἐκεῖ ἦσαν γνωστά τά κατορθώματα τοῦ πατρός του Ἄβραάμ) ἀλλά εἰς τήν Ἑλληνικήν πόλι τῶν Γεράρων τήν ὁποίαν κατώκουν Αἰγαιοκρήτες μετανάσται, γνωστοί ὡς Φιλισταῖοι. Ἐκεῖ ἐγινε ἐπανάληψις τῆς ἱστορίας. Ὁ Ἰσαάκ δέν ἐπαρουσίασε τήν Ρεβέκκα ὡς σύζυγόν του, ἀλλά ὡς ἀδελφήν του. Φαίνεται ὁμως ὅτι τόν ὑπωπεύθησαν και ὁ Βασιλεύς Ἀβιμελέχης τόν παρηκολούθησε και τόν εἶδε ἀπό τό παράθυρο νά ἔρωτοτροπῆ μέ τήν δῆθεν ἀδελφήν του. Τόν ἐκάλεσε και τόν ἐπέπληξε, διότι δέν εἶπεν ὅτι ἡ Ρεβέκκα εἶναι σύζυγός του και ἐξ ἀγνοίας παρ' ὀλίγον νά ἔκανε κάποιος ἔρωτα μαζί της. Ὁ Ἰσαάκ ἐπανάλαβε τήν γνωστήν δικαιολογίαν, ὅτι ἐφοβήθη ἐπειδή εἶχε ὠραία γυναῖκα μήπως τόν φονεύσουν, διά νά τοῦ τήν πάρουν. Τελικῶς τόν ἐξεδίωξαν. Προηγουμένως ὁμως εἶχε προλάβει νά τά οἰκονομήσῃ: «Ἐπερώτησαν δέ οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περί Ρεβέκκας τῆς γυναικός αὐτοῦ, και εἶπεν· ἀδελφή μου ἐστίν· ἐφοβήθη γάρ εἰπεῖν ὅτι γυνή μου ἐστί, μήποτε ἀποκτείνωσιν

αὐτόν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περί Ρεβέκκας, ὅτι ὠραία τῇ ὄψει ἦν. ἐγένετο δέ πολυχρόνιος ἐκεῖ καὶ παρακύψας Ἀβιμέλεχ ὁ Βασιλεὺς Γεράρων διὰ τῆς θυρίδος, εἶδε τὸν Ἰσαάκ παίζοντα μετὰ Ρεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. ἐκάλεσε δέ Ἀβιμέλεχ τὸν Ἰσαάκ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἄρα γε γυνή σου ἐστί; τί ὅτι εἶπας, ἀδελφή μου ἐστίν; εἶπεν δέ αὐτῷ Ἰσαάκ· εἶπα γάρ, μήποτε ἀποθάνω δι' αὐτήν. εἶπε δέ αὐτῷ Ἀβιμέλεχ· τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; μικροῦ ἐκοιμήθη τις ἐκ τοῦ γένους μου μετὰ τῆς γυναικὸς σου, καὶ ἐπήγαγες ἄν ἐφ' ἡμᾶς ἄγνοιαν... εἶπε δέ Ἀβιμέλεχ πρὸς Ἰσαάκ· ἀπελθε ἀφ' ἡμῶν». («Γένεσις» ΚΣΤ, 7-16).

Ὅσον ἀφορᾶ εἰς τὸν Δαυῖδ αὐτός μᾶς εἶναι περισσότερον γνωστός ἀπὸ τὴν δολοφονίαν τοῦ Γολιάθ (ὁ Γολιάθ κατὰ τὸν Ἀρχαιοελληνικὸν ἔθιμον τῆς μονομαχίας προεκάλει ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας νά μονομαχήσῃ μετ' αὐτοῦ εἰς Ἑβραῖος καὶ ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς μονομαχίας νά κριθῇ ἂν τὸν πόλεμον κερδίζουν οἱ Ἑβραῖοι ἢ οἱ Φιλισταῖοι. Τὸν πάνοπλον Γολιάθ ἐπλησίασε ὁ Δαυῖδ, ὁ ὁποῖος ἐπειδὴ ἦτο ἄοπλος δέν τὸν ἔβαλε εἰς ὑποψίαν ὥστε νά προφυλαχθῇ. Ὅποτε αἰφνιδιαστικῶς ἐξάγει ἀπὸ τὸν ποιμενικὸν σάκκον του μίαν σφενδόνην καὶ πλήττει μέ πέτρα εἰς τὸ μέτωπον τὸν Φιλισταῖον ὁ ὁποῖος πίπτει κάτω ἀναίσθητος. Ἐν συνεχείᾳ ὁ Δαυῖδ τὸν ἀποκεφαλίζει. Ὁ Ἑβραῖος ἐπομένως ἐνίκησε ὄχι εἰς μίαν μονομαχίαν, ἀλλὰ ὑπούλως) καὶ ὀλιγώτερον ἀπὸ ἄλλας δολοφονίας. Ἀναφέρομεν ἐκείνην τοῦ δυστυχοῦς Ἀξιωματικοῦ του Οὐρία τοῦ Χετταίου. Ὁ Δαυῖδ ἐρωτευθεὶς τὴν Βηρσαβεέ, σύζυγον τοῦ Οὐρία, τὴν προσεκάλεσε εἰς τὸ ἀνάκτορόν του καὶ τὴν κατέστησε ἔγκυον. Κατόπιν ἐκάλεσε ἐκ τοῦ μετώπου τὸν Οὐρίαν, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀπέστειλε μίαν ἐπιστολὴν εἰς τὸν στρατηγὸν καὶ ἀνεψιὸν του Ἰωάβ. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν ὁ Δαυῖδ διέταξε νά κάνουν

ἐπίθεσιν κατά τοῦ ἐχθροῦ καί νά ἀποχωρήσουν, ἀφοῦ ἀφήσουν μόνον του τόν Οὐρίαν διά νά τόν φονεύσουν οἱ ἀντίπαλοι, ὥστε νά τοῦ πάρη τήν γυναῖκα, ὅπως καί συνέβη: «καί ἐγένετο πρός ἐσπέραν καί ἀνέστη Δαυῖδ ἀπό τῆς κοίτης αὐτοῦ καί περιεπάτει ἐπί τοῦ δώματος τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως καί εἶδε γυναῖκα λουομένην ἀπό τοῦ δώματος, καί ἡ γυναῖκα καλῆ τῷ εἶδει σφόδρα. καί ἀπέστειλε Δαυῖδ καί ἐζήτησε τήν γυναῖκα καί εἶπεν· οὐχί αὕτη Βηρσαβέ θυγάτηρ Ἐλιάβ γυνή Οὐρίου τοῦ Χετταίου; καί ἀπέστειλε Δαυῖδ ἀγγέλους καί ἔλαβεν αὐτήν καί εἰσήλθε πρός αὐτήν, καί ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς, καί αὕτη ἀγιαζομένη ἀπό ἀκαθαρσίας αὐτῆς, καί ἐπέστρεψεν εἰς τόν οἶκον αὐτῆς. καί ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἡ γυνή· καί ἀποστείλασα ἀπήγγειλε τῷ Δαυῖδ καί εἶπεν· ἐγὼ εἰμί ἐν γαστρὶ ἔχω... καί ἐγένετο πρῶτ' καί ἔγραψε Δαυῖδ βιβλίον Ἰωάβ καί ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ Οὐρίου. καί ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ λέγων· εἰσάγαγε τόν Οὐρίαν ἐξ ἐναντίας τοῦ πολέμου τοῦ κραταιοῦ, καί ἀποστραφήσεσθε ἀπό ὀπισθεν αὐτοῦ, καί πληγήσεται καί ἀποθανεῖται... καί γε ὁ δούλος σου Οὐρίας ὁ ὁ Χετταῖος ἀπέθανε». («Σαμουήλ Β'» ΙΑ, 2-21).

Δέν νομίζω ὅτι χρειάζονται πολλά παραδείγματα διά νά καταλάβη κανεὶς τό ἠθικόν χάσμα πού ὑπάρχει μεταξύ Ἡρακλέους - Ἰσαάκ, Θησέως - Ἀβραάμ, Ἰάσωνος - Δαυῖδ, Ἀχιλλέως - Κάϊν, Ὀδυσσέως - Αὐνάν, κ.λ.π. κ.λ.π. Οὔτε ἀκόμη νά συγκριθῆ ὁ θεῖος Δευκαλίων μέ τόν Νῶε, πού ἐμέθυε καί ἐγυμνῶνετο, κ.λ.π.: «καί ἐπιεν ἐκ τοῦ οἴνου καί ἐμεθύσθη καί ἐγυμνῶθη...» («Γένεσις» Θ, 21) ἢ ἡ εὐσεβής Πύρρα μέ τήν Σάραν πού ὄχι μόνον ἐμοιχεύετο, ἀλλά καί ἐξέδιδε ἄλλας γυναῖκας ὅπως τήν δούλην τῆς Ἄγαρ εἰς τόν σύζυγόν τῆς (ῥαῖον πρότυπον οἰκογενείας): «εἶπεν δέ Σάρα ἡ γυνή Ἄβραμ Ἄγαρ τήν Αἴγυπτίαν τήν ἑαυτῆς παιδίσκην ἔδωκεν

αὐτήν τῷ Ἄβραμ ἀνδρὶ αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα καὶ εἰσῆλθε πρὸς Ἄγαρ» («Γένεσις» ΣΤ', 2-5).

Κατὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀντιλήψεις τῶν Ἑλλήνων ὁ κατακλυσμὸς προεκλήθη ἀπὸ τὴν ὄργην τοῦ Θεοῦ (Θεομηνία). Τὰ ἴδια ἰσχυρίζονται καὶ οἱ Ἑβραῖοι, κατ' ἀπομίμησιν τῆς Ἀρχαιοελληνικῆς θρησκείας (θεοσέβεια).

Φυσικὰ πηγοῦνται οἱ Ἕλληνες κυρίως διότι ὁ Αἰγαῖος πολιτισμὸς ἀρχίζει πρὶν ἀπὸ τὸ 10.000 π.Χ. καὶ ἐπικουρικῶς διότι α) Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπάρχουν πολλαὶ διηγήσεις τοῦ κατακλυσμοῦ, πού σημαίνουν διαφόρους τοπικὰς ἐντυπώσεις καὶ μαρτυρίας. β) Χρονολογικῶς τὰ Ἑλληνικὰ κείμενα προηγοῦνται τῶν ἑβραϊκῶν π.χ. ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ἐγράφετο μέχρι τὸν 1ον π.Χ. αἰῶνα. γ) Τὰ πρωτόγραφα τῶν ἑβραϊκῶν κειμένων δέν ὑπάρχουν. Ἄρα δέν εἶναι δυνατόν νά γίνῃ ἔλεγχος τῆς γνησιότητός των. Ἐπί πλέον τὰ ἀντίγραφα ἔχουν ὑποστῆ ἀλλοιώσεις, προσθήκας, κ.λ.π. εἰς βάρος τῆς ἀξιοπιστίας των. δ) Τὰ πρόσωπα τῶν Ἑλληνικῶν παραδόσεων πού ἔχουν ἡρωποιοθῆ ἀπεδείχθησαν ἐκ τῶν ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων, ὅτι δέν ἦταν μυθικά, ἀλλὰ ἱστορικά, πρᾶγμα πού δέν συμβαίνει μέ πολλά βιβλικὰ πρόσωπα π.χ. Νῶε, πού ἔζησε 950 ἔτη! «καὶ ἐγένετο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Νῶε ἑννακόσια πεντήκοντα ἔτη» («Γένεσις», Θ, 28). ε) Τὰ γεγονότα ἐν Ἑλλάδι κατεγράφοντο ἀπὸ ἐπιστήμονας ἱστοριογράφους, ἐνῶ εἰς τοὺς Ἑβραίους ἡ ἱστορία ἐγράφετο ἀπὸ ἱερεῖς καὶ προφῆτας ὅπως ἀκριβῶς παραδέχεται ὁ Ἑβραῖος συγγραφεὺς Ἰώσηπος («Κατ' Ἀπίωνος Α», 6): «ἐποίησαντο περὶ τὰς ἀναγραφὰς ἐπιμέλειαν, τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς προφήταις». Ὡς ἐκ τούτου δέν εἶναι δυνατόν νά παραβληθῆ ἡ ἱστορικὴ ἀντικειμενικότητα ἐνός π.χ. Ἡροδότου ἢ Πολυβίου, μέ τὰς διηγήσεις τῶν φανατικῶν προφητῶν. Ἀναμφισβή-

τως, τά ἱερατεῖα σέβονται τήν ἀλήθειαν ἐνόσον αὐτή τούς συμφέρει, ἄλλως τήν ἀποσιωποῦν ἢ τήν διαστρεβλώνουν. στ) Τά συμβάντα πού περιγράφονται εἰς τά Ἑλληνικά ἀρχαῖα βιβλία, καθὼς καί εἰς τās Ἑλληνικās παραδόσεις ἔχουν διαπιστωθῆ ἀπό τās ἀνασκαφάς π.χ. Κνωσσός, Τροία, Μυκῆναι, κ.λ.π. πράγμα πού δέν ἀπεδείχθη διὰ τὰ ἀντίστοιχα ἑβραϊκά. ζ) Καί ἂν ἀκόμη δεχθῶμεν ὡς ἀληθῆ, μολονότι δέν ὑπάρχουν ἀποδείξεις οὔτε κἂν ἐνδείξεις, ἀλλά διὰ νά γίνεται συζήτησις λέγομεν ὅτι καί ἂν ἀκόμη δεχθῶμεν, ὅτι ὅσα ἀναφέρονται εἰς τήν Παλαιάν Διαθήκην εἶναι ἀληθῆ, τότε ἐξακριβώνομεν ὅτι τήν ἰδίαν ἐποχὴν πού οἱ Ἑβραῖοι ἦσαν ποιμένες – νομάδες οἱ Ἕλληνες διέθεταν ὄχι ἕναν, ἀλλά τουλάχιστον δέκα ἀπαραμίλλους πολιτισμοῦς (Κρήτη, Μυκῆναι, Ἀρκαδία, Ἀττική, Ἰωνία, Φθία, Κύπρος, Κυκλάδες, Ναύκρατις, Κυρήνη, κ.λ.π.) καί ἂν ἀκόμη ἀνατρέξωμεν 6.000 χρόνια εἰς τό παρελθόν δέν θά ἴδωμεν ἴχνος Ἑβραίου, ἀλλά θά συναντήσωμεν ἀκμαίας παροικίας εἰς ὄλον τόν Εὐξείνιον Πόντον, εἰς ὄλας τās παραλίας τῆς Μεσογείου, εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀσίας, εἰς παραλίας τοῦ Ἀτλαντικοῦ, εἰς νήσους τοῦ Ἰνδικοῦ καί εἰς τήν Εὐρώπην.

Παντοῦ ὀρθοῦνται τά ἀκατάλυτα Ἑλληνικά μνημεῖα ὡς αἰώνιοι μάρτυρες τῆς παγκοσμίου κυριαρχίας τῆς φυλῆς μας, ἐνῶ τὰ ἐναπομείναντα συγγραφικά ἔργα τῶν προγόνων μας καλύπτουν χιλιάδας ἐπὶ χιλιάδων τόμων, ἐφ' ὅλων τῶν ἐπιστημῶν. Ἐναντι ὅλων αὐτῶν τί ἔχει νά ἐπιδείξη ὁ ὀποιοσδήποτε λαός; καί πρό παντός ὁ ἑβραϊκός, πού μάλιστα τόν ἐπέλεξε ὡς «περιούσιον λαόν» ὁ θεός; Διατί;... τί ἔχουν πραγματοποιήσει οἱ Ἑβραῖοι, ὥστε νά τούς θαυμάσῃ ὁ ἴδιος ὁ Θεός;

Θά μοῦ ἦτο εὐκόλον νά παραθέσω καί ἄλλα ἐπιχειρήματα διὰ τήν προτεραιότητα τῶν Ἑλλήνων,

ἀλλά δέν νομίζω ὅτι χρειάζεται. Ἐκεῖνο πού θεωρῶ σκόπιμον εἶναι νά ἐκθέσω συνοπτικῶς τούς λόγους, διά τούς ὁποίους οἱ Ἑβραῖοι ἀντέγραψαν τά περί κατακλυσμοῦ. Εἶναι οἱ ἑξῆς: α) Ἀντέγραψαν ἀπό φθόνο διά νά παρουσιασθοῦν ὡς ἀρχαιότεροί μας. Ἐπειδή δέν ἠδύναντο νά μᾶς συναγωνισθοῦν εἴτε πολεμικῶς, εἴτε πολιτιστικῶς ἐφεῦρον τό ἐπινόημα ὅτι ὁ Θεός τούς ἐδιάλεξε, ὅτι τάχα εἶναι οἱ ἐκλεκτοί τοῦ Θεοῦ. Ἀκόμη εἶχαν ἀνάγκη νά ἀποκτήσουν ἔθνικὴν αὐτοπεποίθησιν καί ἀφοῦ δέν τήν κατώρθωσαν μέ τά ἔργα των, τό ἱερατεῖον των ἐπεστράτευσεν τόν θεόν. Αὐτός τούς εἶπε ὅτι εἶναι ὁ «ἐκλεκτός λαός» καί κατ' αὐτόν τόν τρόπον οἱ Ἑβραῖοι ἱερεῖς καί προφῆται προσεπάθησαν νά δώσουν κάποιον αἴσθημα ὑπεροχῆς εἰς τούς Ἑβραίους.

Οἱ Ἕλληνες εἶναι ἐκλεκτοί καί τό ἀπέδειξαν ἐμπράκτως διά τῆς δυναμικῆς των κυριαρχίας, τῆς ἰδρύσεως Παγκοσμίου Ἑλληνικοῦ Κράτους καί τοῦ λαμπροῦ πολιτισμοῦ των. Οἱ Ἑβραῖοι εἶναι ἐκλεκτοί διότι τούς τό εἶπε ὁ Θεός. Ἐν τάξει. β) Ἀντέγραψαν διά νά δείξουν ὅτι καί αὐτοί κάτι ἔχουν. Ἔτσι ἤλλαξαν ὀνόματα. Τί ἄλλο νά κάνουν ἀφοῦ ἔστεροῦντο συγγραφῶν φιλολογίας, φιλοσοφίας, λογοτεχνίας, θρησκείας, κ.λ.π.; γ) Ἀντέγραψαν διά νά παρουσιάσουν μέ Ἰουδαϊκόν ἔνδυμα ὅσα εἶπαν οἱ Ἕλληνες περί κατακλυσμοῦ καί νά τά σφετερισθοῦν ὡς ἰδικάς των θρησκευτικὰς παραδόσεις.

Ἐπιφανειακῶς τό κατώρθωσαν, διότι ἀκόμη καί σήμερον εἰς τά σχολεῖα καί τά πανεπιστήμια δέν διδάσκεται ἡ ἀλήθεια, ἀλλά μέ μονοκονδυλιά περνοῦν τήν Ἑλληνικὴν θρησκείαν, δῆθεν ὡς εἰδωλολατρείαν καί μυθολογίαν. Οὐσιαστικῶς ὁμοῦς ὁ Ἕλληνισμός ἐπεβλήθη, καί γλωσσικῶς, τοῦ Ἑβραϊσμοῦ, ἀφοῦ ὑπάρχουν βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης («*Β' Μακκαβαίων*», «*Σοφία Σολομώντος*») πού

έχουν γραφή πρωτοτύπως εις την Έλληνικήν.

Καί διά νά μή μένη καμμία άμφιβολία διά την προτεραιότητα των Έλλήνων σημειώνομεν ότι ή άκμή του Μωϋσέως τοποθετείται εις τον 13ον αιώνα, εις εποχήν δηλαδή κατά την όποιαν οί Έλληνες (Κνωσός, Μυκηναι, κ.λ.π.) ειχαν ήδη παρουσιάσει πολιτισμούς, θρησκευίαν, ήρωας, κ.λ.π. αναγομένους εις άρκετάς χιλιετηρίδας πριν από τον Μωϋσέα.

Δέν έχω καμμίαν διάθεση νά κάνω άντισημιτισμόν, αλλά ήμουν ύποχρεωμένος νά γράψω όσα έγραψα, διότι πρέπει νά δειχθή ότι ό κατακλυσμός πού μνημονεύουν τά Έλληνικά κείμενα και αί παραδόσεις άντέγραφε από τούς Έβραίους. Έκτός από τάς θρησκευτικάς παραδόσεις έχομεν και τά κείμενα ιστορίας. Οί Έλληνες κατά τον κατακλυσμόν ήγωνίσθησαν διά νά επιβιώσουν. Ως παράδειγμα φέρομεν τό Έλληνικόν φύλον των Τελχίνων. Οί Τελχίνες ήσαν τεχνολογικώς προηγμένοι. Έγνώριζον άκόμη νά κάνουν τεχνητήν βροχήν διά τής συγκεντρώσεως νεφών, όμοίως νά προκαλούν πτώσιν χιόνος και χαλάζης, κ.λ.π.: «και παράγειν δε θούλοιντο νέφη τε και δμβρους και χαλάζας, όμοίως δε και χιόνας έφέλκεσθαι» (Διόδωρος Σικελιώτης: «Ιστορική βιβλιοθήκη» Ε, 55) κατώκουν δε εις την Ρόδον και επειδή άντελήφθησαν τον έπερχόμενον κατακλυσμόν έγκατέλειψαν την νήσον διά νά σωθουν άγνωστον πού. «χρόνω δ' ύστερον προαισθομένοις τούς Τελχίνας τον μέλλοντα γίνεσθαι κατακλυσμόν έκλιπεϊν την νήσον και διασπαρηναι» (ένθ. άνωτ. Ε, 56). Μετά την φυγήν των Τελχίνων από την Ρόδον, έγινε ό κατακλυσμός και οί άλλοι κάτοικοι άπωλέσθησαν πλην των όλίγων πού έπρόλαβαν νά καταφύγουν εις τά ύψηλώματα: «του δε κατακλυσμου γενομένου τούς μέν άλλους διαφθαρηναι τής δε νήσου διά την έπομβρίαν έπιπολασάντων των

ὕγρῶν λιμνάσαι τούς ἐπιπέδους τόπους, ὀλίγους δ' εἰς τὰ μετέωρα τῆς νήσου συμφυγόντας διασωθῆναι» (Ξνθ. ἀνωτ. Ε, 56).

Τά γεγονότα τοῦ κατακλισμοῦ κατά τήν Ἑλληνικήν πρωταρχικήν ἄποψιν τά γνωρίζουν οἱ ξένοι καί τά ἐπαναλαμβάνουν εἰς τὰ βιβλία των. Π.χ. ὁ *H. Parke* («Τά Ἑλληνικί Μαντεῖα» Ἑλλ, ἐκδ. «Καρδαμίτσα» Ἀθ. 1977, σελ. 47) γράφει σχετικῶς μέ τόν Δευκαλίωνα: «Σέ ἓνα ἀκόμη παράδειγμα ἀπό τήν Ἑλληνική μυθολογία πού ὡς ἓνα εἶδος Ἑλληνα Νῶε ἐπιανεγκαθίδρυσε τό ἀνθρώπινο γένος ὕστερα ἀπό ἓνα κατακλυσμό... Ὁ Πίνδαρος τοποθετεῖ τήν κιβωτόν τοῦ Δευκαλίωνος στόν Παρνασσό...».

Ἡ ἐπικρατεστέρα διάδοσις τοῦ Νῶε ἐναντι τοῦ Δευκαλίωνος ὀφείλεται εἰς τήν Χριστιανικήν Θρησκείαν. Ἀπό τό δημοτικόν σχολεῖον οἱ μικροί μαθηταί μαθαίνουν διά τήν «κιβωτόν» τοῦ Νῶε καί ὄχι διά τήν «λάρνακα» τοῦ Δευκαλίωνος. Μαθαίνουν διά τό Ἀραράτ καί ὄχι διά τόν Παρνασσόν. Ἔτσι λοιπόν ὁ σημίτης Νῶε κατέστη γνωστότερος τοῦ Ἑλληνοῦ Δευκαλίωνος. Εἰς τήν ἱστορικήν ὁμῶς πραγματικότητα ὁ Νῶε εἶναι ἀντιγραφή τοῦ Δευκαλίωνος, διά τούς λόγους πού ἤδη ἐξεθέσαμεν. Τήν ἱστορικήν αὐτήν ἀλήθειαν ἔχομεν ἠθικήν ὑποχρέωσιν νά τήν ἀποκαταστήσωμεν. Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὰ παλαιά κείμενα ὁ Νῶε εἶναι τελείως ἄγνωστος, ἀνύπαρκτος, ὅπως ἄγνωστοι ἦσαν καί οἱ Ἑβραῖοι.

Ὁ κατακλισμός εἰς τούς Ἑλληνας εὐρίσκεται εἰς θρησκευτικά βιβλία, παραδόσεις, μυθολογίαν ἀλλά κυρίως εἰς ἱστορικά συγγράμματα, ὅπου ἀναφέρεται ὡς ἱστορικόν γεγονός. Τούναντίον εἰς τούς Ἑβραίους μνημονεύεται μόνον ἀπό τό ἱερατεῖον καί δέν ἀποτελεῖ ἱστορικόν ὀρόσημον. Συχνά ἀξιόπιστοι Ἑλληνες συγγραφεῖς παίρνουν ὡς βάσιν περιγραφῆς γεγονότων τόν κατακλυσμόν. Ὁ Πλούταρχος

ἐπί παραδείγματι («Πύρρος» 1) γράφει, ὅτι μετὰ τὸν κατακλυσμὸν πρῶτος βασιλεὺς τῶν Μολοσσῶν καὶ Θεσπρωτῶν ἔγινε ὁ Φαέθων: «*Θεσπρωτῶν καὶ Μολοσσῶν μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἱστοροῦσι Φαέθοντα βασιλεῦσαι πρῶτον*». Ὁ Σόλων πάλι ὅταν ἐπεσκέφθη τὴν πόλιν Σαῖον τῆς Αἰγύπτου (ἐρείπιά της σώζονται εἰς τὸ σημερινόν Σά Ἐλ Χαγκάρ) συνωμίλησε μέ ἱερεῖς περὶ τοῦ Δευκαλίωνος, τῆς Πύρρας καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ ἐπεδίωξε νά προσδιορίσῃ πόσα ἔτη παρήλθον ἔκτοτε: «*καὶ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν αὐ Δευκαλίωνος καὶ Πύρρας ὡς διεγένοντο μυθολογεῖν καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν γενεαλογεῖν καὶ τὰ τῶν ἐτῶν ὄσα ἦν οἷς ἔλεγε πειρᾶσθαι διαμνημονεύων τοὺς χρόνους ἀριθμεῖν*» (Πλάτων «Τίμαιος» 22, Β).

Ἐφ' ὅσον ὁμοῦς ὠμίλησαμεν περὶ μύθων χρειάζεται νά ἀναλύσωμεν τὴν οὐσίαν τῆς μυθολογίας.

Τὸ σύνολον τῶν μύθων ἑνὸς λαοῦ ἀποτελεῖ τὴν μυθολογίαν του. Οἱ μῦθοι εἶναι προφορικαὶ περιγραφαί. Βεβαίως σχεδόν ὅλοι οἱ μῦθοι ἔχουν καταγραφῆ εἰς βιβλία, ἀπὸ μυθογράφους, ἱστορικούς, κ.λ.π. ἀλλὰ αὐτὸ δέν ἀλλάζει τὴν ἀρχικὴν τῶν ἐμφάνισιν, πού πάντοτε παραμένει προφορικὴ διήγησις. Ὁ μῦθος λοιπὸν εἶναι λόγος καὶ ὄχι ἔργον. Σχετικῶς μάλιστα ὁ Αἰσχύλος γράφει: «*καὶ μὴν ἔργῳ κούκέτι μύθῳ χθῶν σεσάλευται*» («Προμηθεὺς δεσμώτης» 1080).

Ὑπάρχουν πολλαὶ κατηγορίαι μύθων, π.χ. οἱ θρησκευτικοί, πού ἔχουν θεολογικὸν περιεχόμενον, οἱ κοσμογονικοί, πού ἀναφέρονται εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου, οἱ ἱστορικοί, πού περιγράφουν ἱστορικά συμβάντα, οἱ διδακτικοί, πού μέ παραδείγματα διαπαιδαγωγοῦν ἠθικῶς, κ.λ.π.

Αἱ ρίζαι τῶν μύθων κυριολεκτικῶς χάνονται εἰς τὰ βάθη τῶν χιλιετηρίδων. Δυνάμεθα νά εἰπώμεν, ὅτι οἱ

μῦθοι χρονολογικῶς ταυτίζονται μέ τήν ἐμφάνισιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἱστορικός μῦθος ἀναμφισβητήτως συνιστᾷ τήν πρώτην μορφήν τῆς ἱστορίας. Οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι δέν ἐγνώριζαν τήν γραφήν. Καί' ἀρχήν ὠμίλησαν καί ἐν συνεχείᾳ ἔγραψαν. Μέ λόγια λοιπόν περιέγραψαν γεγονότα, πρόσωπα, κ.λ.π. θά ἡδυνάμεθα ὡς ἐκ τούτου νά θεωρήσωμεν τήν μυθολογίαν ὡς προϊστορικὴν ἱστορίαν. Τό περιεχόμενον τοῦ μύθου μπορεῖ νά ἀνταποκρίνεται εἰς τήν ἀλήθειαν, ὅπως καί μπορεῖ νά μήν ἀνταποκρίνεται εἰς αὐτήν. Εἰς τήν τελευταίαν περίπτωσιν οὐσιαστικῶς δέν πρόκειται περί μύθου, ἀλλά περί παρά-μύθου (παραμύθι) περί φανταστικῶν δηλαδή προφορικῶν περιγραφῶν.

Ἡ εὐθύνη καί ὁ σεβασμός πρὸς τήν ἀλήθεια ἐπιβάλλει νά μή διαγράψωμεν δι' ἑνός ἀφορισμοῦ τήν μυθολογίαν καί νά ὑποστηρίζωμεν, ὅτι περιέχει ψεῦδη. Παρεμφερεῖς ἀπόψεις πού εἶναι ἀντιεπιστημονικαί ἔχουν δυστυχῶς ἐπικρατήσει παρά τās ἀντιδράσεις ἐπιστημόνων ἀπό τήν ἀρχαίαν ἀκόμη ἐποχήν. Τά τελευταῖα ἔτη πρέπει νά παραδεχθῶμεν, ὅτι τολμηροί ἐρευνηταί τῶν παρελθόντων καί μελετηταί ἐστράφησαν πρὸς τās μυθολογίας. Ἐκυκλοφόρησαν πολλά βιβλία, τά ὁποῖα οἱ συντηρητικοί ἐπιστήμονες τά ἀντιμετώπισαν εἰρωνικῶς ἢ τά ἀπέρριψαν χωρὶς νά τά διαβάσουν.

Ἦδη ὁμως ἡ ἀνάλυσις τῶν μύθων ἐπεβλήθη. Κυρίως διότι ἀπεδείχθη ὅτι πολλάκις ὅσα ἀναφέρουν οἱ μῦθοι ἐπιβεβαιοῦνται ἀπό τās διαφόρους ἐπιστήμας π.χ. γεωλογία, ἱστορία, ἀρχαιολογία, ἀστρονομία, κ.λ.π. Πράγματα τά ὁποῖα μέχρι πρό ὀλίγου χρόνου ἔθεωροῦντο ὡς μῦθος τώρα εἶναι πραγματικότης. Γνωρίζομεν τόν μῦθον τοῦ Ἰκάρου. Ὁ μῦθος λέγει ὅτι ὁ Δαίδαλος καί ὁ Ἴκαρος κατεσκεύασαν πτερά τά ἐφόρεσαν καί ἐπέταξαν. Αὐτό

ένομιζέτο μύθος καί ούδείς έπίστευε είς τό άπίθανον έπίτευγμα. Έν τούτοις τώρα είς όλόκληρον τόν κόσμον ύπάρχουν λέσχαι άνθρώπων-πουλιών. "Οποιος δέ μεταβή είς τά Μετέωρα θά ίδη τέτοιους άνθρώπους, πού έχοντες προσδέσει πτέρυγας έξ ύφάσματος είς τούς ώμους των ίπανται ώς νέοι "Ικαροι.

Ό μύθος λοιπόν του Δαιδάλου – Ίκάρου δέν είναι ψεύδος. Είναι αλήθεια. Έτσι συμβαίνει, κατά τήν γνώμην μου, μέ όλους τούς Έλληνικούς μύθους, τούς όποιους θεωρώ ώς άνταποκρινομένους είς τήν πραγματικότητα. Πιστεύω δηλαδή ότι ή Έλληνική μυθολογία δέν είναι παραμύθια, δέν είναι φανταστικάί άφηγήσεις, αλλά αληθείς περιγραφαί. Είς τήν Έλληνικήν μυθολογίαν εύρίσκονται άπόψεις προηγμένης έπιστημονικής σκέψεως π.χ. ό Αρχαιοελληνικός θρησκευτικός μύθος περί δημιουργίας του σύμπαντος, πού λέγει ότι πρώτον έγινε τό χάος «ήτοι μέν πρώτιστα χάος γένητ'...» (Ήσίοδος «Θεογονία» 116) άναμφισβητήτως είναι περισσότερο έπιστημονική κοσμογονική θεωρία παρά παραμύθι.

Τό λάθος των στενοκεφάλων έπιστημόνων σχετικώς πρός τήν μυθολογίαν ήτο καί παραμένει, ότι περιωρίσθησαν είς τό γράμμα των μύθων καί δέν κατώρθωσαν νά διεισδύσουν είς τό πνεύμα των ή είς τό μήνυμα πού στέλλουν. Η βαθυτέρα εξέτασις των μύθων μάς πείθει ότι έντός των μύθων κρύπτεται κάποια αλήθεια, τήν όποιαν άντιλαμβανόμεθα μέ τήν άνάλυσιν του μύθου. Βεβαίως ύπάρχουν μύθοι άπλοϊ, όπως ό μύθος του Δαιδάλου. Ό μύθος αυτός περιγράφει μίαν αλήθειαν χωρίς νά τήν κρύπτη. Τό γράμμα του μύθου έκφράζει άκριβώς καί τό πνεύμα του. Ό μύθος λέγει ότι ό Δαίδαλος καί ό Ίκαρος έβαλαν πτερά καί έπέταξαν. Τουτο συνέβη είς τήν πραγματικότητα καί δύναται νά τό έπαναλάβη

ὁποιοσδήποτε ἀποφασίση νά τό κάνη. Ὁ μῦθος ἐδῶ εἶναι σαφής. Διηγεῖται ἐμφανῶς μίαν ἀλήθειαν. Ὑπάρχουν ὅμως ἄλλοι μῦθοι, οἱ ὁποῖοι διά νά γίνουν ἀντιληπτοί χρειάζονται ἐρμηνείαν, διότι ἐκφράζονται δι' ἀλληγοριῶν. Τούς μῦθους αὐτούς «δέν πρέπει νά τούς πιστεύωμεν κατά γράμμα, ἀλλά νά ἐρευνήσωμεν καί νά ἀνακαλύψωμεν τό κρυμμένο νόημά των» «μή πιστεύειν ἀπλῶς, ἀλλά τό λεληθός σκοπεῖν καί διερευνᾶσθαι» (Αὐτοκράτορος Ἰουλιανοῦ «Κατά τοῦ Κυνικοῦ Ἡρακλείου» 17). Ἡ ὑπέροχος διάνοια τοῦ Ἰουλιανοῦ εἶχε συλλάβει τήν ἀλληγορικὴν ἔννοιαν τῶν μῦθων. Τό ἀπίθανον στοιχεῖον πού εὐρίσκεται εἰς τούς μῦθους χρειάζεται ἐξήγησιν διά νά ἀποκαλύψη τήν ἀλήθειαν, πού περικλείει. «Διότι αὐτό πού μᾶς ἀνοίγει τόν δρόμον (προοδοποιεῖ) πρὸς τήν ἀλήθειαν εἶναι τό ἀπίθανον στοιχεῖον πού ὑπάρχει εἰς τούς μῦθους· ὅσο δηλαδή περισσότερον παράδοξος καί ἀπίστευτος εἶναι ὁ μῦθος τόσον περισσότερον ἡμεῖς δέν κάνει νά πιστεύσωμεν αὐτά πού λέγει, ἀλλά ἡμεῖς πρέπει νά ἐρευνήσωμεν αὐτά πού ὑπονοεῖ», «τό γάρ ἐν τοῖς μῦθοις ἀπεμφαῖνον αὐτῷ τούτῳ προοδοποιεῖ πρὸς τήν ἀλήθειαν ὅσῳ γάρ μᾶλλον παράδοξον ἐστὶ καί τερατώδες τό αἰνιγμα τοσοῦτῳ μᾶλλον ἔοικε διαμαρτύρεσθαι μὴ τοῖς αὐτόθεν λεγομένοις πιστεύειν, ἀλλά τά λεληθότα περιεργάζασθαι...» (ἐνθ. ἀνωτ. 12).

Ὁ Ἰουλιανός ἐφθασε εἰς τό ὀρθόν συμπέρασμα ὅτι οἱ μῦθοι ἔχουν στενήν ἔννοιαν καί ἀλληγορικὴν. Καί ἡ μὲν στενὴ ἔννοια ἐπισημαίνεται ἀμέσως καί εὐκόλως, διότι τό γράμμα τοῦ μῦθου ταυτίζεται μέ τό πνεῦμα του, ἡ δέ ἀλληγορικὴ, ἡ ὁποία «βοηθᾶ τούς ἀνθρώπους νά ἐξάγουν συμπεράσματα ἀπὸ τόν ἴδιον τόν μῦθον καί νά μαντεύουν τό κρυμμένο νόημά των»: «ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῷ λεγομένων τῶ μῦθῳ διδασκόμενοι τό λανθάνον μῶσθαι...» (ἐνθ. ἀ-

νωτ. 14) γίνεται αντιληπτή μόνον μέ βαθείαν ἀνάλυ-
 σιν τῶν μύθων. Φέρομεν ἓνα σχετικόν παράδειγμα
 ἐκ τοῦ Ἀρχαιοελληνικοῦ μύθου περί γεννέσεως
 τῶν θεῶν, ὅπου ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα τῶν τριῶν
 Κυκλώπων: «*Βρόντης, Στερόπης καὶ Ἄργης, μέ
 τήν βιαίαν ψυχὴν, οἱ ὅποιοι καὶ τήν βροντήν ἔδω-
 σαν εἰς τόν Δίαν καὶ τόν κεραυνόν κατεσκεύασαν*»:
 «*Βρόντην τε Στερόπην τε καὶ Ἄργην ὄβριμόθυμον
 οἱ Ζηνί βροντήν τ' ἔδωσαν τεύξαν τε κεραυνόν*»
 (Ἡσίοδος: «Θεογονία» 140). Ἡ ἀνάλυσις τοῦ μύθου
 μᾶς φανερῶνει ὅτι οἱ Κύκλωπες Βρόντης, Στερόπης
 καὶ Ἄργης δέν εἶναι παρά προσωποῖσεις τῶν φυσι-
 κῶν δυνάμεων τῆς βροντῆς, τῆς ἀστραπῆς καὶ τοῦ
 κεραυνοῦ. Ὁ Κ. Σίττλ εἰς τήν ἐργασίαν του ἐπί τῆς
 «Θεογονίας τοῦ Ἡσιόδου» (Ἑλλ. ἐκδ. «Ἀφοί Περ-
 ρῆ», Ἀθ. 1889, σελ. 85) γράφει: «οἱ τρεῖς Κύκλωπες
 παριστᾶσι τὰ τρία μέρη τοῦ οὐρανοῦ πυρός, ἀ-
 στραπήν (τό πῦρ καθ' αὐτό), βροντήν (τόν θόρυ-
 βον), κεραυνόν (τό ἐνσκήπτειν)... Ἡ προσωποποίη-
 σις τῶν προαναφερθεῖσῶν φυσικῶν δυνάμεων πα-
 ρατηρεῖται εἰς τήν σύγχρονον ποίησιν π.χ. «*ἐγὼ
 εἶμαι τσ' Ἀστραψιάς παιδί καὶ τσῆ Βροντῆς ἐγγόνι*»,
 «*ποῦ γῶμαι τσ' Ἀστραπῆς ὁ γυῖός, τοῦ Βρόντ'
 ἢ θυγατέρα*», κ.λ.π. Υἱούς ἐπίσης τῆς βροντῆς ἀπε-
 κάλεσε ὁ Ἰησοῦς Χριστός τοὺς μαθητάς του Ἰάκω-
 βον καὶ Ἰωάννην: «*καὶ Ἰάκωβον τοῦ Ζεβεδαίου,
 καὶ Ἰωάννην τόν ἀδελφόν τοῦ Ἰακώβου καὶ ἐπω-
 νόμασεν αὐτούς Βοανεργές, τό ὅποῖον σημαίνει,
 Υἱούς τῆς βροντῆς*» (Μάρκος: «Εὐαγγέλιον» Γ, 17).
 Οἱ τρεῖς Κύκλωπες λοιπόν δέν εἶναι τίποτε ἄλλο
 παρά τρεῖς φυσικαί δυνάμεις: Ὁ Βρόντης εἶναι ἡ
 βροντή, τό «μπουμπουνιτό». Ὁ Στερόπης εἶναι ἡ
 ἀστραπή καὶ ὁ Ἄργης ὁ κεραυνός, συγκεκριμένως
 τό «ἀργῆς» εἶναι ἐπίθετον τοῦ «κεραυνός» («ἀργῆτα
 κεραυνόν»: Ὀμήρου: «Ἰλιάς» θ, 133). Ἡ βροντή, ἡ

άστραπή και ὁ κεραυνός (τό ἐνσκήπτειν) συνδέονται στενωῶς μεταξύ των, δι' αὐτό και ὁ Ἄρχαιοελληνικός μῦθος θέλει τάς προσωποποιήσεις αὐτοῦ (Βρόντης, Στερόπης, Ἄργης) ἀδελφούς.

Κλασσικόν θά ἐλέγαμε παράδειγμα ὀρθῆς ἔρμηνείας μύθου εἶναι ἡ ἔρμηνεία τοῦ μύθου τοῦ Φαθέοντος, τήν ὁποίαν ὁ Αἰγύπτιος ἱερεὺς εἶπε εἰς τόν Σόλωνα. Κατά τόν μῦθον ὁ Φαέθων ὀδηγῶν τό ἄρμα τοῦ πατρός του Ἡλίου και μή ἔχων τήν ἱκανότητα νά ἀκολουθήσῃ τόν κανονικόν δρόμον κατήλθεν πρὸς τήν γῆν και ἐπυρπόλει τά πάντα μέχρις οὔτου κατεκεραυνώθη και ἐφονεύθη ὑπό τοῦ Διός. Ὁ πολύ γέρον Αἰγύπτιος ἱερεὺς (εὖ μάλα παλαιόν) ἀφοῦ ἐπαναλαμβάνει εἰς τόν Σόλωνα τόν μῦθον τοῦ λέγει, ὅτι εἰς τήν πραγματικότητα συνέβη «παράλλαξις» (ἀστρονομικός ὄρος) τῶν περίξ τῆς γῆς φερομένων οὐρανίων σωμάτων και ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου καταστροφή ἐκ τοῦ ἀφθόνου πυρός πάντων τῶν εὐρισκομένων εἰς τήν γῆν: «*Τό δέ ἀληθές ἐστι τῶν περί γῆν και κατ' οὐρανόν ἰόντων παράλλαξις και διά μακρῶν χρόνων γινομένη τῶν ἐπί γῆς πυρί πολλῷ φθορά*» (Πλάτων: «Τίμαιος» 22, Γ).

Ἡ ἀλληγορία, πού σημαίνει συγκάλυψιν ἐννοιῶν διά λόγων ἢ εἰκόνων, παρουσιάζεται εἰς τούς μύθους, διότι αἱ ἀλήθειαι πού κρύβουσι αὐτοί δέν ἠδύναντο ἢ δέν ἔπρεπε νά γίνουσι κατανοηταί ἀπό ὄλους. Ἐπειδή τό πλῆθος δέν ἠδύνατο νά καταλάβῃ ὠρισμένας ἀληθείας, ἐάν αὐταί ἐλέγοντο ὑπό τήν ἀφηρημένην μορφήν τῶν ἐννοιῶν, ἐπενοήθησαν οἱ μῦθοι, οἱ ὁποῖοι μέ διαφόρους ἀλληγορίας προσπαθοῦν νά διδάξουσιν, μορφώσουσιν, κ.λ.π. Ὡς ἐκ τούτου αἱ ἀλληγορικαί περιγραφαί ἀποτελοῦν εἶδος ἐθνικῆς φιλολογίας.

Ὁ Η. Rose εἰς τήν ἐργασίαν του περί τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας, ἡ ὁποία τό 1958 ἐπραγματοποιή-

σε ἕξ ἐκδόσεις ἀναφέρει ὅλας τὰς θεωρίας ἑρμηνείας τῶν μύθων, πού κατὰ τόν συγγραφέα εἶναι «Ἡ ἀλληγορική, ἡ συμβολική, ἡ λογική, ὁ εὐημερισμός, ἡ φυσική, ἡ σύγχρονος μέθοδος, ἡ ψυχολογική» (H.Rose: «A handbook of Greek Mythology» ed.«Methuenn» London 1958 σελ.1-7).

Ὁ Εὐημερισμός πού ἀνέφερε ὁ Rose εἶναι ὁρος πού ἐπικράτησε διεθνῶς καί σημαίνει τήν θεωρίαν πού διετύπωσε ὁ Μεσσήνιος ἱστορικός φιλόσοφος Εὐήμερος. Αὐτός περί τό 280 π.Χ. ἐκυκλοφόρησε τρίτομον σύγγραμμα ὑπό τόν τίτλον «Ἱερά Ἐναγραφή», ὅπου ἀναπτύσσεται ἡ ἄποψις ὅτι οἱ θεοί εἶναι θεοποιηθέντες, ἄνθρωποι. Δηλαδή ὑπῆρξαν ἱστορικάί προσωπικότητες, πού ἐπειδή ὠφέλησαν τούς συνανθρώπους των ἀνεκηρύχθησαν θεοί. Ὁ Εὐήμερος πιστεύει ἐπίσης ὅτι ὑπάρχουν αἰώνιοι θεοί (αἰδίοι) οἱ ὅποιοι προσωποποιοῦν τὰς φυσικάς δυνάμεις, ὅπως καί θεοί πού ἦσαν ἄνθρωποι (ἐπίγειοι) τιμηθέντες ὑπό τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ὡς θεοί διὰ τὰς εὐεργεσίας, πού ἔκαναν εἰς τήν ἀνθρωπότητα: «τούς μὲν γάρ αἰδίους καί ἀφθάρτους...ἑτέρους δέ λέγουσιν ἐπιγείους γενέσθαι θεούς διὰ δέ τὰς εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίας ἀθανάτου τετυχηκότας τιμῆς καί δόξης» (Εὐστάθιος: «Σχόλια εἰς Ἰλιάδα, στ. Τ»).

Μετά ἀπό ὅσα ἐλέχθησαν φρονῶ καί θά συμφωνῆτε μαζί μου, ὅτι δέν μπορούμε νά διαγράψωμεν τήν Ἑλληνικήν μυθολογίαν μέ τόν ἀφορισμό, ὅτι πρόκειται διὰ φανταστικάς διηγήσεις. Πιστεύω ἀκραδάντως εἰς τό ἀντίθετον. Ἡ Ἑλληνική μυθολογία περιλαμβάνει ἀληθείας καί μάλιστα μόνον ἀληθείας. Θά προσθέσω ἀκόμη ὅτι ἡ Ἑλληνική μυθολογία ἐπηρέασε τήν πραγκόσμιον λογοτεχνίαν, τήν μουσικήν, τήν ζωγραφικήν καί ἀπετέλεσε πηγὴν παραδειγμάτων. Σχετικῶς ὁ καθηγητής Ν.

Κούν («Μύθοι και θρύλοι της Ἀρχαίας Ἑλλάδος» Ἑλλ. ἔκδ. «Λειψία» σελ. 15) ἀναφέρει ὅτι ὁ Λένιν «ὕπενθύμισε, μεταφορικά, σέ διαφόρους λόγους του καί ἄρθρα, μορφές τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας» καί ἐν συνεχείᾳ παραθέτει χαρακτηριστικά ἀποσπάσματα ὅπου ὁ Λένιν ἐμνημόνευσε τόν Προκρούστην, Νάρκισσον, τούς σταύλους τοῦ Αὐγείου, κ.λ.π. Ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεύς (ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 14) γράφει ἐπίσης καί διά τόν Μάρξ, ὁ ὁποῖος ἀνέτρεχε εἰς ἀρχαιοελληνικά μυθικά πρόσωπα, ὅπως ὁ Προμηθεύς, Ἥφαιστος, Ἑρμῆς, κ.λ.π.

Ἄς δεῖξουν λοιπόν οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες σεβασμόν καί ἄς ἀντιμετωπίσουν μέ σοβαρότητα τήν Ἑλληνικήν μυθολογίαν, πού ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον μέρος τῆς λαμπρᾶς πνευματικῆς κληρονομίας, πού μᾶς παρέδωσαν οἱ ὑπεράνθρωποι πρόγονοί μας

Ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος εἰς τήν δεκάτομον ἐργασίαν του ὑπό τόν τίτλον «βίοι καί γνῶμαι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων καί τῶν ἐκάστη αἰρέσει ἀρεσκόντων ἐν ἐπιτόμῳ συναγωγῇ» ἡ ὁποία ἀπό τό 1533 ἐκδίδεται συνεχῶς εἰς πλῆθος ἐκδόσεων ἐν Εὐρώπῃ, διότι ἀποτελεῖ σπουδαιότατην πηγὴν ἱστορικῶν καί φιλοσοφικῶν πληροφοριῶν, μᾶς δίδει εἰς τό προοίμιον τοῦ Α' βιβλίου μίαν χρονολογίαν πού δέν πρέπει νά περάσῃ ἀπαρατήρητος.

Γράφει ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ Ἥφαιστος, ὁ υἱός τοῦ Νείλου εἶναι ἐκεῖνος πού ἤρχισε τήν φιλοσοφίαν, τῆς ὁποίας πρῶτοι διδάσκαλοι ὑπῆρξαν ἱερεῖς καί προφῆται. Ἀπό αὐτόν ἔως τόν Ἀλέξανδρον τόν Μακεδόνα παρήλθον 48863 ἔτη καί ἔγιναν 373 ἐκλείψεις Ἥλιου καί 832 σελήνης: «Αἰγύπτιοι μὲν γάρ Νείλου γενέσθαι παῖδα Ἥφαιστον, ὃν ἄρξαι φιλοσοφίας, ἧς τούς προεστώτας ἱερέας εἶναι καί προφήτας. Ἀπό δέ τούτου εἰς Ἀλέξανδρον τόν Μακεδόνα ἐτῶν εἶναι μυριάδας

τέσσαρας καί ὀκτακισχίλια ὀκτακόσια ἐξήξοντα τρία· ἐν οἷς ἡλίου μὲν ἐκλείψεις γενέσθαι τριακοσίας ἑβδομήκοντα τρεῖς, σελήνης δέ ὀκτακοσίας τριάκοντα δύο» (ἐνθ. ἀνωτ. Α, 2).

Ὁ Ἡφαιστος ἦτο Ἕλλην, ὅπως Ἑλληνικόν εἶναι καί τό ὄνομα Νεῖλος. Τόν ποταμόν ἀπεκάλουν οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ὄχι Νεῖλον ἀλλά «Χάπι» (ὁ «ἀπλούμενος») καί «Γέρ-δ» («μέγας ποταμός») ἐξ οὗ οἱ Ἑβραῖοι τό ἔλεγον «Γηών». Οἱ ἀρχαιολόγοι ἀγνοοῦν διότι ὠνομάσθη μέ τό Ἑλληνικόν ὄνομα Νεῖλος, τό ὁποῖον υἰοθέτησαν καί οἱ Ἄραβες («Νίλ»). Διότι οἱ ἀρχαιολόγοι δέν μποροῦν ἀκόμη νά καταλάβουν, ὅτι ὅπου οἱ Ἕλληνες ἐσχημάτιζαν ἀποικίας ἔδιναν ἰδικά τῶν ὀνόματα καί ἀντικαθίστων τάς τοπικάς ὀνομασίας μέ Ἑλληνικάς. Προφανῶς τό Ἑλληνικόν ὄνομα Νεῖλος ἐδόθη ἀπό τοῦς Ἕλληνας πρός τιμὴν κάποιου ἐπιφανοῦς Ἕλληνος ὀνόματι Νεῖλου. Καί ἔκτοτε ἐπεκράτησε.

Προηγουμένως ὁ ποταμός εἶχεν τήν ξενικὴν ὀνομασίαν πού εἶπαμε. Εἰς τόν Ὅμηρον ὁ ποταμός λέγεται «Αἰγυπτος» π.χ. «πρὶν γ' ὄτ' ἂν Αἰγύπτιοι, Διπετέος ποταμοῖο, αὐτίς ὕδωρ ἔλθης» («Ὀδύσεια» Δ, 475) δηλαδή «πρὶν ἔλθης πάλιν ὀπίσω εἰς τὰ ὕδατα τοῦ θεοῦ ποταμοῦ Αἰγύπτου». Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἄς δείξωμεν ὅτι καί τό ὄνομα Αἰγυπτος εἶναι Ἑλληνικόν καί ἐδόθη εἰς τήν γεωγραφικὴν ἐκείνην περιοχὴν πρός τιμὴν τοῦ μυθικοῦ βασιλέως Αἰγύπτου, διδύμου ἀδελφοῦ τοῦ Δαναοῦ. Ἄλλως τε ἡ ρίζα τῆς λέξεως εἶναι Ἑλληνικωτάτη καί ὑπάρχουν πολλά παράγωγα κύρια ὀνόματα, π.χ. Αὐγύπτιος, ὁ ὁποῖος ἦτο ἄρχων τῆς Ἰθάκης ὁμιλήσας πρῶτος κατά τήν συνέλευσιν τῶν ἀρχόντων, ὅταν ἀπουσίαζε ὁ Ὀδυσσεύς: «Τοῖσι δ' ἐπειθ' ἦρωσ Αἰγύπτιος ἦρχ' ἀγορεύειν» (Ὅμηρος: «Ὀδύσεια» Β, 15). Ἀλλά ἄς κλείσωμεν ἐδῶ τήν γλωσσολογικὴν παρένθεσιν τήν ὁποίαν

δμως ἐκρίναμεν σκόπιμον νά κάνωμεν, διότι διαφωτίζει ὡς πρός τήν κυριαρχικήν παρουσίαν καί ἐπιβολήν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ὁ Ἡφαιστος λοιπόν κατά τούς Αὐγυπτίους ἤρχισε πρῶτος τήν φιλοσοφίαν. Καί ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος καταλήγει μέ τήν ἀπολύτως ἀληθῆ διαπίστωσιν, ὅτι οἱ Ἕλληνες συνεπῶς εἶναι ἐκεῖνοι πού ἐδημιούργησαν τήν φιλοσοφίαν, τῆς ὁποίας καί αὐτό τό ὄνομα δέν ἀποδίδεται εἰς ξένην (βάρβαρον) γλῶσσαν: «Καί ὄδδε μέν ἀφ' Ἑλλήνων ἤρξε φιλοσοφία, ἧς καί αὐτό τό ὄνομα τήν βάρβαρον ἀπέστραπται προσηγορίαν» (Διογένης Λαέρτιος: «βίοι φιλοσόφων» Α, 4). Ἀπό τήν ἀρχαίαν ἐποχήν τοῦ Διογένους τοῦ Λαερτίου μέχρι σήμερον κατά τήν διαδρομήν τῶν αἰῶνων ἐνεφανίσθησαν, ἐχάθησαν ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη πολλαί γλῶσσαι, τάς ὁποίας ἀσφαλῶς δέν ἐγνώριζε ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος. Ἐν τούτοις δέν διεψεύσθη, διότι ὄλαι αὐταί αἱ γλῶσσαι στεροῦνται λέξεως ἱκανῆς νά ἀποδώσῃ τήν ἔννοιαν τῆς φιλοσοφίας καί ὄλαι χρησιμοποιοῦν τόν Ἑλληνικόν ὄρον. Οἱ βάρβαροι δέν ἔχουν λέξιν εἰς τήν γλῶσσαν των διά νά ἀποδώσουν τόν ὄρον φιλοσοφία.

Ἀλλά μήπως οἱ Ἕλληνες περιωρίσθησαν εἰς τήν δημιουργίαν τῆς φιλοσοφίας: Ὅχι λέγει ὁ διάσημος συγγραφεύς. Μέ τά στοιχεῖα πού ἐκεῖνος εἶχε ὑπ' ὄψιν του καί τά ὁποῖα ἡμεῖς σήμερον ἀγνοοῦμεν, διότι κατεστράφησαν ἐπίτηδες αἱ βιβλιοθήκαι, μᾶς διαβεβαιοῖ ἀπό τό βάθος τῶν αἰῶνων καί μέ τό ἀποδεδειγμένον κῦρος τῆς ἀξιοπιστίας του, ὅτι οἱ Ἕλληνες δέν ἐδημιούργησαν μόνον τήν φιλοσοφίαν ἀλλά – προσέξατε τοῦτο – ἀπετέλεσαν καί τήν ἀρχήν ὄλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους! «ἀφ' ὧν μή ὅτι γε φιλοσοφία, ἀλλά καί γένος ἀνθρώπων ἤρξε» (ἐνθ. ἀνωτ. Α, 3).

Εἰς τό πεδῖον τῶν γνώσεων αἰῶνας μετά τόν Διογέ-

νην τόν Λαέρτιον ὁ Γάλλος Ἀκαδημαϊκός Ζάν Ρισπέν («Μεγάλη Ἑλληνική Μυθολογία» Ἑλλ. ἔκδοσις «Π. Κουτσοῦμπος» τόμος Α, σελ. 18) θά διερωτηθῆ: «Στ' ἀλήθεια ἔχομεν ἀνακαλύψει κάτι, ὀτιδήποτε, στή φιλοσοφία, στή μεταφυσική, στή λογική καί στήν κοσμογονία, ἔπειτ' ἀπό τούς ἀρχαίους Ἑλληνες;» καί ὁ ἐπιφανής ἐπιστήμων θά καταλήξῃ εἰς τό συμπέρασμα – ὁμολογία ὅτι τό μόνο καί ὄλο πού οἱ ξένοι ἔκαναν ἦτο νά ἀναπτύσσουν τās Ἑλληνικάς θεωρίας: «ἀναπτύξαμε τήν τάδε ἢ τάδε θεωρία τους, κι' αὐτό εἶναι ἄπαντο» (ἐνθ. ἄνωτ.).

Δέν ζητῶ ἀπό τόν ἀναγνώστην καμμία ἐπιείκτιαν εἰς τās κρίσεις του, ἀπεναντίας θέλω νά εἶναι σκληρός, δύσπιστος, ἀλλά ὀπωςδήποτε λογικός. Ὁ Ρισπέν παραδέχεται ὅτι εἰς τούς σημαντικούς χώρους τῆς φιλοσοφίας, μεταφυσικῆς, λογικῆς καί κοσμογονίας δέν ἐπραγματοποιήθη καμμία πρόοδος πέρα ἀπό τήν ἀνάπτυξιν τῶν θεωριῶν πού διετύπωσαν οἱ πρόγονοί μας. Συμφωνοῦμεν ἀπολύτως. Ἐπί σειράν αἰῶνων τό πνεῦμα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων δέν ἐξεπέρασε ὅσα ἐπαρουσίασαν οἱ Ἑλληνες πού ἀπετέλεσαν τήν ἀρχήν ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὀπως μᾶς λέγει ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος καί ὀπως θά ἀποδείξωμεν – ναί, θά ἀποδείξωμεν – ἀργότερα, διότι αὐτός εἶναι ὁ σκοπός τοῦ παρόντος ἔργου. Προηγουμένως ὀμως χρειάζεται νά εἴπωμεν δύο λόγια διὰ τό φυσικόν περιβάλλον τοῦ ἀνθρώπου, τόν προορισμόν του καί τόν τρόπον ἐπιτευξέως του.

Ὁ Ἀριστοτέλης καθώρισε μέ ἀκρίθειαν ποῖον εἶναι τό φυσικόν περιβάλλον τῶν ἀνθρώπων. Καί πρῖν, πολύ πρῖν, ἀπό αὐτόν ἄλλοι σοφοί Ἑλληνες εἶχαν ἀπαντήσῃ εἰς τό ἴδιον θέμα, ἀλλά ὁ Σταγειρίτης ὕπῆρξε τυχερός ὀτι τό ἔργο του «Πολιτικά» διεσώθη, ἐνῶ τά βιβλία τῶν προγενεστέρων του ἐχάθησαν. Γράφει λοιπόν ὁ Ἀριστοτέλης («Πολιτικά» Α, 1-2 ἢ 1252α-

12528) ότι ἐν πρώτοις ἦτο ἀναγκαῖον νά συνδυασθοῦν ὄσα δέν μποροῦν νά ὑπάρξουν ἄνευ ἀλλήλων καί ὡς παράδειγμα ἔφερε τό ἄρρεν καί τό θῆλυ πού χάριν τῆς τεκνογονίας συνυπάρχουν ἀλληλοεξαρτώμενα.

Ἡ συμβίωσις ἄρρενος καί θήλεος δέν προέρχεται ἀπό τήν ἐλευθέραν ἐκλογήν των καί ἀπόφασίν των, ἀλλά ἀπό ἀναγκαίαν φυσικήν παρόρμησιν νά ἀφήσουν ἄλλο ὁμοιό των, ὅταν ἐκεῖνα ἐκλείψουν (νόμος τῆς διατηρήσεως τοῦ εἶδους) ὅπως συμβαίνει καί εἰς τά ὑπόλοιπα ζῶα καί φυτά: «*Ἀνάγκη δὴ πρῶτον συνδυάζεσθαι τοὺς ἄνευ ἀλλήλων μὴ δυναμένους εἶναι οἶον θῆλυ μὲν καί ἄρρεν τῆς γενέσεως ἕνεκεν καί τοῦτο οὐκ ἐκ προαιρέσεως, ἀλλὰ ὡσπερ καί ἐν τοῖς ἄλλοις ζῴοις καί φυτοῖς φυσικόν τό ἐφίεσθαι, οἶον αὐτό, τοιοῦτον καταλιπεῖν ἕτερον*».

Τό ἄρρεν καί τό θῆλυ ἐκ φυσικῆς ἐπιταγῆς συνυπάρχουν καί δέν δύνανται νά ζήσουν ἄνευ ἀλλήλων. Ἔτσι δημιουργεῖται ἡ οἰκογένεια, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τό φυσικόν περιβάλλον τῶν ἀνθρώπων καί τήν πρωταρχική καί θεμελιώδη μορφήν τῆς κοινωνίας, ἡ ὁποία εἶναι διαρκῆς: «*ἡ μὲν οὖν εἰς πᾶσαν ἡμέραν συνεστηκυῖα κοινωνία κατὰ φύσιν οἶκος ἐστίν*» ἡ διαρκῆς συνένωσις πολλῶν οἰκογενειῶν ἐδημιούργησε τήν κώμη: «*ἡ δ' ἐκ πλειόνων οἰκιῶν κοινωνία πρώτη χρήσεως ἕνεκεν μὴ ἐφημέρω κώμη*» καί ἐν συνεχείᾳ ἡ ἐκ περισσοτέρων κωμῶν σχηματιζομένη κοινωνία καλεῖται τελεία πόλις εἶναι δηλαδή αὐτό πού σήμερον λέγομεν κράτος: «*ἡ δ' ἐκ πλειόνων κωμῶν κοινωνία τέλειος πόλις*».

Ἐκ φύσεως λοιπόν προῆλθε ἡ οἰκογένεια, κατόπιν ἡ κώμη καί τελικῶς ἡ πόλις (κράτος) πού ὡς τελική ἐξέλιξις τοῦ φυσικοῦ γεγονότος τῆς οἰκογενείας

προέρχεται ἐκ τῆς φύσεως: «διό πᾶσα πόλις φύσει ἐστιν». Ἐκ φύσεως ἐπομένως ὁ ἄνθρωπος εἶναι ζῶον κοινωνικόν καί ὁποῖος ἐκ φύσεως καί ὄχι τυχαίως εἶναι ἀκοινωνήτος καί δέν ἀνήκει εἰς μίαν πόλιν, ἀλλά μπορεί νά ζῆ ἐκτός πόλεως αὐτός εἶναι ἢ φαῦλος ἢ ὄν ἀνώτερον τοῦ ἀνθρώπου: «ἄνθρωπος φύσει πολιτικόν ζῶον καί ὁ ἄπολις διά φύσιν καί οὐ διά τύχην ἦτοι φαῦλος ἐστιν ἢ κρείττων ἢ ἄνθρωπος». Ἡ πόλις ἐδημιουργήθη συνεπῶς διά τήν ἐξασφάλισιν τῆς ζωῆς καί διατηρεῖται χάριν τῆς εὐζωΐας τῶν πολιτῶν: «γινομένη μέν οὖν τοῦ ζῆν ἔνεκεν, οὐσα διά τοῦ εἶ ζῆν». Εἶναι ἐπίσης φυσικόν καί λογικόν ἢ πόλις νά εὐρίσκεται ὑπεράνω ἀπό ἕκαστον ἄτομον πού συμμετέχει εἰς αὐτήν καί ὑπεράνω τῆς οἰκογενείας, διότι κατ' ἀνάγκην τό σύνολον εἶναι ὑπεράνω τοῦ μέρους: «καί πρότερον δέ τῇ φύσει πόλις ἢ οἰκία καί ἕκαστος ἡμῶν ἐστιν. Τό γάρ ὄλον πρότερον ἀναγκαῖον εἶναι τοῦ μέρους».

Ἡ σπουδαιότης τῶν προαναφερθεῖσων παρατηρήσεων συμπληροῦται καί μέ τήν βαθυστόχαστον ἀνάλυσιν τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅτι εἰς κάθε μορφήν κοινωνίας ἀπό τήν οἰκογένειαν δηλαδή, μέχρι τήν πόλιν ὑπάρχει τό ἄρχον καί τό ἀρχόμενον. Ἐπισημαίνεται δέ ὅτι τό ἄρχον εἶναι ἐκ φύσεως ἐκεῖνο πού μπορεί διά τῆς διανοίας νά προβλέπη, ἀντιλαμβάνεται καί κατευθύνῃ: «τῇ διανοίᾳ προορᾶν ἄρχων φύσει» ἐνῶ τό ἀρχόμενον εἶναι ἐκεῖνο πού ἐκ φύσεως μπορεί μόνον νά ἐκτελεῖ: «τῷ σώματι ποιεῖν ἀρχόμενον».

Δέν θά προχωρήσω τώρα περισσότερο εἰς τήν ἀνάλυσιν τῆς πόλεως (κράτος) πού ἀποτελεῖ τό φυσικόν περιβάλλον τοῦ ἀνθρώπου, καί ἡ ὁποία πόλις (κράτος) προήλθε ἐκ τῆς οἰκογενείας ὅπως ἐπίσης σημειώνει εἰς ἄλλο σπουδαῖον ἔργο του ὁ Ἀριστοτέλης («Ἠθικά Εὐδήμεια» 1242b). Ἐκεῖ συγκεκριμέ-

ως γράφει, ότι εις τήν οίκογένειαν δυνάμεθα νά ανεύρωμεν τήν ἀρχήν καί τήν πηγὴν τοῦ κράτους: «διό ἐν οἰκίᾳ πρῶτον ἀρχαί καί πηγαί πολιτείας».

Ἐπιβάλλεται ὥστόσοσον νά διευκρινισθῆ καλῶς καί κατ' ἐπανάληψιν, ὅτι ἡ πόλις περὶ τῆς ὁποίας πραγματεύεται ὁ Ἀριστοτέλης εἶναι τό σήμερον λεγόμενον κράτος μέ τήν σύγχρονον ἔννοιαν. Εἰς τήν Ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα ἡ λέξις πόλις (ἢ πτόλις ἢ καί πόλερ εἰς ἐπιγράμματα Ἑλίας, κ.λ.π.) ἀποδίδει τό κράτος, τό ὁποῖον ὡς λέξις ὑπῆρχεν μὲν εἰς τήν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀλλὰ ἐσήμαινε δύναμις, π.χ. «τοῦ γάρ κράτος ἐστὶ μέγιστον» δηλαδή «διότι αὐτοῦ ἡ δύναμις εἶναι πάρα πολὺ μεγάλη» (Ὅμηρος: «Ἰλιάς» Β, 118). Εἰς τήν Ἑλληνικὴν μυθολογίαν ὅπου προσωποποιοῦναι αἱ φυσικαί καί ἠθικαί δυνάμεις ὁ Κράτος ἦτο ἀδελφός τῆς Βίας, τῆς Νίκης καί τοῦ Ζήλου (πόθος ὑπεροχῆς). Εἰς τήν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καθιερώθη ὁ Κράτος ὡς οὐδέτερον τό Κράτος πού συμβολίζει τήν ἐξουσιαστικὴν δύναμιν.. Ἦδη ἐπεκράτησε εἰς τήν ὁμιλίαν ἔναντι τῆς πόλεως, ἡ ὁποία ὁμῶς ἐξακολουθῆ νά διατηρῆ τὰ παράγωγά της π.χ. πολίτευμα, πολιτική, πολιτεύομαι, πολίτης, πολιτισμός, πολιτογραφῶ, κ.λ.π. Καί κάτι ἄλλο ἀκόμα ἡ πόλις – πολιτεία ἤρχετο εἰς συμπάραστασιν κάθε ἀτόμου πού εἶχε ἀνάγκην τῆς βοηθείας της, ἡ ὁποία συνήθως ἐξεδηλοῦτο διὰ τῆς ἰσχύος, ἐξ οὗ καί οἱ Εὐρωπαῖοι παρέλαβον ἀπὸ τήν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τήν ὀνομασίαν τῆς ἀστυνομίας, ἦτοι: *police*, *polizia*, *polizei*, κ.λ.π.

Ποιός εἶναι ὁ προορισμός τοῦ ἀνθρώπου; Ἡ ἐρώτησις αὐτὴ πού εἶναι ἐρώτησις πραγματικὴ δέν μπορεῖ νά ἔχη ἀπάντησιν θεωρητικὴν. Πρέπει νά προσδιορίσωμεν τόν προορισμόν τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως μᾶς τό ἐπιβεβαιώνουν τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς.

Ἡ ἀξία κάθε συλλογισμοῦ ἐξαρτᾶται ἀπό τό πόσον αὐτός ἀνταποκρίνεται εἰς τά γεγονότα. Προσέξατε αὐτήν τήν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία εἶναι θεμελιώδης ἀρχή, διά τήν συναγωγήν συμπερασμάτων. Ἐκεῖνος πού πρῶτος τήν διατύπωσε εἶναι ἕνας φιλόσοφος τοῦ 600 π.Χ. ἀπό τήν Χῆνα τῆς Λακωνίας, ὁ Μύσων, τόν ὁποῖον ὁ Πλάτων («Πρωταγόρας» 343,Α) συγκαταλέγει μεταξύ τῶν ἑπτά Σοφῶν, ἀντί τοῦ Περιάνδρου.

Ὁ Μύσων λοιπόν, τοῦ ὁποίου τό ὄνομα εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ καθηγηταί φιλοσοφίας ἀγνοοῦν, εἶπε ὅτι δέν πρέπει νά ἐρευνῶμεν τά γεγονότα ὑπό τό φῶς τῶν ἐπιχειρημάτων, ἀλλά τά ἐπιχειρήματα ὑπό τό φῶς τῶν γεγονότων, διότι δέν γίνονται ἐξ αἰτίας τῶν ἐπιχειρημάτων τά γεγονότα, ἀλλά τά ἐπιχειρήματα προέρχονται ἀπό τά γεγονότα: «ἔφασκε δέ μή ἐκ τῶν λόγων τά πράγματα, ἀλλ' ἐκ τῶν πραγμάτων τοὺς λόγους· οὐ γάρ ἔνεκα τῶν λόγων τά πράγματα συντελεῖσθαι, ἀλλ' ἔνεκα τῶν πραγμάτων τοὺς λόγους». (Διογένης Λαέρτιος: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 108).

Ἀκολουθῶν τό γράμμα καί τό πνεῦμα τῆς συμβουλῆς τοῦ Μύσωνος τήν σπουδαιότητα καί ὀρθότητα τῆς ὁποίας ἀσφαλῶς θά ἀναγνωρίζετε χρησιμοποιοῦ ἐπιχειρήματα, ὅπως αὐτά προκύπτουν καί συμφωνοῦν μέ τά γεγονότα.

Ἡ τάσις ἀνόδου τοῦ ἀνθρώπου πηγάζει ἀπό τήν θέλησίν του νά ἀποκτήσῃ ὅσα δέν ἔχει. Ὁ Ἄριστοτέλης («Τέχνης Ρητορικῆς» Β, 1389b, 38) ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἐπιθυμία τῶν ἀνθρώπων στρέφεται πρός ἐκεῖνο πού τοὺς λείπει καί ἐκεῖνο τοῦ ὁποίου οἱ ἄνθρωποι στεροῦνται αὐτό περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλο ἐπιθυμοῦν: «διά τό τοῦ ἀπόντος εἶναι τήν ἐπιθυμίαν, καί οὐ δέ ἐνδεεῖς, τούτου μάλιστα ἐπιθυμεῖν».

Δέν νομίζω νά χρειάζεται ιδιαίτερος κόπος διά νά πεισθή κανείς, ὅτι ὄλαι αἱ πράξεις τοῦ ἀνθρώπου ἀποβλέπουν εἰς τήν ἀνοδόν του πρὸς τήν τελειότητα. Θέλει ὁ ἄνθρωπος νά γίνῃ αὐτάρκης, νά μὴ ἔχη ἀνάγκη ἀπὸ τίποτε, νά μὴ τὸν ἀπασχολοῦν προβλήματα, ὥστε νά ἐξασφαλίσῃ τήν εὐτυχίαν. Κατ' ἄλλην ἔκφρασιν ἡ εὐδαιμονία ἀποτελεῖ τήν ὑπερτάτην καὶ τελικὴν ἐπιδίωξιν τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως.

Παρατηρήσατε κάθε προσπάθεια εἴτε πνευματικῆ, εἴτε ψυχικῆ, εἴτε ὕλικῆ. Ὅλαι τῶν ἀνεξαιρέτως κατευθύνονται πρὸς τὸν ὑψηλὸν στόχον τῆς τελειότητος. Ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν φύσιν τοῦ ὁ ἄνθρωπος ὠθεῖται πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὴν εὐτυχία, τὴν ὁποίαν θά κερδίσῃ ἐνὸς ῥω κατορθώσῃ νά λύσῃ ὄλα τὰ προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει. Ἀνέπτυξε τὰς ἐπιστήμας πού τὸν ἐξυπηρετοῦν, ανέπτυξε τὴν τεχνολογίαν πού τοῦ ἐξησφάλισε καλλιτέρας συνθήκας διαβιώσεως, ανέπτυξε τὴν φιλοσοφίαν διά νά συλλάβῃ τὰς γενικὰς ἐννοίας, ανέπτυξε τὴν ἠθικὴν διά νά διαχωρίσῃ τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ κακὸ, ανέπτυξε τὴν καλλιτεχνίαν διά νά ἀπολαύσῃ τὸ ὠραῖον κ.λ.π., κ.λ.π.

Καί μέ τί δέν ἀπησχολήθη καὶ εἰς τί δέν ἐπεδόθη; Ἀπὸ τὴν ἀνάλυσιν τοῦ ὑποσυνειδήτου, μέχρι τὴν ἐξερεύνησιν τῆς σελήνης παντοῦ ἐσημειώθησαν ἀξιόλογα βήματα προόδου. Χάρις εἰς τὴν διανοητικὴν ἱκανότητα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰς ψυχικὰς ἀρετὰς του, ἡμέρα μέ τὴν ἡμέρα ἀναρριχᾶται πρὸς τὴν τελειότητα. Κάθε στιγμή προσθέτει νέας γνώσεις εἰς τὸ σύνολον αὐτῶν πού ἤδη κατέχει. Ἡ πλήρης γνώσις τῆς πραγματικότητος εἶναι ἡ προϋπόθεσις τῆς εὐτυχίας του. Ἡ ἀλλέως, εὐτυχισμένος εἶναι ὁ ὄποιος κατέκτησε τὴν γνώσιν, ὅπως εἶπε ὁ Εὐρύπιδης (ἀπόσπ. 902): «Ὅλβιος ὄστις τῆς ἱστορίας ἔσχε

μαθήσεως». (Ίστορία=γνώσις).

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀνέλθῃ. Τό ἔχει ἄλλως τε ἀποδείξει μέ τὴν δημιουργία τοῦ πολιτισμοῦ καί τὴν συνεχή ἐξέλιξί του. Ὅσα ἐπέτυχε δέν τοῦ τὰ ἐχάρισε κανεῖς, ἀλλά μέ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου καί διὰ τῆς ἐρεῦνης ὁ ἴδιος κατορθώνει νὰ εὐρίσκη τό καλλίτερο καί ἀδιακόπως νὰ βελτιώνῃ τὴν θέσιν του, ὅπως ἀκριβῶς ἐπεσήμανε ὁ Ξενοφάνης: *«ἀλλά χρόνῳ ζητοῦντες ἐφευρίσκουσιν ἀμεινον»* (Προσωκρατικοί Β, 18, Δ).

Ποῦ θέλει νὰ φθάσῃ ὁ ἄνθρωπος τό εἶπαμε καί τό πῶς νὰ φθάσῃ λέγομεν ὅτι εἶναι ζήτημα ἐργασίας, ἀγῶνος δηλαδή καί χρόνου. Μέ τό πνευματικόν του μόχθο καί σιγά-σιγά ὁ ἄνθρωπος θά ξεπεράσῃ τὴν σημερινή του ὑπαρξί. Θά γίνῃ ἀνώτερος. Θά γίνῃ αὐτό πού ὁ Νίτσε ἀνήγγειλε «ὑπεράνθρωπος». *«Σᾶς φέρνω τόν ὑπεράνθρωπο γιατί ὁ ἄνθρωπος εἶναι ξεπερασμένος πιά, εἶναι κάτι πού πρέπει νὰ ξεπεραστή... Ἐγώ σᾶς προσφέρω τόν ὑπεράνθρωπο... σᾶς ὀδηγῶ πρός ὑπεράνθρωπο»* «Φ. Νίτσε: «Τάδε ἔφη Ζαρατούστρα» Ἑλλ. ἔκδ. 1961, σελ. 15-16). Ὁ Νίτσε ἔχει ἐπηρεασθῆ ἀπό τόν Ἡράκλειτον μέχρι τοῦ σημείου πού τόν μιμῆται, π.χ. γράφει: *Τί εἶναι ὁ πίθηκος σέ σύγκρισι μέ τόν ἄνθρωπο; γελοῖο ὑποκείμενο καί θλιβερή καταισχύνη. Τό ἴδιο ἀκριβῶς εἶναι ὁ ἄνθρωπος σέ σύγκρισι μέ τόν ὑπεράνθρωπο. Εἶναι ἓνα γελοῖο ὑποκείμενο καί μιά θλιβερή καταισχύνη»*. (ἐνθ. ἀνωτ.). Τά ἀνάλογα διεκήρυξε πρῶτος ὁ Ἡράκλειτος μέ μίαν σοβαράν διαφοράν. Ὁ Ἐφέσιος φιλόσοφος εἰς τὰ ἀποσπάσματα τῶν ἔργων του, πού διεσώθησαν, ἀναφέρει ὅτι ὁ ὠραιότερος τῶν πιθήκων ἐάν συγκριθῆ μέ τόν ἄνθρωπο θά ἀποδειχθῆ καταισχύνη. Τό ἴδιο καί ὁ σοφώτατος τῶν ἀνθρώπων ἐάν συγκριθῆ μέ τόν θεόν θά ἀποδειχθῆ πίθηκος καί εἰς τὴν σοφίαν καί εἰς τὴν ὠραιό-

τητα και εις δλα τα άλλα: «Πιθήκων δ κάλλιστος αίσχρος άνθρωπων γένει συμβάλλειν» (82) «'Ανθρώπων δ σοφώτατος προς θεόν πίθηκος φανεΐται και σοφία και κάλλει και τοΐς άλλοις πᾶσιν» (83).

Ὁ Νίτσε βάζει ὡς ἰδανικόν τοῦ ἀνθρώπου τόν ὑπεράνθρωπον, μέ τόν ὁποῖον συγκρίνει τόν σημερινόν ἄνθρωπον. Ὁ Ἡράκλειτος βάζει ὡς ἰδανικόν τοῦ ἀνθρώπου τόν Θεόν. Ὁ ὑπεράνθρωπος διά τούς Ἀρχαιοέλληνας εἶχε ξεπερασθῆ. Ὁ ὑπεράνθρωπος τοῦ Νίτσε εἶναι ὁ εἰς ἄριστος τοῦ Ἡρακλείτου, ὁ ὁποῖος ἰσοδυναμεῖ μέ δέκα χιλιάδας: «εἰς ἐμοί μύριοι, ἐάν ἄριστος ἦ» (ἀπόσπ. 49). Διά τόν ὑπεράνθρωπον ὑπῆρχε ἀκόμη και μία ἄλλη ὄνομασία. Τόν ἔλεγαν «πανάριστον» και ἦτο αὐτός πού εὔρε τα πάντα μέ τό μυαλό του: «οὗτος μέ πανάριστος, δς αὐτῷ πάντα νοήση φρασσάμενο» (Ἡσιόδου: «Ἔργα και ἡμέραι» 293).

Ὁ ὑπεράνθρωπος δέν εἶχε πλέον ἀξίαν εἰς τούς Ἀρχαιοέλληνας. Ὁ Ἕλλην εἶχε ἀφήσει ὀπίσω του τόν ὑπεράνθρωπον και ἔτεινε προς τόν θεόν: Εἰς τούς «Νεμεονίκας» (ΣΤ, 1 κ.ἔ.) ὁ Πίνδαρος θά ὑμνήσῃ τό γένος τῶν ἀνδρῶν και τῶν Θεῶν, πού βεβαίως διαφέρουν κατά τήν δύναμιν, ἀλλά οἱ θνητοί ὁμοιάζουν μέ τούς ἀθανάτους εἰς τό μεγαλεῖον τοῦ νοῦ: «Ἐν ἀνδρῶν ἐν Θεῶν γένος... διεΐργει δέ πᾶσα κεκριμένα δύναμις ... ἀλλά τι προσφέρομεν ἔμπαν ἦ μέγαν νόον ἦτοι φύσιν ἀθανάτοις».

Ἐπῆρξαν δέ και Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἐφθασαν εἰς τό θεῖον, ὅπως ὁ Ἐμπεδοκλῆς ὁ ὁποῖος κατά τό Λεξικόν Σουΐδα (λέξις: «Ἐμπεδοκλῆς») ἤθελε νά ἀφήσῃ περί ἑαυτοῦ τήν ἀντίληψιν ὅτι ἦτο θεός: «δόξαν περί αὐτοῦ κατασχεῖν ὡς περί θεοῦ βουλόμενος» και ὁ ὁποῖος ἐθεράπευσε ἀσθενεῖς, ἀνέστησε νεκρούς (ἄπνου γυναικός Πανθείας) και ἔκανε ἀποδεδειγμένως πολλά θαυμαστά. Τέλος δέ ἀνελήφθη

εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐν μέσῳ οὐρανόθεν φωτός καὶ ἀφ' οὗ προηγουμένως ἤκουσε μεγάλην φωνήν. Φαντασῆται; Ψεύδονται οἱ αὐτόπται μάρτυρες, οἱ ὅποιοι μάλιστα μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Ἐμπεδοκλέους ἤθελαν νὰ τὸν λατρεύσουν ὡς θεόν: «καθαπερεὶ γεγονότι θεῶν»; Δέν ἀπαντῶ. Ἀλλά ὁ ἀναγνώστης νὰ γνωρίζῃ ὅτι εἰς τὰ ὀλίγα διασωθέντα ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ τρίτου βιβλίου (5.000 στίχοι) τοῦ Ἐμπεδοκλέους πού ἐξεδόθησαν εἰς τὰς περιφήμους ἐκδόσεις Λειψίας (1805) Ἀμστερνταμ (1838) κ.ἄ. περιέχονται καταπληκτικά πρᾶγματα, ἐπαναλαμβανόμενα καταπληκτικά πρᾶγματα περὶ τῆς φύσεως τῶν ὄντων, μέχρι καὶ περὶ τῆς προσφάτως ἀναπτυχθείσης γηριατρικῆς: «καὶ γῆρας ἄλκαρ πύση» (ἀπόσπ. 111) πού κάθε ἄλλο παρά φαντασῆται εἶναι. Ὁ Ἐμπεδοκλῆς λέγει εὐθέως εἰς τὸ προοίμιον τοῦ βιβλίου του «Καθαρμοί» ὅτι εἶναι θεός: «χαίρει' ἐγὼ δ' ὑμῖν θεός ἄμβροτος οὐκέτι θνητός» (ἀπόσπ. 112) καὶ ὅτι δέν εἶναι θνητός. Διατί τό εἶπε;

Ἐκτός ἀπό αὐτοὺς τοὺς ἰσχυρισμοὺς ὑπάρχουν καὶ ἀντικειμενικοὶ ἱστορικοὶ πού πιστεύουν ὅτι μερικοὶ Ἕλληνες διέθετον θεῖαν φύσιν. Ὡς παράδειγμα ἀναφέρω τὸν Ἀρριανόν, ὁ ὅποιος γράφει διὰ τὸν Μέγα Ἀλέξανδρον ὅτι δέν ὁμοιάζει μέ κανένα ἀπλὸν ἄνθρωπον, ἀλλά ἐγενε μέ τὴν θέλησιν θεῖας δυνάμεως: «Οὐκ οὐδ' ἐμοὶ ἔξω τοῦ θεοῦ φῦναι δοκεῖ ἀνὴρ οὐδενὶ ἄλλῳ ἀνθρώπῳ εἰκῶς» (Ἀρριανός: «Ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου» Ζ,30).

Δέκα ὀκτῶ αἰῶνας ἀργότερον ὁ γερμανὸς καθηγητῆς Θεόδωρος Μπίρτ θά ἐπαναλάβῃ ἐντονώτερον καὶ συγκεκριμένως τὴν πεποιθήσιν τοῦ Ἀρριανοῦ, γράφει: «Ὁ Ἀλέξανδρος εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ ὁ Χριστός τὸ τέλος. Ἀπὸ τὸν ἕνα υἱὸν θεοῦ εἰς τὸν ἄλλον υἱὸν τοῦ θεοῦ. Δέν θά πρέπει νὰ ἐκπλαγῆ κανεὶς διὰ τὴν διατύπωσιν ταύτην, ἥτις ἀντηχεῖ κάπως ἱερόσυ-

λος. "Ὅστις ἀναγνώσῃ περαιτέρω θά ἐννοήσῃ» καί ἀκολουθοῦν 450 σελίδες.... (Θ. Μπίρτ: «' Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας καί ὁ παγκόσμιος Ἑλληνισμός μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ» Ἑλλ. ἐκδ. «Δ. Δαρέμα» σελ. 11).

Εἰς τό θέμα τοῦ Θεοῦ θά ἐπανέλθωμεν διά νά τό λύσωμεν ὀριστικῶς συμφώνως πρός τάς Ἑλληνικάς ἀπόψεις, ἀφοῦ προηγουμένως ὁμιλήσωμεν δι' ὀλίγον περί τοῦ τρόπου διά τοῦ ὁποίου ἀνέρχεται ὁ ἄνθρωπος πρός τήν τελειότητα. Ὁ τρόπος αὐτός κατά τούς Ἑλληνας εἶναι ἡ ἐργασία, ὁ ἀγών. Διά τῆς ἐργασίας ἀνακαλύπτονται ὁ εἰς μετά τόν ἄλλον οἱ νόμοι τῆς φύσεως. Ἡ ἀνακάλυψις τῶν φυσικῶν νόμων καί κατόπιν ἡ κατάλληλος χρησιμοποίησις των ὠφελεῖ τόν ἄνθρωπον. Ἀλλά ἡ φύσις δέν ἀποκαλύπτει ἀπό μόνη της τά μυστικά της, διότι ὅπως εἶπε ὁ Ἡράκλειτος ἀγαπᾶ νά κρύβεται: «ἡ φύσις κρύπτεσθαι φιλεῖ (ἀπόσπ. 123). Χρειάζεται συνεπῶς ἐργασία, ἀγών διά νά μάθωμεν ὅσα διέπουν τήν φύσιν.

Εἰς τόν πνευματικόν ἀγῶνα διά τήν κατανόησιν τῶν φυσικῶν νόμων, γεγονότων καί φαινομένων προστίθεται καί ἡ συνεχῆς ἐργασία διά τήν βελτίωσιν τῶν ἀνθρώπων εἰς ὄλους τούς τομεῖς. Ἡ σπουδαιότης τῆς ἐργασίας ὡς συμβαλούσης εἰς τήν πρόοδον πρός τήν τελειότητα εἶχε γίνῃ ἀντιληπτή ἀπό τούς προγόνους μας, ὥστε εἰς τάς νομοθεσίας τοῦ Σόλωνος καί τοῦ Δράκοντος προεβλέποντο ποιναί διά τούς μή ἐργαζομένους. Ἡ κατηγορία ὅτι κάποιος δέν ἐργάζεται (ἀργίας γραφή) ἦτο σοβαρωτάτη διότι ἐν ὑποτροπῇ τοῦ κατηγορουμένου ἐτιμωρεῖτο οὗτος, διά τῆς αὐστηροτάτης ποινῆς τῆς «ἄτιμίας».

Ὁ «ἄτιμος» ἐστερεῖτο τῶν πολιτικῶν καί θρησκευτικῶν δικαιωμάτων του, δέν ἐδικαιοῦτο ταφῆς ἐντός τῆς πόλεως, δέν ἠδύνατο νά καταθέσῃ εἰς τά

δικαστήρια (μή μαρτυρεῖν τοὺς ἀτίμους) δέν τοῦ ἐπε-
τρέπετο νά ἐμφανίζεται εἰς τήν ἀγοράν, νά λαμβάνη
μέρος εἰς ἀγῶνας κ.λ.π. Ὅπως βλέπετε ἡ ποινή τῆς
«ἀτιμίας» ἦτο βαρυτάτη καί ἰσοδυναμεί μέ τόν πολι-
τικοκοινωνικόν θάνατον τοῦ τιμωρουμένου.

Ἄλλως τε ὁ νόμος τοῦ Σόλωνος ἔδιδε τό δικαίωμα
εἰς τήν συνέλευσιν τοῦ Ἀρείου Πάγου νά ἐπιτηρῆ
ἀπό ποῦ ἔχει ὁ καθείς τοὺς πόρους πρὸς τό ζῆν καί
νά τιμωρῆ τοὺς ἀέργους: «Καί τήν ἐξ Ἀρείου
Πάγου βουλήν ἔταξεν ἐπισκοπεῖν ὄθεν ἕκαστος ἔχει
τά ἐπιτήδεια, καί τοὺς ἀργούς κολάζειν» (Πλούταρχος: «Σόλων» 22).

Αἱ νομικαί διατάξεις, διά τῶν ὁποίων ἡ ἐργασία
καθίστατο ὑποχρέωσις κάθε πολίτου συμπληροῦντο
καί δι' ἠθικῶν καί θρησκευτικῶν ἐπιταγῶν. Πασί-
γνωστος εἶναι ἡ διακήρυξις τοῦ Ἡσιόδου («Ἔργα
καί ἡμέραι» 311) ὅτι δέν εἶναι ἐντροπή ἡ ἐργασία,
ἀλλά εἰς τήν ἀεργίαν ὑπάρχει ἡ ἐντροπή: «ἔργον δ'
οὐδέν δνειδος ἀεργίη δέ τ' δνειδος». Βεβαιώνει ἐπί-
σης ὁ Ἡσιόδος ὅτι ὅσοι δέν ἐργάζονται προκαλοῦν
τήν ὀργήν τῶν Θεῶν, ἐνῶ ὅσοι ἐργάζονται γίνονται
ἀγαπητότεροι εἰς αὐτούς: «Τῷ δέ θεοί νεμεσῶσι... ὅς
κεν ἀεργός ζῶη καί τ' ἐργαζόμενος πολύ φίλτερος
ἀθανάτοισιν» (ἐνθ. ἀνωτ. 303, 309).

Τοὺς λόγους τοῦ Ἡσιόδου καί τὰς συμβουλὰς του
πρὸς τόν ἀδελφόν του Πέρσην περί τῆς ἐργασίας
μετέφερε μετά 950 χρόνια ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς
τήν πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέραν ἐπιστολήν του,
ὅπου τά ἐδάφια 8-15 τοῦ Γ κεφαλαίου εἶναι τά ἴδια
εἰς νόημα μέ τοὺς στίχους 298-324 τῆς «Θεογονίας».
Ἐδῶ ἐλπίζω νά μή ἀγανακτήσῃ κάποιος φανατικός
«Χριστιανός», ὅτι παρουσιάζω τόν Ἀπόστολον
Παῦλον νά λέγῃ ἰδέας πού 950 χρόνια πρὶν εἶχαν εἶ-
πει οἱ Ἕλληνες. Διατί ἐνοχλοῦνται; Ἄλλως τε ὅλα
ἀνεξαίρετως τά νοήματα τῆς Καινῆς Διαθήκης διε-

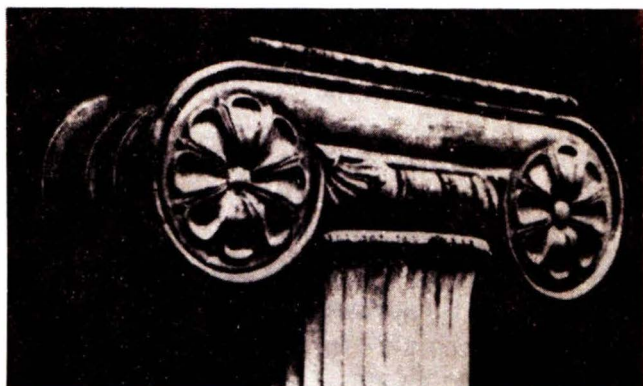
τυπώθησαν πολλούς αιώνας προηγουμένως από τούς Έλληνας. Όλα, ναι, όλα. Ίδού και ένα σχετικό παράδειγμα. Είς τό κατά Ματθαῖον Εὐαγγέλιον (ΚΓ, 12) ὑπάρχει τό γνωστότατον «*δοστις δέ ὑψώση ἑαυτόν, θέλει ταπεινωθῆ καί δοστις ταπεινώση ἑαυτόν θέλει ὑψωθῆ*». Ὡστόσοσον τό νόημα αὐτῆς τῆς φράσεως καί τήν ἴδια μάλιστα τήν φράσιν ἐγώ τήν συνήντησα εἰς τόν Χίλωνα τόν Λακεδαιμόνιον, ὁ ὁποῖος ἐρωτηθεῖς ὑπό τοῦ Αἰσώπου μέ τί ἀσχολεῖται ὁ Δίας (ὁ Ζεὺς τί εἶη ποιῶν) ἀπεκρίθη: «*τά μέν ὑψηλά ταπεινῶν, τά δέ ταπεινά ὑψῶν*» (Διογένης Λαέρτιος: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 69) δηλαδή ταπεινώνει τούς ὑπερηφάνους καί ἀνυψώνει τούς ταπεινούς. Ἐπομένως 600 χρόνια πρὶν γράψῃ ὁ Ματθαῖος τό Εὐαγγέλιόν του, ὁ Χίλων διετύπωσε τήν ἴδια ἀντίληψιν μέ τά ἴδια λόγια. Νά κρύψω τήν ἀλήθεια; διατί; Ἀπεναντίας θεωρῶ ὑποχρέωσίν μου νά κάνω τό ἀντίθετον.

Ἡ ἐκτίμησις τῆς ἐργασίας, τοῦ ἀγῶνος ὡς δημιουργικοῦ παράγοντος ὑπῆρξε διά τούς Έλληνας ἀξίωμα, πού τόσο παραστατικῶς ἀποδίδει ὁ Ἡράκλειτος διακηρύσσων ὅτι «*πόλεμος πάντων μέν πατήρ ἐστί*» (ἀπόσπ. 53). Ἡ ἀδιάκοπος πάλη εἰς τήν ζωήν. Ὁ καθημερινός ἀγών εἰς ὄλους τούς τομεῖς τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος ὀδηγεῖ πρὸς τά ἄνω. Ἀφοῦ προορισμός τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἡ ἄνοδος καί ἀφοῦ αὐτή γίνεται μόνον διά τῆς συνεχοῦς πάλης ἔπεται ὅτι ἡ ἀδράνεια, ἡ εἰρήνη εἶναι ἀφύσικοι κατάστασις. Φυσική κατάστασις διά τόν ἀνθρωπον εἶναι ἡ πάλη. Τήν ἀγωνιστικὴν ἀντίληψιν τῆς ζωῆς ἐξέφρασε μεγαλειωδῶς καί ὁ Πλάτων εἰς τούς «Νόμους» (Α, 626α) χαρακτηρίσας τήν εἰρήνην ἀκήρυκτον πόλεμον: «*ἀεὶ πόλεμον ἀκήρυκτον κατὰ φύσιν εἶναι*».

Κεφάλαιον 3

- **Η ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ ΑΝΤΙΛΗΨΙΣ
ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**
- **Η ΑΠΟΣΙΩΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ**
- **ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΘΕΣΙΣ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ**
- **ΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ**
- **ΤΟ ΨΕΥΔΟΣ ΠΕΡΙ ΔΗΘΕΝ
ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΟΛΥΘΕΪΣΜΟΥ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΩΝ**
- **ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ, ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ
ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΩΝ**
- **Ο ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ**
- **Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΛΗΣ
ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΝ**

**Ίωνικόν κιονόκρανον ἀπό
τὴν Ἔφεσον (6ος π.Χ.
αἰών)**

Τό ζήτημα τῆς υπάρξεως ἢ μή τοῦ θεοῦ εἶναι ἀπό τὰ θεμελιώδη, κάθε κοσμοθεωρίας. Εἶναι γνωστόν ὅτι καί αἱ πολιτικά ἰδεολογίαί παίρνουν θέσιν εἰς τό θέμα αὐτό. Ἄν κατατάξωμεν τὰ διάφορα πολιτικά συστήματα γενικῶς εἰς ἔθnikοσοσιαλιστικά, δημοκρατικά καί κομμουνιστικά μποροῦμε νά εἴπωμεν, ὅτι τὰ πολιτεύματα τοῦ ἔθnikοσοσιαλισμοῦ ἀποδέχονται τόν θεόν, τὰ δημοκρατικά μένου ἀδιάφορα καί τὰ κομμουνιστικά τόν ἀρνοῦνται. Ἐπομένως ὁ ἔθnikοσοσιαλισμός υἱοθετεῖ τήν θρησκείαν, ἢ δημοκρατία δέν ἐνδιαφέρεται δι' αὐτήν καί ὁ κομμουνισμός τήν ἀπορρίπτει.

Μέ τό θέμα τοῦ θεοῦ ἀσχολοῦνται ἐντόνως καί αἱ ἐπιστήμαι τόσον αἱ θεωρητικάί, ὅσον καί αἱ θετικάί. Ἡ κάθε μία των ἀγωνίζεται ἀπό τήν σκοπιάν της καί μέ τὰ ἐπιχειρήματά της νά ἀποδείξῃ ἄν ὑπάρχει θεός ἢ ὄχι. Πρός τήν κατεύθυνσιν αὐτήν ἔχουν γίνει σήμερον σημαντικά βήματα προόδου. Ἄλλά οἱ σύγχρονοι ἐπιστήμονες δέν κατώρθωσαν νά δώσουν τήν ὀριστικήν ἀπάντησιν. Μόνον τό Ἀρχαιοελληνικόν πνεῦμα εἰς τήν σπουδαίαν ὑπόθεσιν τοῦ θεοῦ

ἐπαρουσίασε σαφείς ἀπόψεις πού, κατά τήν γνώμη μου, δίνουν τελειωτική καί πλήρη ἀπάντησιν. Ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖον ὑπεστήριξαν οἱ πρόγονοί μας τήν ὑπαρξιν τοῦ θεοῦ δέν ἦτο τρόπος αὐθαίρετος, δογματικός, οὔτε ἀπετάθησαν εἰς τήν πίστιν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλά ἦτο τρόπος διαλεκτικός, λογικός καί ἀπολύτως σύμφωνος πρός τά ἐπιστημονικά δεδομένα.

Πολλά βιβλία ἔχουν γραφή, ἀπό πάρα πολλούς Ἀρχαιοέλληνας συγγραφεῖς, ἐκ τῶν ὁποίων δυστυχῶς ἔχομεν μόνον τούς τίτλους ἤ εἰς τήν καλλιτέραν περίπτωσιν ὀλίγα μικρά ἀποσπάσματα. εὐτυχῶς ὁμως διεσώθησαν ἐλάχιστα ἔργα, σχεδόν ἐξ ὀλοκλήρου ὁμως, ὅπου μετά βεβαιότητος πληροφορούμεθα τήν ἐπιστημονικήν μεθοδολογίαν πού ἀποδεικνύει τήν ὑπαρξιν τοῦ θεοῦ, τήν φύσιν του καί τάς σχέσεις του μέ τόν μακρόκοσμον (Σύμπαν) καί τόν μικρόκοσμον (ἄνθρωπον).

Πρός τήν ἀστείρευτον πηγὴν τῆς λογικῆς ἐπιχειρηματολογίας τοῦ Ἀρχαιοελληνισμοῦ ὑπεχρεώθησαν νά καταφύγουν ὄλαι αἱ θρησκείαι, μεταξύ τῶν ὁποίων καί ὁ Χριστιανισμός, διά νά ἀντλήσουν τούς ἀποδεικτικούς λόγους τῆς ὑπάρξεως θεοῦ, ψυχῆς, ἀθανασίας ψυχῆς, ἄλλης ζωῆς κ.λ.π.

Ἐάν διαβάσετε τήν Ἀγίαν Γραφήν, τόσον εἰς τήν Παλαιάν Διαθήκην, ὅσον καί εἰς τήν Νέαν Διαθήκην δέν θά συναντήσετε οὔτε ἓνα, οὔτε μισό ἐπιχείρημα διά τήν ὑπαρξιν τοῦ θεοῦ. Ἀπλῶς ἡ Ἀγία Γραφή περιλαμβάνει ἀνακοινώσεις πού πρέπει νά γίνουν ὑποχρεωτικῶς πιστευταί. Διότι τό βιβλίον εἶναι θεόπνευστον. Τά εἶπε ὁ θεός εἴτε ἀμέσως, εἴτε διά τῶν προφητῶν καί ἄλλων ἀπεσταλμένων, πού εἶδαν προσωπικῶς τόν θεόν ἢ τούς ἔστειλε ἀγγέλους κ.λ.π. Πουθενά δέν παρατίθεται ἓνας συλλογισμός, μία λογική σκέψις. Παντοῦ ἐπικρατεῖ τό ἄκαμπτο

δόγμα. Ἔτσι ὁμοῦς δὲν ἀποδεικνύεται ὁ θεὸς καὶ ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ παρέχεται εἰς τοὺς ἀθέους ἢ δυνατότης νὰ πλήττουν τὸν θεὸν ἐκμεταλλευόμενοι τὸν θρησκευτικὸν φανατισμὸν καὶ τὴν ἔλλειψιν ὀρθῆς σκέψεως ἀναλύσεως καὶ ἀποδείξεως.

Ἀντιθέτως οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες οὐδέποτε συνέγραψαν κάτι τὸ ἀναπόδεικτον, τὸ αὐθαίρετον, τὸ ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν λογικὴν. Τὰ Ἀρχαιοελληνικά βιβλία πού ὁμιλοῦν διὰ τὸν θεὸν περιέχουν στοιχεῖα, ὀρθολογικά συμπεράσματα, μὲ μίαν λέξιν ἀποδείξεις καὶ μάλιστα ἀκλονήτους περὶ θεοῦ, δι' αὐτό καὶ οἱ ἄθεοι συγγραφεῖς δὲν μποροῦν νὰ τὰ ἀντιμετωπίσουν καὶ προτιμοῦν νὰ σχολιάζουν τὰ κείμενα τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἀμορφῶτων θρησκοληπτῶν. Δὲν εὐρέθη εἰς ἄθεος ὑλιστὴς νὰ ἀντικρούσῃ τὰ περὶ τοῦ θεοῦ ἐπιχειρήματα ἑνὸς Σωκράτους ἢ ἑνὸς Πλάτωνος ἢ ἑνὸς Ἀριστοτέλους. Οἱ πρόγονοί μας τὴν ἔρευναν τοῦ θεοῦ τὴν ἀνήγαγον εἰς ἐπιστήμην (θεολογίαν) καὶ δὲν τὴν κατέπνιξαν εἰς ἀφορισμούς καὶ στενοκέφαλα κηρύγματα.

Ὅλοι αἱ γνωσταὶ θρησκείαι τοῦ κόσμου, δίχως καμμίαν ἐξαίρεσιν, μᾶς λέγουν ὅτι ὑπάρχει θεός. Οἱ Ἕλληνες ἔκαναν τὸ περισσότερον: μᾶς ἀπέδειξαν τὴν ὑπαρξίν του. Ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς πίστεως ὁδηγεῖται κανεὶς μὲ ἀσφάλειαν πρὸς τὸν θεόν. Τὸ κατόρθωμα ὁμοῦς τῶν Ἑλλήνων εἶναι ὅτι ὠδηγήθησαν εἰς τὸν θεόν καὶ ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς λογικῆς. Τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα περὶ θεοῦ τὸ συνεπλήρωσαν καὶ μὲ τὴν λογικὴν ἀναγκαιότητά του.

Τὰ ἴδια καὶ προκειμένου περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Εἰς τὸν «Φαῖδωνα» καὶ τὸν «Ἀξίον» ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους διαλόγους ὁ Πλάτων παραθέτει σειράν ὀλοκλήρων ἐπιχειρημάτων πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Σᾶς καλῶ νὰ τὰ μελετήσετε, διότι δὲν εἶναι σκοπὸς τοῦ βιβλίου αὐτοῦ νὰ τὰ μετα-

φέρη ἐδῶ. Τά ἐπιχειρήματα ἐκεῖνα μετὰ ἐξη περίπου αἰῶνας ὑργότερον ἀντέγραψε ὁ Μέγας Ἀθανάσιος ὁ ὁποῖος δέν εὔρε πουθενά εἰς τήν Ἀγίαν Γραφήν τήν ἀπόδειξιν τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, ἀλλά εἰς τόν Πλάτωνα. Εἰς τήν ἐγκυκλοπαιδείαν ΗΛΙΟΣ (τόμος 1, σελ. 595, λέξις: «Ἀθανάσιος») διαβάζομεν: «τὴν ἀπόδειξιν ταύτην (περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς) ἔχει δανεισθῆ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος ἀπὸ τόν Πλάτωνα...» Σχετικῶς μέ τήν προέλευσιν τῆς λέξεως «θεός» ὁ Ἡρόδοτος, καθὼς ἐπληροφόρηθη εἰς τήν Δωδώνην, λέγει ὅτι αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τοὺς Πελασγούς, οἱ ὁποῖοι ἐπεκαλοῦντο τοὺς θεούς, δίχως νά τοὺς δίδουν οὔτε ὄνομα ἄλλο, οὔτε προσωνυμία. Τοὺς εἶπον δέ θεούς, διότι αὐτοὶ ἔθεσαν τήν τάξιν εἰς ὅλα τά πράγματα, εἰς τό σύμπαν δηλαδή καί τό ἐκυβέρνηων: «οἱ Πελασγοὶ θεοῖσι ἐπευχόμενοι, ὡς ἐγὼ ἐν Δωδώνῃ οἶδα ἀκούσας, ἐπωνυμίην δέ οὐδ' οὔνομα ἐποιεῦοντο οὐδενί αὐτῶν ...θεούς δέ προσωνόμασάν σφεας ἀπὸ τοῦ τοιούτου ὅτι κόσμῳ θέντες τά πάντα πρήγματα καί πάσας νομάς εἶχον (Ἡρόδοτος: «Ἱστορία» Β, 52).

Ὡστόσοσον εἰς τά Ἀρχαῖα κείμενα ὑπάρχει καί κάποια ἄλλη ἐξηγήσις διὰ τήν προέλευσιν τῆς λέξεως «θεός».

«Μοῦ φαίνεται, λέγει ὁ Σωκράτης, ὅτι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι πού ἔζων εἰς τήν Ἑλλάδα ἐλάτρευαν ὡς θεούς αὐτούς, πού τώρα πολλοὶ θάρβαροι λαοὶ λατρεύουν, δηλαδή τόν Ἥλιον, τήν Σελήνην, τήν Γῆν, τά ἄστρα καί τόν οὐρανόν. Ἐπειδή λοιπόν ἐβλεπαν αὐτούς νά τρέχουν συνεχῶς, ἀπὸ αὐτὴν τήν ἐννοίαν τοῦ θεῶ πού σημαίνει τρέχω τοὺς ὠνόμασαν θεούς: «φαίνονται μοι οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων τῶν περὶ τήν Ἑλλάδα τούτοις μόνους τοὺς θεούς ἡγεῖσθαι οὔσπερ νῦν πολλοὶ τῶν θαρβάρων, ἥλιον καί σελήνην καί γῆν καί ἄστρα καί οὐρανόν ἄτε οὖν

αὐτὰ ὁρῶντες πάντα αἰεὶ ἰόντα δρόμῳ καὶ θεόντα, ἀπὸ ταύτης τῆς φύσεως τοῦ θεῖν «θεοῦς» αὐτοὺς ἐπονομάσαι» (Πλάτων: «Κρατύλος» 397, C).

Ἡ σύνδεσις τοῦ ὀνόματος τῶν θεῶν μέ τό ρῆμα θέω=τρέχω δέν διατυποῦται μετὰ βεβαιότητος ὑπὸ τοῦ Σωκράτους, ἀπλῶς τό ὑποψιάζεται («ὑποπτεύω»).

Ὅπως πρὶν ἔχω ἀναλύσει, ὁ ἄνθρωπος ἀναπτύσσει ἰσχυράν προσπάθειαν διὰ νά φθάσῃ τόν θεόν. Νά ἐξομοιωθῇ πρὸς αὐτόν. Ὁ Πλάτων λέγει καθαρῶς καί εὐθέως ὅτι σκοπὸς τῆς ζωῆς εἶναι ἡ ἐξομοίωσις μέ τόν θεόν: «Τέλος μέν εἶναι τήν ἐξομοίωσιν τῷ θεῷ» (Διογένης Λαέρτιος: «Βίοι φιλοσόφων» Γ, 78). Εἰς τόν θεόν οἱ Ἄρχαῖοι Ἕλληνες εἶχον προσδῶση χαρακτηριστικά καί ιδιότητος, μέ τάς ὁποίας σήμερον αἱ θρησκείαι τῶν πολιτισμένων ἀνθρώπων, μεταξύ τῶν ὁποίων καί ὁ Χριστιανισμός, συμφωνοῦν ἀπολύτως.

Ἄλλά ἄς θάλωμεν τά πράγματα εἰς τήν θέσιν των. Οἱ πρόγονοί μας ἐπίστευαν ὅτι τό Ἄνωτατον Ὄν, ἡ Ὑπερτάτη Δύναμις, ὁ Κύριος ἦτο εἰς καί μόνον. Ὁ Ζεὺς, ὁ ὁποῖος ἦτο διὰ τούς Ἕλληνας ὁ παντοκράτωρ: «Ζεὺς ὁ κρατῶν πάντων» (Ἰσοκράτης: «Ἐγκώμιον Ἐλένης» ΚΣΤ, 59). Οἱ ἄλλοι θεοί, ὅπως θά περιγράψω ἄλλοῦ, ἰσοδυναμοῦν ἀπό ἄποψιν θρησκευολογικήν πρὸς τούς Ἁγίους τοῦ Χριστιανισμοῦ. Θά τά ἐξετάσωμεν ὁμῶς αὐτά κατόπιν. Τώρα προέχει νά δεῖξωμεν πῶς ἔβλεπαν τόν Ἕνα θεόν, τόν Δία, οἱ Ἄρχαῖοι Ἕλληνες.

Δι' ἐκείνους ὁ Ζεὺς ἦτο ὁ πατήρ τῶν ἀνθρώπων καί τῶν θεῶν (Ἁγίων): «πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε» (Ὅμηρου: «Ὀδύσεια» Α, 28). Πατήρ κυριολεκτικῶς σημαίνει δημιουργός, γεννήτωρ. Ἔτσι λοιπόν εἰς τόν Δία ἀναγνωρίζεται ἡ ιδιότης τοῦ Πλάστου καί κάτι πολύ περισσότερο τῆς δημιουργικῆς ἀρχῆς τῶν πάντων, καθὼς καί τοῦ κατευθύνοντος τά πάντα.

Ἡ παντοδυναμία τοῦ Διὸς εἶναι ἀπόλυτος. Σχετικῶς ὁ ποιητὴς καὶ μουσικὸς τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος Τέρπανδρος, ἀπὸ τὴν Λέσβου, ὑμνεῖ τὸν Δίαν ὡς ἀρχὴν τῶν πάντων καὶ τῶν πάντων ἀρχηγόν: «πάντων ἀρχάν, πάντων ἀγήτορα» (ἀπόσπ. 1).

Ὡς πρωταρχικὸς πλάστης τῶν πάντων ὁ θεὸς εἶναι ἐπομένως καὶ ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς. Ὁ Ἀριστοτέλης γράφει, ὅτι ὁ θεὸς ἀποτελεῖ τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς, διότι ἡ ἐνέργεια τοῦ νοός εἶναι ζωὴ, ὁ θεὸς εἶναι ἡ καθαρὰ ἐνέργεια. Τὴν δὲ ζωὴν τοῦ θεοῦ τὴν ἀποτελεῖ ἡ καθαυτὴ ἐνέργεια κάνοντάς τὴν ἀρίστη καὶ αἰωνία. λέγομεν λοιπὸν ὅτι ὁ θεὸς εἶναι ὄν, πού ἐμφορεῖται ἀπὸ ζωὴν αἰωνία καὶ ἀρίστη. Ὡστε ὁ θεὸς ἔχει ζωὴν καὶ αἰωνιότητα συνεχῆ: «καὶ ζωὴ δέ γε ὑπάρχει· ἡ γάρ νοῦ ἐνέργεια ζωὴ, ἐκεῖνος δὲ ἐνέργεια. Ἐνέργεια δὲ ἡ καθ' αὐτὴ ἐκείνου ζωὴ ἀρίστη καὶ αἰδίου. Φαμέν δὲ τὸν θεὸν εἶναι ζῶν αἰδίου ἀριστον, ὥστε ζωὴ καὶ αἰὼν συνεχῆς ὑπάρχει τῷ θεῷ». («Μετά τὰ φυσικά» 1072b, 30).

Ὁ Λοκρὸς φιλόσοφος καὶ ἀστρονόμος Τίμαιος μᾶς ἔδωσε μίαν καταπληκτικὴν εἰκόνα τῆς γενέσεως τοῦ σύμπαντος ὑπὸ τοῦ θεοῦ. Δι' ἐκεῖνον ὁ θεὸς ἦτο ἡ δρῶσα αἰτία, ὁ ποιητὴς πού ἐδημιούργησε τὸν κόσμον. Μὲ μίαν σειρὰν ἐπιχειρημάτων ἀπέδειξε ὅτι ὁ θεὸς εἶναι ἀγέννητος καὶ ὑπάρχει πάντοτε: «ὄν αἰεί, γένεσιν οὐκ ἔχον» (Πλάτων: «Τίμαιος» 5, 27, D) ἐξηγεῖ δὲ κατόπιν πῶς ἐδημιουργήθη ὁ κόσμος, ὁ ὁποῖος δὲν ὑπῆρξε πάντοτε, ἀλλὰ ἐγινε ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Παραδέχεται ὅτι εἶναι δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ κανεὶς τὸν πατέρα δημιουργόν τοῦ σύμπαντος καὶ ἂν τὸν ἐννοήσῃ εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸν περιγράψῃ εἰς ὄλους: «Τὸν μὲν οὖν ποιητὴν καὶ πατέρα τοῦδε τοῦ παντός εὐρεῖν τε ἔργον καὶ εὐρόντα εἰς πάντα, ἀδύνατον λέγειν» (ἐνθ. ἀνωτ. 5,28,C). Τὴν ἰδίαν γνώμην τοῦ Τιμαίου περὶ τῆς ἀδυναμίας νὰ ἐννοήσωμεν τὸν

θεόν, ὅπως ἀκριβῶς εἶναι εἰς τήν πραγματικότητα διατυπώνει καί ὁ Ἀθανάσιος («πρός Μοναχοῦς» 2). Πάντως ὁμοῦς – καί ἐδῶ εἶναι τό καταπληκτικόν μεγαλεῖον τῆς Ἀρχαιοελληνικῆς σκέψεως – οἱ πρόγονοί μας ἐπίστευαν, ὅτι ὑπάρχει ἡ δυνατότης νά ἀντιληφθῆ ὁ ἄνθρωπος τόν θεόν διά τῆς νοήσεως λογικῶς σκεπτόμενος: «νοήσει μετά λόγου περιληπτόν» (ἔνθ. ἄνωτ. 27, 1).

Διά τούς Ἕλληνας λοιπόν ὁ θεός ἦτο ὑπερβατικόν, ὑπερφυσικόν ὄν, ἀλλά ὄχι ὑπερλογικόν. Ἀντιθέτως ἡ χριστιανική θεολογία διδάσκει ὅτι ὁ θεός δέν μπορεῖ νά συλληφθῆ διά τοῦ νοός, π.χ. ὁ Γρηγόριος Νύσσης εἰς ὕμνον του λέγει σχετικῶς: «Πῶς νόος ἀθρήσει σε; Σύ γάρ νόφ οὐδενί ληπτός» (Migne, S. gr. 37, σελ. 507).

Περαιτέρω ὁ Τίμαιος ἀναλύει διά ποῖον λόγον δηλαδή ἔκανε τήν γένεσιν (αὐτήν τήν λέξιν χρησιμοποιοεῖ ὁ Τίμαιος): «Λέγωμεν δὴ δι' ἣν τινά αἰτίαν γένεσιν καί τό πᾶν τόδε ὁ ξυνιστάς ξυνέστησεν» (ἔνθ. ἄνωτ. 29E). Σημειώσατε ὅτι ὁ Τίμαιος ὁμιλεῖ περὶ ἑνός θεοῦ πού ἔκανε τά πάντα: «ὁ θεός ἐποίει» (ἔνθ. ἄνωτ. 31, B).

Ἐπί πλέον ὁ Τίμαιος, πού προεκάλεσε τόν θαυμασμόν καί τοῦ Σωκράτους ἀκόμη, διετύπωσε πολλές ἄλλας ἀπόψεις σχετικᾶς μέ τόν κόσμον, τήν ψυχήν, τήν ζωήν καί τόν ἄνθρωπον. Ἀξίζει νά προμηθευτῆτε μία μετάφρασιν τοῦ Τιμαίου καί νά τήν μελετήσετε προσεκτικῶς. Πρόκειται διά βαρυσήμαντον κείμενον, εἰς τό ὁποῖον περιλαμβάνονται ἀλήθειαι, τᾶς ὁποίας ἡ σημερινή ἐπιστήμη δέν κατορθώνει ἀκόμη νά κατανοήσῃ. Ἴσως ἀργότερον. Ὅσοι ἐδιάβαζαν πρό ἑκατόν ἐτῶν αὐτόν τόν διάλογον τοῦ Πλάτωνος ἐδιάβαζαν παράξενα καί ἀπίστευτα πράγματα, διά τήν ἐποχήν τους. Τά περισσότερα ἀπό ἐκεῖνα τώρα ἡ ἐπιστήμη τά δέχεται ὡς ὀρθά. Ἐν

τούτοις υπάρχουν και άλλα, πού διά τήν εποχήν μας φαίνονται άπίθανα και φανταστικά. Ὑποθέτω, διά νά μή ίσχυρισθῶ ὅτι πιστεύω, ὅτι μετά ἑκατό ἔτη ὅσα τώρα φαίνονται παράξενα και άπίστευτα θά φαίνωνται τότε ὡς ἀληθῆ.

Ἡ οὐσιαστική παρουσία τοῦ θεοῦ και ὁ ὑπ' αὐτοῦ κυριαρχικός ἔλεγχος ἐφ' ὄλων τῶν ὄντων διαπιστοῦται και διακηρύσσεται ἀπό πολλούς Ἀρχαιοέλληνας διανοητάς, π.χ. ὁ Πλάτων («Νόμοι» Δ, 715, Ε) συμφωνεῖ μέ μίαν παλαιάν παράδοσιν πού λέγει ὅτι ὁ θεός κατέχει τήν ἀρχήν, τό μέσον και τό τέλος ὄλων τῶν ὄντων: «ὁ μὲν δὴ θεός ὡσπερ και ὁ παλαιός λόγος, ἀρχήν τε και τελευτήν και μέσα τῶν ὄντων ἀπάντων ἔχων». Μερικοί πιστεύουν, ὅτι ἡ παλαιά παράδοσις εἰς τήν ὁποίαν ἀναφέρεται ὁ Πλάτων εἶναι ὄρφικῆ, καθόσον εἰς τό βιβλίον «Περί κόσμου», τοῦ ὁποίου συγγραφέα θεωροῦν τόν Ἀριστοτέλην, εὐρίσκεται (κεφ. 7) κάποιο ὄρφικό ποίημα μέ περιεχόμενον, ὅτι ὁ Ζεὺς εἶναι ἀρχή, τέλος και μέσον ὄλων τῶν ὄντων: «Ζεὺς ἀρχή μέσσα, Διός δι' εἰς πάντα τέτυκται».

Πρός συμπλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω ἔρχεται και ἡ πεποίθησις τῶν προγόνων μας, ὅτι ὁ θεός εἶναι τέλειος και αὐτός ὁ ἴδιος και ὅσα ἀναφέρονται εἰς ἐκεῖνον. Ἡ γνώμη αὕτη δέν ἦτο ποτέ δογματική, ἀλλά φιλοσοφική. Δηλαδή ἀπεδείκνυον τήν ἀληθειάν της και δέν τήν ἐπέβαλον ἢ τήν ἐδέχοντο αὐθαιρέτως.

Διά τήν τελειότητα τοῦ θεοῦ και τῶν ιδιοτήτων του δέν ἐπεριμέναμε νά μάθωμεν ἀπό κανένα ξένον θεολόγον ἢ προφήτην. Μᾶς τά ἀνέλυσε λογικῶς εἰς βάθος και εἰς ἔκτασιν και κατά τρόπον μή ἐπιδεχόμενον ἀμφιβολίας ὁ Πλάτων, ὁ ὁποῖος ἀπέδειξε ὅτι ὁ θεός και τά σχετικά μέ τόν θεόν εἶναι ἀπό κάθε ἄποψιν τέλεια: «ὁ θεός τε και τά τοῦ θεοῦ πάντη ἀρι-

στα έχει» (Πλάτων: «Πολιτεία» Β, 381, β). Ὁ ἴδιος συγγραφεὺς εἰς ἄλλο σύγγραμμά του τοποθετεῖ τὸν θεὸν ὑψηλότερον ἀπὸ κάθε τι. Δι' ἡμᾶς, λέγει, μέτρον ὄλων τῶν πραγμάτων, ὑπεράνω παντός ἄλλου πρέπει νὰ εἶναι ὁ θεός: «Ὁ δὴ θεὸς ἡμῖν πάντων χρημάτων μέτρων ἂν εἶη μάλιστα» (Πλάτων: «Νόμου» Δ, 716 Γ).

Τί μεγαλοπρέπεια εἰς τὴν ἀποδοχὴν καὶ προβολὴν τῆς κυριαρχίας τοῦ θεοῦ! Ὡστόσον ὁ θεὸς ἦτο διὰ τοὺς Ἀρχαιοέλληνας καὶ γνώστης τῶν πάντων. Παντογνώστης, Σοφός. Ἀνεγνωρίζετο μάλιστα ὡς ὁ μόνος πού ἠδύνατο νὰ θεωρῆται σοφός. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀναφέρω τὸν Πυθαγόραν, ὁ ὁποῖος ἐθεώρει τὴν σοφίαν ὡς διανοητικὴν τελειότητα: «ἀκρότητα ψυχῆς» καὶ εἰς συνομιλίαν του μὲ τὸν ἡγεμόνα τῶν Σικυωνίων ἢ Φλιασίων Λέοντα ὑπεστήριξε, ὅτι κανεὶς ἄνθρωπος δὲν εἶναι σοφός, παρά μόνον ὁ θεός: «μηδένα γάρ εἶναι σοφόν ἄλλ' ἢ θεόν» (Διογένης Λαέρτιος: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 12).

Τὸ Ἑλληνικὸν Πνεῦμα πρῶτον προεῖδε καὶ διεβεβαίωσε, ὅτι ὁ θεός ἐδημιούργησε τὸ Σύμπαν, τὰ πάντα. Ὁ ἴδιος δὲ ὁ θεός εἶναι αἰώνιος, ἀθάνατος. Ἀντὶ νὰ παραθέσω σειρὰς ἀποσπασμάτων ἀπὸ ἀρχαῖα κείμενα περιορίζομαι νὰ ἀναφέρω τὸν Θαλῆν, ὁ ὁποῖος μὲ ἐντυπωσιάζουσιν δυνάμιν ἐκφράσεως μᾶς ἀπεκάλυψε τὴν πραγματικότητα διὰ τὸν θεόν.

Τὰ ἀποφθέγματα τοῦ Μιλησίου φιλοσόφου περιλαμβάνουν ἐπιγραμματικὰς ἀληθείας, ὅπως, ὅτι ὁ θεός εἶναι τὸ ἀρχαιότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ὄντα, διότι εἶναι ἀγέννητος: «πρεσβύτερον τῶν ὄντων θεός: ἀγέννητον γάρ». (Διογένης Λαέρτιος: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 35). Ἐπομένως ὁ θεός προϋπήρξε ὄλων τῶν ὄντων, τὰ ὁποῖα αὐτὸς ἐδημιούργησε. Εἶναι ὁ πλάσας τὸ σύμπαν, τὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος εἶναι ὠραιότατος, διότι εἶναι δημιουργημὰ τοῦ θεοῦ: «Κάλλιστον

κόσμος· ποίημα γάρ θεοῦ» (ἐνθ. ἀνωτ.). Ἐρωτηθεῖς δέ τί εἶναι τό θεῖον ἔδωσε τήν ἐπιβλητικήν ἀπάντησιν, ὅτι τό θεῖον εἶναι ἐκεῖνο πού δέν ἔχει οὔτε ἀρχή, οὔτε τέλος: «τί τό θεῖον; τό μήτε ἀρχήν ἔχον μήτε τελευτήν» (ἐνθ. ἀνωτ. 36).

Ποῖος λοιπόν ἔκανε τόν κόσμον, τό ἐγνώριζον οἱ Ἄρχαῖοι Ἕλληνες πολλούς αἰῶνες πρό Χριστοῦ, ὥστε ὅταν ἀργότερον τούς εἶπαν ὅτι ὁ θεός ἔδημιούργησε τόν κόσμον, δέν τούς ἀνεκοίνωσαν κάτι τό νέον. Ὅσοι εἶχαν διαβάσει Πλάτωνα ἤξεραν καλῶς, ὅτι ὁ φιλόσοφος ἐκεῖνος ἔθεώρει ὅτι τό σύμπαν, ὁ κόσμος εἶναι γεννητός καί ἐπλάσθη ὑπό τοῦ θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι αἷτιος ὅλης τῆς δημιουργίας ὄλων τῶν ὄντων δηλαδή: «Κόσμον τε εἶναι ἓνα γεννητόν καί αἰσθητόν ἐστίν ὑπό κατεσκευασμένος καί τῆς μὲν ὄλης γενέσεως αἷτιον εἶναι τόν θεόν» (Διογένης Λαέρτιος: «Βίοι φιλοσόφων» Γ, 71-72).

Βέπετε λοιπόν πόσον καθαρῶς τά ἀνέλυν οἱ πρόγονοί μας, οἱ ὁποῖοι ἐπί πλέον ἐπίστευαν, ὅτι ὁ θεός ἔδωσε εἰς τόν ἄνθρωπον τήν ψυχήν, παρηκολούθει τά πάντα, ἦτο πανταχοῦ παρών καί διά τῆς θείας Προνοίας ἐπεμελεῖτο τῶν δημιουργημάτων του.

Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ διαλόγου τοῦ Σωκράτους μετά τοῦ Ἀριστοδήμου περί τῆς Θείας Προνοίας μᾶς δεικνύει τό βάθος τῆς λογικῆς δυνάμεως μέ τήν ὁποίαν οἱ πρόγονοί μας ἐπίστευαν, ὅτι ὁ θεός δέν ἐπεμελήθη μόνον τῆς δημιουργίας τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά καί τό σπουδαιότερον ἐνεφύσησε εἰς αὐτό ἀρίστην ψυχήν: «Οὐ τοίνυν μόνον ἤρκεσε τῷ θεῷ τοῦ σώματος ἐπιμεληθῆναι, ἀλλ' ὅπερ μέγιστον ἐστὶ καί τήν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνεφύσησε» (Ξενοφῶν: «Ἀπομνημονεύματα» Δ, 13). Ὁ θεός, συνεχίζει ὁ Σωκράτης, παρατηρεῖ συγχρόνως τά πάντα, καί τά πάντα ἀκούει. Εἶναι δέ πανταχοῦ

παρών και επιμελείται όλων, ενώ τίποτε δέν μπορεί νά διαφύγη τήν προσοχήν του: «*ἅμα τά πάντα ὄραν καί πάντα ἀκούειν καί πανταχοῦ παρεῖναι καί ἅμα πάντων ἐπιμελεῖσθαι... μηδέν ποτε ὧν πράττοιεν θεοῦς διαλαθεῖν*» (ἐνθ. ἄνωτ. Δ, 18-19). Ὁ ὀφθαλμός τοῦ θεοῦ βλέπει τά πάντα: «*τόν δέ θεοῦ ὀφθαλμόν... πάντα ὄραν*» (ἐνθ. ἄνωτ. Δ, 17).

Προσέτι ὁ Σωκράτης ἀνεγνώριζε τήν θείαν Πρόνοϊαν, τήν φροντίδα δηλαδή τοῦ θεοῦ διά τά ἀνθρώπινα καί τόν Κόσμον. Συγκεκριμένως ἔλεγε ὅτι ἡ φρόνησις τοῦ θεοῦ ἐπιμελείται τῶν πάντων: «*τήν δέ τοῦ θεοῦ φρόνησιν ...πάντων ἐπιμελεῖσθαι*» (ἐνθ. ἄνωτ.).

Οἱ λόγοι τοῦ Σωκράτους ἔχουν ἀνεκτίμητον ἀξίαν, διότι ὁ φιλόσοφος ἀποδεικνύει αὐτά πού λέγει. Καί τά ἀποδεικνύει ὄχι μέ ὑποθέσεις, ἀλλά μέ συλλογισμούς σιδηρᾶς λογικῆς. Ὅσοι ἐπιθυμοῦν μποροῦν νά διαβάσουν τό προαναφερθέν σύγγραμμα τοῦ Ξενοφῶντος, διά νά πεισθοῦν καί νά θαυμάσουν τήν κρυσταλλίνη διαύγειαν τῶν σκέψεων τοῦ Σωκράτους.

Μέ τούς ἰδεαλιστάς φιλοσόφους συνεφώνουν καί οἱ ὕλισται εἰς τό θέμα τοῦ θεοῦ, εἰς τόν ὁποῖον ἀπέδιδον τήν ιδιότητα ζωντανοῦ ὄντος, ἀφθάρτου καί μακαρίου.

Ὁ ὕλισμός πού ἐνεφανίσθη τό πρῶτον εἰς τήν Ἀρχαίαν Ἑλλάδα ὡς φιλοσοφία, ἐπαρουσίασε ἐπιφανεῖς ἐκπροσώπους τά ἐπιχειρήματα καί τάς ἀντιλήψεις τῶν ὁποίων ἀντέγραψαν πιστῶς οἱ μεταγενέστεροι ξένοι ὕλισται, οἱ ὁποῖοι ἐπί πλέον ἐμελέτων εἰς βάθος τούς Ἀρχαιοέλληνας ὕλιστάς. Διά νά μή παραθέσω πολλά σχετικά παραδείγματα ἀρκοῦμαι νά ἀναφέρω τόν Κάρολον Μάρξ, ὁ ὁποῖος τό 1841 ὑπέβαλε εἰς τό πανεπιστήμιον τῆς Ἰένης διατριβήν ὑπό τόν τίτλον: «*Περί τῆς διαφορᾶς τῆς περι*

φύσεως φιλοσοφίας τοῦ Δημοκρίτου καί τοῦ Ἐπικούρου», τήν ὁποίαν κατόπιν ἐκυκλοφόρησε εἰς βιβλίον, διότι διά νά γίνη καθηγητής εἶχε ἀνάγκην «σοβαροῦ ἐπιστημονικοῦ ἔργου».

Ὁ Ἐπίκουρος πού τόσον πολύ ἐντυπωσίασε τόν Μάρξ ἐπίστευε ἀπολύτως εἰς τήν ὑπαρξιν τοῦ θεοῦ. Εἰς τήν περίφημον πρός Μενοικέα ἐπιστολήν του δηλώνει κατηγορηματικῶς, ὅτι ὁ θεός εἶναι δν ζωντανόν, ἄφθαρτον καί μακάριον, εἰς τό ὁποῖον δέν πρέπει νά προσάπτωμεν τίποτε ἀσυμβίβαστον πρός τήν ἀφθαρσίαν καί τήν μακαριότητά του: «Πρῶτον μὲν τόν θεόν ζῶον ἄφθαρτον καί μακάριον ...μηδέν μήτε τῆς ἀφθαρσίας ἀλλότριον μήτε τῆς μακαριότητος ἀνοίκειον αὐτῷ πρόσαπτε...» (ἐνθ. ἀνωτ.). Οἱ θεοί ὑπάρχουν διεκήρυξε ὁ Ἐπίκουρος: «θεοί γάρ εἰσίν» (ἐνθ. ἀνωτ.) καί τήν πεποίθησίν του περί τῆς ὑπαρξεως τῶν θεῶν τήν ἐβάσιζε εἰς τήν ἐνάργειαν: «ἐναργῆς γάρ αὐτῶν ἡ γνῶσις» (ἐνθ. ἀνωτ.). Εἰς τήν ἐπιστήμην τῆς λογικῆς ἐναργῆς κρίσις λέγεται ἐκείνη διά τήν ἀλήθειαν τῆς ὁποίας ἀπό νοητικὴν ἀναγκαιότητα ἢ ἐποπτεῖαν δέν γεννᾶται ἀμφιβολίαν. Ὡδηγεῖτο λοιπόν πρός τόν θεόν ὁ Ἐπίκουρος ὄχι ἀδικαιολογητῶς, ἀλλά ἀπό λογικὴν συνέπειαν.

Συναφές πρός τόν θεόν εἶναι καί τό θέμα τῆς ψυχῆς. Οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες παρεδέχοντο τήν ὑπαρξιν καί τήν ἀθανασίαν της.

Ὁ Θαλῆς, ὅπως ἀναφέρει καί ὁ ποιητής Χοιρίλος, πρῶτος εἶπε ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀθάνατος: «Ἐνιοὶ δέ καί αὐτόν πρῶτον εἰπεῖν φάσιν ἀθανάτοις τὰς ψυχάς» (Διογένης Λαέρτιος: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 24). Ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς ἀνεγνωρίζετο γενικῶς καί δι' αὐτό συχνά εἰς τὰ ἐπιτύμβια ἐπιγράμματα διεχώριζαν τό σῶμα πού μένει εἰς τήν γῆν, ἐν ἀντιθέσει πρός τήν ψυχὴν, ἡ ὁποία ἐξακολουθεῖ νά ζῆ, π.χ. εἰς τόν τάφον τοῦ Πλάτωνος ἔγραψαν

μεταξύ πολλῶν καί τό ὅτι ἡ γῆ κρύβει εἰς τήν ἀγκά-
λην τῆς τό σῶμα του Πλάτωνος, ἀλλά μαζί μέ τούς
πανευτυχεῖς εὐρίσκεται ἀθάνατος ἡ ψυχή του: «Γαῖα
μέν ἐν κόλπῳ κρύπτει τόδε σῶμα Πλάτωνος, ψυχή δ'
ἀθάνατον τάξιν ἔχει μακάρων...» (Διογένης Λαέρτιος:
«Βίοι φιλοσόφων» Γ, 44). Εἰς ἄλλο ἐπίγραμμα πάλιν
διά τόν Πλάτωνα ἐγράφη, ὅτι ἡ ψυχή τοῦ Πλάτωνος
ἐπέτα πρὸς τόν Ὀλυμπον (ὄλυμπος=οὐρανός) ἐνῶ
τό χωματογεννημένο (προσέξατε τόν χαρακτηρι-
σμόν) σῶμα του μένει εἰς τό Ἀττικόν ἔδαφος: «ψυ-
χῆς εἰμι Πλάτωνος ἀποπταμένης ἐς Ὀλυμπον
εἰκῶν, σῶμα δέ (γῆ) γηγενές Ἀθίς ἔχει» (ἐνθ. ἀνωτ.).

Εἰς κάποιον ἐπίγραμμα διά τόν θανόντα ἀρχηγόν
τῆς Ἀκαδημίας φιλόσοφον Πολέμωνα διαβάζομεν,
ὅτι «ἐθάψαμε τόν Πολέμωνα πού τόν ἔβαλε ἐδῶ ἡ
ἀρρώστια, τό φοβερόν αὐτό βάσανον τῶν ἀνθρώ-
πων. Ἀλλά μᾶλλον ὄχι τόν Πολέμωνα, παρά τό
σῶμα του, διότι ἐκεῖνος πηγαίνων πρὸς τά ἄστρα,
αὐτό ἄφησε νά σήπεται ἐδῶ κάτω»: «Πολέμωνα
κεκεύθαμεν, ὃν θέτο τῆδε ἀρρωστή τῷ δεινόν
ἀνθρώποις πάθος. Οὐ μᾶλλον Πολέμωνα, τό σῶμα δέ
τοῦτο γάρ αὐτός βαίνων εἰς ἄστρα διάθορον θῆκεν
χαμαί» (Διογένης Λαέρτιος: «Βίοι φιλοσόφων» Δ, 20).

Ἄμεσος καί λογική συνέπεια τῆς ἀντιλήψεως τῶν
Ἀρχαίων Ἑλλήνων περί ἀθανασίας τῆς ψυχῆς εἶ-
ναι καί ἡ ἀποδοχή ζωῆς εἰς τόν ἄλλον κόσμον. Τό
σῶμα παραμένει καί διαλύεται εἰς τήν γῆν, ἐνῶ ἡ
ψυχή ἐξακολουθῆ νά ζῆ εἰς τόν ἄλλον κόσμον. Ἡ
ἄλλη ζωή πού λέγομεν. Σχετικῶς ὁ ποιητής Θεαίτη-
τος ἔγραψε διά τόν θανόντα φιλόσοφον Κράντορα
ἀπό τούς Σόλους τῆς Κύπρου: «Τώρα πεθαμένον νά
τόν καλοδεχθῆς ἐσύ, ὦ γῆ, τόν ἅγιον αὐτόν ἄνθρω-
πον· εὐγενικῶς μορεῖ νά ζῆ καί νά εὐημερῆ καί εἰς
τόν ἄλλον κόσμον»: «Γῆν, σύ τεθνηῶτα τόν ἱερόν
ἄνδρ' ὑπόδεξαι: ἡρέμα καί κεῖθι ζῶῃ ἐν εὐθενίῃ»

(Διογένης Λαέρτιος: «Βίοι φιλοσόφων» Δ, 25).

Τό σῶμα ὡς ὑλικόν στοιχεῖον παραμένει μετά τόν θάνατον εἰς τήν γῆν, ἐνῶ τό πνεῦμα, ἡ ψυχή ἀνέρχεται εἰς οὐρανόν (ἄυλος κόσμος). Παραστατικώτατα ὁ Ἐπίχαρμος, λέγει, ὅτι μετά τόν θάνατον τό χῶμα πῆγε εἰς τό χῶμα, τό δέ πνεῦμα ἄνω: «γα̃ μὲν εἰς γᾶν, πνεῦμα δ' ἄνω» (Προσωκρατικοί Β, 9, Δ).

Τό γεγονός πού καί σήμερον λέγομεν ὅτι ἡ ψυχή πηγαίνει εἰς τόν οὐρανόν δέν εἶναι νέον, ἀλλά πολύ παλαιόν. Ἦδη ὑπάρχει ἐπίγραμμα διά τόν Σόλωνα πού λέγει, ὅτι μετά τόν θάνατον ἡ ψυχή του ἀνήλθε εἰς τόν οὐρανόν: «Ψυχὴν δ' ἄξονες εὐθύς ἐς οὐρανόν ἦγαγον» (Διογένης Λαέρτιος: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 63).

Τό ἔργον τοῦ Πλάτωνος πού φέρει τόν τίτλον τοῦ ἀγαπημένου μαθητοῦ τοῦ Σωκράτους Φαίδωνος ἔχει ὡς κεντρικόν θέμα τήν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. Ὁ διάλογος «Φαίδων» περιέχει τήν συνομιλίαν πού ἐγινε εἰς τό δεσμοτήριον καί περιγράφει τάς τελευταίας στιγμάς τοῦ Σωκράτους. Ἀναμφισβήτητος εἶναι τό ὠραιότερον καί τραγικώτερον ἔργον τοῦ Πλάτωνος. Παρόντες ἦσαν ὁ Ἐρμογένης, ὁ Ἀντισθένης, ὁ Ἐπιγένης, ὁ Κτήσιππος, ὁ Εὐκλείδης, ὁ Μενέξενος, ὁ Ἀπολλόδωρος, ὁ Σιμμίας, ὁ Κέβης, ὁ Ἐχεκράτης, ὁ Τερψίων, ὁ Κρίτων πού ἐκλεισε τά μάτια τοῦ Σωκράτους καί ἄλλοι.

Ὁ Σωκράτης πού ἀναμένει τόν δῆμιον (μέ τόν ὁποῖον μάλιστα θά συζητήσῃ) εὐρίσκει τήν εὐκαιρίαν νά ἀναλύσῃ τήν φύσιν τοῦ θανάτου, τόν ὁποῖον δέν φοβεῖται. Ἀπεναντίας μάλιστα τόν θέλει νά ἔλθῃ διά νά ἀπαλλαγῇ ἀπό τό σῶμα καί ἐλευθέρα πλέον ἡ ψυχή του νά πετάξῃ πρὸς τόν θεόν. Μέ πρωτοφανῆ ὀρθολογισμόν ἐξηγεῖ καί ἀποδεικνύει, ὅτι ὅταν ἐπέρχεται ὁ θάνατος εἰς τόν ἄνθρωπον τό μὲν θνητόν καθὼς φαίνεται ἀποθνήσκει, τό δέ ἀθάνατον φεύγει σῶον καί ἄφθαρτον ἀποφεύγον τόν θάνατον,

ἡ ψυχὴ δὲν ἐπιδέχεται θάνατον καὶ φθορὰν καὶ ἀληθῶς θά ὑπάρχουν αἱ ψυχαὶ μας εἰς τὸν Ἄδην: «Ἐπιόντος ἄρα θανάτου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τὸ μὲν θνητόν, ὡς ἔοικεν, αὐτοῦ ἀποθνήσκει, τὸ δ' ἀθάνατον σῶν καὶ ἀδιάφθορον οἶχεται ἀπίον, ὑπεκχωρήσαν τῷ θανάτῳ... ψυχὴν ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρον, καὶ τῷ ὄντι ἔσονται ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐν Ἄϊδου» (Πλάτων: «Φαίδων» LVI, 106E, 107B).

Ἄξιόλογος εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ συνομιλία τοῦ Σωκράτους μέ τὸν ἐτοιμοθάνατον Ἄξιον εἰς τὸν ὁποῖον ἀποδεικνύει, ὅτι δὲν πρέπει νά φοβούμεθα τὸν θάνατον. Ὁ Ἄξιος πείθεται ἀπολύτως καὶ δηλώνει ὅτι ὄχι μόνον δὲν φοβεῖται τὸν θάνατον, ἀλλὰ ἀντιθέτως τὸν ἀγαπᾷ καὶ περιφρονεῖ τὴν ζωὴν, διότι θά μεταβῆ εἰς καλλιτέραν κατοικίαν: «τοσοῦτον γὰρ ἀποδέω τοῦ δεδοικέναι τὸν θάνατον, ὥστε ἤδη καὶ ἔρωτα αὐτοῦ ἔχειν. Οὕτως με καὶ οὗτος ὁ λόγος, ὡς καὶ ὁ οὐράνιος, πέπειμε, καὶ ἤδη περιφρονῶ τοῦ ζῆν, ἅτε εἰς ἀμείνω οἶκον μεταστησόμενος» (Πλάτων: «Ἄξιος» 14).

Οἱ ἱερεῖς πού πηγαίνουν εἰς τὸ προσκέφαλο τῶν ἐτοιμοθανάτων ὀφείλουν νά γνωρίζουν τὰ ὑπέροχα ἐπιχειρήματα, μέ τὰ ὁποῖα ὄχι ἀπλῶς παρηγόρησε ὁ Σωκράτης τὸν Ἄξιον ἀλλὰ καὶ τὸν ἔκανε νά αἰσθάνεται εὐτυχῆς, ἐπειδὴ φεύγει ἀπὸ αὐτόν ἐδῶ τὸν κόσμον. Τό μεγαλεῖον τοῦ συλλογισμοῦ τοῦ Σωκράτους ἔγκειται ἀκριβῶς εἰς τὸ ὅτι ἀποδεικνύει ὅτι ὅταν ἐπέλθῃ ὁ θάνατος καὶ διαλυθῇ ἡ σύνθεσις τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, ἡ ψυχὴ ζῶσα ἀπελευθεροῦται. Αὐτό πού μένει δὲν εἶναι ἄνθρωπος διότι εἶναι ὕλη (χῶμα) καὶ στερεῖται λογικοῦ. Ἄνθρωπος λοιπόν διὰ τὸν Σωκράτην εἶναι ἡ ψυχὴ, πού εἶναι ζῶον ἀθάνατον φυλακισμένον εἰς φρούριον θνητόν: «ὅτι τῆς συγκρίσεως ἅπαξ διαλυθείσης καὶ τῆς ψυχῆς εἰς τὸν οἶκειον ἰδρυθείσης τόπον, τὸ ὑπολει-

φθέν σῶμα, γεῶδες ὄν καί ἄλογον οὐκ ἔστιν ὁ ἄνθρωπος. Ἴμεῖς μὲν γάρ ἐσμέν ψυχὴν, ζῶν ἀθάνατον ἐν θνητῷ καθειργμένον φρουρίῳ» (ἐνθ. ἀνωτ. 3).

Μετά πρέπει νά προσθέσωμεν ὅτι ὁ θεός ἀμείβει τοὺς καλοὺς καί τιμωρεῖ τοὺς κακοὺς. Πρόκειται περὶ τῆς Θείας Δίκης. Ὁ Πίνδαρος λέγει ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν εὐσεβῶν εἶναι εἰς τὸν οὐρανόν καί δοξολογοῦν μέ ὕμνους τὸν μέγαλο ἀξιομακάριστον (τὸν Δία):

«Ψυχὰς δ' ἀσεβέων ὑπουράνιοι
γαῖα παύονται ἐν ἄλγεσι φονίοις
ὑπὸ ζεύγλαις ἀφύκτοις κακῶν
εὐσεβέων δ' ἐπουράνιοι νάοισαι
μολπαῖς μάκαρα μέγαν αἰείδοντ' ἐν ὕμνῳ»

(Ἰ. Αποσπ. 97)

Ὁ Σόλων ἐπίσης περιέγραψε τὴν θεῖαν Δίκην (ἀποσπ. 13, 25) λέγων, ὅτι ὁ Ζεὺς τιμωρεῖ δίχως νά θυμῶνῃ ἀμέσως μέ τὸν καθένα, ὅπως θά συνέβαινε ἂν ἦτο ἄνθρωπος. Δέν τοῦ διαφεύγει ὅμως ποτέ, εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ὅποιος ἔχει ἀμαρτωλὴ ψυχὴν. Εἰς τό τέλος χωρὶς ἀμφιβολία ἐρχεται ἡ ὥρα πού ἀποκαλύπτονται ὅλα. Μόνον πού ὁ ἕνας πληρῶνει ἀμέσως καί ὁ ἄλλος ἀργότερον. Καί ἂν ξεφύγουν οἱ ἴδιοι δέν πρόκειται νά ἀποφευχθῇ ἡ τιμωρία τῶν θεῶν. Αὐτὴ θά ἔλθῃ ὅπωςδὴποτε. Καί τὰς ἀμαρτίας των θά τὰς πληρῶσουν ἀθῶοι ἢ τὰ παιδιά των ἢ οἱ ἀπόγονοί των: «Τοιαύτη Ζηνός πέλεται τίσις, οὐδ' ἐφ' ἐκάστῳ ὥσπερ θνητός ἀνὴρ γίγνεται ὀξύχυλος, αἰεὶ δ' οὔτε λέγηθε διαμπερές, ὅστις ἀλιτρόν θυμόν ἔχει, πάντως δ' ἐς τέλος ἐξεφάνῃ, ἀλλ' ὁ μὲν αὐτικ' ἔτισεν ὁ δ' ὕστερον ἢ δέ φύγωσιν αὐτοὶ μηδέ θεῶν ἐπιούσα κίχη, ἤλυθε πάντως αὐθις ἀνάιτιοι ἔργαν τίνουσιν ἢ παῖδες τούτων ἢ γένος ἐξοπίσω...».

Μήπως σᾶς ἤλθε εἰς τὴν σκέψιν τό «ἀμαρτία γονέων παιδεύουσι τέκνα»;

Ἐν πάσῃ περιπτώσει κανείς δέν μπορεί νά γλυτώσῃ ἀπό τήν θείαν τιμωρίαν. Ὅταν ὁ Θαλῆς ἠρωτήθη ἐάν μπορῆ νά διαφύγῃ τήν προσοχήν τῶν θεῶν ἕνας ἄνθρωπος πού διαπράττει ἀδικίας, ἀπεκρίθη ὅτι, οὔτε ὅταν τό σκέπτεται: «Ἠρώτησε τις αὐτόν εἰ λήθοι θεοῦς ἄνθρωπος ἀδικῶν ἄλλ' οὐδέ διανοούμενος ἔφη». (Διογένης Λαέρτιος: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 36).

Ὁ ἴδιος φιλόσοφος ἐπίστευε ἐπίσης ὅτι θά ἦδυνάμεθα νά ζήσωμεν μέ καλλίτερον καί δικαιοτέρον τρόπον, ἐάν δέν κάνωμεν οἱ ἴδιοι ἐκεῖνα πού κατηγοροῦμεν εἰς τούς ἄλλους: «ἐάν ἄ τοῖς ἄλλοις ἐπιτιμῶμεν, αὐτοί μὴ δρῶμεν» (ἐνθ. ἀνωτ.). Μήπως σᾶς ἦλθε εἰς τήν σκέψιν τό: «ὄ σύ μισεῖς ἐτέρω μὴ ποιήσης»; Νομίζω ὅτι θά ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι καί ἐδῶ οἱ Χριστιανοί ἔχουν ἀντιγράψει τούς Ἀρχαίους Ἑλληνας. Καί κάπως μέ ἄλλην διατύπωσιν τό ἴδιο εἶπε καί ὁ Ἰσοκράτης («Πρός Νικοκλέα» 15, 61) ὅτι δηλαδή ἐκεῖνα διά τά ὁποῖα ὀργίζεσθε ὅταν σᾶς τά κάνουν ἄλλοι αὐτά νά μὴ τά κάνετε ἐσεῖς εἰς τούς ἄλλους: «Ἄ πάσχοντες ὑφ' ἐτέρων ὀργίζεσθε, ταῦτα τοῖς ἄλλοις μὴ ποιεῖτε».

Θά ἐθεωροῦμεν ἀσεβῆς ἐάν ὑπεστήριζα πῶς οἱ Χριστιανοί συγγραφεῖς, Εὐαγγελισταί, Ἀπόστολοι, κ.λ.π. ἀντέγραψαν συστηματικῶς τά ἠθικά νοήματα καί τās Ἰδέας τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων; Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος π.χ. ὁ ὁποῖος ἀνήκε εἰς τούς Ἰουδαίους Ἑλληνιστάς καί ἔγραψε μάλιστα τās ἐπιστολάς του εἰς τήν Ἑλληνικήν γλῶσσαν μετεχειρίζετο συχνά γνώμας Ἀρχαίων Ἑλλήνων, δίχως νά ἀναφέρῃ τά ὀνόματά των π.χ. εἰς τās «Πράξεις τῶν Ἀποστόλων» (ΙΖ, 28) ὅπου ἐπικαλεῖται Ἑλληνας ποιητάς, πού εἶπον ὅτι καταγόμεθα ἐκ τοῦ θεοῦ: «Διότι καί γένος εἴμεθα τούτου» ἐδῶ, αὐτή ἡ γνώμη εἶναι τοῦ ποιητοῦ Ἀράτου ἐκ τῶν Σολῶν Κιλικίας

καί ὁ Παῦλος τήν ἐπήρε ἀπό τήν ἀρχήν τοῦ ποιήματος «Φαινόμενα» ὅπου ὁ Ἄρατος γράφει: «τοῦ γάρ καί γένος ἐσμέν», ἡ εἰς τήν πρώτην ἐπιστολήν του «πρός Κορινθίους» (ΙΕ, 33) εἰς τήν ὁποίαν ἐπαναλαμβάνει τό «φθείρουσι τά καλά ἤθη αἱ κακαί συναναστροφαί» ἡ φράσις προέρχεται ἀπό τόν Ἴ�θηναῖον ποιητήν Μένανδρον, ἡ εἰς τήν πρὸς τόν Τίτον (Α, 12) ἐπιστολήν του, ὅπου ἀναφέρει τήν ἀρχαιοελληνικήν παροιμίαν πού ἀποδίδεται εἰς τόν Κρήτα Ἐπιμενίδην: «Οἱ Κρήτες εἶναι πάντοτε ψεύσται, κακά θηρία, γαστέρες ἀργαί».

Κατά τήν ἀρχαιοελληνικήν ἀντίληψιν τήν ὁποίαν ἀνευρίσκομεν καί εἰς τήν Χριστιανικήν θρησκείαν ὁ θεός δέν κάνει κακό. Εἶναι πανάγαθος. Δι' αὐτό ὅταν μᾶς συμβαίνουν κακά (ἡ τιμωρία εἶναι ἄλλο πρᾶγμα καί αὐτήν πάλιν τήν προκαλεῖ ἡ ἀσεβής συμπεριφορά τοῦ ἀνθρώπου) ὑπεύθυνοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι καί ὄχι ὁ θεός.

Ὁ Σόλων εἰς ἐπιστολήν του πρὸς τοὺς Ἀθηναίους τοὺς λέγει νά μὴ αἰτιῶνται τοὺς θεοὺς ἐάν ἔπαθαν κακά, ἀλλά τά δεινά ἤλθον ἐξ αἰτίας τῶν σφαλμάτων τους: «εἰ δέ πεπόνθατε δεινά δι' ὑμετέρεην κακότητα, μὴ τί θεοῖς τούτων μοῖρα ἐπαμφέρετε» (Διογένης Λαέρτιος: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 52).

Ὁ Μέγας Βασίλειος διετύπωσε τήν θρησκευτικήν ἄποψιν ὅτι ὁ θεός δέν κάνει κακό (ὁ θεός οὐ ἔστιν τοῦ κακοῦ). Πλήν ὁμως ὁ Πλάτων πρῶτος ἐξήγησε διατί ὁ θεός δέν προκαλεῖ τό κακό. Ἡ αἰτία τῶν κακῶν πρέπει νά ἀναζητηθῆ ἄλλοῦ καί ὄχι εἰς τόν θεόν: «τῶν δέ κακῶν ἀλλ' ἄττα δεῖ ζητεῖν τά αἷτια, ἀλλ' οὐ τόν Θεόν» (Πλάτων: «Πολιτεία» Β, 379, γ) καί περαιτέρω ἀναλύει διατί πρέπει νά καταπολεμηθῆ μέ κάθε τρόπο ἡ ἀντίληψις ὅτι ἐνῶ ὁ θεός εἶναι ἀγαθός γίνεται αἷτιος δυστυχίας: «κακῶν δέ αἷτιον φάναι θεόν τινι γίνεσθαι ἀγαθόν ὄντα, διαμαχητέον

παντί τρόπῳ» (ἐνθ. ἀνωτ. Β, 380, β). Ἄλλὰ καί πολὺ πρὶν ἀπὸ τὸν Πλάτωνα τὴν ἰδίαν γνώμην διαβάζομεν εἰς τὸν Ὅμηρον, ὅπου ὁ Ζεὺς διαμαρτύρεται διὰ τὴν εὐκολίαν, μέ τὴν ὁποῖαν οἱ ἄνθρωποι θεωροῦν ὑπευθύνους τῶν κακῶν, πού τοὺς συμβαίνουν τὸν θεόν, ἐνῶ πραγματικῶς αἱ συμφοραὶ προέρχονται ἀπὸ τὰς ἀνοησίας τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ὑποφέρουν βασάνους, δίχως δι' αὐτό νά εὐθύνωνται οἱ θεοί: «ὦ πόποι, οἶον δὴ νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται· ἐξ' ἡμέων γάρ φάσι κακ' ἔμμεναι· οἱ δέ καὶ αὐτοὶ σφῆσιν ἀτασθαλίησιν ὑπέρμορον ἄλγε ἔχουσιν» (Ὅμηρος: «Ὀδύσεια» Α, 33).

Μέχρις ἐδῶ λοιπὸν ἐφάνη μέ σαφήνειαν ὅτι οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐπίστευαν, ὅτι ὁ Θεός εἶναι δημιουργός τοῦ κόσμου, τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὄλων τῶν ὄντων. Παντοδύναμος κατευθύνει τὰ πάντα καὶ ἐπιμελεῖται τῶν πάντων. Τέλειος. Σοφός ἐπὶ παντός, δηλαδὴ Πάνσοφος. Εὐρίσκεται ὑπεράνω ὄλων καὶ εἶναι τό μέτρον ὄλων τῶν πραγμάτων. Ἄφθαρτος καὶ ἀθάνατος, ὡς μή ἔχων οὔτε ἀρχήν, οὔτε τέλος. Πανταχοῦ παρών καὶ τὰ πάντα παρακολουθῶν τιμωρεῖ τοὺς κακοὺς, ἀλλά Αὐτός ὡς Πανάγαθος δέν προκαλεῖ κακόν. Ἐν συνεχείᾳ ἐπίστευαν ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατος. Ἐπίστευαν ἐπίσης εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν.

Πολύ ἀπλά ἐξ ἄλλου ὑποστηρίζουν οἱ Στωϊκοί, ὅτι ὁ θεός εἶναι ὄν ἀθάνατον, λογικόν, τέλειον, πού ἐδημιούργησε τό σύμπαν: «Θεόν δ' εἶναι ζῶον ἀθάνατον, λογικόν, τέλειον ...εἶναι δέ τόν μέν δημιουργόν τῶν ὄλων» (Διογένης Λαέρτιος: «Βίοι φιλοσόφων» Ζ, 147).

Ὅσον ἀφορᾶ εἰς τὴν μορφήν τοῦ θεοῦ οἱ Στωϊκοὶ ἐδίδαξαν ὅτι ὁ θεός δέν εἶναι ἀνθρωπόμορφος: «μή εἶναι μέντοι ἀνθρωπόμορφον» (ἐνθ. ἀνωτ.). Μεταξὺ πολλῶν φιλοσόφων καὶ Ἀρχαιοελλήνων Θεολόγων

ἐπιλέγω τόν Ξενοφάνην ἀπό τήν Κολοφῶνα τῆς Μ. Ἀσίας, τοῦ ὁποίου τά διασωθέντα ἀποσπάσματα περιέλαβε ὁ καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου Ντίλς εἰς τήν ἐργασίαν: «Ἀποσπάσματα τῶν Προσωκρατικῶν» («Fragmente der Vorsokratiker», τόμος Α).

Ἡ μορφή τοῦ θεοῦ διὰ τούς Ἀρχαιοέλληνας ἦταν ἀσύλληπτος. Ὁ Ξενοφάνης κατηγορεῖ τούς θνητούς πού νομίζουν, ὅτι οἱ θεοί ἔχουν ἀνθρώπινον σῶμα, ἐνδύματα, φωνήν, κ.λ.π. «ἀλλ' οἱ βροτοὶ δοκέουσιν γεννᾶσθαι θεούς τήν σφετέρην δ' ἐσθῆτα ἔχειν φωνήν τε δέμας τε» («Προσωκρατικοί» Β, 14, Δ). Γράφει ἀκόμη, ὅτι οἱ Αἰθίοπες παριστάνουν τούς θεούς των μαύρους καί σιμούς, ἐνῶ οἱ Θρᾶκες ξανθοὺς καί γαλανοὺς: «Αἰθίοπες τε (θεοὺς σφετέρους) σιμούς μέλανάς τε θρῆκες τε γλαυκοὺς καί πυρροὺς (φασὶ πέλεσθαι)» (ἐνθ. ἀνωτ. Β, 16, Δ).

Τό σωστό εἶναι ὅτι ὁ θεός ἔχει ὑπερβατικὴν φυσιογνωμίαν, ὑπερφυσικὴν ἐμφάνισιν, πού ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά συλλάβῃ. Αὐτὴ εἶναι ἡ θέσις τῆς ἐπισήμου Ἀρχαιοελληνικῆς θρησκείας. Καί δέν ἔχει ἀπό θεολογικῆς ἀπόψεως καμμία σημασία ὅτι Ἀρχαιοέλληνες ποιηταί, ζωγράφοι, κ.λ.π. ἔδωσαν εἰς θεοὺς ἀνθρωπίνην μορφήν. Αὐτά θά ἐξηγήσωμεν ἄλλοῦ διατί ἔγιναν. Πάντως ἀνθρωπίνη μορφή ἔδωσαν εἰς τόν θεόν καί οἱ Χριστιανοί. Ἐπί παραδείγματι, κατὰ τόν Προφήτην Δανιήλ (7, 9) ὁ θεός ἔφερε λευκά ἐνδύματα καί αἱ τρίχες του ἦσαν ὡσάν καθαρό μαλλί: «τοῦ ὁποίου τό ἐνδύμα ἦτο λευκόν ὡς χιών, καί αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὡς μαλλίον καθαρόν». Οὐδέν σχόλιον.

Ὅσα ἀνέφερα περὶ τῆς ἀντιλήψεως πού εἶχαν οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες διὰ τόν θεόν εἶναι πολὺ ὀλίγα. ἀλλά νομίζω ἄρκετά, διὰ νά σᾶς πείσουν ὅτι οἱ πρόγονοί μας — ἐκεῖνοι οἱ ὠραῖοι ἄνθρωποι — δέν ἦσαν

είδωολάτραι ὅπως τούς συκοφαντοῦν. Τό ἀληθές εἶναι ὅτι οὔτε εἰδωολάτραι ἦσαν οὔτε πολυθεῖσταί. Εἶχαν συναρπαστικῶς ἐμβαθύνει εἰς τήν σύλληψιν τῆς ἰδέας τοῦ θεοῦ, ὅσον κανεῖς ἄλλος ἀρχαῖος ἢ σύγχρονος λαός. Διαμαρτύρομαι λοιπόν κατά τῶν καθηγητῶν – προδοτῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οἱ ὅποιοι σκοπίμως ψεύδονται, ὅταν λέγουν καί ὅταν γράφουν εἰς τά σχολικά καί πανεπιστημιακά βιβλία, ὅτι δῆθεν οἱ πρόγονοί μας ἦσαν εἰδωολάτραι.

Διαμαρτύρομαι ἐπίσης ἐναντίον τοῦ ψευδοεπιστημονικοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθελληνικοῦ κράτους, πού ἐπισήμως διδάσκουν, ὅτι δῆθεν οἱ πρόγονοί μας ἦσαν εἰδωολάτραι. Πρόκειται περί ἀθλίου ψεύδους ἀθλιοτάτων συκοφαντῶν. Οὐδέποτε οἱ Ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἐλάτρευσαν ξόανα καί εἰδωλα. Αὐτό εἶναι ἱστορική ἐξακρίβωσις καί ἐπιστημονική διαπίστωσις. Τό παραμῦθι τῆς εἰδωολατρείας πρέπει νά τελειώσῃ. Λυποῦμαι τήν θεολογικήν σχολήν τοῦ πανεπιστημίου, ὅπου ἀποκαλοῦν τούς Ἀρχαιοέλληνας εἰδωολάτρας. Δέν ἔχουν τό δικαίωμα οἱ καθηγηταί τῆς νά διαστρέφουν τήν ἀλήθειαν, χάριν ὁποιασδήποτε σκοπιμότητος, χρησίμου μὲν εἰς αὐτούς, ἀλλά ἐπιβλαβοῦς διά τόν Ἑλληνισμόν.

Τό ψεῦδος τῆς εἰδωολατρείας συμπληρώνεται καί μέ τό ψεῦδος τοῦ πολυθεϊσμοῦ. Οἱ Ἑλληνες ἐπίστευαν εἰς πολλούς θεούς μᾶς λέγουν. Ναί. Ἐπίστευαν εἰς πολλούς θεούς οἱ πρόγονοί μας, ὅπως ἀκριβῶς πιστεύουν σήμερον οἱ Χριστιανοί εἰς πολλούς Ἁγίους. Τόσον εἰς τήν Χριστιανικήν θρησκείαν ὅσον καί εἰς τήν Ἀρχαιοελληνικήν ὁ θεός ἦτο Εἷς. Τό εἶδαμε ἀμέσως προηγουμένως ὅτι ὁ Ζεὺς Δίας (Δίας=Δι' αὐτοῦ ἐγιναν ὄλα) ἦτο ὁ πατήρ τῶν θεῶν (Ἁγίων) καί τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ὑπόλοιποι θεοί συμβολίζουν κάτι, ἐκπροσωποῦν μιά πραγματικότητα καί κατ' ἀκριβεστέραν ἔκφρασιν,

προσωποιοῦν μίαν φυσικήν ἢ ἠθικὴν δύναμιν. Ἐπί παραδείγματι ἡ Ἄφροδίτη συμβολίζει τὸν ἔρωτα, ὁ Ἄρης συμβολίζει τὸν πόλεμον, κ.λ.π.

Ὅπως εἶδαμε διὰ τὴν σύλληψιν τῆς ἐννοίας τοῦ θεοῦ οἱ πρόγονοί μας ἐχρησιμοποιοῦν ἐπίθετα καὶ ἐπιστημονικούς ὄρους, τοὺς ὁποίους κανεὶς ἄλλος λαὸς ἐκείνη τὴν ἐποχὴν δὲν ἐγνώριζε. Τέτοια ἐπίθετα καὶ ὄροι ἦσαν: «ἐνέργεια νοός», «ἀρχὴ πάντων», «διανοητικὴ τελειότης», «αἰώνιον ὄν», «ποιητὴς τοῦ παντός», «τέλειος», «ἄριστος», «ἀγαθός», «σοφός», «ἀθάνατος», κ.λ.π., κ.λ.π. Γεννᾶται ἐπομένως καὶ εὐλόγως ἡ ἀπορία ἂν τὰ προαναφερθέντα ἐπίθετα καὶ ἐπιστημονικοὶ ὄροι συμβιβάζονται μὲ τὴν εἰδωλολατρεία; Φυσικὰ ὄχι. Ἐν τούτοις οἱ ἐξευτελισμένοι νεοἕλληνες ἐπιστήμονες καὶ τὰ προδοτικὰ ψευδοεπιστημονικὰ ἰδρύματα δέχονται νὰ χαρακτηρίζωνται οἱ πρόγονοί μας ὡς εἰδωλολάτραι. Οἱ Ἀρχαιοἕλληνες ὁμως εἰς τὰς πνευματικὰς συλλήψεις τῶν ὁποίων, οὔτε μία νέα ἐννοια δὲν προσετέθη οὐδέποτε ἐπίστευσαν ἢ ἐλάτρευσαν εἰδῶλα.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ ἀναγνώσται μου θὰ συμφωνοῦν ἀπολύτως μαζί μου, μετὰ ἀπὸ ὅσα στοιχεῖα. ἔστω καὶ ὀλίγα, τοὺς παρέθεσα σχετικῶς μὲ τὴν ἀντίληψιν περὶ θεοῦ τῶν ἀξιοθαυμάστων Ἀρχαίων προγόνων μας. Οἱ ἀναγνώσται μου θὰ συμφωνοῦν ἀκόμη ὅτι τὰ ἀτίθασσα Ἀρχαιοελληνικὰ πνεύματα, πού ἐδημιούργησαν τὸν πολιτισμὸν δὲν εἶχαν ὡς θρησκείαν μίαν θρησκείαν ἀνταξίαν πρωτογόνων ὑπανθρώπων ὅπως εἶναι ἡ εἰδωλολατρεία. Ἀλλὰ διέθεταν μίαν ὑψηλόφρονα εὐγενεστάτην θρησκείαν ἀνταξίαν τῆς ἀνωτερότητος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἔχει ἓνα ἠθικὸ περιεχόμενον. Εἶναι μία ὁλόκληρος διδασκαλία συμπεριφορᾶς

τοῦ ἀνθρώπου. Ὑποστηρίζω μέ ἀκλονήτους ἀποδείξεις, ὅτι ὄλαι αἱ ἠθικαί ἰδέαι τοῦ Χριστιανισμοῦ εὐρίσκονται διατυπωμέναι εἰς ἀρχαῖα Ἑλληνικά κείμενα.

Θά ἀναφέρω χάριν παραδείγματος μερικάς ἀπό τὰς ἠθικάς ἰδέας τοῦ Χριστιανισμοῦ καί θά ἀντιπαραθέσω τὰς ἀντιστοιχοῦς Ἀρχαιοελληνικάς, ὥστε νά βεβαιωθῆτε ἀπολύτως, ὅτι οἱ πρόγονοί μας προηγήθησαν κατά πολλοῦς αἰῶνας.

— «*Μακάριοι οἱ πεινῶντες καί διψῶντες τήν δικαιοσύνην*» («Κατά Ματθαῖον» Ε, 6) — «*Δικαιοσύνην ἀσκεῖν ἔργῳ τε λόγῳ τε*» (Πυθαγόρας: «Χρυσᾶ Ἔπη» 13). Ὡστόσοσον καί ὄλο τό πέμπτον βιβλίον ἀπό τὰ «Ἠθικά Νικομάχεια» τοῦ Ἀριστοτέλους ἀφιερῶνται εἰς τήν ἐξέτασιν καί ἀνάλυσιν τῆς δικαιοσύνης καί τῆς ἀδικίας: «*Περί δέ δικαιοσύνης καί ἀδικίας σκεπτέον*» (ἐνθ. ἀνωτ. 1129, α, 1) ὅπου μεταξύ τῶν ἄλλων ὁ Ἀριστοτέλης (ἐνθ. ἀνωτ. 1132, β, 25) ἀποκρούει τό δίκαιον τῶν ἀντιποίνων, τό δίκαιον δηλαδή τοῦ «*ὀφθαλμόν ἀντί ὀφθαλμοῦ*» ὅπως τό ἀποκρούει καί ὁ Ἰησοῦς («Κατά Ματθαῖον» Ε, 38).

— «*Εἰρήνευσον μέ τόν ἀντίδικόν σου ταχέως*» («Κατά Ματθαῖον» Ε, 25) — «*Τόν δέ ἐχθρόν φίλον ποιεῖν*» (Κλεόβουλος, εἰς Διογένην Λαέρτιον: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 91).

— «*Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί*» («Κατά Ματθαῖον» Ε, 9) — «*Ἐχθραν διαλύειν*» (Κλεόβουλος, εἰς Διογένην Λαέρτιον: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 92).

— «*Τίμα τόν πατέρα σου καί τήν μητέρα σου*» (ἀπό τὰς δέκα ἐντολάς) — «*Γονεῖς τίμα*» (Πυθαγόρας: «Χρυσᾶ Ἔπη» 4).

— «*Μή ψευδομαρτυρήσης*» (ἀπό τὰς δέκα ἐντολάς) — «*Μή ψεύδου*» (Σόλων, εἰς Διογένην Λαέρτιον: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 60).

— *Προσέχετε νά μή κάμνητε τήν ἐλεημοσύνην*

σας ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων διὰ νά βλέψησθε ὑπ' αὐτῶν» («Κατά Ματθαῖον» ΣΤ, 1) — «Καί εὐεργετήσαι πρόχειρος ἦν καί λαθεῖν τήν χάριν ἀτυφώτατος» (Διογένης Λαέρτιος: «Βίοι φιλοσόφων» Δ, 37). Τήν ἄποψιν αὐτήν ὄχι μόνον ἐδίδασκε, ἀλλά καί ἐφήρμοζε εἰς τήν ζωήν του ὁ φιλόσοφος Ἄρκεσίλαος περί τοῦ ὁποίου, παραδίδεται τό προαναφερθέν, ὅτι δηλαδή ἔκανε ἔλεημοσύνας φροντίζων πάντοτε νά μή φαίνεται. Ἐναφέρεται (ἐνθ. ἀνωτ.) ὅτι ἐπισκεφθεῖς ὁ Ἄρκεσίλαος τόν ἀσθενοῦντα καί πτωχόν Κτησίβιον τοῦ ἔβαλε κρυφά κάτω ἀπό τό μαξιλάρι χρήματα: «Πρός Κτησίβιον νοσοῦντα καί ἰδῶν ἀπορία θλιβόμενον, κρύφα βαλάντιον ὑπέθηκε τῷ προσκεφαλαίῳ». Πέραν δέ αὐτῶν ὑπεθυμίζομεν, ὅτι τό δέκατον κεφάλαιον τοῦ Β' βιβλίου τῶν «Ἀπομνημονευμάτων» τοῦ Ξενοφῶντος περιλαμβάνει τόν διάλογον τοῦ Σωκράτους, ὁ ὁποῖος πείθει τόν Διόδωρον νά συνδράμη τόν πτωχόν Ἐρμογένην, κ.λ.π. καί τοῦ ἀναλύει τά προκύπτοντα καλά ἐκ τῆς ἔλεημοσύνης.

— «Μακάριοι οἱ πραεῖς» («Κατά Ματθαῖον» Ε, 5) — «Πρᾶον εἶναι» (Χίλων, εἰς Διογένην Λαέρτιον: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 70). Περί πραότητος πάντως ἔχει γράψει καί ὁ Ἄριστοτέλης εἰς τά «Ἠθικά Νικομάχεια» ὅπου ἐπιστημονικῶς ἀναλύεται ἡ ιδιότης τοῦ πράου, πού δέν εἶναι ἐκδικητικός, ἀλλά ἀντιθέτως πρόθυμος νά συγχωρή: «Οὐ γάρ τιμωρητικός ὁ πρᾶος, ἀλλά μᾶλλον συγγνωμονικός» (ἐνθ. ἀνωτ. 1126 α, 2).

— «Εὐεργετεῖτε ἐκείνους οἵτινες σᾶς μισοῦσι» («Κατά Ματθαῖον» Ε, 44) — «τόν δέ ἐχθρόν εὐεργετεῖν» (Κλεόβουλος, εἰς Διογένην Λαέρτιον: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 91).

— «Ἐάν λοιπόν σεῖς, πονηροί ὄντες, ἐξεύρητε νά δίδητε καλᾶς δόσεις εἰς τά τέκνα σας, πόσῳ μᾶλλον

ὁ Πατήρ σας ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς θέλει δώσει ἀγαθά εἰς τοὺς ζητοῦντας παρ' αὐτοῦ;» («Κατά Ματθαῖον» Ζ, 11) – «Πατρός δέ καί υἱοῦ ἡ αὐτὴ ἤπερ τοῦ θεοῦ πρὸς ἄνθρωπον» (Ἀριστοτέλης: «Ἠθικά Νικομάχεια» 1242 α, 37). Δηλαδή ἡ εὐεργεσία τοῦ Πατρός πρὸς τὸν υἱὸν εἶναι ἡ ἴδια μέ τὴν εὐεργεσίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ὁ Ἰησοῦς δηλαδή ἐθεώρει τὰς σχέσεις θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ὡς σχέσεις μεταξύ πατρὸς καὶ υἱοῦ ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὁ Ἀριστοτέλης.

– «καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ φέρουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν ...καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ φέρουσα εἰς τὴν ζωὴν» («Κατά Ματθαῖον» Ζ, 13) – «λείη μὲν ὁδὸς (πρὸς κακότητα) ...μακρὸς δέ καὶ ὄρθιος οἶμος εἰς αὐτὴν (πρὸς ἀρετὴν)», (Ἡσίοδος: «Ἔργα καὶ Ἡμέραι» 287). Δηλαδή ἡ ὁδὸς εἶναι ὁμαλὴ πού ὁδηγεῖ εἰς τὴν κακίαν, ἐνῶ ὁδὸς μακρὰ, ἀνωφερῆς καὶ δύσβατος εἶναι ἐκεῖνη πού ὁδηγεῖ εἰς ἀρετὴν.

– Ὁ Ἰησοῦς καλεῖ τοὺς μαθητὰς του νὰ προσέχουν ἀπὸ ἐκείνους «οἵτινες ἔρχονται πρὸς ἐσᾶς μέ ἐνδύματα προβάτων, ἔσωθεν ὁμως εἶναι λύκοι ἄρπαγες» («Κατά Ματθαῖον» Ζ, 15). Ἀντίστοιχον συμβουλήν δίδει καὶ ὁ Σόλων εἰς ἔμμετρον παράγγελμά του, πού λέγει νὰ προσέχης ἀπὸ ἐκεῖνον πού ἔχει εἰς τὴν καρδίαν του μῖσος καὶ ὅταν ἀκόμη παρουσιάζη συμπαθητικὴν ἐμφάνισιν: «πεφυλαγμένος ἄνδρα ἑκαστον, δρα μὴ κρυπτὸν ἔχθρος ἔχων καρδίῃ παιδρῶ προσενέπη προσώπῳ» (Σόλων, εἰς Διογένην Λαέρτιον: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 61).

– «Μὴ ἔχετε χρυσόν, μηδέ ἄργυρον...» («Κατά Ματθαῖον» 1, 9) – «μὴτε χρυσόν τιμᾶν μὴτε ἄργυρον» (Θεόπομπος εἰς «θαυμάσια», δρα εἰς Διογένην Λαέρτιον: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 117).

– «Δέν ἔχουσι χρεῖαν ἱατροῦ οἱ ὑγιαίνοντες, ἀλλ' οἱ πάσχοντες» («Κατά Ματθαῖον» Θ, 12) – «οἱ ἱατροὶ παρά ταῖς τῶν νοσοῦντων» (Ἀρίστιππος, εἰς Διογένην

νην Λαέρτιον: «Βίοι φιλοσόφων» Β, 70).

– Τό «δυσκόλως θέλει εἰσέλθει πλούσιος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ οὐρανοῦ» («Κατά Ματθαῖον» ΙΘ 23) – ἐν συνδυασμῷ πρὸς τό «μὴ θησαυρίζετε εἰς ἑαυτοὺς θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς» («Κατά Ματθαῖον» ΣΤ, 19) προέρχονται ἀπὸ τὰ: «πολλοὶ γὰρ πλουτοῦσι κακοί» (Σόλων: «ἀποσπάσματα» 15, Β). Ὁ Σόλων μάλιστα βεβαιώνει ὅτι δὲν ἀνταλλάσσει τὸν πλοῦτον μὲ τὴν ἀρετὴν: «οὐ διαμειψόμεθα τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον» (ἔνθ. ἀνωτ. καὶ εἰς Πλούταρχον: «Σόλων» 3) καὶ ὁ Πλάτων εἰς τοὺς «Νόμους» (Ε, 728α) γράφει ὅτι «πᾶς ὁ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος».

– «Μὴ ἐπιορκήσης» («Κατά Ματθαῖον» Ε, 33) – «Σέβου δρκον» (Πυθαγόρας: «Χρυσᾶ ἔπη» 2).

– Ἐκ τῆς φρασεολογίας: «θέλεις ἀγαπᾶ τὸν πλησίον σου» («Κατά Ματθαῖον» ΣΤ, 43) ἐνομίσθη ὅτι ἡ λέξις «πλησίον» εἰσήχθη τὸ πρῶτον ὡς ὄρος τοῦ ἀνθρωπισμοῦ ἀπὸ τὸν χριστιανισμόν, ἐνῶ τὸ ἀληθές εἶναι ὅτι τὴν λέξιν «πλησίον» ὑπὸ ἀνθρωπιστικὴν ἔννοιαν πρῶτος ἐχρησιμοποίησε ὁ Χίλων ὁ Λακεδαιμόνιος (περὶ τὸ 560 π.Χ.) ὁ ὁποῖος εἶπε τό: «μὴ κακολογεῖν τοὺς πλησίον» (Χίλων εἰς Διογένην Λαέρτιον: «Βίοι φιλοσόφων» Α, 69).

Ἐκτός ἀπὸ τὸ ἠθικὸ περιεχόμενον ὁ Χριστιανισμὸς ἔχει τυπικὸν λατρείας. Γίνονται δηλαδὴ συγκεκριμέναι πράξεις πού ἱκανοποιοῦν ὠρισμένους θρησκευτικούς σκοποὺς π.χ. βάπτισις, θυμιάτισμα, κ.λ.π. Ὑπάρχουν διάφοροι συμβολισμοὶ π.χ. Σταυρὸς, κυπάρισσος εἰς τὰ νεκροταφεῖα κ.λ.π. Τηροῦνται θρησκευτικαὶ συνήθειαι π.χ. καθορισμὸς Ἁγίων ὡς προστατῶν πόλεων, ἐπὶ κλησις βοηθείας θεοῦ, κ.λ.π. Λοιπὸν ὅλα αὐτὰ καὶ ὅσα ἄλλα συναντῶμεν εἰς τὸν Χριστιανισμόν, βλέπομεν τὰ ἴδια ἀκριβῶς εἰς τὴν Ἀρχαιοελληνικὴν θρησκείαν δηλαδὴ αἰῶνας ἢ καὶ χιλιετηρίδας πρὶν ἐμφανισθῆ ὁ Χριστιανισμὸς.

σμός. Θά παρουσιάσω άμέσως καί έδω μερικά παραδείγματα. Φυσικά, έπαναλαμβάνω, ότι έγώ ύποστηρίζω καί άποδεικνύω, ότι ΟΛΑ ΟΣΑ έχει ο Χριστιανισμός ύπάρχουν εις τήν 'Αρχαιοελληνικήν θρησκείαν. 'Αρκοϋμαι πάντως εις μερικά παραδείγματα.

— Τό λιθάνι καί τό θυμιατό τών έκκλησιών ύπήρχε καί εις τούς 'Αρχαίους Ναούς. 'Ο Διογένης ο Λαέρτιος άναφέρει («Βίοι φιλοσόφων») ότι ο φιλόσοφος Μενέδημος άσχοληθείς μέ τήν πολιτικήν έγινε τόσο νευρικός, ώστε δέν ήδύνατο νά βάλη λιθάνι εις τό θυμιατό: «καί τόν λιθανωτόν διήμαρτε τοϋ θυμιατηρίου» (ένθ. άνωτ. Β, 131).

— Τόν Σταυρόν είναι πολύ γνωστόν ότι τόν έχρησιμοποιοϋν καί οί 'Αρχαιοέλληνες ιερείς. 'Ο Β. Γιαροσλάβσκι εις τήν μελέτην του: «Πώς γεννιοϋνται, ζοϋν καί πεθαίνουν οί θεοί καί οί θεές» ('Ελ. έκδ. «Γ. Εϋαγγελίου» 'Αθ. 1967, σελ. 219) παραδέχεται ότι: «οί Έλληνες ιερείς φοροϋσαν σταυρό στό λαιμό». 'Επί Θεοδοσίου, τοϋ ύπό τής έκκλησίας άνακηρυχθέντος ως Μεγάλου, διετάχθη ή καταστροφή τών 'Αρχαιοελληνικών νεών, σταδίων (κατήργησε καί τούς 'Ολυμπιακούς άγώνας) καί έγένετο διά τής βίας ο έκχριστιανισμός τών 'Ελλήνων. Τότε κατεδαφίσθησαν τά κτιριακά άριστουργήματα τών 'Ελληνικών ναών (π.χ. ναός Διός εις 'Απάμειαν) όπου εύρέθησαν Σταυροί. 'Ο Σταυρός κατά τήν 'Αρχαιοελληνικήν αντίληψιν συμβολίζει τήν έπερχόμενην ζωήν. Σχετικώς ίδετε εις λεξικόν «Σουίδα» (λέξις: «Σταυρός»).

— 'Ομοίως εις τήν 'Αρχαιοελληνικήν θρησκείαν ειχαμε καί τήν βάπτισιν. 'Ο Β. Γιαροσλάβσκι (ένθ. άνωτ. σελ. 135) γράφει: «Πολύ νωρίτερα από τόν χριστιανισμό στην Έλλάδα τά νεογέννητα ραντίζονται μέ «άγιασμένο νερό» τ' άγόρια έννιά μέρες καί τά θηλυκά όκτώ μέρες, μετά από τήν γέννησή τους.

Τότε τούς δίνουν τά ὀνόματα καί ὁ ἱερέας σύνταξε γιά τούς γονεῖς ἕνα ἔγγραφο ὅπου βεβαιώνονταν ἡ βάπτισή τοῦ παιδιοῦ. Ἡ βάπτισή θεωροῦνταν σά μία νέα γέννηση». Ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει σήμερον.

— Οἱ Χριστιανοί ἔχουν εἰς κάθε πόλιν κάποιον πολιοῦχον Ἅγιον πού τήν προστατεύει (Ἄθῆναι — Ἅγιος Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης) ἔτσι καί οἱ πρόγονοί μας εἶχαν τούς λεγομένους πολιοῦχους θεούς (Ἅγίους): «τήν πόλιν ἔχοντας θεούς» (Πλάτων: «Νόμοι» Δ, 717, Α) π.χ. ἡ Ἄθηνᾶ ἦτο ἡ προστάτις τῶν Ἀθηνῶν.

— Συνηθίζουν οἱ Χριστιανοί πρό πάσης ἐργασίας, ταξιδείου κ.λ.π. ν' ἀρχίζουν εὐχόμενοι εἰς τόν θεόν νά τούς βοηθήσῃ. Ἐτσι καί οἱ πρόγονοί μας ἤρχιζαν τά πάντα ἐπικαλούμενοι τήν ἐνίσχυσιν τοῦ θεοῦ: «Ἄλλ' ἔρχου ἐπ' ἔργον θεοῖσιν ἐπευξάμενος τελέσαι» (Πυθαγόρας: «Χρυσᾶ Ἐπη» 48). Δηλαδή, ἀρχίζε τό ἔργον ἀφοῦ ζητήσης ἀπό τούς θεούς εἰς τήν προσευχήν σου νά σέ βοηθήσουν νά τό φέρῃς εἰς πέρας.

— Κάθε χρόνο οἱ Χριστιανοί τιμοῦν ἕναν Ἅγιον ἢ μίαν Ἁγίαν τους, μέ τόν τρόπον πού ὅλοι γνωρίζομεν. Γύρω ἀπό τήν ἐκκλησίαν γίνεται τό λεγόμενον πανηγῦρι. Τό θρησκευτικόν αὐτό ἔθιμο ἔχει ἀπολύτως Ἑλληνικήν προέλευσιν. Οἱ Ἕλληνες τό εἶχαν χιλιάδες χρόνια πρὶν ἐμφανισθῇ ὁ Χριστιανισμός. Ὁ Στράβων σχετικῶς γράφει («Γεωγραφικά» Η, 12): «Ταύτη δέ τῇ θεῷ καί ἐν Ὀλυμπία κατ' ἔτος συντελεῖται πανήγυρις», δηλαδή: Πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς τελεῖται κατ' ἔτος καί εἰς τήν Ὀλυμπίαν πανήγυρις. Διά τὰς θρησκευτικὰς πανηγῦρεις ὁ Μ. Νίλσον εἰς τήν ἐργασίαν του: «Ἑλληνική λαϊκὴ θρησκεία» (Ἑλλ. ἔκδ. «Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ φιλολόγου» Ἀθ. 1979, σελ. 97) βεβαιώνει ὅτι αἱ θρησκευτικαὶ πανη-

γύρεις «άντιπροσωπεύουν μία πλευρά τῆς Ἑλληνικῆς θρησκείας, πού δέν πρέπει νά τήν ἀγνοοῦμε... ὅποιος βλέπει σημερινό Ἑλληνικό πανηγύρι θυμᾶται ἀμέσως τά ἀρχαῖα. Ἡ λατρεία εἶναι καινούργια τῆς Παναγίας ἢ κάποιου ἀγίου, ἡ ζωὴ ὁμως μένει ἡ ἴδια... σ' αὐτό τό σημεῖο ἡ Ἑλληνική θρησκεία διατηρήθηκε...». Καί ἄλλοῦ ὁ ἴδιος συγγραφεὺς ἀναγνωρίζει διὰ τήν Ἀρχαιοελληνικὴν ἑορτὴν τῶν ἀνθεστηρίων, ὅτι: «ἔχουν μία παράξενη ὁμοιότητα μέ τό λαϊκὸ ἑορτασμὸ τῶν Χριστουγέννων στίς Σκανδιναυικὲς χῶρες» (ἐνθ. ἄνωτ. 32). Τὰς μεγάλας μάλιστα θρησκευτικὰς ἑορτὰς τῶν προγόνων μας προσθέτομεν ὅτι οἱ Χριστιανοὶ τὰς διετήρησαν πρὸς τιμὴν τῶν ἀντιστοιχῶν Ἀγίων των καὶ συνήθως τὰς ἐώρταζαν τὴν ἰδίαν ἡμερομηνίαν μέ τοὺς Ἀρχαιοέλληνας π.χ. Τὰ Παναθήναια πού ἦσαν ἑορτὴ πρὸς τιμὴν τῆς Παρθένου Ἀθηνᾶς ἐωρτάζοντο κατὰ μῆνα Ἑκατομβαιῶνα (Ἀριστοτέλης: «Ἀθηναίων Πολιτεία» 62) πού συμπίπτει ἀκριβῶς μέ τὸν δεκαπενταῦγουστον, κατὰ τὸν ὁποῖον τῶρα ἑορτάζεται ἡ Παναγία (Παρθένος Μαρία) κ.λ.π.

— Τό θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν δέν ἦτο ἄγνωστον εἰς τὴν Ἀρχαίαν Ἑλλάδα π.χ. ὁ Ἀσκληπιὸς ἀνέστησε τὸν νεκρὸν Ἰππόλυτον: «ὡς τεθνεῶτα Ἰππόλυτον ἐκ τοῦ Θησέως ἀρῶν ἀνέστησεν Ἀσκληπιός, ὁ δὲ αὖθις ἐβίω» (Παυσανίας: «Κορινθιακά» 27, 4).

— Ἡ θεία κοινωνία πού συμβολίζει τό αἷμα τοῦ Κυρίου καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἀποκτᾶ ὁ μεταλαμβάνων τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ὑπήρχε παρομοία εἰς τοὺς Ἀρχαιοέλληνας. Ὁ Παυσανίας ἀναφέρει (ἐνθ. ἄνωτ. 24, 2) διὰ μίαν γυναῖκα πού ἀπέκτα τὴν χάριν τοῦ θεοῦ γευομένη αἷμα ἀπὸ θυσίαν ἀμνοῦ (ἀκόμη καὶ τὸν ἀμνὸ συναντῶμε εἰς τὸν Χριστιανισμόν): «θυομένης δὲ ἐν νυκτί ἀρνὸς κατὰ μῆνα ἕκαστον, γευσαμένη δὴ

τοῦ αἵματος ἡ γυνή κάτοχος εἰς τοῦ θεοῦ γίνεται».

– Ρωτήσατε τόν ἱερέα ἑνός νεκροταφείου: διατί δίπλα εἰς τούς τάφους φυτεύουν κυπαρίσσια; Εἶμαι βέβαιος ὅτι δέν θά γνωρίζη. Οἱ χριστιανοί φυτεύουν κυπαρίσσια εἰς τά νεκροταφεῖα ἀπομιμούμενοι Ἄρχαιοελληνικόν θρησκευτικόν ἔθιμον. Δηλαδή, ὅπως γράφει καί ὁ Ὀβίδιος («Μεταμορφώσεις» 10, 121) ὁ Κυπάρισσος ἦτο ἕνας νέος ἀπό τήν Κέα, πού κάποτε χωρίς νά τό θέλη ἐσκότωσε ἕνα πολύ ἀγαπητό του ἐλάφι. Στενοχωρημένος παρεκάλεσε τόν θεό Ἀπόλλωνα νά παραμείνη αἰωνίως πλησίον τοῦ νεκροῦ φίλου του. Ἔτσι κατὰ τήν παράδοσιν, ὁ θεός τόν μετεμόρφωσε εἰς δένδρον, πού ἔλαβε τό ὄνομα Κυπάρισσος καί ἀφιερῶθη εἰς τόν θεόν Πλούτωνα ὡς σύμβολον πένθους.

– Ὁ Παράδεισος (Ἡλύσια Πεδία), ἡ Κόλασις (τάρταρα), αἱ ἀκολουθίαι (ὑμνοί), τά χρυσοποίκιλτα ἱερά ἄμφια (πιστή ἀντιγραφή τῶν Ἀρχαιοελληνικῶν θρησκευτικῶν χιτῶνων), ἡ διαμόρφωσις τοῦ χώρου τῶν Ἐκκλησιῶν (μεταφορά τῆς Ἀρχαιοελληνικῆς θεατρικῆς σκηῆς), ἡ Ἁγία Τράπεζα (ὁ βωμός τῶν Ἀρχαιοελληνικῶν ναῶν) κ.λ.π., κ.λ.π., ὄλα, ὄλα ἀνεξαιρέτως, οἱ Χριστιανοί τά ἐπῆραν ἀπό τούς προγόνους μας.

Μερικά μάλιστα τά παρέλαβαν χωρίς νά προλάβουν οὔτε νά ἐξηγήσουν ἀκόμη καί αὐτή τήν παρουσίαν των εἰς τόν χριστιανισμόν. Ἔτσι συνέβη εἰς τήν περίπτωσιν τῶν Ἀγγέλων. Πουθενά εἰς τήν Ἁγίαν Γραφήν δέν ἀναφέρεται πότε, πῶς καί ἀπό τί ἐδημιουργήθησαν οἱ Ἄγγελοι. Ἡ Ἐκκλησία τούς εὔρε ἐτοίμους καί συνεπέρανε, ὅτι ἐδημιουργήθησαν πρό τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου (ἀπόφασις Πατέρων Ἐκκλησίας). Αὐτή ὁμως ἡ γνώμη δέν ὑπάρχει εἰς τήν Γένεσιν, ὅπου ἀναφέρεται ὅτι ὁ θεός ἐποίησε κτήνη, ἰχθεῖς, ἔρπετά, ἀλλά Ἄγγελους δέν

-αναφέρεται ότι έποίησε.

Τούς Ἄγγέλους ἀντέγραψαν πιστῶς, ὅπως εἶπα, ἀπό τούς Ἀρχαιοέλληνας, μέχρι τοῦ σημείου ἡ μορφή των νά εἶναι ἡ ἴδια (νέοι, πτερά, κ.λπ.) ἀκόμη καί τά ἐνδύματά των νά εἶναι Ἀρχαιοελληνικά ἱμάτια. Κατά τήν Ἀρχαιοελληνικήν τραγωδίαν ὁ Ἄγγελος ἀνεκοίνωνε γεγονότα. Εἰς τήν Χριστιανικήν θρησκείαν οἱ Ἄγγελοι ἀναγγέλουν τήν θέλησιν τοῦ θεοῦ. Εἶναι πάρα πολλοί εἰς τόν ἀριθμόν καί διαιροῦνται εἰς Τάξεις, Θρόνους, Ἀρχαγγέλους, Σεραφεῖμ, Χερουβεῖμ, Ἀρχάς, Ἐξουσίας, Κυριότητας, κ.λπ. εἶναι δέ ἀγαθοποιοί πλήν τῶν ἐκπεσόντων.

Ἐκτός τῆς ἐμφάνισεως καί τῆς ἐνδυμασίας οἱ Ἄγγελοι ἐκράτουν Ἑλληνικόν ὄπλον: τήν Ρομφαίαν, ἡ ὁποία ἀπό μεγάλη μάχαιρα πού ἦτο ἐξελιχθη εἰς ἀμφίστομον αἰχμήν δόρατος, πού ἐχρησιμοποιεῖτο κυρίως ὑπό τῶν Θρακῶν στρατιωτῶν τοῦ Φιλίππου τοῦ Ε.

Ἄγγελοι εἰς τήν Ἀρχαιοελληνικήν θρησκείαν ἦσαν οἱ ἀγαθοί δαίμονες (δαίμων ἐκ τοῦ δαίω=καθοδηγῶ) οἱ ὅποιοι ἐμεσολάβουν μεταξύ θεῶν καί ἀνθρώπων. Ὑπῆρχαν καί οἱ κακοί δαίμονες (διάβολοι) οἱ ὅποιοι ἦσαν κακοποιά πνεύματα.

Ὅσα εἶπαμε μέχρι τώρα διά τήν Ἀρχαίαν Ἑλληνικήν θρησκείαν ἦτο ἐπιβεβλημένο νά εἰπωθοῦν ὄχι μόνον διά λόγους ἱστορικῆς ἀληθείας, ἀλλά καί διά λόγους ἐθνικῆς σκοπιμότητος πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ὑπαρχόντων ἀκόμη ἐβραϊκῶν καταλοίπων ἐντός τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ἡθέλησα νά δείξω τό μεγαλεῖον τῆς Ἀρχαιοελληνικῆς θρησκείας, διότι δέν μου ἦτο ἀνεκτόν νά δέχωμαι νά κατηγοροῦνται οἱ πρόγονοί μας συκοφαντούμενοι ὡς εἰδωλολάτραι καί πολυθεῖσται. Ἡθέλησα ἐπίσης νά δείξω τήν σχέσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς τόν Ἑλληνισμόν καί νά ζητήσω τήν

ἐκκαθάρισιν τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπό τὰ ἐβραϊκά κατάλοιπα πού ἠθικῶς τήν υποβιβάζουν καί ἐπιστημονικῶς τήν διαψεύδουν. Τέτοιο κατάλοιπον εἶναι ἡ παλαιά Διαθήκη, ἡ ὁποία πρέπει νά παύσῃ νά ἀποτελεῖ μέρος τῆς Ὁρθοδοξίας. Δέν μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ πολιτικοθησκευτική ἱστορία τῶν Ἰουδαίων. Τά Ἑλληνόπουλα νά μαθαίνουν τούς Ἑλληνας φιλοσόφους, τῶν ὁποίων τά διδάγματα, ἀπλά καί ὠραῖα, ἀντεγράφησαν αὐτούσια καί συχνά μέ τήν ἴδιαν φρασεολογίαν ἀπό τούς Χριστιανούς. Ἔτσι εἶναι ἡ ἀλήθεια. Οἱ Ἑλληνες λοιπόν ὑπῆρξαν ὅπως ἀκριβῶς γράφει ὁ Περικλῆς Γιαννόπουλος «Χριστιανοποιοί» καί «Χριστιανωταί» (Π. Γιαννοπούλου: «Ἄπαντα» ἐκδ. «Νέα Θέσις» Ἀθ. 1963, τομ. Α, σελ. 179). Ἡ ἐθνωφελῆς τοποθέτησίς μας, ἀλλά καί ἡ ἱστορικῶς ὀρθή, εἶναι νά εἴμεθα «ἐντελῶς Ἑλληνες καί ὀλοτέλα Χριστιανοί» (ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 184).

Ἐν τούτοις οἱ πρῶτοι Χριστιανοί, ὑποκινούμενοι ἀπό τόν Ἑβραϊσμό τους ἔκαιαν τὰ Ἑλληνικά βιβλία καί ἐκρήμιζαν τά μνημεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἐτρεφαν τόσο μῖσος, κατά τῆς Ἑλληνικῆς Δημιουργίας, ὥστε κατέστρεφαν τὰ Ἑλληνικά ἀγάλματα μέ πρωτοφανῆ ἀγριότητα, ἀλλά καί μέ τρόπον πού ἐδείκνυε τήν βαρβαρότητα τῆς ψυχῆς των. Τοῦτο φαίνεται ἀπό τό γεγονός ὅτι δέν ἤρκοῦντο εἰς τήν καταστροφήν, ἀλλά ἠδονίζοντο μέ τόν «θασανισμόν» τῶν ἀγαλμάτων, ἀπό τὰ ὁποῖα ἀπέκοπταν τήν μύτην, τά γεννητικά ὄργανα, κ.λ.π. Διέπρατταν αὐτά καί ἄλλα ἀνόσια καί ἀνίερα μέ σύστημα καί μανία. Εὐτυχῶς ὁμως πού ἡ Ἑλληνική γῆ ἐφιλοξένει εἰς τά σπλάγχνα της χιλιάδες ἄλλα ἀγάλματα καί ὀλοκλήρους Ἑλληνικούς Πολιτισμούς, τούς ὁποίους πολύ ἀργότερον ἀπεκάλυψε ἡ ἀρχαιοελληνική σκαπάνη.

Ὁ κ. Θ. Σαράντης εἰς ἄρθρον του εἰς τήν ἐφημε-

ρίδα «'Εστία» (7 Σεπτεμβρίου 1981) γράφει σχετικῶς τὰ ἑξῆς: «Μετά τήν ἐπικράτησιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, καί εἰδικώτερον μετά τόν ἀφορισμόν τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου αἱ λέξεις Ἑλληνας, καί Ἑλλάς ἐξωστρακίσθησαν ἀπό τό λεξιλόγιον τῶν Χριστιανῶν... Καί ὄχι μόνον οἱ Ἕλληνες ἀλλά καί τὰ ὑπέροχα καί ἀνεπανάληπτα προϊόντα τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἦσαν ἀφορισμένα καί τὰ κατέστρεφον ὅπου καί ἄν τὰ εὑρισκον. Ἀκόμη καί μετά τήν πνευματικήν ἀναγέννησιν τοῦ Βυζαντίου, ἐπί Μακεδονικῆς Δυναστείας, ὁπότε, δειλά-δειλά ἤρχισαν νά μελετῶνται τὰ ἔργα τῶν κλασσικῶν χρόνων, ὅσα ἀπό αὐτά κατώρθωσαν νά διασωθοῦν ἀπό τήν λαίλαπα τοῦ φανατισμοῦ, καί τότε ὁ ὄρος «Ἑλληνας» δέν ἐτόλμησε νά εἰσδύσῃ εἰς τήν Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν, παρά μόνον εἰς μικρόν μέρος τῆς Νοτίου Ἑλλάδος».

Τόν πόλεμον κατά τοῦ Ἑλληνισμοῦ διεξῆγε ὁ Ἑβραϊσμός πού ὑπῆρχε ἐντός τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Ἑβραϊσμός, τότε ἐπέβαλε τήν ἀντίληψιν πού: «Πᾶν προϊόν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος κατεδίκαζε αὐτό ὡς ἐπικίνδυνον διὰ τήν Χριστιανικήν πίστιν» (Δ. Μπαλάνου: «Βασιλείου τοῦ Μεγάλου» «πρός τοὺς Νέους» ἔκδοσις «Πάπυρος» Ἀθ. 1975, σελ. 3).

Δῆθεν ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ καί δῆθεν ἐναντίον τῆς Ἑθνικῆς Θρησκείας τῶν Ἑλλήνων, ἐξόντωναν κάθε τί τό Ἑλληνικόν. Διότι ἤθελαν νά ἐξαφανίσουν τὰς ἀποδείξεις τῆς ὑπεροχῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί ἀπό τήν ἐκδικητικὴν μανίαν τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Μὲ τήν πάροδον ὅμως τοῦ χρόνου ἐπεκράτησε ἡ ἀλήθεια. Ἡ ἐκκλησία τελικῶς ἀνεγνώρισε τήν ἀξίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί τήν συμβολὴν του εἰς τήν θεμελίωσιν καί τήν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Φέρω ὡς παράδειγμα τόν Μ. βασιλεῖον ὁ ὁποῖος ἐκτιμῶν βαθύτατα τήν προσφορὰν τοῦ Ἑλ-

ληνικοῦ πνεύματος συνέγραψε εἰδικήν μελέτην πού ἐξεδόθη καί εἰς τὰ λατινικά τό 1460 ὑπό τόν τίτλον: «Πρός τούς νέους, ὅπως ἄν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων».

Ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐπίσης εἰς τό ἔργον του «Στρωματεῖς» συσχετίζει τήν Ἀρχαίαν Ἑλληνικήν φιλοσοφίαν πρὸς τήν Χριστιανικήν θρησκείαν καί διατυπώνει τήν ἀντίληψιν, ὅτι δέν πρέπει νά καταδικάζωμεν τούς Ἕλληνας μεταχειριζόμενοι περὶ τῶν δοξασιῶν των μόνον λέξεις, δίχως νά ἀντιλαμβανώμεθα πλήρως τό βαθύτερον νόημά των: «ἔπειτα οὐδέ καταψηφίσασθαι τῶν Ἑλλήνων οἶον τε, ψιλῆ τῆ περὶ τῶν δογματισθέντων αὐτοῖς χρωμένους φράσει, μὴ συνεμβαίνοντας εἰς τήν κατά μέρος μέχρι συγγνώσεως ἐκκάλυψιν» (Κλήμης Ἀλεξανδρεὺς: «Στρωματεῖς» Α, 2).

Ὡσαύτως καί ὁ Γρηγόριος ὁ Νανζιανζηνός εἰς τόν «Ἐπιτάφιον εἰς Μ. Βασίλειον» τάσσεται ὑπέρ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας. Τέλος ὁ μάρτυς Ἰουστίνος (ἀπεκεφαλίσθη τό 167 μ.Χ.) ἐθεώρει ὡς Χριστιανούς τόν Σωκράτην καί τόν Ἡράκλειτον (Ἰουστίνου: «Α' ἀπολογία» κεφ. 46) καί παρεδέχετο ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ Πλάτωνος καί ἄλλων φιλοσόφων ἢ ποιητῶν εἶναι σχεδόν ὁμοία πρὸς τήν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ (Ἰουστίνου: «Β' ἀπολογία» κεφ. 13).

Προτοῦ τελειώσω τό ζήτημα τῆς Ἀρχαιοελληνικῆς θρησκείας ὀφείλω νά πληροφορήσω τόν ἀναγνώστην ὅτι οἱ πρόγονοί μας διέθετον τήν «ποιητικήν θρησκείαν» (ἡ ὁποία μᾶς εἶναι περισσότερον γνωστή ἀπό τούς διαφόρους μύθους περὶ θεῶν, πού δέχονται ἀλληγορικὴν ἐρμηνείαν), τήν «φιλοσοφικήν θρησκείαν» (ἡ ὁποία περιέχει τὰ ὑψηλά νοήματα περὶ θεοῦ κατὰ Σχολάς καί τήν ὁποίαν σκοπῶν δέν διδάσκουν ἐν Ἑλλάδι, διότι θά προεκάλη τόν θαυμασμόν, πρᾶγμα πού δέν θέλουν αἱ διάφοροι

ἀνθελληνικαί σκοτειναί δυνάμεις) καί τήν «δημοσίαν θρησκείαν» (ἢ ὁποία περιλαμβάνει τήν κοινήν λατρείαν, πού εἰς τήν Ἑλληνικήν Ἑλλάδα ἀπετέλει δημόσιον λειτούργημα). Οἱ νεοέλληνες γνωρίζουν ἐπιφανειακῶς μόνον τήν «ποιητικὴν θρησκείαν» ἢ ὁποία ὁμως, ὄχι μόνον δέν ἐξαντλεῖ τό θέμα, ἀλλά καί ἡ ἴδια ἔχει προκαλέσει τὰς ἀντιδράσεις τῆς «φιλοσοφικῆς θρησκείας» διότι οἱ φιλόσοφοι ἀπέρριπτον τὰς ὑπερβολάς τῶν ποιητῶν, τοὺς ὁποίους μάλιστα κατηγοροῦν, διότι προσῆψαν εἰς τοὺς θεοὺς ἀπαράδεκτα πράγματα, π.χ. ὁ Ξενοφάνης ὁ ὁποῖος ἐπικρίνει τόν Ὅμηρον καί τόν Ἡσίοδον, ἐπειδὴ ἀπέδωσαν εἰς τοὺς θεοὺς πράγματα πού προκαλοῦν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὄνειδος καί ψόγον, ὅτι δηλαδή οἱ θεοὶ κλέπτουν, μοιχεύουν καί ἀλληλεξαπατοῦν: *«Πάντα θεοῖς ἀνέθηκαν Ὅμηρος Ἡσίοδος τε, ὅσα παρ' ἀνθρώποισιν ὄνειδεα καί ψόγος ἐστίν, κλέπτειν μοιχεύειν τε καί ἀλλήλους ἀπατεύειν»* («Ἀποσπάσματα» 11) ἢ ἐπίσης ὁ Πλάτων ὁ ὁποῖος εἰς τό δεύτερον βιβλίον τῆς «Πολιτείας» (377 κ.ξ.) καταφέρεται κατὰ τῶν ποιητῶν πού παραποιοῦν τόν θεόν καί τοὺς συνιστᾶ νά τόν παρουσιάζουν ὅπως ἀκριθῶς εἶναι: *«Ὅλος τυγχάνει ὁ θεός ὢν, αἰεὶ δήπου ἀποδοτέον»*. Ὑποστηρίζει μάλιστα ὅτι δέν πρέπει νά λέγωνται αἱ ὑπερβολαί καί αἱ ἀλληγορίαι τῶν ποιητῶν περί θεῶν εἰς τήν πόλιν, δημοσίως δηλαδή: *«Οὐ παραδεκτέον εἰς τήν πόλιν»* διότι οἱ νέοι δέν μποροῦν νά ἐννοήσουν τὰς ἀλληγορίας καί θά παρασυρθοῦν εἰς λάθος συμπεράσματα περί τῆς φύσεως τοῦ θεοῦ.

Οἱ ἄθεοι καί ἰδίως οἱ ἄθεοι κομμουνισταὶ ἀποσιωποῦν τὰς ἀπόψεις τῆς φιλοσοφικῆς θρησκείας τῶν Ἑλλήνων, διότι δέν μποροῦν νά τὰς ἀντικρούσουν. Τοῦναντίον εὐχαριστοῦνται νά ἔχουν ὡς ἀντιπάλους εἰς συζητήσεις χριστιανούς ἢ ἄλλους θρησκολήπτους, τοὺς ὁποίους διαλεκτικῶς ἀντιμετωπίζουν.

Πρό τῶν ἐπιχειρημάτων περί θεοῦ, τά ὅποια προβάλλει ἡ Ἀρχαιοελληνική φιλοσοφική θρησκεία οἱ ἄθεοι μαρξισταί δέν μποροῦν νά ἀντιτείνουν κάτι, τό ἐλάχιστον. Ὁ Λένιν ἔγραψε ὅτι ὁ θεός εἶναι: «κυρίως σύμπλεγμα ἰδεῶν πού γεννιοῦνται ἀπό τήν ἀμάθεια τῶν ἀνθρώπων, τό ἐξωτερικό περιβάλλον καί τόν ταξικόν ζυγό». (Λένιν: «Ἀπαντα» 4η ἐκδ. τόμος 35, σελ. 93). Οἱ «ἀμαθεῖς» Πλάτων, Σωκράτης, Ἀριστοτέλης, κ.λ.π. ἀποστομώνουν τόν κάθε Λένιν μέ λογικά ἐπιχειρήματα καί ἀποδείξεις, πού πείθουν καί τόν κακοπιστώτερο συνομιλητή. Ἐκεῖνα τά ἐπιχειρήματα καί ἐκεῖνας τās ἀποδείξεις τό ἐγχώριο κατεστημένο τῆς θρησκοληψίας, τοῦ ἀφελληνισμού καί τῆς παχυλῆς ἀγνοίας τά ἀποκρύπτει ἀπό τās νέας γενεάς. Οἱ νεοέλληνες καθηγηταί πανεπιστημίων καί οἱ διάφοροι ἀρτηριοσκληρωτικοί παπάδες, πού παριστάνουν τόν θεολόγο εἶναι οἱ νεκροθάπται τῶν ὑπερόχων διανοημάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος. Ἀέναντι αὐτῶν ἴσταται ἡ ἐπιστημονική προσωπικότης μεγάλων μορφῶν, πού συστηματικῶς τούςπραγκωνίζουν, τούς ἀποσιωποῦν... Φέρω ὡς παράδειγμα τόν Πολωνό καθηγητή φιλολογίας καί ἀρχαιολογίας Θαδδαῖο Ζιελίνσκι (1859-1944) ὁ ὅποιος χάρις εἰς τās καταπληκτικὰς του ἐργασίας ἀνεκηρύχθη μέλος τῆς Πολωνικῆς, Γερμανικῆς, Ρωσικῆς καί Βρετανικῆς Ἀκαδημίας, καί ὁ ὅποιος τό 1926 ἔγραψε διά τήν «Θρησκεία τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος». Ὁ ἴδιος ἔγραψε εἰδικῶς διά τήν «Μεγάλην Ἑλληνικήν Ἐγκυκλοπαίδειαν» (τόμος «Ἑλλάς» σελ. 651) τό ἐκτενές ἄρθρο περί Ἀρχαιοελληνικῆς θρησκείας, πού «παραδόξως» εἰς τās νεωτέρας ἐκδόσεις δέν συμπεριελήφθη. Ἀξίζει νά τό διαβάσετε εἰς τās πρώτας ἐκδόσεις, διά νά ἀποκτήσετε μίαν ἰδέαν περί τῆς οὐσίας τῆς Ἀρχαιοελληνικῆς θρησκείας.

Οί εκπροσωποῦντες τήν Ἀρχαιοελληνικήν θρησκείαν, οἱ Ἱερεῖς τῶν Ναῶν, ἦσαν ἀναμφισβητήτως ἀντάξιοι τῆς προηγμένης θρησκευτικῆς πίστεως πού ὑπηρετοῦν. Τά Μυστήριά των ἦσαν ἀληθῆ μυστήρια, ἀφοῦ τίποτε περί αὐτῶν δέν γνωρίζομεν. Ἔχω πάντως συγκεντρώσει ἀπό τά κείμενα στοιχεῖα πειστικά ὅτι οἱ Ἱερεῖς ἦσαν ἐπιστήμονες μέ ὄλην τήν σημασίαν τοῦ ὄρου. Πιστεύω μάλιστα ὅτι εἰς κρισίμους στιγμάς διά τό Ἔθνος συνέβαλον μέ τάς γνώσεις των ἢ μέ τά «μυστικά ὄπλα» πού διέθετον (προφανῶς εἶχον διασωθῆ ἀπό τόν κατακλυσμόν καί τά ἐφύλασσαν εἰς ναούς, τά ἐπεδείκνυον δέ μόνον εἰς τοὺς μνημένους). Δέν εἰσέρχομαι εἰς τόν χῶρον τῆς φαντασίας. Στηρίζομαι εἰς κείμενα. Ἐπί παραδείγματι: Ἡ ἐπικράτησις τοῦ Θεμιστοκλέους ὤφειλετο εἰς τήν ὑποστήριξιν πού τοῦ ἔδωσαν οἱ Ἱερεῖς. Φαίνεται ὅτι οἱ Ἱερεῖς ἐγνώριζαν τάς ἐπικειμένας πολεμικάς ἐξελίξεις, διότι ἀποδεδειγμένως διέθετον ταχύτατον δίκτυον πληροφοριῶν.

Οἱ Ἱερεῖς ἐξήγησαν εἰς τόν Θεμιστοκλέα διατί πρέπει νά γίνῃ ἡ ναυμαχία εἰς τήν Σαλαμίνα καί ἔπρεπε νά γίνῃ ἐκεῖ, διότι ἡ Σαλαμίς κεῖται ἔμπροσθεν τοῦ Θριασίου πεδίου (ἢ πρό τῆς Ἐλευσίνος πεδιάς) ὅπου ὑπῆρχον οἱ Ναοί τῶν Μυστηρίων καί ἀπό ὅπου θά ἐχρησιμοποιοῦντο «μυστικά ὄπλα». Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ ἐπιμονή τοῦ Θεμιστοκλέους καί τά τεχνάσματά του νά διεξαχθῆ ἡ ναυμαχία εἰς τήν Σαλαμίνα, διότι ὁ Θεμιστοκλῆς ἐγνώριζε τήν βοήθειαν πού θά εἶχε.

Ἡ ἀριθμητική ὑπεροχή τῶν Περσῶν εἰς πλοῖα ἦτο συντριπτική. Ὅσο γενναῖοι νά ἦσαν οἱ πρόγονοί μας τελικῶς θά ἐκουράζοντο καί θά ἐνικῶντο. Ἀλλά ἐνίκησαν χάρις εἰς τά «μυστικά ὄπλα» πού εὑρίσκοντο εἰς τάς ἐγκαταστάσεις τῶν Ναῶν τοῦ Θριασίου πεδίου.

Συγκεκριμένως όταν ήρχισε ή ναυμαχία έλαμψε μέγα φώς από τήν Έλευσίνα, ενώ ή πεδιάς έγέμισε από ήχον και θόρυβον όμοιον μέ φωνάς πλήθους, μέ βουητό, ώσάν πολλοί άνθρωποι μαζί νά περιφέρουν τόν μυστικόν Ίακχον (πομπή). Από τό μέσον δέ αυτού του θορύβου έδημιουργήθη νέφος, πού άνυψώθη και έπειτα έπέστρεψε εις τήν γήν και έπέπιπτε εις τάς έχθρικός τριήρεις. Αυτά τά γράφει ό Πλούταρχος («Παράλληλοι βίοι, Θεμιστοκλής» 15): «Έν δέ τούτω του άγώνος όντος φώς μέν εκλάμψαι μέγα λέγουσιν Έλευσινόθεν, ήχον δέ και φωνήν τό Θριάσιον κατέχειν πεδίον άχρι θαλάττης ώς άνθρωπων όμου πολλών τόν μυστικόν έξαγαρόντων Ίακχον. Έκ δέ του πλήθους των φθεγγομένων κατά μικρόν από γής αναφερόμενον νέφος έδοξεν αυθις ύπονοστεϊν και κατασκήπτειν εις τάς τριήρεις». Όταν συνεπώς έχομεν λάμψιν, ήχον, νέφος, άνύψωσιν και έπίπτωσιν επί των τριήρων έξάγεται λογικώτατα τό συμπέρασμα ότι έπρόκειτο περί εκτοξεύσεων πυραύλων.

Έάν ό Φόν Νταϊνικεν έγνώριζε τά άρχαιοελληνικά κείμενα, πού περιγράφουν εκτοξεύσεις, ρομπότ, διαπλανητικά ταξίδια και διαστημικούς πολέμους, ύποβρύχια, άεροπλάνα, κ.λ.π. θά ειχε καταστή διασημότερος, άφου κανείς δέν ήδύνατο νά άμφισβητήση τά συμπεράσματά του πού θά έβασίζοντο εις γραπτάς πηγάς και όχι εις ύποθέσεις. Περί αυτών όμως εις έπόμενο βιβλίο.

Ἐπίμετρον

Τά δύο κείμενα πού ἀκολουθοῦν ἐδημοσιεύθησαν τό πρῶτον εἰς τό περιοδικόν «ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΥΡΙΟΝ», τ. 32 Μάρτιος - Ἀπρίλιος 1981.

Ἐπιστολή πατρός Γεωργίου Τριανταφυλλίδη
Θεσσαλονίκη 18.3.1981

Ἄγαπητέ κύριε Καψάλα

Διαβάζω τακτικά τό ἀξιόλογο περιοδικό σας «Ἑλληνικόν Αὔριον». Μέ τήν ἐπιστολή μου αὐτή θέλω νά διαμαρτυρηθῶ γιά ἐσφαλμένες ἀπόψεις πού φιλοξενήσατε στό τελευταῖο τεῦχος πού κυκλοφόρησε (Δεκ. 1980, σελ. 23-25). Στό «Ἔπος τοῦ Ἑλληνισμοῦ» ὁ κ. Κ. Πλεύρης προσβάλλει τήν Ὁρθόδοξη πίστη μας. Δέν γνωρίζω τόν συγγραφέα. Φαίνεται νά γνωρίζει καλά τήν πολιτική διαλεκτική. Ὅμως, στά θέματα τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καί εἰδικώτερα τῆς Ὁρθοδοξίας, ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ, ἔχει μεσάνυχτα. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ὁ καρπός πού πρόσφερε τό δένδρο τοῦ Ἑλληνισμοῦ μέ τούς χυμούς τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ θεοῦ. Ὁ κ. Κ. Πλεύρης τσαλαπατάει τήν Ὁρθοδοξία μέσα στό πάθος του γιά τόν Ἑλληνισμό. Χτυπῶντας ὁμως τήν Ὁρθόδοξη πίστη γκρεμίζει τόν Ἑλληνισμό πού θέλει νά ὑποστηρίξει.

Ἡ Παλαιά Διαθήκη τιμᾶται ἀπό τούς Ὁρθόδο-

ξους έπειδή διακρίνονται σ' αὐτήν καί περιγράφονται καθαρά οί ένέργειες τοῦ Ἐνός θεοῦ τῆς Ἀνθρωπότητος, πρὸς τοὺς ἀνθρώπους πού ἀπόκτησαν προσωπική ἐπικοινωνία μαζί Του. Στίς γραμμές τῆς Π.Δ. παρακολουθοῦμε τήν παιδαγωγική μέθοδο τοῦ Θεοῦ πού προετοίμασε τήν ὑποδοχή τῆς ἐνανθρωπήσεώς του. Ἡ ἱστορία τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ πού ἀναγράφεται στά βιβλία τῆς Π.Δ. δέν εἶναι ὑπόδειγμα ζωῆς γιά τοὺς λαούς. Ἀντίθετα μάλιστα τά περισσότερα γεγονότα πού ἀναφέρονται εἶναι παραδείγματα πρὸς ἀποφυγή.

Ὁ κ. Κ. Πλεύρης ἔπεσε θῦμα στό ἀντιεβραϊκό πάθος του. Ὁ ἀληθινός Χριστιανός δέν εἶναι ἀντιεβραῖος (ἀγαπάει ὄλους τοὺς λαούς), εἶναι ὁμως ἀντισιωνιστής, διότι οἱ Σιωνιστές θέλουν νά ὑποτάξουν ὄλους τοὺς λαούς στίς δικές τους ἐξουσιαστικές ἐπιδιώξεις. Τιμοῦμε τό Νῶε, ὄχι ὡς ἀντίπαλο τοῦ Δευκαλίωνος, ἀλλά ὡς πρόσωπο πιστό στόν Ἐνα Ἀληθινό Θεό. Ἐξ ἄλλου τήν ἐποχή τοῦ Νῶε δέν ὑπῆρχε ἀκόμη τό γένος τοῦ Ἀβραάμ. Προτιμοῦμε τό Νῶε ἀπό τόν Δευκαλίωνα ἐπειδή τό γεγονός τοῦ κατακλυσμοῦ περιγράφεται καλύτερα καί φυσιολογικώτερα. Καί τό σπουδαιώτερο, φαίνεται τό χέρι τοῦ Θεοῦ νά σώζει τό ἀνθρώπινο γένος μαζί μέ ὄλη τή ζωντανή δημιουργία πού ἔπλασε γιά χάρη του. Στο μῦθο τοῦ Δευκαλίωνος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας παρουσιάζεται βεβαίως τό ἴδιο γεγονός τοῦ κατακλυσμοῦ, ἀλλά πολύ συσκιασμένα. Καί τό πῶς σημαντικό ὅτι οἱ κατοπινοί ἄνθρωποι ἔγιναν ἀπό τίς πέτρες!

Τιμοῦμε τόν Ἀβραάμ καί ὄλους τοὺς Πατριάρχες καί τοὺς Προφῆτες ἐπειδή μέσα σ' ἐκεῖνες τίς προϋποθέσεις ἐγκόσμιας ζωῆς πού βρέθηκαν κράτησαν τήν ἀληθινή τους πίστη καί ὑπηρέτησαν, μέσα στίς ἀνθρώπινες ἀδυναμίες τους, τήν διαφύλαξη τῆς ἀλη-

θινῆς πίστεως τῶν ἀνθρώπων.

Δέν θά σταθῶ στίς τραβηγμένες καί κακόβουλες ἴσως ἐρμηνεῖες γεγονότων τῆς Π.Δ. πού παρουσιάζει στό κείμενό του ὁ κ. Κ. Πλεύρης. Αὐτές δέν στέκονται στήν κρίση τῶν πιό ἀπλῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν. Οὔτε θά ἀναφερθῶ στήν ἐκλογή τοῦ περιουσίου λαοῦ ἀπό τόν Θεό. Ὁ εἰρωνικός τρόπος πού ἀντιμετωπίζει τό θέμα ὁ συνεργάτης σας εἶναι ἄρνηση κάθε καλόπιστου διαλόγου. Θά προχωρήσω στό μέρος τοῦ δημοσιεύματος πού ἀναφέρεται στά ἱερατεῖα. Δέν περιορίζεται στό ἱερατεῖο τῶν Σιωνιστῶν πού πολέμησε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἀλλά στά «ἱερατεῖα» ἡ γενικῶς. Καί γράφει ὅτι «σέβονται τήν ἀλήθειαν ἐνόσον αὐτῆ τούς συμφέρει, ἄλλως ἀποσιωποῦν ἢ τήν διαστρεβλώνουν». Αὐτό εἶναι ἡ μεγαλύτερη συκοφαντία. Καί ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ κ. Κ. Πλεύρης δέν γνωρίζει τίποτε ἢ κάνει ὅτι δέν γνωρίζει γιά τούς ἱερεῖς τῆς Ὁρθοδοξίας. Θά ἤθελε ἴσως νά λείψουν οἱ ἱερεῖς τῆς Ὁρθοδοξίας καί νά μείνουν οἱ σημερινές «ἱερείες» τῆς Ὀλυμπίας γιά νά λάμψει ἡ ἀρχαία Ἑλλάδα;

Δυστυχῶς ὁ κ. Κ. Πλεύρης ἐνῶ γνωρίζει πολλά γιά τήν προχριστιανική Ἑλλάδα, δέν γνωρίζει σχεδόν τίποτε γιά τήν Ὁρθόδοξη ζωή. Ἴσως τά μόνα πού γνώρισε θά εἶναι οἱ συκοφαντίες τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεώς μας. Σέ τί ἄραγε διαφέρει ἀπό τόν Ἄδ. Κοραῆ πού εὐθύνεται γιά τόν μέχρι σήμερα ἀποπροσανατολισμό τοῦ ἔθνους; Σέ τί διαφέρει ἀπό τούς κομμουνιστές πού τοποθετοῦν τό Χριστό δίπλα στόν Μάρξ καί πολεμοῦν τήν Ὁρθόδοξία; Σέ τί διαφέρει ἀπό τούς μασῶνους πού θέλουν νά ἀναστήσουν τήν ἀρχαία εἰδωλολατρεία πάνω στά ἐρείπια τῆς Ὁρθοδοξίας;

Ἐνα ἀδύνατο σημεῖο, μιά μεγάλη πληγή τῶν περισσοτέρων θεωρητικῶν τῆς πολιτικῆς στό

νεοελληνικό κράτος είναι ή άγνοια τής 'Ορθοδοξίας. Τή θεωρούν σάν ένα έπιφανειακό στοιχείο πού μπορεί νά διαμορφώνεται δπως θέλουν. Καί αυτό έπειδή οί ίδιοι δέν ζοϋν ώς άληθινοί 'Ορθόδοξοι Χριστιανοί καί άρκοϋνται σέ μιá τυπική έπιφανειακή θρησκευτικότητα. 'Η έλλειψη βιώματος τούς διαχωρίζει άπό τήν πλειονότητα τοϋ λαοϋ, ό όποιος, άκριβώς γι' αυτό τό λόγο, δέν τούς ξεχωρίζει άπ' τούς πολιτικάντηδες τοϋ πεζοδρομίου. Χωρίς τό βίωμα πού έξυψώνει τόν άνθρωπο δέ μποροϋν οί πολιτικοί νά άντιληφθοϋν καμμιά διαφορά μέ τόν παπισμό καί τίς άλλες αίρετικές παραφυάδες. Χωρίς τήν έσωτερική πληροφορία πού δίνει ή όρθή πίστη στό θεό τής άγάπης δέν μποροϋν νά ξεχωρίσουν τή δημιουργική συνεργασία τών έθνών άπό τόν όδοστρωτήρα τοϋ διεθνισμού. 'Ο Χριστός δέν καταργεί τά έθνη, αλλά τά άδελφώνει. 'Η αυτοκρατορία τής Κωνσταντινουπόλεως μεταδίδοντας τήν 'Ορθοδοξία στους Σλαϋους δέν τούς ύπόταξε αλλά τούς έξύψωσε πνευματικά. Αϋτή είναι καί σήμερα ή μέγιστη άποστολή τοϋ "Έθνους μας στόν κόσμο, νά μεταδώσει τό Φώς τοϋ άληθινοϋ Χριστιανισμού, δπως διαφυλάχθηκε στή γνήσια 'Ορθόδοξη ζωή μας.

π. Γ.Τ.

Νόμισμα τῆς Ἡλίδος (περίπου τό 421 π.Χ). Χαρακτηριστική ἡ ἐπιβλητικότητα τοῦ ἀετοῦ.

Ἐπάντησις Κ. Πλεύρη

*Sancte Socrates ora pro
nobis...*

*Ἄγιε Σωκράτη πρέσβευε
ὕπερ ἡμῶν...*

(ἐκ προσευχῆς τῆς
καθολικῆς ἐκκλησίας).

Ἐγαπητό «ΕΑ»

Εὐχαρίστως δέχομαι νά ἀπαντήσω εἰς τήν ἐπιστολήν τοῦ πατρός Γεωργίου Τριανταφυλλίδη, διότι, ἄλλως τε ὁ διάλογος εἶναι προϊόν τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐκυκλοφόρησε (Ἐκδ. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1969) ἡ Παλαιά Διαθήκη μέ σχόλια, εἰσαγωγή, ἐρμηνευτικάς παραφράσεις, χάρτας, κ.λ.π. τοῦ θανόντος ἤδη Ἀρχιμανδρίτου Ἰωήλ Γιαννακοπούλου. Ἡ ἔκδοσις αὐτή ἔχει ἐγκριθεῖ καί ὑπό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως καθῶς καί ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τήν ἔκδοσιν αὐτήν καί εἰδικῶς τόν πρῶτον τόμον («Γένεσις»), τήν ἐπισήμως ἀνεγνωρισμένην ἔχω ὑπ' ὄψιν μου εἰς τήν ἀπάντησίν

μου προς τόν Ἀρχιμανδρίτην κ. Γ. Τριανταφυλλίδη.

Ἐκεῖνο πού θέλω εὐθύς ἐξ ἀρχῆς νά παρατηρήσω εἶναι ὅτι ὁ πατήρ Γ. Τριανταφυλλίδης δέν φέρει κανένα ἐπιχείρημα διά νά ἀντικρούσω. Ἐγώ, εἰς τό «Ἔπος τοῦ Ἑλληνισμοῦ» παρέθεσα ἀκριβῆ ἀποσπάσματα ἀπό τήν Παλαιάν Διαθήκην (Π.Δ.) διά τῶν ὁποίων περιγράφεται σαφέστατα τό ἠθικόν ποιόν τῶν σωματεμπόρων τῶν συζύγων των Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, τοῦ μοιχοῦ καί ἐγκληματίου Δαυῖδ, τῆς μαστροποῦ Σάρας, κ.λ.π. Ἄν αὐτά δέν εἶναι ἀλήθεια δέν ἔχει παρά νά μᾶς τό εἶπη ὁ π. Γ.Τ. ἢ ἔστω νά μᾶς δώσῃ ὁ ἴδιος μία ἐρμηνεία τῶν ἀηδιαστικῶν ὅσο καί ἀπαισιῶν πράξεων τῶν Ἑβραίων αὐτῶν πού θαυμάζει.

Μία ἀκόμη παρατήρησι πού θά κάνω εἶναι ὅτι ὁ π. Γ.Τ. συγχέει τήν Ἑλληνική Ὁρθοδοξία μέ τόν Ἑβραϊσμό τῆς Π.Δ. Ἡ Ὁρθοδοξία δέν βλέπω νά ἔχει καμμία σχέσι μέ τήν Π.Δ. Τό βιβλίον αὐτό εἶναι ἡ πολιτική καί θρησκευτική ἱστορία τοῦ Ἑβραϊσμοῦ. Ἀπεναντίας ἡ Ὁρθοδοξία προέρχεται ἐκ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὅ,τιδῆποτε ὑπάρχει (προσέξατε τήν λέξιν «ὄ,τιδῆποτε»), εἰς τήν Ὁρθοδοξία εὐρίσκεται εἰς τήν Ἀρχαίαν Ἑλληνικήν θρησκείαν. Ὅλα ὅσα ἔχει ἡ Ὁρθοδοξία τά ἔλαβε ἐκ τῆς ἐθνικῆς θρησκείας τῶν Ἑλλήνων, καθῶς καί ἐκ τῆς ἀρχαιοελληνικῆς φιλοσοφίας. Προκαλῶ δέ ὅποιονδήποτε νά μοῦ εἶπη κάτι ἔστω καί ἀσήμαντον, πού νά ἔχη ἡ Ὁρθοδοξία καί νά μὴ τό ἔχη ἡ ἀρχαιοελληνική θρησκεία, εἴτε αὐτό ἀναφέρεται εἰς τό δόγμα, εἴτε εἰς τήν λατρείαν.

Προφανῶς δι' αὐτόν τόν λόγον δέν διδάσκεται εἰς τό Πανεπιστήμιον (Θεολογική Σχολή) ἡ ἀρχαία Ἑλληνική θρησκεία, μολονότι διδάσκεται ὁ βραχμανισμός καί ὄλαι αἱ θρησκείαι τῆς Ἀφρικῆς. Συγ-

κεκριμένως ἐν Ἀθήναις οἱ φοιτηταὶ διαβάζουσι τὸ βιβλίον τοῦ Φινλανδοῦ Νίλσον διὰ τὴν Ἑλληνικὴν θρησκείαν γενικῶς καὶ ἀορίστως. Διότι ἂν ἐδιδάσκοντο συγκεκριμένως τὴν ἀρχαιοελληνικὴν πίστιν αὐτομάτως θὰ διηρωτῶντο: «Μὰ, σέ τί διαφέρει ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξίαν; καὶ διατί μᾶς ζαλίζετε μέ τοὺς Ἑβραίους καὶ δὲν μαθαίνουμε τοὺς Ἕλληνας προδρόμους, θεμελιωτὰς καὶ ἐκφραστὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ;» Ἡ θεολογικὴ Σχολὴ δὲν θέλει τέτοια ἐρωτήματα. Ἀπλῶς θέλει οἱ φοιτηταὶ νὰ γνωρίζουν περὶ Ἀρχαίας Ἑλλάδος ὅτι οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἦσαν πολυθεῖσται καὶ εἰδωλολάτραι.

Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν παρέλαβε τίποτε, ἀπολύτως τίποτε, ἀπὸ τὴν Π.Δ. Ὁ ἑβραϊσμός ἐστὶν ξένος πρὸς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν. Φυσικὰ ὁ π. Γ.Τ. υἱοθετεῖ τὸ μέγα ψεῦδος ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἦσαν εἰδωλολάτραι καὶ ὅτι ἐπίστευαν εἰς πολλοὺς θεοὺς, ἐνῶ δὴθεν οἱ ἑβραῖοι ἦσαν μονοθεῖσται. Τὸ ἀληθές ἐστὶν καὶ τὸ ἀποδεικνύω εἰς τὸ βιβλίον μου περὶ τοῦ πολιτιστικοῦ ἔπους τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὅτι οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἰς ἓνα θεὸν ἐπίστευαν, ὁ ὁποῖος ἦτο κατὰ τὸν Ξενοφάνην (Προσωκρ. Β, 22, Δ) μέγιστος («εἰς θεὸς μέγιστος») παντοδύναμος («κράτιστος») πού ἀκούει, βλέπει καὶ ἐννοεῖ τὰ πάντα («οὐλος ὄρα, οὐλος δέ νοῆ οὐλος δέ τ' ἀκούει»). Καὶ διὰ νὰ μὴ μνημονεύσω πάρα πολλοὺς ἄλλους σταματῶ εἰς τὸν Ἀριστοτέλην, τὰς ἀπόψεις τοῦ ὁποίου περὶ θεοῦ ἀκολουθεῖ ἀπολύτως ἡ Ὁρθόδοξος ἐκκλησία (ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ π. Γ.Τ.).

Γράφει ὁ Ἀριστοτέλης (Μεταφρ. Β. 1074) ὅτι ὁ θεὸς ἀποτελεῖ τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς, διότι ἡ ἐνέργεια τοῦ νοῦς ἐστὶν ζωὴ, ὁ θεὸς ἐστὶν ἡ καθαρὴ ἐνέργεια. Τὴν δέ ζωὴν τοῦ θεοῦ τὴν ἀποτελεῖ ἡ καθαρὴ ἐνέργεια κἀνοντάς τὴν ἀρίστη καὶ αἰωνία. Λέγομεν λοιπὸν ὅτι ὁ θεὸς ἐστὶν ὃν πού ἐμφορεῖται ἀπὸ ζωῆς αἰω-

νία καὶ ἀρίστη. Ὡστε ὁ θεὸς ἔχει ζωὴ καὶ αἰωνιότητα συνεχῆ: «καὶ ζωὴ δέ γε ὑπάρχει· ἡ γάρ νοῦ ἐνέργεια ζωὴ, ἐκεῖνος δέ ἐνέργεια. Ἐνέργεια δέ ἡ καθ' αὐτὴ ἐκείνου ζωὴ ἀρίστη καὶ αἰδιος. Φαμέν δέ τόν θεόν εἶναι ζῶον αἰδιον ἄριστον, ὥστε ζωὴ καὶ αἰῶν συνεχῆς ὑπάρχει τῷ θεῷ».

Παρομοία μεγαλειώδης καὶ ἐπιστημονικὴ σύλληψις τῆς ἐννοίας τοῦ ὑπερβατικοῦ ὄντος τοῦ θεοῦ δέν συναντᾶ κανεῖς εἰς τὴν Π.Δ. ὅπου ὁ θεὸς παρουσιάζεται νά ἀσχολῆται ἐπὶ μακρόν μέ ἀπίθανα πράγματα, π.χ. τί πρέπει νά γίνῃ ἐάν κερατίση ταῦρος ἄνδρα ἢ γυναῖκα, ἢ ποῖαι αἰ συνέπειαι δι' ἐκεῖνον πού θά ἀνοίξῃ λάκκον καὶ θά πέσῃ μέσα ὄνος ἢ μόσχος! («Ἐξοδος» ΚΑ, 28-35). Ἐκτός ἀπό τὴν σωματικὴν ἀκεραιότητα τῶν μόσχων καὶ ὄνων ὁ θεὸς ἀσχολεῖται καὶ μέ τὴν κλοπὴν τῶν προβάτων, μέ τό ἄν κοιμηθῇ κανεῖς μέ παρθένον, κ.λ.π. («Ἐξοδος» ΚΒ, 1-17). Νά ἐρωτήσω τόν π. Γ.Τ. ἄν εἶναι σοβαρά πράγματα αὐτά καὶ ἄν εἶναι δυνατόν τό Ὑπέρτατον Ὄν, ὁ δημιουργὸς τοῦ παντός, ὁ Ὑψιστος, νά κατέρχεται ἀπό τοὺς οὐρανοὺς καὶ νά δίδῃ τόν ὄρισμόν τοῦ φαλακροῦ: «ἐάν δέ τινι μαδήσῃ ἢ κεφαλὴ αὐτοῦ φαλακρός ἐστί» («Λευιτικόν» ΙΓ, 40) ἢ νά συμβουλευῇ ὁ ἴδιος προσωπικῶς ἐάν πρέπει νά τρώωμεν τόν πελεκᾶνο ἢ τόν κόκορα; («Λευιτικόν» ΙΑ, 13-19). Ὅλα αὐτά μόνον φανατικῶς ἀφελεῖς ἢ ἀφελῶς φανατικοὶ δύνανται νά πιστεύουν ὅτι τά εἶπε ὁ θεὸς καὶ συνεπῶς πρόκειται περὶ θεοπνεύστων κειμένων.

Ἀπλούστατα, εἶναι αἱ πρακτικαὶ ὁδηγίαι συμπεριφορᾶς πού οἱ ἱερεῖς τῶν Ἑβραίων καθώρισαν καὶ πού φυσικά αἱ ἀπλαῖ συμβουλαὶ τοῦ καθημερινοῦ βίου τῶν Ἑβραίων ποιμένων δέν μποροῦν νά συγκροτοῦν θεόπνευστα κείμενα.

Εἶδατε προηγουμένως ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ θρησκεία

έδέχετο τόν ΕΝΑ θεόν. Οί δώδεκα θεοί ήσαν τρόπον τινά άγιοι. Έπί κεφαλής θνητών και άθανάτων ήτο ό Δίας. Τήν άντιστοιχείαν τών δώδεκα θεών έχει και ή Όρθοδοξία. (δώδεκα άπόστολοι) αλλά και εις τούς Άγίους έδωσε τās δικαιοδοσίας τών άρχαίων θεών-Άγίαν όχι βεβαίως τυχαίως, αλλά κατ' άντιγραφήν τής Έλληνικής θρησκείας π.χ. Ποσειδών-Νικόλαος. Είς τόν π. Γ.Τ. φαίνεται παράξενο πού οί Άρχαίοι Έλληνες κυνηγοί είχαν ως προστάτιδά των τήν θεάν (άγίαν) Άρτέμιδα, ένώ δέν τοϋ φαίνεται παράξενο πού τό Πυροβολικό έχει ως προστάτιδά του και έορτάζει τήν Άγία Βαρβάρα, ή Χωροφυλακή τήν Άγίαν Ειρήνη, κ.λπ.

Η προέλευσις τής Όρθοδόξου πίστεως από τήν άρχαία Έλληνική θρησκεία και φιλοσοφία αποδεικνύεται έκ τών κειμένων όχι μόνον τών άρχαίων Έλλήνων συγγραφέων, αλλά έκ τών Πατέρων τής Έκκλησίας. Θέλω δέ καταθέση πάντα ταϋτα έν ύπομνήματι εις τήν Ίερά Σύνοδο, μέ τήν έλπίδα ότι θά άπαλλαγώμεν τής Π.Δ. και τών κάθε Κάιν και Αυνάν της, ώστε νά φωτισθώμεν από τά πνεύματα τοϋ Άριστοτέλους, Σωκράτους, Ήσιόδου, κ.λπ.

Τήν μονοθειαν τών Έλλήνων άναγνωρίζει και ό Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Παντελεήμων εις τό προσφάτως κυκλοφορήσαν βιβλίον του υπό τόν τίτλον «Έβραίοι και Χριστιανοί» (σχετ. «Νέοι Άνθρωποι» 18 Άπριλίου 1981, σελ. 12) αλλά άτυχώς πιστεύει ότι οί Έβραίοι είχαν περί θεοϋ, όπως οί Έλληνες «έννοιες ύψηλές». Αυτό δέν είναι σωστό διότι αί έννοιαι πού είχαν οί Έβραίοι διά τόν θεόν ήσαν κατώταται, άφοϋ έθεώρουν τόν θεό «ζηλωτή», κ.λπ. Είναι έποικοδομητικόν πάντως ότι ό προαναφερθείς Μητροπολίτης μνημονεύει τās «είδωλολατρεύσεις και πολυθείες» όπως επί λέξει γράφει τών Έβραίων.

Ἄς ἀφήσουν λοιπόν τὰ θύματα τῆς προπαγάνδας ἢ τῆς ἀγνοίας των τὰ περί εἰδωλολατρικῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Εἰδωλολάτραι καὶ πολυθεῖσται ἦσαν οἱ Ἑβραῖοι. Λησμονεῖ ὁ π. Γ.Τ. ὅτι ἡ Ραχήλ ἔκλεψε τὰ εἰδωλα τῆς οἰκίας της; («ἔκλεψε δέ Ραχήλ τὰ εἰδωλα τοῦ πατρὸς αὐτῆς» (Γένεσις ΛΑ, 19). Ἄς διαβάσῃ ὁ π. Γ.Τ. εἰς τὴν Ἔξοδον (ΛΒ, 1-10) πῶς οἱ Ἑβραῖοι κατεσκεύασαν ὄχι θεὸν ἀλλὰ θεοὺς καὶ ἐλάτρευσαν τοὺς χρυσοὺς μόσχους «ἐποίησαν ἑαυτοῖς μόσχον καὶ προσκεκυνήκασιν αὐτῷ καὶ τεθύκασιν αὐτῷ καὶ εἶπαν· οὗτοι οἱ θεοὶ σου Ἰσραήλ...», ἃς διαβάσῃ ἀκόμη ὅτι μὲ τὰ χρυσὰ ἐνώτια ὁ Ἄαρὼν «ἐποίησεν αὐτὰ μόσχον χωνευτόν καὶ εἶπεν· οὗτοι οἱ θεοὶ σου Ἰσραήλ». Οἱ Ἑβραῖοι ὡς πολυθεῖσται πού ἦσαν ἐλάτρευαν ἐκτός ἀπὸ τὸν γνωστόν μόσχον τῆς Βαιθήλ καὶ Δάν (Βασιλέων Β', 10, 29) καὶ Ἐλχίμ, Ἄδωνάϊ, Βάαλ, Μολώχ, κ.λ.π., κ.λ.π. Προσθέτω ἀκόμη ὅτι δι' εἰδικῆς ἐντολῆς τοῦ ὁ Κύριος, ἐζήτησε ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους νά σταματήσουν νά εἶναι πολυθεῖσται καὶ εἰδωλολάτραι. Συγκεκριμένως τοὺς παρήγγειλε: «οὐ ποιήσετε ὑμῖν αὐτοῖς θεοὺς ἀργυροῦς καὶ θεοὺς χρυσοῦς» («Ἔξοδος» Κ, 23).

Ἄπό πού καὶ ὡς πού λοιπόν ὁ π. Γ.Τ. τοὺς θεωρεῖ μονοθεῖστας;

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τό ὅτι «στὶς γραμμὲς τῆς Π.Δ. παρακολουθοῦμε τὴν παιδαγωγικὴν μέθοδο τοῦ θεοῦ πού προετοίμασε τὴν ὑποδοχὴ τῆς ἐνανθρωπίσεώς του» πού ὑποστηρίζει ὁ π. Γ.Τ. εἶναι ἀπορίας ἄξιον πού τὴν εἶδε. Μήπως ἐννοεῖ τὴν μέθοδον τοῦ Κάϊν; τὴν μέθοδον τοῦ Αὐνάν; τὴν μέθοδον τοῦ Ἰακώβ; (πού ἐσφτετερίσθη τὰ πρωτοτόκια ἀπὸ τὸν Ἡσαῦ ἐναντι «πινακίου φακῆς» καὶ ἐξηπάτησε τὸν πατέρα του Ἰσαάκ καλύψας μὲ δέρματα ἐριφίων τὰ γυμνά μέρη τοῦ σώματός του διὰ νά φαίνε-

ται δασύτριχος δπως ὁ ἀδελφός του), κ.λ.π., κ.λ.π. Ἐντί νά ὀμιλῆ ἀορίστωσ καί ἀφηρημένωσ περὶ παιδαγωγικῆσ μεθόδου τῆσ Π.Δ. ἄσ τὴν δείξῃ, ἄσ τὴν περιγράψῃ. Καί διὰ τὴν προετοιμασίᾳ τῆσ ὑποδοχῆσ τοῦ θεοῦ, τί νά εἶπω; δέν ἀρκεῖ ὁ Γολγοθᾶσ;

Ἔστώσον καί ὁ π. Γ.Τ. παραδέχεται ὀτι τὰ περισσότερα γεγονότα πού ἀναφέρονται εἰσ τὴν Ἱστορίᾳν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ ἐν τῇ Π.Δ. εἶναι παραδείγματα πρὸσ ἀποφυγὴν. Ἐξᾳίσια. Ἔσ κἀνῃ ἕνα βῆμα ἀκόμη. Ἔσλη ἡ Π.Δ. εἶναι παράδειγμα πρὸσ ἀποφυγὴν. Ἐάν ἔχη ἀντίρρησι ἄσ ἀποστείλῃ εἰσ τό «ΕΑ» ἕνα γεγονόσ ἀπό τὴν Π.Δ. πού νά εἶναι ὑπόδειγμα πρὸσ μίμησιν. Ἔνα, μόνον ἕνα.

Ἔο π. Γ.Τ. ἀσφαλῶσ γνωρίζεἰ ὀτι ὁ Κάϊν ἐδολοφόνῃσε τόν ἀδελφόν του: *ἀνέστη Κάϊν ἐπὶ Ἄβελ τόν ἀδελφόν αὐτοῦ καί ἀπέκτεινεν αὐτόν* («Γένεσις» Δ, 8)· γνωρίζεἰ ὀτι ὁ Ἄβραᾶμ σωματεμπορεῦθη τὴν σύζυγόν του Σάρα τὴν ὀποῖᾳν ἐπαρουσίασε εἰσ τόν Φαραῶ ὡσ ἀδελφὴν του καί ὀχι ὡσ γυναῖκα του διὰ νά ἀποκομίση πλοῦτον: *Εἶπον οὖν ὀτι ἀδελφὴ αὐτοῦ εἶμι, ὀπως ἂν εὐ μοί γένηται διὰ σέ* («Γένεσις» ΙΒ 13). Τὰ ἴδια ἔκανε καί ὁ Ἰσαᾶκ ὡσ προαγωγόσ τῆσ Ρεβέκκασ («Γένεσις», ΚΣΤ, 6)· γνωρίζεἰ ὀτι ὁ Ἰακῶβ ἐξηπάτησε τόν πατέρα του Ἰσαᾶκ διὰ νά ἀρπάξῃ τὰ πρωτοτόκια ἀπό τόν Ἡσαῦ: *εἶπε δέ αὐτῷ ἐλθῶν ὁ ἀδελφός σου μετὰ δόλου ἔλαβε τὴν εὐλογίᾳν σου* («Γένεσις», ΚΖ, 35)· γνωρίζεἰ ὀτι ἡ Ραχήλ ἔκανε τὴν μαστροπόν εἰσ τὴν δούλῃν της Βαλλάν: *καί ἔδωκε αὐτῷ Βαλλάν τὴν παιδίσκην αὐτῆσ αὐτῷ γυναῖκα καί εἰσῆλθε πρὸσ αὐτὴν Ἰακῶβ* («Γένεσις», Λ, 4)· γνωρίζεἰ ὀτι ὁ Λάβαν ἐξεμεταλλεύετο τὰσ θυγατέρας του Λείᾳν καί Ραχήλ, πού διὰ νά κἀνῃ ὁ Ἰακῶβ ἔρωτα μέ τὴν τελευταίᾳν εἰργάζετο δωρεάν εἰσ τόν πατέραν της ἐπὶ 14 ἔτη: *καί ἐδούλευσεν αὐτῷ ἐπτά ἔτη ἔτερα* («Γένεσις»,

ΚΘ, 30) γνωρίζει ότι ο Ἄβραμ ἐμοιχεύετο μέ τήν Ἄγαρ τῆ ἐγκρίσει καί τῆ προτροπῆ τῆς συζύγου του Σάρας: «καί λαβοῦσα Σάρα ἡ γυνή Ἄβραμ Ἄγαρ τήν Αἴγυπτίαν... ἔδωκε αὐτήν τῷ Ἄβραμ ἀνδρὶ αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα (Γένεσις» ΙΣΤ, 3) γνωρίζει ότι ἡ Π.Δ. ἐμφανίζει τόν θεόν ὡς κοινόν δολοφόνον, πού ἐφόνευσε πολλούς ἀνθρώπους π.χ. τόν Ἡρ: «καί ἀπέκτεινεν αὐτόν ὁ θεός» («Γένεσις» ΛΗ, 7) καθῶς καί τόν ἀδελφόν τοῦ Ἡρ, τόν περιβόητον Αὐνάν, διότι (ἄκουσον! ἄκουσον!) ἐθύμωσε ἐπειδή ὁ Αὐνάν... αὐτοϊκανοποιήθη: «ὅτι ἐποίησε τοῦτο, καί ἐθανάτωσε καί τοῦτον» («Γένεσις» ΛΗ, 10) καί πολλά ἄλλα σημεῖα, παραγράφους, κεφάλαια ὁλόκληρα τῆς Π.Δ. μπορῶ νά μνημονεύσω πού εἶναι ἀπολύτως ἀντίθετα πρὸς τόν ἠθικόν πνεῦμα ἀγάπης καί τήν θείαν φύσιν τῆς Ὁρθοδοξίας. Μήπως δέν τά ἐρμηνεύω ὀρθῶς; Ἄς μᾶς τό εἶπη ὁ π. Γ.Τ. Πάντως μέρος τῶν ἀνωτέρω ἐπισημαίνει καί ὁ Ἰωήλ εἰς τό προαναφερθέν ἔργον του ὅπου γράφει (σελ. 21):

«Ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ φέρεται σκληρός καί πλεονέκτης πρὸς τόν ἀδελφόν του Ἡσαῦ, διότι δταν εὗρεν αὐτόν πεινῶντα, δέν ἔδωκεν εἰς αὐτόν οὐδέ ἓν πινάκιον φακῆς παρά ὑπό τόν ὄρον τῆς πωλήσεως τῶν πρωτοτοκίων του (25, 29-34). Ὁ Ἰακώβ ψεύδεται εἰς τόν πατέρα του Ἰσαάκ παρουσιαζόμενος ὡς ὁ Ἡσαῦ καί λαμβάνει τήν πατρικήν εὐλογίαν (κεφ. 27). Ἡ πεφιλημένη σύζυγος τοῦ Ἰακώβ, ἡ Ραχήλ, κλέπτει τά εἶδωλα τοῦ πατρός της καί ψεύδεται πρὸς αὐτόν (31, 39). Οἱ υἱοί τοῦ Ἰακώβ φέρονται ἀπανθρώπως πρὸς τοὺς Συχεμέτας (κεφ. 34) καί εἶναι εἰδωλολάτραι (35, 2). Ὁ Ρουβὴν γίνεται αἰμομίκτης (35, 21). Ἡ διαγωγή τῶν υἱῶν τοῦ Ἰούδα Αὐνάν καί Ἡρ εἶναι ἐπαίσχυντος, ὡς καί ἡ μετὰ τῆς Θάμαρ τῆς νύμφης του ἀμαρτία τοῦ ἰδίου τοῦ Ἰούδα (κεφ. 38). Ὁ περίφημος Πατριάρχης Ἄ-

βραάμ ψεύδεται εἰς τόν Φαραώ λέγων εἰς αὐτόν, ὅτι ἡ Σάρα δέν εἶναι γυνή του ἀλλά ἀδελφή του, διά νά μή θανατωθῆ παραδίδων οὕτω τήν γυναῖκα του εἰς μοιχείαν».

Ὁ Δευκαλίων (=λευκός ἄνθρωπος) καί ἡ σύζυγός του Πύρρα (=ξανθή) εἶναι Ἕλληνες. Χρονικῶς προηγῆθησαν τῶν Ἑβραίων καί τό περιστατικόν τοῦ κατακλυσμοῦ ἔχει ἀναλυθῆ καλλίτερον καί ἐπιστημονικῶς εἰς τά Ἑλληνικά βιβλία. Οἱ Ἑβραῖοι ποῦ τό ἀνέλυσαν; ποῦ τό περιέγραψαν: μόνον δύο λόγια εἰς τήν Π.Δ., πουθενά ἄλλου, ἐνῶ μπορῆ ὁ π. Γ.Τ. νά μελετήσῃ ἀφθονίαν Ἑλληνικῶν κειμένων. Διατί λοιπόν προτιμᾷ τόν Νῶε; μήπως διότι εἶναι θυμὰ τοῦ «ἑβραϊκοῦ λυσσικοῦ ἰοῦ»; (Π. Γιαννόπουλος). Μοῦ ἀρέσει ὁμως πού εἰρωνεύεται τό ὅτι «οἱ κατοπινοί ἄνθρωποι ἐγιναν ἀπό πέτρες...» μολονότι δέχεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐγινε ἀπό χῶμα τό ὁποῖον καί αὐτό ἀνεγράφη ἀπό τήν ἀρχαία Ἑλληνική θρησκεία. Δηλαδή τό «Χοῦς ἐσμέν καί εἰς χοῦν ἀπελευσόμεθα» εἶναι παρμένο ἀπό τόν Ξενοφάνην: «ἐκ γαίης γάρ πάντα καί εἰς τήν γῆς πάντα τελευτᾷ». (Ἐνθ. ἀνωτ.).

Εἰς τήν ἐπιστολήν του γράφει ὅτι δέν θά ἀναφερθῆ «στήν ἐκλογή τοῦ περιουσίου λαοῦ ἀπό τόν θεό». Διατί ὄχι; νά ἀναφερθῆ καί νά μᾶς ἐξηγήσῃ διά ποῖον λόγον ὁ θεός ἐδιάλεξε τούς Ἑβραίους;

Πρέπει νά ἐπικοινωνήσῃ μέ τό Ἑλληνικόν πνεῦμα, διά νά καταλάβῃ τήν ἐρώτησίν μου. Ὅταν πέντε χιλιάδες καί δέκα χιλιάδες χρόνια πρὶν ἐμφανισθοῦν οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Ἕλληνες εἶχαν ὑψηλό Πολιτισμό μέ θείας ἐννοίας ἤτοι: δεδομένα συνειδήσεως, ἠθικὴν ἀντίληψιν, πρᾶξιν καλοῦ μέ ἀμοιβήν ἢ ἀντιστρόφως μέ τιμωρίαν, τότε θά διερωτηθῆ: Ἦτο ἀνάγκη νά ἔλθῃ ὁ θεός εἰς τήν γῆν διά νά εἶπῃ πράγματα πού τά ἐγνώριζαν οἱ Ἕλληνες χι-

λιάδες χρόνια πρίν, τά είχαν γράψει εις τά βιβλία των καί τά έφήρμοζαν εις τήν ζωήν των; Καί έν πάση περιπτώσει εάν ήτο ανάγκη ό θεός νά ειπή: ού φονεύσης, ού μοιχεύσης, ού κλέψης, ού ψευδομαρτυρήσης, κ.λ.π. όλα αυτά τά «οὐ» άφεώρουν μόνον εις τούς Έβραίους, διότι οί Έλληνες έγνώριζαν ήδη ότι ήτο άμαρτία ή μοιχεία, ό φόνος, ή κλοπή, ή ψευδορκία. Καί τά έγνώριζαν όχι ως θείαν άποκάλυψιν αλλά ως κοινωνικόν καθήκον, ως αὐτονόητα ήθικά παραγγέλματα. Δέν ήτο ανάγκη νά μās τά έλεγε ό θεός, ό όποϊος έδωσε τάς έντολάς του μέ σύστημα πού καί αὐτό άντεγράφη, διότι χιλιάδες χρόνια πρίν κάθε έπτά έτη άνήρχετο ό Μίνως εις τό Ίδαϊον άντρον καί έλάμβανε επί πλακῶν τάς έντολάς του Διός.

Εὐχαριστῶ θερμῶς πού μέ παραλληλίζει μέ τόν Κοραήν ό όποϊος κατά τήν γνώμην του «εὐθύνεται γιά τόν μέχρι σήμερα άποπροσανατολισμό του Έθνους»!!! Η άπορία του π. Γ.Τ. εις τί διαφέρω άπό τούς κομμουνιστάς ή τούς μασώνους μου δημιουργεί τήν άπορία εάν θά κατανοήση τήν άπάντησι πού δίδω.

Η γνώμη επίσης ότι «έχω μεσάνυχτα» μέ υποχρεώνει νά δηλώσω ότι οὐδέποτε έκαυχήθην ότι γνωρίζω τήν αλήθεια, διότι τότε θά ήμουν άρχιμανδρίτης, ενώ είμαι ένας ταπεινός έρευνητής καί θαυμαστής της Έλλάδος καί του Πολιτισμοῦ της καί Χριστιανός Όρθόδοξος.

Γράφω έν τούτοις ως μία πνευματική συνέχεια όλων εκείνων τῶν όποίων ό θρησκευτικός φανατισμός εκλεισε τάς σχολάς, ήρπασε τάς περιουσίας, εκουσε τάς βιβλιοθήκας, άπηγόρευσε τάς διδασκαλίας των, έφυλάκισε, έξόρισε καί έδολοφόνησε. Αὐτός ό θρησκευτικός φανατισμός δέν έχει θέσιν εις τήν Όρθοδοξίαν. Είναι έβραϊκής προελεύσεως

καί έκπορεύεται από τήν μισαλλόδοξον Π.Δ.

Διακηρύσσω τήν ἔθνικὴν καί Χριστιανικὴν ἀναγκαιότητα νά σταματήσῃ τό μάθημα τῆς Π.Δ. ἀπό τὰ σχολεῖα. Ἡ Ἑλληνικὴ φιλοσοφία ὑπῆρξε ὁ «παιδαγωγός εἰς Χριστόν»! Οἱ Ἕλληνες φιλόσοφοι ἦσαν οἱ πρό Χριστοῦ Χριστιανοί, οἱ πρόδρομοι τοῦ Χριστοῦ. Τὰ Ἑλληνόπουλα πρέπει ἐπί τέλους νά μορφώνωνται ἀπό τόν Ἀριστοτέλη, τόν Σωκράτη, τόν Πλάτωνα καί ὄχι ἀπό τοὺς μανιακοὺς προφήτες ὡς ὁ Μαλαχίας ἢ ὁ Ἰεζεκιήλ. Ὁ Ἡσίοδος σέ πλησιάζει εἰς τόν Χριστόν ἐνῶ ὁ Ἰερεμίας σέ ἀπομακρύνει. Ὁ Ὅμηρος σοῦ διδάσκει ὄλας τὰς ἀρετὰς πού ἀπαιτεῖ ἡ Ὁρθοδοξία, καί ὄχι ὁ Ναοὺμ ἢ ὁ Νεεμίας.

Ἡ ἐπικράτησις τῶν Ἑβραίων προφητῶν ἐναντι τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων ὀφείλεται εἰς τὴν ὑποσκάπτουσαν τὰ θεμέλια τῆς Ὁρθοδοξίας ἑβραϊκὴν ἐπιρροὴν εἰς τόν χῶρον τῆς ἐκκλησίας, ἡ ὁποία κάποτε ἔφθασε εἰς τό σημεῖον νά ἀπαγορεύσῃ τὴν βάπτισιν τῶν Ἑλληνοπαίδων μὲ Ἑλληνικά ὀνόματα.

Καλῶ τόν π. Γ.Τ. νά συζητήσωμεν δημοσίως. Οἱ Ἕλληνες οὐδέποτε ἐφοβήθησαν τόν διάλογον. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος παντοῦ ἐδιώκετο. Μόνον εἰς Ἀθήνας τοῦ εἶπαν νά ἀνέλθῃ εἰς τό βῆμα καί νά εἴπῃ εἰς τί συνίσταται ἡ διδασκαλία του. Δέν πειράζει πού ὅταν ἐπεκράτησαν οἱ ὀπαδοί τοῦ Παύλου ἀπηγόρευσαν εἰς τοὺς Ἕλληνας νά ἔχουν τό δικαίωμα πού οἱ ἴδιοι ἔδωσαν εἰς τόν Παῦλον.

Ἐπειδὴ ἔγραψε ὅτι ἔκανα «τραβηγμένες» ἴσως ἔρμηνεῖς γεγονότων τῆς Π.Δ. προκαλῶ νά μοῦ ὑποδειχθῇ ποῖα γεγονότα δέν ἔρμηνευσαν ὀρθῶς. καί ἀναμένω νά μοῦ δοθοῦν αἱ ὀρθαὶ ἔρμηνεῖαι, διότι μόνον ἔτσι θεμελιώνεται ὁ διάλογος.

Συνεχίζων ὑποστηρίζω ὅτι ἡ ἀναμφισβήτητος

διάψευσσις τῆς Π.Δ. γίνεται ἐμφανῆς εἰς ὄσους διαβάσουν τὰς χρονολογίας τὰς ὁποίας οἱ Ο΄ ἔχουν δώσει καὶ τὰς ὁποίας ἀναφέρει ὁ μακαρίτης ἀρχιμανδρίτης Ἰωὴλ Γιαννακόπουλος, ὁ ὁποῖος φαίνεται δὲν εἶχε καταλάβει περὶ τίνος πρόκειται, διότι ἄλλως θὰ εἶχε ἀποφύγει νὰ τὰς παραθέσῃ καὶ μάλιστα μὲ τὸν τίτλον κεφαλαίου: «Ἱστορική ἀξιοπιστία ἀρχαιολογικῶς» (ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 356).

Κατὰ τοὺς Ο΄ οἱ πρωτόπλαστοι ἐμφανίζονται τὸ 5.500 π.Χ. δηλαδή ὅταν οἱ Κρῆτες ἀνήγειραν ἀνάκτορα. Ὅταν πεντακόσια χρόνια πρὶν, (6.000 π.Χ.) ἤκμαζε ὁ Ὀρχομενός καὶ ὅταν 4.500 πρὶν (10.000 π.Χ.) ἀνεπτύσσετο ὁ Αἰγαῖος πολιτισμός, οἱ Ο΄ καὶ ὁ ἀρχιμανδρίτης Ἰωὴλ Γιαννακόπουλος μᾶς λέγουν ὅτι ὁ θεὸς ἔκανε τοὺς πρωτοπλάστους... Καὶ καλῶς οἱ Ο΄ οἱ ὁποῖοι δὲν ἐγνώριζαν τὴν Κνωσὸν καὶ τὰς Μυκῆνας ἀλλὰ ὁ Ἰωὴλ; Ὁ κατακλυσμὸς τοποθετεῖται ἀπὸ ἐκείνους εἰς τὸ 3.250 π.Χ. ὁ Ἀβραάμ-Ἰακώβ εἰς τὸ 2.000-1.500 π.Χ. ὁ Μωϋσῆς ἔζησε κατὰ τὸ 1300-1200 π.Χ. Ἐπομένως ὁ θεὸς ἐπεκοινῶνει εἰς τὸ Σινᾶ μὲ τὸν Μωϋσῆ, ὅταν ἐτελείωνε ὁ Μινωϊκὸς πολιτισμός!!! Καλοὶ μου κληρικοὶ ὅταν διατηρῆτε τὰς ἀντεπιστημονικὰς, ἀναληθεῖς ἱστορικῶς καὶ ἀρχαιολογικῶς διαψευσθεῖσας ἀπόψεις καὶ περιγραφὰς τῶν Ἑβραίων τῆς Π.Δ. κάνετε κακὸν εἰς τὸν Χριστιανισμὸν. Εἰσθε δὲ τόσον ἄσχετοι, ὥστε σεῖς οἱ ἴδιοι μεταφέρετε τὴν συζήτησιν εἰς τὸν χῶρον ὅπου ἐκεῖνα πού λέγετε συντρίβονται. Τί ἐπικαλεῖσθε «ἱστορικὴν ἀξιοπιστίαν ἀρχαιολογικῶς» ἀφοῦ ὁ ἱστορικὸς ἔλεγχος εἶναι ὀλοσχερῶς εἰς βάρος τῶν ἀπόψεων σας; Ἀσφαλῶς οἱ Ο΄ ἠγνῶσιν τὰς ἐπιστήμας τῆς γεωλογίας, παλαιοντολογίας, ἀρχαιολογίας, κ.λ.π., κ.λ.π., καὶ διεπίστωσαν αὐθαίρετως ἀνακριθεῖς χρονολογίας, σεῖς διατὶ τὰς ἐπαναλαμβάνετε καὶ καθορίζετε ὅτι οἱ

πρωτόπλαστοι έζησαν εις έποχήν πριν από την όποιαν οι Έλληνες είχαν ήδη κτίσει πλήθος πόλεων, των λεγομένων προϊστορικών;

Αί άνακρίβειαι αυτού του είδους θλάπτουν την Όρθοδοξίαν και όχι ή έπιστήμανσις και άπόρριψίς των. Ίδού λοιπόν άκόμη ένα επιχείρημα υπέρ της έξώσεως της Π.Δ. από τό οικοδόμημα της Όρθοδοξίας του όποιου υποσκάπτει τά θεμέλια. Και τά υποσκάπτει όχι μόνον μέ την ιστορικήν άναξιοπιστίαν αλλά και μέ την ήθικήν μείωσιν του θείου, τό όποιον παρουσιάζει ως επιτρέποντα άκόμη και αίμομειξίας. Είς την Π.Δ. άναφέρεται («Γένεσις» ΙΘ, 31-37) ή περίπτωσις αίμομειξίας των θυγατέρων του Λώτ μέ τόν πατέρα τους, τόν όποιον έμέθυσαν και την μίαν έκοιμήθη μαζί του ή μεγαλύτερα κόρη, την δέ άλλην ή μικροτέρα (και είσελθοῦσα ή πρεσβυτέρα έκοιμήθη μετά του πατρός αυτής... και είσελθοῦσα ή νεωτέρα έκοιμήθη μετά του πατρός αυτής ...και συνέλαβον αί δύο θυγατέρες Λώτ εκ του πατρός αυτών...»). Διά τό έμετικόν αυτό σεξουαλικόν σύμπλεγμα ό άρχιμανδρίτης Ίωήλ εύρίσκει δικαιολογίας και δίδει έξηγήσεις! γράφει (ένθ. άνωτ. σελ. 157): «επιτρέπει ό θεός την αίμομειξίαν ταύτην, διότι προβλέπων την διαφθοράν των άπογόνων του Λώτ Μωαβιτών και Άμμανιτών ήθελε νά μισηθοῦν υπό των Ίουδαίων». Τί είναι αυτά πού γράφετε π. Γ.Τ. και έγκρίνει ή Ίερά Σύνοδος; Ό θεός, τό άριστον των όντων, επιτρέπει αίμομειξίας διά νά έμπνεύση μίση; Τί είναι αυτά κύριοι; τί σχέσιν έχουν μέ την Όρθοδοξίαν μας;

Και διά νά τελειώνωμεν θέλω και εύχομαι νά είμαι καλός Όρθόδοξος Χριστιανός. Σέβομαι και τιμώ την Όρθόδοξον Έκκλησίαν και τούς άξιους εκπροσώπους της. Πιστεύω όμως ότι τό χριστιανικόν πνεύμα υπήρξε και άνεπτύχθη εις την Άρχαίαν Έλ-

λάδα καί ὅτι οἱ Ἑβραῖοι ἦσαν καί παραμένουν ἀντίχριστοι. Τό βιβλίον τους δέ ἡ Π.Δ. εἶναι ἰδικόν των καί μόνον. Νά ἀπαλλαγῶμε ἀπό αὐτό ὡς Ἕλληνες καί ὡς Χριστιανοί. Μάρτυς μου ὁ θεός ἔτσι πιστεύω ὅτι εἶμαι χρήσιμος εἰς τήν Ὁρθοδοξίαν καί εἰς τήν Ἑλλάδα. Ἐάν ἔχω ἄδικο, πού δέν τόν ἀποκλείω, εἶμαι πρόθυμος νά ἀκούσω, νά συζητήσω, νά διαβάσω. Εἶμαι ἔτοιμος νά μέ πείσουν ὄχι νά μου ἐπιβληθοῦν. Ἐάν πεισθῶ θά ἀνακαλέσω. Μέχρι τότε ὅμως ἔχω κάθε ἠθικόν δικαίωμα νά διατηρῶ τήν γνώμην μου ὅτι ἡ Π.Δ. ἀφορᾷ εἰς τοὺς Ἑβραίους καί μόνον. Ἄλλωστε τό ἴδιο ἀκριβῶς παραδέχεται καί ἡ ἐπίσημος ἐκκλησία. Συγκεκριμένως ὁ Ἰωήλ γράφει (ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 13): «Ἡ Ἁγία Γραφή, ἡ Βίβλος, ὁ γραπτός οὗτος λόγος τοῦ θεοῦ διαιρεῖται εἰς δύο μέρη: Παλαιάν καί καινήν Διαθήκην. Ὀνομάζεται δέ τό πρῶτο μέρος Παλαιά Διαθήκη, διότι περιέχει τήν παλαιάν συμφωνίαν ἣτις συνήφθη μεταξύ θεοῦ καί τοῦ περιουσίου αὐτοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ (καθ' ἣν ὁ θεός θά προστατεύσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας, ἄν οὗτοι ὑπακούωσι εἰς Αὐτόν, θά εἶναι θεός εἰς αὐτούς, ἄν ἐκεῖνοι εἶναι λαός Του). Τό δεύτερον μέρος ὀνομάζεται Καινή Διαθήκη, διότι περιέχει τήν νέαν συμφωνίαν ἡ ὁποία συνήφθη μεταξύ ὄλου τοῦ κόσμου καί τοῦ Χριστοῦ, καθ' ἣν ὁ θεός θά σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους, ἄν οὗτοι πιστεύωσι εἰς αὐτόν. Ἐπειδή ὅμως ἐν πάσῃ Διαθήκῃ ἀνθρώπου ἐκφράζεται ἡ τελευταία θέλησις τοῦ Διαθέτου καί ἡ Διαθήκη του αὕτη εἶναι ἔγκυρος μετά τόν θάνατόν του, κατά παρόμοιον τρόπον καί ἡ Παλαιά καί Καινή Διαθήκη δύναται νά ληφθῆ ὡς ἡ τελευταία θέλησις τοῦ ἑνός, τοῦ θεοῦ πρὸς τοὺς Ἑβραίους ἐν τῇ Παλ. Διαθήκῃ, πρὸς ὄλον τόν κόσμον ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ. Διὰ τό ἔγκυρον τῆς Διαθήκης, διὰ τοῦ θανάτου, ἡ Παλαιά Διαθήκη ἐρραντίσθη δι' αἵματος

τράγων και μόσχων (Έβρ. 9, 12), ή δέ Καινή Διαθήκη δι' αίματος του Χριστου» (Έβρ. 9, 12).

Δέν πρόκειται βεβαίως νά σχολιάσω τήν συμφωνίαν θεου και Έβραίων πού τήν έρράντισαν και μέ αίμα τράγων και μόσχων ουτε νά ρωτήσω πώς έπεσε έξω ο θεός και ήλλαξε γνώμην, κ.λπ. αλλά θά περιορισθώ εις τήν θέσιν τής Όρθοδοξίας διτι ή Π.Δ. αναφέρεται εις τούς Έβραίους και μόνον. Και τί ζητώ; νά άρκεσθώμεν εις τήν Καινήν Διαθήκην πού μάς άφορα και τό περιεχόμενον της διδαχθέν υπό του Χριστου περιλαμβάνει άπό τά ώραιότερα νοήματα του θείου άρχαιοελληνικού θρησκευτικού και φιλοσοφικού πνεύματος.

Κ.Π.

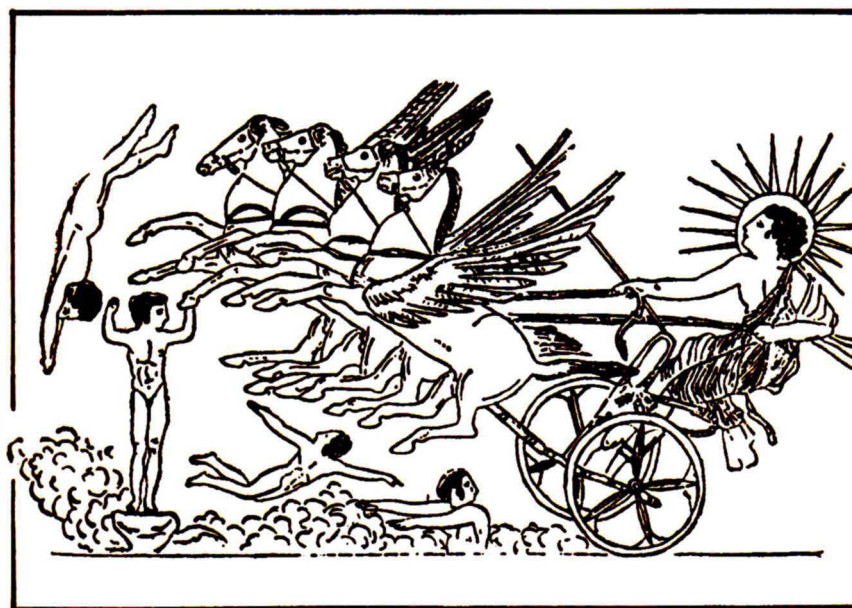
**Άπόλλων
Ό Θεός Ήλιος έτιμᾶτο
τήν 25ην Δεκεμβρίου.**

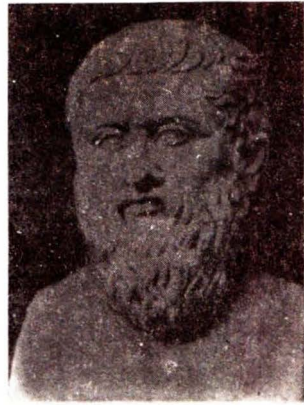

Τό Δημαρέτιον τῶν Συρακουσίων. Πρόκειται δι' ἓνα νόμισμα πού ἐξεδόθη μετά τήν νίκην τῶν Συρακουσίων κατά τῶν Καρχηδονίων πού εἰσέβαλαν εἰς τήν Ἰμέρα τό 480 π.Χ. Ὀνομάσθη Δημαρέτιον πρός τιμήν τῆς Δημαρέτης συζύγου τοῦ ἡγεμόνος Γέλωνος. Τό νόμισμα αὐτό ἐκτιμᾶται σήμερον περίπου 10.000.000 δρχ. καί θεωρεῖται τό ἀκριβώτερον νόμισμα τοῦ κόσμου («Νομισματικά Νέα» Μάρτιος 1982, σελ. 10).

Παράρτημα

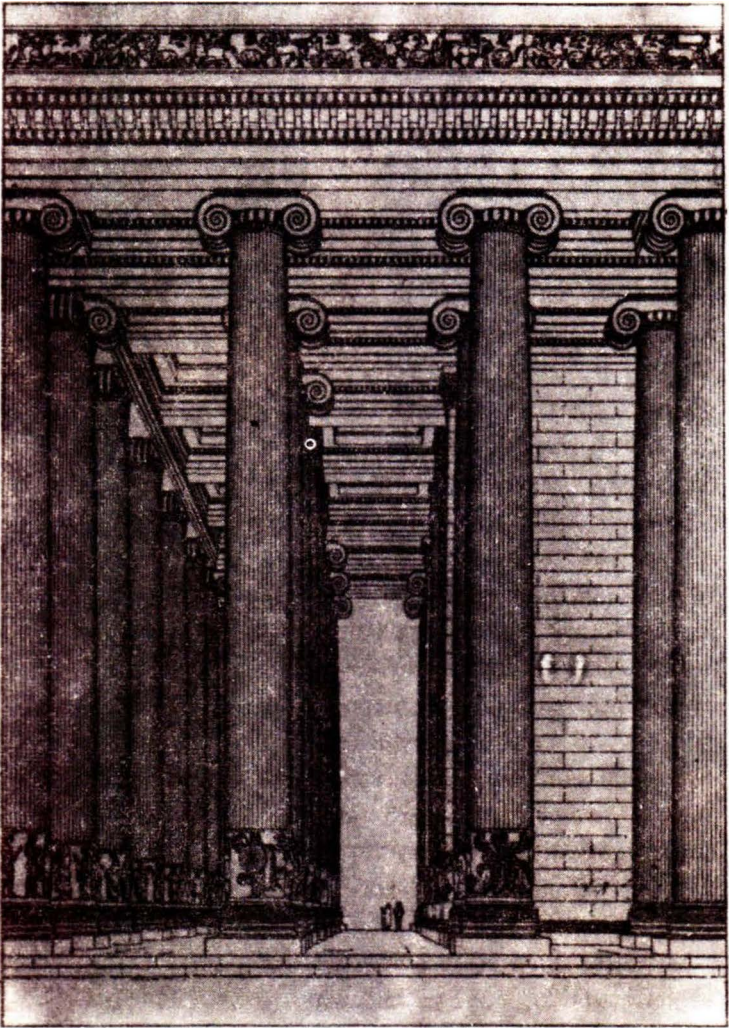
Ὁ Ἥλιος ὁδηγεῖ τὸ ἄρμα του (δίφρον). Τὰ παιδιά πού βλέπετε συμβολίζουν τούς ἀστέρας, οἱ ὁποῖοι χάνονται εἰς τὴν θάλασσαν μόλις φανῇ ὁ Ἥλιος (ἀπό ἀγγειογραφίαν).

Πλάτων

Εἰς τό Βυζαντινόν Μουσεῖον ἐκτίθεται ἡ ἀνωτέρω εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Χριστοφόρου τοῦ κυνοκεφάλου.

*Ἀναπράστασις κίωνων
παλαιοῦ Ἀρτεμισίου, Ἔφεσος*

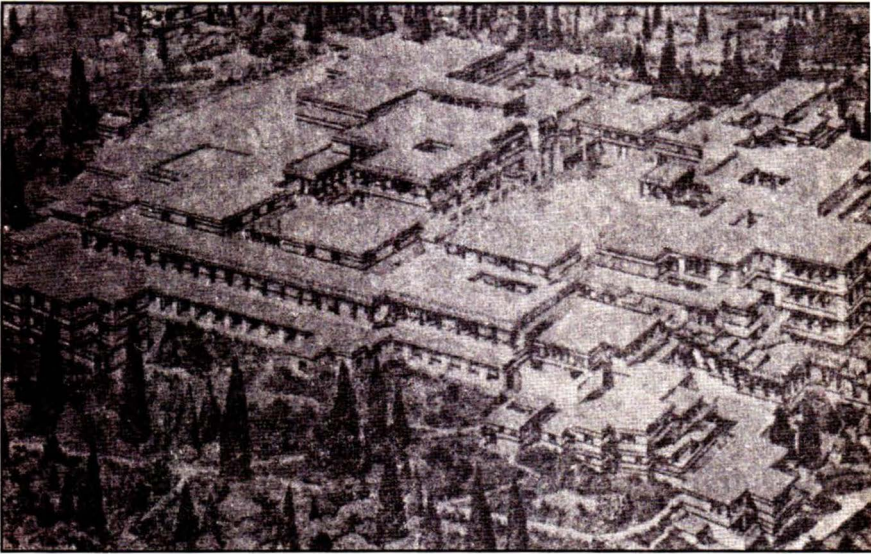
Ὁ ἀγκυλωτὸς σταυρὸς (Σβάστικα) κατὰ τὴν ἀρχαιοελληνικὴν ἀντίληψιν ἦτο σύμβολον τῆς σοφίας ποὺ δημιουργεῖ. Αὐτὴν τὴν σοφίαν ἐξέφραζεν ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ χιτῶν τῆς διεκοσμήθη μὲ ἀγκυλωτοὺς σταυροὺς. Ὅταν οἱ χριστιανοὶ ἀνήγειραν τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, δὲν παρέλειψαν νὰ χρησιμοποιοῦσιν τὸ ἀρχαιοελληνικὸν ἔμβλημα τῆς δημιουργικῆς σοφίας. Ἔτσι, ἐστόλισαν τὰ προπύλαια τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας μὲ σβάστικας, ὅπως δεικνύει ἡ ἀνωτέρω φωτογραφία.

Ὁ προφήτης Ἡσαΐας προσεύχεται μεταξύ τῆς Νυκτὸς καὶ τοῦ Ὁρθροῦ. Τὴν προσωποποίησαν τῆς νυκτὸς καὶ τοῦ ὄρθρου παρέλαβαν οἱ χριστιανοὶ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν μυθολογίαν.

Εἰς τὴν εἰκόνα αὐτήν, πού εὐρίσκεται εἰς τὸ Βελιγράδιον (*seculic collection*) παριστάνεται ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαὴλ νὰ ἱππεύῃ ἔναν πτερωτὸν ἵππον. Προφανῶς, ὁ χριστιανὸς ἀγιογράφος ἀντέγραψεν τὸν ἥρωα Βελλερεφόντην, ἱππέα τοῦ περιφήμου Πηγάσου.

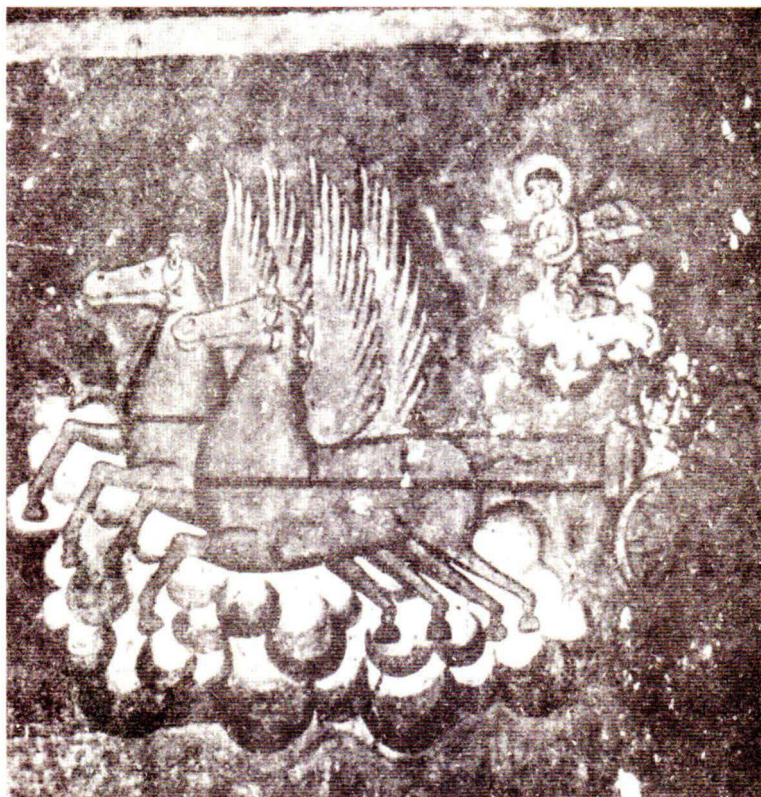

Μία αναπαράσταση τοῦ ἀνακτόρου τῆς Κνωσοῦ. Χιλιάδες χρόνια πρὸ Χριστοῦ οἱ Ἕλληνες εἶχαν ἀνεγείρει περίλαμπρα οἰκοδομικὰ ἀριστουργήματα πολλῶν ὀρόφων καὶ ὄλων τῶν ἀνέσεων. Ἐντὸς αὐτῶν τῶν μεγάρων ἦκε ὁ Μινωϊκὸς πολιτισμὸς, οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ ὁποῖου ἐπίστευαν, φυσικῶς καὶ λογικῶς, εἰς μίαν θρησκείαν ἀνωτέραν ἐκείνης τῶν δούλων τῶν Αἰγυπτίων, βραίων. Ἡ Μινωϊκὴ πάντως θρησκεία μας εἶναι ἀγνωστος. Γνωρίζομεν, ὅμως, ὅτι ἓνα ἀπὸ τὰ βασικὰ σύμβολα λατρείας ἦτο ὁ Σταυρὸς. Τὸν ἴδιον ἀκριβῆς Σταυρὸν ποὺ ἔχουν τώρα οἱ χριστιανοί, τὸν ὁποῖον εἶχαν οἱ Ἕλληνες 6.000 χρόνια πρὸ Χριστοῦ. Ἐνας τέτοιος μαρμαρινὸς Σταυρὸς ἐκτίθεται εἰς τὸ μνησεῖον Ἡρακλείου (προθήκη 55).

Ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ.

Προκαλεῖ ἐντύπωσιν ἢ ἀνυπέροβλητος ἔκφρασις τοῦ προσώπου.

Εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων τῆς Καστοριάς εὐρίσκειται αὐτὴ ἡ τοιχογραφία, ποὺ ἀπεικονίζει πτερωτοὺς ἵππους νὰ μεταφέρουν εἰς τὸν οὐρανὸν τὸν προφήτην Ἥλιον. Πρόκειται διὰ κακὴν ἀπομίμησιν τοῦ ἄρματος τοῦ Ἥλιου. Ὁ χριστιανισμὸς, μεταξὺ ὄλων τῶν ἄλλων, ἀντέγραψεν καὶ τοὺς πτερωτοὺς ἵππους τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας.

Ἡ Παρθένος καὶ τὸ Βρέφος (πίναξ τοῦ Ραφαήλ).

Ὁ Πλοῦτος καὶ ἡ Εἰρήνη (ἔργον τοῦ Κηφισοδότου, πατρὸς τοῦ Πραξιτέλους) ἀπετέλεσαν τὸ πρότυπον διὰ τὴν ἀπεικόνισιν τῆς Παναγίας μετὰ τοῦ Χριστοῦ.

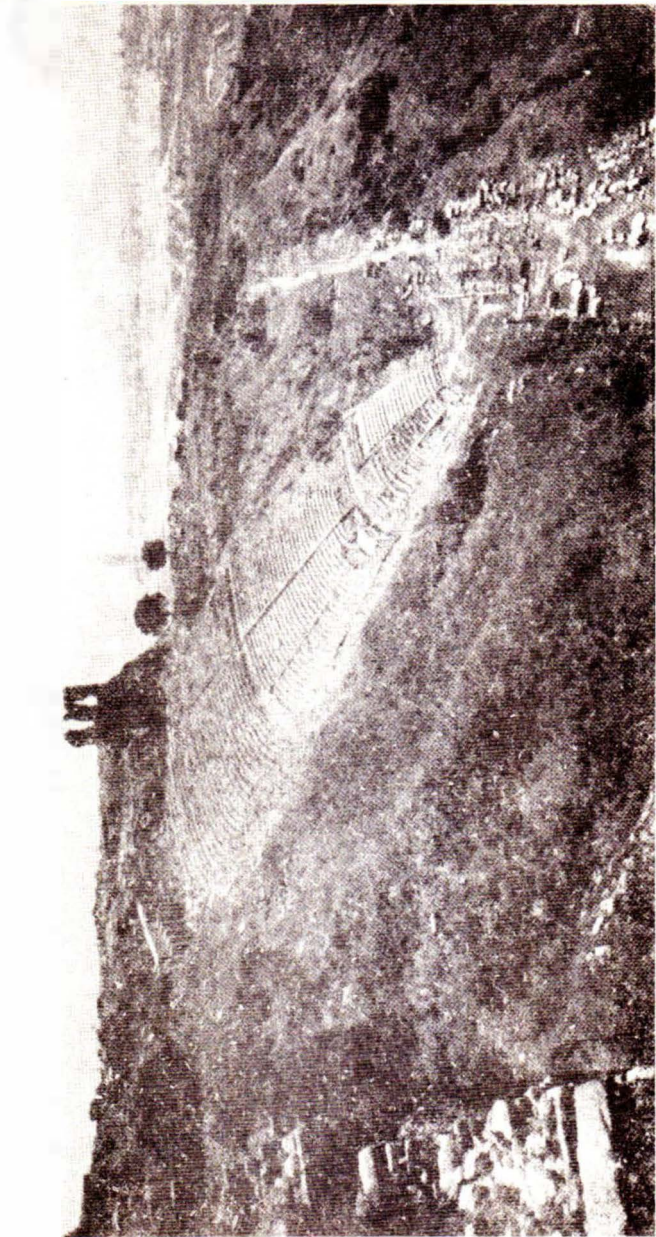
Ἀριστοτέλης συλλογίζεται ἐνώπιον τῆς προτομῆς τοῦ Ὀμήρου
ἐν τῇ ἀνάξ τοῦ Ρέμπραντ, Μητροπολιτικὸν Μουσεῖον Νέας Ὑόρκης.

Ὁ θεὸς Ζεὺς, ὅπως τὸν εἶδαν Ἴταλοι καλλιτέχναι (Φλωρεντία).

Μία χαρακτηριστικὴ ἀπεικόνισις τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ὡς θεραπευτοῦ.

Ἀπὸ ἐδῶ ἐπέρασαν ὁ Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς. Εἰς μίαν πλαγιὰν τῆς Δυτικῆς Μικρᾶς Ἀσίας (Πέργαμος) ἓνα Ἑλληνικὸν θεάτρον, ἓνα ἀκόμη μνημεῖον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Βιβλιογραφία

1. ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ: «Ἀποσπάσματα»
2. ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ: «Ἀποσπάσματα»
3. ΘΕΟΓΝΙΣ: «Ἀποσπάσματα»
4. M. PRELOT: «La science politique»
5. E. HUSSERL: «Πρώτη φιλοσοφία»
6. G. MARTIN: «Φιλοσοφία τῆς ἱστορίας»
7. F. NIETZSHE: «Ἡ γέννηση τῆς φιλοσοφίας»
8. E. ZELLER - W. NESTLE: «Ἱστορία Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας»
9. M. HEIDIGGER: «Τί εἶναι φιλοσοφία»
10. G. HEGEL: «Φιλοσοφία τῆς Ἱστορίας»
11. A. HITLER: «Ὁ ἀγών μου»
12. M. DJILAS: «Ἡ Νέα Τάξη»
13. W. DURANT: «Παγκόσμιος ἱστορία τοῦ πολιτισμοῦ»
14. M. NORDAU: «Τὰ κατὰ συνθήκη ψεύδη»
15. P. NATORP: «Ἡ περὶ τῶν ιδεῶν θεωρία τοῦ Πλάτωνος»
16. K. MARX: «Κεφάλαιον»
17. Κ. ΚΟΛΟΜΠΟΒΑ - Ε. ΟΖΕΡΕΤΣΚΑΙΑ: «Ἡ καθημερινὴ ζωὴ στὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα»
18. J. BURY: «Οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἱστορικοί»
19. A. LORIA: «Ἡ κοινωνιολογία»
20. G GURVITCH: «Traite de sosiologie»
21. L. STEIN: «Εἰσαγωγή εἰς τὴν κοινωνιολογίαν»
22. J BRUN: «Ὁ Ἐπικουρισμός»
23. E. DURKHEIM: «La science sociale et l' action»
24. C. BOWRA: «L' experience grecque»
25. Γ. ΚΟΡΔΑΤΟΥ: «Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας»
26. ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ
27. Ρ. ΧΑΒΕΜΑΝ: «Φυσικὴ Ἐπιστὴμη καὶ Κοσμοθεωρία»
28. Α. ΣΟΠΕΝΧΑΟΥΕΡ: «Κριτικὴ τῆς ἐλευθερίας τῆς βουλήσεως»
29. Μ. ΓΟΦΤΣΟΥΚ - Τ. ΟΙΖΕΡΜΑΝ - Ι. ΣΤΣΙΠΑΝΟΦ: «Σύντομη ἱστορία τῆς φιλοσοφίας»

30. Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ: «Ἡ κοινωνικὴ οἰκονομικὴ ἐν τῇ ἱστορικῇ τῆς ἐξελίξει»
31. UNESCO: «Ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος»
32. Α. ΠΑΣΧΑΛΗ: «Ἱστορία τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀνθρώπου»
33. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
34. Π. ΔΙΑΘΗΚΗ: «Γένεαις»
35. «Σαμουήλ Β΄»
36. ΙΩΣΗΠΟΣ: «Κατ' Ἀπίωνος»
37. ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΣΙΚΕΛΙΩΤΗΣ: «Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη»
38. Η. PARKE: «Τὰ Ἑλληνικὰ μαντεία»
39. ΑΙΣΧΥΛΟΣ: «Προμηθεὺς Δεσμώτης»
40. ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ: «Κατὰ κυνικοῦ Ἡρακλείου»
41. ΟΜΗΡΟΣ: «Ἰλιάς»
«Ὀδύσσεια»
42. Κ. ΣΙΤΤΛ: «Θεογονία Ἡσιόδου»
43. ΜΑΡΚΟΣ: «Εὐαγγέλιον»
44. Η. ROSE: «A handbook of Greek Mythology»
45. ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ: «Σχόλια εἰς Ἰλιάδα»
46. Ν. ΚΟΥΝ: «Μῦθοι καὶ θρύλοι τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος»
47. ΔΙΟΓΕΝΗΣ ΛΑΕΡΤΙΟΣ: «Βίοι φιλοσόφων»
48. Ζ. ΡΙΣΠΕΝ: «Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Μυθολογία»
49. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ: «Πολιτικά»
50. «Ἀθηναίων Πολιτεία»
51. «Ἠθικὰ Εὐδήμεια»
52. «Μετὰ τὰ φυσικὰ»
53. «Τέχνη ρητορικὴ»
54. F. NIETZSHE: «Τάδε ἔφη Ζαρατούστρα»
55. ΗΣΙΟΔΟΣ: «Ἔργα καὶ ἡμέραι»
56. «Θεογονία»
57. ΣΟΥΪΔΑ: «Λεξικόν»
58. ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ: «Καθαρμοί»
59. ΑΡΡΙΑΝΟΣ: «Ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου»
60. ΤΗ. ΒΙΡΤ: «Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας»
61. ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ: «Ἡλιος»

2. ΗΡΟΔΟΤΟΣ: «Ἱστορία»
3. ΤΕΡΠΙΑΝΔΡΟΣ: «Ἀποσπάσματα»
4. ΞΕΝΟΦΩΝ: «Ἀπομνημονεύματα»
5. ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ: «Πρὸς Μενοικέα»
6. ΕΠΙΧΑΡΜΟΣ: «Ἀποσπάσματα»
7. ΠΛΑΤΩΝ: «Τίμαιος»
8. «Φαίδων»
9. «Κρατύλος»
0. «Νόμοι»
1. «Ἀξίλοχος»
2. «Πολιτεία»
3. «Πρωταγόρας»
4. ΠΙΝΔΑΡΟΣ: «Ἀποσπάσματα»
5. «Νεομενίκαι»
6. ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ: «Πρὸς Νικοκλέα»
7. «Ἐγκώμιον Ἑλένης»
8. ΠΑΥΛΟΣ: «Πράξεις Ἀποστόλων»
9. ΑΡΑΤΟΣ: «Φαινόμενα»
0. ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ: «Ἀποσπάσματα»
1. ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ: «Χρυσᾶ Ἔπη»
2. ΘΕΟΠΟΜΠΟΣ: «Θαυμάσια»
3. ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ: «Σόλων»
4. «Πύρρος»
5. Β. ΓΙΑΡΟΣΛΑΒΣΚΙ: «Πῶς γεννιοῦνται ζοῦν καὶ πεθαίνουν οἱ θεοὶ καὶ οἱ θεές»
6. Μ. ΝΙΛΣΣΟΝ: «Ἑλληνικὴ λαϊκὴ θρησκεία»
7. ΣΤΡΑΒΩΝ: «Γεωγραφικά»
8. ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ: «Κορινθιακά»
9. ΟΒΙΔΙΟΣ: «Μεταμορφώσεις»
0. Π. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: «ἝΑπαντα»
1. ΚΛΗΜΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΥΣ: «Στρωματεῖς»
2. ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ: «Ἀπολογία»
3. ΛΕΝΙΝ: «ἝΑπαντα»

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΙΣ

Βιβλιοπωλείον ΝΕΑ ΘΕΣΣΙΣ
Ίπποκράτους 65 – 106 80 ΑΘΗΝΑΙ
Τηλέφωνον: 36.34.932
Τηλεομοιότυπον: 36.17.592

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Βασίλειος Χρήστου
1. Έκδόσεις ΚΥΡΟΜΑΝΟΣ
Προξένου Κορομηλά 42
Τηλέφωνον: 031-282427.
2. Βιβλιοπωλείον ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΝ
Έρμου 61, (564 23) Θεσσαλονίκη
Τηλέφωνον: 031-282782

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

ΤΣΟΝΙΣ ΤΗΕΟΔΟΡΟΣ
G. E. BOOKS P.T.Y. LTD
10 BELFORD RD EAST KEW
3102 VIC MELBOURNE
AUSTRALIA
Tel: (00-613) 98598318, Fax: (00-613) 98593323.

Όλα τὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν ὑπεροχὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Χιλιάδες χρόνια πρὶν οἱ Ἕλληνες ἀνέπτυξαν πολιτισμὸ ἀνώτερο ἀπὸ τὸν σημερινό.

Τὰ ἀρχαῖα κείμενα καὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα ἀποδεικνύουν τὴν Ἑλληνικὴ πολιτιστικὴ κυριαρχία. Οἱ ξένοι ἀπλῶς ἀντέγραψαν τοὺς Ἕλληνες σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως. Φιλοσοφία, ἐπιστῆμες, τέχνες καὶ θρησκεία ὑπήρξαν Ἑλληνικὰ δημιουργήματα.

Τὸ νεοελληνικὸ πολιτικὸ καὶ «πνευματικὸ» κατεστημένο προδίδει τὸν Ἑλληνισμό. Ἀπαγορεύουν τὴν γνῶσι τοῦ Ἐθνικοῦ παρελθόντος τῆς φυλῆς. Οἱ μισέλληνες ἐμποδίζουν νὰ μάθῃ ὁ Λαὸς τὴν ἀλήθεια, γιὰ τὴν Ἑλλάδα, πὺ εἶναι ἡ ἀλήθεια γιὰ τὸν ἑαυτὸν του. Τὸ Ἀρχαιοελληνικὸ ἰδεῶδες τὸ πολεμοῦν μὲ κάθε τρόπο. Μάταια ὅμως γιὰτὶ ὁ Ἑλληνισμὸς εἶναι οἰκουμενικὸς καὶ ἀνήκει τὸν Ἄνθρωπο. Αὐτὰ πὺ γνωρίζουν οἱ μορφωμένοι ὅλου τοῦ κόσμου καιρὸς νὰ δημοσιευθοῦν καὶ στὴ Χώρα μας.